

**LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS SĒŽU
STENOGRAMMA LIETĀ NR. 2011-17-03**

2012. gada 13. marta sēde

*Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas
priekšsēdētājs Gunārs Kūtris.*

G. Kūtris: Labdien! Paldies!

Sākam tiesas sēdi. Šodien, 2012. gada 13. martā, Satversmes tiesa izskata lietu Nr. 2011-17-03 „Par Ministru kabineta 2005. gada 10. maija noteikumu Nr. 321 „Noteikumi par tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu atlīdzības lielumu un tās iekasēšanas, atmaksāšanas, sadales un izmaksas kārtību” 3. un 4. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64., 105. un 113. pantam”.

Lieta tiks izskatīta šādā sastāvā: tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis, Sanita Osipova, tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesas sēdes sekretāre Elīna Kursiša.

Lietas dalībnieki. Tātad Pieteikuma iesniedzēji. Pieteikumu bija parakstījuši – četras organizācijas. Un ir četras personas. Lietā ir pilnvara, ka ir pilnvaroti... advokātu birojs. Advokātu biroju, es saprotu, pārstāv trīs personas. Jūs savus personas dokumentus, lūdzu, uzrādiet tiesas sēžu sekretārei.

L. Liepa: Labrīt, godātā tiesa! Ar jūsu atļauju, tātad, šeit ir četri pieteicēji – „Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība”, „Latvijas Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra / Latvijas Autoru apvienība”, kā arī „Latvijas Kinoproducentu asociācija” un „Latvijas Profesionālo aktieru apvienība”, kuru pārstāv uz pilnvaras un arī ordera pamata advokāts Lauris Liepa, advokāte Līga Fjodorova, zvērināta advokāta palīgs Matīss Šķiņķis, kā arī uz pārpilnvarojuma pamata Elita Milgrāve. Mēs četri pārstāvēsim katrs savu no šeit pieteikumu iesniegušajām personām, taču, ņemot vērā tiesas noteikto procedūru, mēs iekļausimies šajā laikā, sadalot to saturiski starp četriem pārstāvjiem un noteikti nedublējot to, ko mēs vēlamies tiesai teikt.

G. Kūtris: Pēc būtības jūs darbojaties kā viena persona kopā?

L. Liepa: Precīzi.

G. Kūtris: Lūdzu, uzrādiet dokumentus tur, pārpilnvarojums arī lietā ir pievienots.

Paldies! Institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabineta – pārstāvis... Tātad jums ir arī lietā pilnvara.

I. Krodere-Imša: Ir lietā, jā. Pilnvara ir izdota zvērinātu advokātu birojam „Krodere & Judinska” un lietā Ministru kabinetu pārstāv zvērināta advokāte Ineta Krodere-Imša un zvērināta advokāta palīgs Ilmārs Šatovs. Es lūgtu papildus pilnvarai pievienot... [nerunā mikrofonā]

G. Kūtris: Personas dokumentus tiesas sēžu sekretārei uzrādiet!

Tālāk lietā ir pieaicinātas pers... iesaistītas personas – pieaicinātās personas.

Tiesībsarga birojs. Tiesībsarga birojs ir iesniedzis rakstveidā informāciju, ka viņi ir iesnieguši viedokli lietā rakstveidā, pilnā apjomā, to uztur un lūdz tiesu izskatīt lietu bez Tiesībsarga pārstāvja klātbūtnes. Kādi ir tiesnešiem viedokļi? Vai mums vajadzēs Tiesībsargu uzaicināt? Vai lietas dalībniekiem ir kāds viedoklis par iespēju izskatīt bez Tiesībsarga pārstāvja klātbūtnes? Pieteikums iesniedzēja pārstāvim?

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, ņemot vērā to, ka Tiesībsargs ir iesniedzis savu viedokli šajā lietā, tas ir mums zināms un, ja nekādu papildinājumu nav, un arī neradīsies specifiski jautājumi, kas adresēti tieši Tiesībsargam, mums nav iebildumu, ja pēc tiesas ieskata lietu var izskatīt arī bez Tiesībsarga pārstāvja klātbūtnes šai procesā.

G. Kūtris: Paldies! Ministru kabineta pārstāvi?

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa, iepazīstoties ar Tiesībsarga viedokli šajā lietā, mums jau ir vairāki jautājumi saistībā ar šo viedokli, kurus mēs gribētu uzdot Tiesībsargam. Tāpēc mūsu lūgums būtu, lai Tiesībsarga pārstāvis piedalītos tiesas sēdē un lai būtu iespēja uzdot jautājumus.

G. Kūtris: Tātad tiesas sēžu sekretāram, lūdzu, pārtraukumā nodrošināt Tiesībsarga uzaicināšanu, lai viņš ierastos uz tiesas sēdi vai viņa pārstāvis. Tas varētu būt šodien vai arī nākamajā tiesas sēdē, jo mēs šodien neuzspēsīm visus uzklaut.

Tālāk Tieslietu min... es atvainojos, Kultūras ministrijas pārstāvis.

I. Tomšone: Labdien, godātā tiesa! Kultūras ministriju pārstāvēs Juridiskās nodaļas juriskonsulte Ilona Tomšone.

G. Kūtris: Juridiskās nodaļas juriskonsulte?

I. Tomšone: Jā.

G. Kūtris: Paldies!

Tieslietu ministrija. Tieslietu ministriju ir aicināta pārstāvēt... tiesa aicināja pārstāvi, nevis pārstāvjus. Lūdzu, kas pārstāv Tieslietu ministriju?

I. Kalniņš: Tieslietu ministriju pārstāv Tieslietu ministrijas Eiropas Savienības tiesas departamenta direktors Inguss Kalniņš.

G. Kūtris: Paldies! Lūdzu – pilnvara ir tiesas materiālos – dokumentu uzrādiet tiesas sēžu sekretārei.

Paldies! Aicināta biedrība „Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija”. Aija Indāne būtu šeit uz vietas? Jā.

A. Indāne: Godātā tiesa! Pārstāvēšu „Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju”, pilnvara...

G. Kūtris: Pilnvaru... un jūs esat tā Indāne?

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: Paldies!

Rīgas Juridiskās augstskolas vieslektore Ingrīda Kariņa-Bērziņa būtu?

I. Kariņa-Bērziņa: Labdien!

G. Kūtris: Labdien! Personas dokumentu, lūdzu, uzrādiet. Paldies!

Un Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes docents Imants Gorbāns. Lūdzu, uzrādiet dokumentus!

Pieaicinātās personas ir ieradušās, viena pieaicinātā persona tiks uzaicināta uz tiesas sēdi.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi, pirms mēs uzsākam lietas izskatīšanu? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

L. Liepa: Godātā tiesa, šobrīd lūgumu nav.

G. Kūtris: Paldies! Tā. Vai Saeimas... Ministru kabineta pārstāvim ir kādi lūgumi?

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa, kaut arī pieteicēja pārstāvis norādīja, ka lūgumu viņiem nav, tomēr no dokumentiem, kas ir iesniegti Satversmes tiesā šī gada 9. martā, proti, pagājušajā piektdienā, es tomēr izdaru secinājumus, ka ir iesniegts rakstisks lūgums Satversmes tiesas reglamenta 92. panta izpratnē, proti, pievienot lietas materiāliem papildus paskaidrojumus uz 14 lapām, un šim papildus paskaidrojumam ir pievienoti ļoti apjomīgi pielikumi, tai skaitā „Factum Research Studio” pētījums – Latvijas iedzīvotāju aptauja ar secinājumiem. Šis materiāls kopa ir uz 63 lappusēm, un šis materiāls ir datēts ar šī gada 8. martu, tātad pagājušo ceturtdienu.

Pievienotajos papildu paskaidrojumos ir norādīti, dažādi secinājumi izdarīti, tieši pamatojoties uz šo pievienoto pētījumu. Protams, ar nepilnām divām darbdienām mums bija būtiski par maz, lai ar šīm 63 lappusēm pat pilnvērtīgi iepazītos, jo tās sastāv no skaitļiem, procentiem un tā tālāk, uz kuru pamata ir izdarīti šie secinājumi, kas ir ietverti papildus paskaidrojumos. Un pat virspusēji, cik laiks atļāva, iepazīstoties ar, ar šī pētījuma rezultātiem un izdarītajiem secinājumiem, un pieteicēju viedokli par šī pētījuma rezultātiem, mēs jau redzam, ka no šī pētījuma rezultātiem var arī izdarīt gluži pretēja rakstura secinājumus. Un tāpēc diemžēl mēs esam nolikti tādā situācijā, ņemot vērā to, cik īsu laiku pirms tiesas sēdes ir iesniegti šie dokumenti, ka mums nav citas izejas, kā lūgt atlikt tiesas izskatīšanu, lai mēs varētu pilnvērtīgi iepazīties ar šiem dokumentiem un rakstiski – tāpat kā to ir izdarījis pieteicējs – iesniegt savu viedokli un savus secinājumus, ko mēs varam izdarīt no šī pētījuma rezultātiem.

G. Kūtris: Vai pieteikuma iesniedzējiem šie dokumenti tiešām uzradās pēdējā momentā, lai varētu iesniegt tiesai un...?

L. Liepa: Godātā tiesa! Jā, šeit ir jāsniedz paskaidrojums, kas, pirmkārt, balstās uz Satversmes tiesas procesa likumu un to kārtību, kādā Satversmes tiesa sagatavo lietas izskatīšanai mutvārdu procesā. Šajā lietā 31. janvārī tika pieņemts lēmums par lietas

pieņemšanu izskatīšanai un mutvārdu procesa nozīmēšanu uz 13. martu, tas ir, šodien. Tikai šai brīdī procesa dalībniekiem, tātad pieteicējam bija iespēja iepazīties ar lietas materiāliem.

Un šajos lietas materiālos tika atklātas vairākas ļoti būtiskas pretrunas attiecībā uz iesaistīto personu nostāju un viedokli par konkrētās lietas problēmjautājumiem. Respektīvi, Kultūras ministrija negaidīti ir mainījusi viedokli radikāli uz pretējo, ja salīdzina ar līdzšinējo gadu darbību, Ministru kabinets pauž šaubas. Un, tātad, par jau pieminēto pētījumu par to, kādā veidā tad notiek šo datu kopēšana privātām vajadzībām, kā arī tika norādīts uz atsaucēm attiecībā uz citu dalībvalstu, citu valstu pieredzi, respektīvi, Lietuvu, kuri vairs neatbilda juridiskajam stāvoklim.

Līdz ar to mēs uzskatījām par savu pienākumu precizēt tos faktus un „apgāzt” nepatieso informāciju, kas bija iesniegta paskaidrojumos un arī atbildes rakstā, un bijām spiesti, tātad, izdarīt sekojošas lietas.

Pirmkārt, precizēt stāvokli attiecībā uz Eiropas Savienības dalībvalstu – Beļģijas un, it īpaši, Lietuvas, jo uz to atsaucās daudzas ... arī lietā pieaicinātie eksperti un arī, protams, Ministru kabinets – tiesisko statusu, respektīvi, pievienojot Lietuvas likumu grozījumus, kas ir pieņemti tikai pagājušā gada decembrī, tātad pēc tam, kad mūsu pieteikums jau lietā ir iesniegts.

Otrkārt, Beļģijas tiesas spriedumu, kas arī ir pieņemts pagājušā gada decembrī.

Treškārt, tātad, par pētījumu, kuru arī godātā kolēģe šeit pieminēja, ja, mēs, protams, nekavējoties uzsākām, jo tas ir apjomīgs. Pētījumā ir 1700 dalībnieki, tātad pietiekami reprezentatīva socioloģiskās aptaujas iedzīvotāju bāze, uz kuru veic šo pētījumu, kurš tika veikts no 7. līdz 23. februārim, tātad tas tika veikts nekavējoties pēc tam, kad mums bija iespēja iepazīties ar lietā iesniegto – atbildes raksta materiāliem.

Tāpat arī mēs iesniedzām vēl vienu no pievienotajiem dokumentiem, kas faktiski ļoti skaidri parāda, kā Eiropas Savienībā vairāk kā divarpus miljonu autoru un izpildītāju organizācijas, kopumā septiņas organizācijas, viennozīmīgi atbalsta to nostāju, kāda ir četrām pieteicēju organizācijām šeit Latvijā.

Mēs, godāta tiesa, esam mutvārdu procesā. Līdz ar to, protams, mēs varētu apmierināties tikai un vienīgi ar to, ka mēs sniedzam paskaidrojums par šiem lietas materiāliem šeit šodien šai tiesas sēdē, mums nekādā ziņā nav iebildumu to darīt. Mēs esam sagatavojušies to darīt, taču, ņemot vērā to, ka faktoloģiski neprecīzi un, tātad, lietā nozīmīgie juridiskie fakti, kas bija iesniegti lietas materiālos, nebija precīzi, un, pat vēl vairāk, bija pretrunīgi, mēs uzskatījām par savu pienākumu iesniegt šos materiālus un centāties to darīt, cik vien ātri iespējams. Tātad gan tulkošanas process, gan arī šo dokumentu saņemšana prasīja tik daudz laika, ka mēs to varējām izdarīt tikai pagājušās nedēļas nogalē, par ko, protams, es dziļi atvainojos godātai Satversmes tiesai.

G. Kūtris: Padies! Sakiet, lūdzu, vai Ministru kabineta pārstāvjiem nebija iespējams, gatavojoties lietai, jau zināt šos vismaz publiski pieejamos dokumentus un vērtēt konkrēti apstrīdēto normu atbilstību Satversmei?

I. Krodere-Imša: Publiski pieejamos dokumentus, protams, mums bija iespēja zināt kā jebkurai citai personai šajā valstī, bet jo īpaši iet runa par šo pētījumu. Pētījums ir, tātad, izdarīts par kopēšanas paradumiem 2011. gadā un no tā ir izdarīti šajos papildus paskaidrojumos, kuri arī tika iesniegti pagājušajā piektdienā, ļoti konkrēti kategoriski secinājumi. Kā jau es teicu, ar šo pētījumu iepazīstoties pat tikai ļoti virspusēji, es redzu, ka no šiem... ka no šī pētījuma var izdarīt arī pilnīgi pretēja rakstura secinājumus nekā ir norādīts šajā rakstveida dokumentā, šajos rakstveida paskaidrojumos. Un līdz ar to, ja reiz mutvārdu procesā tiek pieļauts, ka šādi papildus rakstveida paskaidrojumi tiek iesniegti divas darba dienas pirms tiesas sēdes, tad es uzskatu, ka būtu korekti arī otram lietas dalībniekam dot iespēju rakstiski izteikt savu vērtējumu par šo te ļoti apjomīgo dokumentu, jo, protams, šī pētījuma rezultāti mums nebija un nevarēja būt pieejami ātrāk kā pagājušajā piektdienā.

G. Kūtris: Jūs varat argumentēt, kāpēc jūsu rakstveidā sniegtais paskaidrojums būtu vērtīgāks nekā tiesas zālē mutiski sniegtais paskaidrojums?

I. Krodere-Imša: Tāpēc, ka šeit ir ārkārtīgi daudz skaitļu, procentu un ciparu, par kuriem... pirmkārt, mums viņi ir jāizanalizē, un tad mēs varam tikai vispār sniegt šo te vērtējumu, un, otrs, kas attiecas uz citu valstu pieredzi, par ko minēja godātais kolēģis, tad arī jānorāda, ka, protams, ka pieteik... pieteicēji ir atsaukušies tikai uz tām valstīm, kur virzība šajā laikā bijusi viņiem vēlamajā virzienā, bet ir tāpat arī mainījusies situācija kopš lietas sagatavošanas pabeigšanas citās valstīs, kur šī virzība ir pilnīgi pretēja... pretējā virzienā. Tieši tāpat arī varētu tad materiālus gatavot un papildus iesniegt gandrīz līdz bezgalībai.

Katrā ziņā, kā minimums, mēs vēlētos šo pat proporcionalitātes principu tiesas procesā, lai mēs varam izmantot tos pašus līdzekļus savas pozīcijas uzturēšanai, kādus izmanto pieteicēji.

G. Kūtris: Kādu termiņu jūs gribētu, lai varētu iepazīties ar šiem iesniegtajiem materiāliem?

I. Krodere-Imša: Lai iepazītos un izdarītu visus iespējamus... Bez tam, ņemot vērā, arī to, ko mēs redzam šajā pētījumā, ka tieši tāpat kā 2007. gada pētījumā, šeit ir sajaukti kopā visi iespējamie kopēšanas veidi – gan, legālā kopēšana...

G. Kūtris: Bet cik ilgs laiks jums vēl, lai varētu iepazīties?

I. Krodere-Imša: Es domāju, lai iepazītos, izdarītu secinājumus un tos sagatavotu, ir vajadzīgs mēnesis.

L. Liepa: Godātā tiesa, ja drīkst ar jūsu laipnu atļauju. Pirmkārt, no pētījuma, uz kuru tādu akcentu liek mana godātā kolēģe, mums ir nepieciešami divi slaidi – 20. un 18. lappusē – ne vairāk. Un mēs gribam tikai un vienīgi izmantot informāciju, kas saucas „Kādos informācijas nesējos jūs veicat audio vai video kopijas un kādas iekārtas jūs izmantojat”. Respektīvi, Ministru kabineta noteikumu 3. un 4. punkts. Protams, ka šeit ir runa tikai un vienīgi par legālo kopēšanu, mēs šai procesā nerunājam par pirātismu, mēs runājam tikai un vienīgi par legālo, atļauto kopēšanu, un šeit ir runa tikai par datu vērtējumu.

Es pieļauju, ka Ministru kabinets diez vai izdarīs jaunu socioloģisko aptauju, organizācija „Factum” ir respektabla, to ir izmantojušas daudzas Latvijas ministrijas, tai skaitā arī Finanšu ministrija, tai skaitā Izglītības un zinātnes ministrija. Tātad šeit ir avots, kuru mēs esam izmantojuši, un mūsu procesa ietvaros ir nepieciešamas tikai divas tabulas.

Kāpēc ir pievienots pamatojums? Tas ir būtiski, lai procesa dalībnieki, godātā tiesa, varētu pārliecināties par šīs socioloģiskās aptaujas izdarīšanas pamatstandartiem. Mēs neizmantosim pielikumu Nr. 2, Nr. 3, tie pievienoti tikai un vienīgi, lai parādītu, ka tas ir patiešām nozīmīgs pētījums atbilstoši visiem kritērijiem, kurus socioloģija izvirza pētījumiem.

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa, es neapšaubu šo pētījuma izdarītāja kvalifikāciju, bet, kā jau es norādīju, un tāpēc mums arī ir papildus lūgums uzaicināt šajā lietā kā lieciniekus darbiniekus no šīs pētījuma veicēja, kas to ir veikuši, jo ir būtiski ne tikai, uz kādiem datu nesējiem tiek kopēts, bet kas tiek kopēts. Un no šiem secinājumiem, no šīs tabulas ir nepārprotami redzams, ka respondentiem nav bijis skaidrs, par kāda veida kopēšanu ir bijusi runa – vai ir bijusi runa par šo te vienu legālo likuma atļauto kopēš... kopiju no tiesiski iegūta eksemplāra, vai ir bijusi runa jautājumā par pilnīgi visu iespējamo... visiem iespējamiem kopēšanas veidiem, kādā ir iespējams iegūt aizsargātu darbu kopijas, proti, tai skaitā no nelegāli iegūtiem eksemplāriem. Tas ir redzams jau no formulējumiem šajās tabulās, ka pastāv šāda varbūtība, un tāpēc es uzskatu, ja ...

G. Kūtris: Gribētu atgādināt...

I. Krodere-Imša: ... vispār šis tiek ņemts vērā un pievienots lietas materiāliem, tad mums tomēr vajadzētu šo te iespēju.

G. Kūtris: Es gribētu atgādināt lietas dalībniekiem, ka konstitucionālā tiesa vērtē apstrīdēto normu atbilstību Satversmei. Mums ir jāvērtē atbilstība trim Satversmes pantiem. Mēs neiedziļināties dažādās tehniskajās detaļās attiecībā uz konkrētiem informācijas nesējiem vai reproducēšanas iekārtām. Mēs vērtējam, vai Ministru kabinets, konkrētajās normās ierakstot tos vai citus nesējus, iekārtas, ir ievērojis Satversmē trīs pantus.

I. Krodere-Imša: Es to ļoti labi saprotu, bet no Satversmes 113. panta izriet autortiesību aizsardzības pienākums valstij. Un viens no šiem autortiesību aizsardzības pamatprincipiem ir taisnīgas atlīdzības noteikšana šajā gadījumā. Un, lai vērtētu, vai atlīdzība ir taisnīga, turklāt nevis tikai pret autoriem, bet arī pret šī maksājuma veicējiem, šiem visiem secinājumiem ir ļoti būtiska nozīme. Tā kā šiem te tehniskajiem aspektiem ir visciešākais sakars ar to, vai apstrīdētā tiesību norma atbilst Satversmes 113. pantam.

G. Kūtris: Cik es sapratu no jūsu teiktā iepriekš, vai tieši vai netieši jūs minējāt, ka vēlētos uzaicināt... izsakāt lūgumu pieaicināt kā lieciniekus personas, kas sagatavoja šo pētījumu?

I. Krodere-Imša: Jā, četras personas, kas ir... Un šis lūgums ir arī sagatavots rakstiski.

G. Kūtris: Iesniedziet, lūdzu, jums tas ir sagatavots rakstiski.

I. Krodere-Imša: ... [nerunā mikrofonā]

G. Kūtris: Paldies! Lūdzu!

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, godātā kolēģe! Pirmkārt jau, viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc šis pētījums ir radies, ir ne tikai, lai, kā saka, atsvaidzinātu to skatu uz to, kā mēs legāli kopējam – es pasvītrotu, legāli, jo, ja jūs pievērsīsiet uzmanību, uzdotajos jautājumos ir precizēts, ir runa par legālo lejupielādēšanu, legālo kopēšanu – ne tikai, lai konstatētu, kā tad īsti mēs 2011. gadā izmantojam sev apkārt esošās tehniskās ierīces šo kopiju izdarīšanai personiskām vajadzībām, bet galvenokārt tādēļ, ka Ministru kabinets ir savos... savā atbildes rakstā zināmā mērā apšaubījis 2007. gada pētījuma kredibilitāti. Tātad, ja Ministru kabinets saka – 2007. gada pētījums neapmierina vairākos parametros, ko mēs redzam no jūsu atbildes raksta, mēs uzskatījām, ka mūsu pienākums ir precizēt un izlabot tās, iespējams, jūsu norādītās nepilnības, kuras parādās jūsu atbildes rakstā, tāpēc mēs uzskatām, ka šobrīd, un, ja man atļauts atkārtoti norādīt, nav nepieciešams sludināt lielu pārtraukumu, nav nepieciešams vēl jo vairāk aicināt personas, kas veica šo socioloģisko aptauju, jo tādējādi mēs novirzāmies no problēmas pamatbūtības, tas ir – uz kādiem nesējiem, ar kādām iekārtām tiek veikta legāli atļautā vienas kopijas lejupielādēšana personiskām vajadzībām.

G. Kūtris: Paldies, lietas dalībniekiem par izteiktajiem lūgumiem un to pamatojumu! Tiesa aiziet apspriesties, lai pieņemt lēmumu.

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

P ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Tiesa izvērtēja pieteiktos lūgumus un secināja, ka, pirmkārt, lietas dalībniekiem pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem ir tiesības iesniegt paskaidrojumus,

paskaidrojuma iesniegšanai nekāds termiņš nav paredzēts, un likums... arī nav paredzēts, ka otrai pusei uz paskaidrojumu ir jādod atpakaļ paskaidrojums. Tikpat labi lietas dalībnieks var šos paskaidrojumus mutiskā tiesas procesā var sniegt rakstveidā un arī tiesas procesā iesniegt nepieciešamos dokumentus un... savu paskaidrojumu argumentācijai.

Otrkārt, vairāki no pievienotajiem dokumentiem Ministru kabinetam bija jāzina, jau gatavojot gan Ministru kabineta noteikumus, gan arī, piemēram, Kultūras ministrijas sagatavoto koncepciju, gan arī jāzina citi piej... publiski pieejamie dokumenti.

Attiecībā par pētījumu, kas ir kādas firmas veikts pētījums. Šī pētījuma nozīmi lietas ietvaros izskat... izvērtēsim, skatot lietu. Ja kādam būs argumenti, otram ir pretargumenti, kāpēc pētījums nav izmantojams vai ir izmantojams. Tas, ka piet... Ministru kabineta pārstāvis ir iepazinies ar lietas materiāliem, vismaz ar šo pētījumu, liecina jūsu pieteiktas lūgums, kurā jūs norādāt uzaicināt konkrētus lieciniekus.

Līdz ar to tiesa, apspriežoties, nolēma noraidīt lūgumu atlikt lietas izskatīšanu un arī atlikt uzaicināt šos lieciniekus. Ja lietu skatoties – lietas izskatīšana nenotiks tikai vienā dienā – jums ir iespējams gatavot gan pretargumentus, gan gatavot cita veida paskaidrojums, izskatot lietu, beigu beigās vēl tiesu debatēs ir tiesības izteikties.

Līdz ar to tiesa turpinās skatīt šo lietu.

Tātad lieta, tiek uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības, tiks nolasīts tiesneša ziņojums. Lūdzu, tiesnesis Ķinis!

U. Ķinis: 2001. gada 31. augustā Satversmes tiesā tika ierosināta lieta Nr. 2011-17-03 „Par Ministru kabineta 2005. gada 10. maija noteikumu Nr. 321 „Noteikumi par tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu atlīdzības lielumu un tās iekasēšanas, atmaksāšanas, sadales un izmaksas kārtību” 3. un 4. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64., 105. un 113. pantam”. Pieteikumu iesniedzēja – biedrība „Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība”, „Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra / Latvijas Autoru apvienība”, „Latvijas Kinoproducentu asociācija” un „Latvijas Profesionālo aktieru apvienība” pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Liepa. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Latvijas Republikas Ministru kabinets.

2011. gada 1. novembrī Satversmes tiesā tika saņemts Ministru kabineta atbildes raksts, kas pievienots lietai. Ar 2012. gada 17. janvāra Satversmes tiesas priekšsēdētāja lēmumu lieta Nr. 2009-111-01 nodota izskatīšanai. Paziņojums par lietas izskatīšanu publicēts 2012. gada 25. janvārī laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.

Uz tiesas sēdi aicinātas personas, tātad, kuras pārstāv pilnvarotās personas šeit, kas ir jau, jau pieteikušās un apstiprinājušas savu dalību – tas ir, izņemot Tiesībsargu, tad ir Kultūras ministrija, Tieslietu ministrija, biedrība „Latvijas Informācijas un

komunikācijas tehnoloģijas asociācija”, Rīgas Juridiskās augstskolas vieslektore doktore Ingrīda Kariņa-Bērziņa, Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes docents doktors administrācijas tiesībās Imants Gorbāns.

Pieaicināto personu viedokļi ir saņemti Satversmes tiesā un pievienoti lietas materiāliem.

Lietas dalībniekiem paziņots par tiesas sēdi. Lietas dalībnieki – pieteikuma iesniedzēju pilnvarotais pārstāvis zvērinātu advokātu biroja „BORENIUS” zvērināta advokāta palīgs Matīss Šķiņķis un institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabineta – pilnvarotais pārstāvis zvērinātu advokātu biroja „Krodere un Judinska” jaunākais jurists Turlajs – ir iepazinušies ar lietas materiāliem un apliecinājuši to ar savu parakstu.

G. Kūtris: Paldies, vai tiesnešiem ir jautājumi tiesnesim ziņotājam? Nav. Paldies!

Tālāk sākam uz klausīt lietas dalībniekus. Pirmajam ir vārds pieteikuma iesniedzējam vai viņa pārstāvim. Atgādinu – saskaņā ar likumu jums kopā, ja jūs runāsiet visi četri, jums kopā ir 30 minūtes laika. Lūdzu, jums vārds!

L. Liepa: Paldies, godātā tiesa! Mēs centīsimies iekļauties minētajās 30 minūtēs un, tāpat, nedublēt tos apsvērumus, kuri ir jau vienreiz izteikti. Tāpat, pirmkārt, lai raksturotu apstrīdētās tiesību normas, kuras ir šajā gadījumā Ministru kabineta noteikumi, mums ir jāņem vērā to, ka šajā gadījumā mēs strīdamies par, tāpat, būtisku tiesisku interesi, kas ir autoru un izpildītāju tiesības, kas ir nostiprinātas ne tikai Satversmē, bet arī jau specifiskajā likumā – Autortiesību likuma 4. pantā.

Tāpat tas attiecas uz visiem literāriem darbiem, dramatiskiem un muzikāliem, horeogrāfiskiem, muzikāliem ar tekstu vai bez tā, audiovizuāliem, zīmējumiem, lietišķās mākslas un dizaina darbiem. Tāpat ir skaidri norādīts, tāpat, ka Latvijā papildus autortiesībām tiek aizsargātas arī blakustiesības, kuras nostiprina tālāk arī kā atvasinātos... aizsargātos atvasinātos darbus Autortiesību likuma 5. pants un Autortiesību likuma 47. panta otrā daļa, norādot, ka, tai skaitā, kopā ar autoru tiesībām tiek aizsargāts arī tādas blakus tiesības kā izpildījums, tāpat, fiksācija, fonogramma, filma, raidījums.

Un, tāpat, Autortiesību likums līdz ar to specifiski norāda, kuras personu tiesības, kādas personu tiesības, kas ir personu tiesību priekšmets, kuras aizsargā Latvijas Republikā autortiesības.

Nozīmīgi, ka Autortiesību likuma, kas ir pieņemts atbilstoši uz Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes 2001. gada 22. maija direktīvas 2001/29 EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu un informātiku... informācijas sabiedrībā noteikumiem, tāpat šis autortiesību likums ir saskaņots ar direktīvas prasībām un līdz ar to gan Autortiesību likumā, gan direktīvā parādās vairāki būtiski noteikumi, par kuriem, tāpat, arī mūsu konkrētajā lietā ir strīds.

Pirmkārt jau, tātad, gan direktīva, gan, arī, respektīvi, Autortiesību likums norāda, ka katra konkrētā dalībvalsts – tātad likums attiecībā uz Latviju arī to paredz – ir tiesīga ierobežot autortiesības, tātad, atļaujot veikt tiesību objekta reproducēšanu. Minētos tiesību objektus var reproducēt, mūsu gadījumā, tātad, vienreiz personiskai lietošanai, ja tam nav tiešs vai netiešs komerciāls mērķis, ar nosacījumu – un tas ir ļoti svarīgi šajā lietā – ka autors un izpildītājs par šādu tiesību ierobežojumu saņem taisnīgu atlīdzību.

Tik tālu gan četru pārstāvēto organizāciju, kuru kolektīvās tiesības es atļaujos savā mutvārdu prezentācijā, ņemot vērā laika ierobežojumu, es neuzskaitīšu – tie ir rakstveida materiālos arī norādīti – tātad, šīs četras autortiesību organizācijas, kā arī Ministru kabinets tik tālu ir vienisprātis – es pieļauju, ka mana godātā kolēģe arī man piekritīs – ka mēs varam uzskatīt, ka Autortiesību likums un, tātad, konkrēti, 34. pants paredz autortiesību ierobežojumu. Respektīvi, tātad, šim tiesību ierobežojumam ir noteikti uzlikumi, jo katru tiesību ierobežojumu ir noteiktā veidā jālīdzsvaro, un šis līdzsvarojums ir paredzēts, konkrēti, ar šī Autortiesību likuma 34. panta normas paredzēto taisnīgās atlīdzības saņemšanas pienākumu... tiesībām saņemt un valsts pozitīvu pienākumu nodrošināt šo atlīdzības saņemšanu konkrētiem autoriem.

Tālāk jau Autortiesību likuma 34. panta sestā daļa precīzi deleģē šīs tiesības, tātad, noteikt, kādā veidā tiek atlīdzība maksājama un kāds ir tas atlīdzības apjoms – tas tiek nodots Ministru kabinetam. Un Ministru kabinets mūsu konkrētajā gadījumā ir pieņēmis 2005. gada 10. maijā noteikumus Nr. 321.

Ministru kabineta noteikumos arī būtu jāparādās, un šie noteikumi ir tieši par tukšo materiālo nesēju un reproducēšanas izmantojamās iekārtas, tātad turpmāk, es atļaušos saīsināšanas labā minēt terminus „nesēji” un „iekārtas”, cerot, ka tas neradīs pārpratumus. Tātad šajā gadījumā Ministru kabineta noteikumi paredz kārtību, kādā veidā, tātad, šī taisnīgā atlīdzība arī tiek noteikta. Respektīvi, noteikumu 3. un 4. punkts – Ministru kabineta noteikumu 3. un 4. punkts – paredz, ka, tātad, par iekārtu izmantošanu autoriem ir tiesības uz atlīdzības saņemšanu. Un ir pilnīgi skaidrs, ka Autortiesību likuma 34. panta otrā daļa un Autortiesību likuma 54. panta piektā daļa nepārprotami ļauj šo atlīdzības saņemšanu attiecināt uz visiem tukšajiem materiālajiem nesējiem un uz visām reproducēšanai izmantojamajām iekārtām.

Tātad, arī šajā kontekstā mēs nesaskatām, ka te būtu būtiska problēma, jo Ministru kabineta atbildes rakstā mēs redzam – kaut arī šis raksts ir vietumis pretrunīgs, tomēr mēs redzam atziņu, ka, tātad, ja vien ar kādu noteiktu tehnisku ierīci var, pirmkārt, ... uzglabāt informāciju, tai skaitā datus, tai skaitā, tātad, autoru darbus vai, otrkārt, izpildīt šīs informācijas, šo datu reproducēšanu, tad visi šādi nesēji un visas šādas iekārtas ir pakļautas tām saistībām, tam pienākumam, kurus valsts uzliek attiecībā uz taisnīgas atlīdzības saņemšanu konkrētiem nesējiem.

Tātad, kur ir mūsu šodienas strīda būtība? Mūsu šodienas strīda būtība ir ietverta Ministru kabineta noteikumu Nr. 321 3. un 4. punktā, kas paredz izsmeļošu šo iekārtu

uzskaitījumu un nesēju uzskaitījumu. Tātad Ministru kabinets ir izvēlējis to ceļu, kuru mēs arī nekādā ziņā neiebilstam. Mēs zinām, ka tas ir tikai viens no iespējamajiem risinājumiem šai taisnīgas atlīdzības saņemšanas nepieciešamībai, un šis risinājums ir uzskatīt precīzi, kas tad tās ir par iekārtām, un kas tad tie ir par nesējiem, kuros... par kuru, tātad, atsavināšanu, par kuru apgrozību arī paredzēts... paredzēta konkrētā atlīdzības samaksa.

Un, tātad, mūsu pārstāvētās autoru un izpildītāju organizācijas, tātad, autortiesību un blakustiesību aizsardzības organizācijas uzskata, ka tieši šīs normas arī ir ar būtiskiem tiesiskiem trūkumiem – tātad, uzskaitīto nesēju skaits nav pilnīgs, tas noteikti būtu papildināms, jo... Tātad to prettiesiskums izpaužas tai apstākļi, ka nav uzskaitīti visi tie nesēji, ar kuriem mēs šobrīd realitātē izmantojam, kurus mēs izmantojam, un tās iekārtas, ar kurām mēs varam šo datu apjomu, autora darbus uzglabāt, papildus reproducēt šajā atļautajā vienas reizes kārtībā, kā tas arī tiks faktiski, kā mēs arī to pierādīsim, balstoties uz 2007. gada un arī 2011. gada lietošanas paradumu pētījumiem no organizācijas „Faktum”.

Tātad, godātā tiesa, godātie kolēģi, jūs arī, lasot šos Ministru kabineta noteikumus, redzat, ka šobrīd par tukšiem materiāliem nesējiem – šajā sadaļā tiek ierobežoti uzskatīti tikai ārējais cietais disks, integrēts datora cietais disks, atmiņas karte, zibatmiņa...

M. Šķiņķis: Tas ir, kas nav...

L. Liepa: Es ļoti atvainojos, tie, tie kurus mēs tur gribētu labprāt redzēt, es ļoti atvainojos un lūgtu to ignorēt.

Tātad, protams, ka mēs runājam par nedaudz vecākām iekārtām, kuras, iespējams pat, šeit klātesošai jaunai paaudzei varētu likties, nu, tātad, nesaprotams, kā tādas lietas tiek izmantojamas. Respektīvi, mēs runājam par audiokasetēm, videokasetēm, minidiskiem, CD-R, CD-RW, CD... un DVD ar diviem šiem, kā arī audiomagnetofonu ar audiokasešu ieraksta funkciju, radio ar audiokasešu ieraksta funkciju, audiomagnetofonu ar audiokasešu un CD ieraksta funkciju, kā arī radio ar audiokasešu un CD ieraksta funkciju, tātad, radio ar minidisku ieraksta funkciju, ... atskaņotāju ar ieraksta funkciju, mp3 atskaņotājs ar integrētu cieto disku un videomagnetofons ar video ieraksta funkciju, kā arī televizora ar videokasešu ieraksta funkciju, DVD atskaņotājs, televizors un jebkurš DVD rakstītājs.

Tātad, ir skaidrs, ka šis saraksts ir izsmeļošs un tajā minētās iekārtas ir tās, pret kurām... attiecībā uz kurām mēs piemērojam šo konkrēto atlīdzību. Šai konkrētai atlīdzībai arī ir noteikts, noteikts atlīdzības apjoms, tātad, tas ir Ministru kabineta noteikumu 3. un 4. punktā pievienotais tarifs.

Godātā tiesa! Mēs uzskatām, tātad, ka šis ierobežotais iekārtu uzskaitījums ir nepilnīgs, jo, tātad, gan tiesiskie argumenti, gan arī faktiskie lietotāju pētījuma argumenti parāda, ka papildus šīm uzskaitītajām iekārtām, par kurām – kā es jau norādīju – vairākas no tām mēs vairs neizmantojam, un to apgrozījums ir būtiski krities.

Papildus tam ir klajā pie patērētāja lietojumā nākušas vairākas ļoti būtiskas iekārtas. Tā, piemēram, tādad, ir tukšie materiālu nesēji sekojoši – ārējais cietais disks, integrēts datora cietais disks, atmiņas karte, zibatmiņa, *blu-ray* disks. Savukārt reproducēšanā izmantojamās iekārtas ir, specifiski, mobilais telefons, portatīvs multimediju atskaņotājs, dators, daudzkanālu mājas kinozāle, *blu-ray* disku atskaņotājs. Un, tādad, reproducēšanā izmantojamās iekārtas bez integrēta datu nesēja ir televizors, *blu-ray* disku atskaņotājs ar ierakstu funkciju un *blu-ray* diska atskaņotājs, kas pievienots datoram.

Tādad šeit uzskaitītais saraksts ir, tādad, tās iekārtas vai tie datu nesēji, kurus, mēs redzam, šodien praksē izmanto privātpersonas, kuras likumā atļautā kārtā... Vēlreiz uzsveru, uzsveru – tādad, mēs šeit, šai procesā nerunājam par tiesību pārkāpumu gadījumiem, šeit mēs nerunājam par tā saucamo pirātismu, mēs runājam par atļautā kārtā veicamajiem ierakstiem. Un šie nesēji un šīs iekārtas, uzskaitītās, ir tās, kurās realitātē šodien arī tiek saglabātas un varbūt ar kuru palīdzību tiek nodrošināta autoru izmantoto darbu reproducēšana.

Tādad, tas nozīmē, ka šie nesēji jau ilgstoši tiek izmantoti datu uzglabāšanai un datu ierakstu veikšanai. To pierāda 2007. gada pētījums, kā arī 2011. gada pētījums, ko mēs esam iesnieguši, uz kuru pamata mēs pietiekami skaidri varam redzēt arī to, ka, tādad, tās iekārtas, kuras ir minētas šobrīd Ministru kabineta noteikumos Nr. 321, jau faktiski ir samazinātas, un to lietojums ir aptuveni 1–3 procenti, nu, maksimums. Tādad mēs redzam, ka C disks vēl arvien ir 41 procenti. Patiesībā, šo visizmantotāko ierakstu... iekārtu sarakstā, ir, protams, datora cietais disks un *flesh* atmiņa jeb zibatmiņa, kā arī ļoti būtiski pieaugumu demonstrē mobilā tālruņa kā iekārtas izmantošana gan reprodukcijai, gan arī datu nesēja funkcijai.

Tādad, par pieteikuma juridisko argumentāciju. Mēs varam konstatēt, ka jau faktiskā līmenī kopš tā datuma, kuru mūsu klienti ir izvēlējušies par atskaites punktu, brīdi, kurā esošais tiesiskais regulējums jau būtiski neatbilst tām tiesībām, kuru ievērošanu nodrošina gan Satversmes normas, gan arī Autortiesību likums, proti, respektīvi, no 2008. gada, mēs konstatējam, ka Ministru kabineta noteikumi Nr. 321, 3. un 4. punkts jau no 2008. gada 1. janvāra uzrāda būtisku neatbilstību. Un, tādad, mūsu klientu pārliecība ir, ka Ministru kabinetam jau šai datumā, ja ne agrāk, bija pienākums nodrošināt Ministru kabineta noteikumu grozījumus tā, lai tie atbilstu autoru un izpildītāju tiesībām. Tādad, papildinot gan tukšo datu nesēju uzskatījumu, gan arī reproducēšanā izmantojamo iekārtu uzskatījumu.

Par pieteikuma juridisko pamatojumu. Tādad, kāpēc mēs uzskatām, ka šie... šī neatbilstība starp faktisko situāciju, kādā cilvēki izmanto likumā atļautā kārtībā reproducēšanas tiesības vienā kopijā, un tiesisko regulējumu? Mēs uzskatām, ka šī neatbilstība ir arī pretruna ar Satversmes tiesā noteiktajām tiesībām un, proti, tādad, mēs, tādad, savā pieteikumā uzstājam, ka ar Ministru kabineta noteikuma 3. un 4. punkta

nepilnību tiek pārkāptas autoru un izpildītāju tiesības, kas ir noteiktas Satversmes 105. un Satversmes 113. pantā, kā arī, neievērojot šīs tiesības, tiek pārkāpts Satversmes 64. pants tādā kārtā, ka likumdošanas process nenotiek Satversmei atbilstošajam standartam... atbilstoši Satversmē noteiktajam standartam.

Vispirms ļaujiet man, tātad, aprakstīt apsvērumus, kas ir saistīti ar Satversmes 105. panta tiesībām, kādas tās ir autoriem un izpildītājiem, un šo tiesību neatbilstību esošajā situācijā, kā to reglamentē Ministru kabineta noteikumu 3. un 4. punkts. Satversmes 105. pants aizsargā tiesības uz īpašumu. Šis pants nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu un īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.

Tātad, šai gadījumā mēs redzam, ka, attiecinot 105. panta normas uz vispārējo īpašuma bloku, gan šī godājamā tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākās lietās ir atzinusi, ka, tātad, starp īpašumtiesību aizsardzības pārklājuma vai garantētajām un aizsargātajām īpašuma tiesībām ietilpst arī intelektuālā īpašuma tiesības. Respektīvi, Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākās lietās, kuras ir mūsu rakstveida pieteikumā arī norādītas, ir pietiekami skaidri deklarējusi, ka konvencijas Pirmā protokola 1. pants – īpašumtiesību aizsardzība – ir piemērojams arī attiecībā uz intelektuālo īpašumu.

Un, tātad, par to nevarētu būt šaubu. Un arī Ministru kabinets savā atbildes rakstā nenoliedz, ka tiesības, kuras autori uzstāj, ir jāaizsargā, tiek aizsargātas ar Satversmes 105. pantu kā īpašuma tiesības. Respektīvi, Satversmes 105. pants ar terminu „īpašums” ietver ne vien kustamas, nekustamas... bet arī intelektuālā īpašumu tiesības un objektus.

Tātad, mēs varam secināt, ka autoru tiesības uz taisnīgu atlīdzību ir nostiprinātas Satversmes 105. pantā. Tātad, to ir Satversmes tiesa arī vairākās savās lietās konstatējusi. Respektīvi, tiesības uz īpašumu ietver īpašnieka tiesības lemt visus tos jautājumus, kas ir saistīti ar īpašumu, tā apgrozību, tajā skaitā arī par to, par kādiem noteikumiem, uz kādiem nosacījumiem šīs īpašumtiesības nodot – noteikt šo īpašuma tiesību, tai skaitā lietošanas, izmantošanas kārtību, laiku, veidu.

Un īpašuma tiesības neapšaubāmi ietver arī taisnīgas atlīdzības elementu, respektīvi, tas ir, gūt no lietas visus iespējamus labumus, ienākumus un augļus, kādus šī lieta man vien var –īpašniekam – piedāvāt.

Tas nozīmē, ka likumdevējs ir atzinis mūsu pārstāvēto autoru 105. pantā noteiktās intelektuālā īpašuma tiesības, kuras jau ir konkretizētas Autortiesību likumā. Un, kaut arī, tātad, Satversmes 105. un konvencij... 105. pants un Konvencijas 1. protokola, es runājot par Konvenciju, atsaucos uz Eiropas Cilvēktiesību... konvenciju, protams, Pirmā protokola 1. pantu. Tātad no šiem, no šīm pamatnormām, pamattiesību normām izriet personas tiesības netraucēt baudīt īpašuma tiesību izmantošanu, un, tai skaitā, baudīt arī tiesības uz intelektuālā īpašuma objektiem.

Autori varētu noteikt patstāvīgi šo kārtību, kādā citas personas šos tiesību objektus var izmantot, un, tai skaitā, autori varētu patstāvīgi noteikt kārtību, kādā veidā šos

darbus var reproducēt. Taču, kā zināms, Latvijas juridiskais regulējums, balstoties arī uz minēto direktīvu, uz 5. panta 2. punktu ir attiecinājis izņēmuma gadījumu, paredzot, ka autortiesības šajā daļā tiek ierobežotas, par to pretī piesolot taisnīgu atlīdzību.

Šajā gadījumā mēs redzam, ka Autortiesību likumā noteiktais ierobežojums, respektīvi, 34. un 35. panta ierobežojums, kaut arī ierobežo autortiesības, tas tomēr nedara to nepamatoti, jo šeit ir paredzēts nosacījums, ka šis ierobežojums ir spēkā tikai un vienīgi tad, ja autori saņem taisnīgu atlīdzību. Tātad, ja taisnīgas atlīdzības nebūtu, tad, protams, mēs sacītu – šis ir nekonstitucionāls, pretkonstitucionāls ierobežojums. Taču atlīdzība ir pieprasīta un, kā jau arī aprakstīts, Ministru kabinetam ir jānosaka šis taisnīgās atlīdzības apmērs un objekti, uz ko šo taisnīgo atlīdzību var, atlīdzību var attiecināt.

Tātad ir skaidrs, ka, vērtējot šos ierobežojumus, mums ir jāvērtē trīsdaļīgā – klasiskā, tātad, šīs tiesas praksē ieviestā matrica. Tas ir, jāvērtē šo īpašuma tiesību ierobežojumu atbilstoši tam, vai ir leģitīms mērķis, vai šie ierobežojumi ir samērīgi. Tas ir, pirmkārt, protams, vai šie ierobežojumi ir noteikti ar likumu, otrkārt, vai šiem ierobežojumiem ir leģitīms mērķis un vai tie ir samērīgi ar tiesiskajām interesēm.

Tātad, pirmkārt, attiecībā uz to, vai šis ierobežojums noteikts ar likumu, to mēs neapstrīdam, protams. Likums ir paredzējis, un šeit ar likumu delegācijas kārtībā... Satversme ir konkretizēta Autortiesību likumā, Autortiesību likums, 34. pants nolemj Ministru kabineta pienākumu izdot Ministru kabineta noteikumus Nr. 321. Tiktāl tas būtu...

Attiecībā uz šo ierobežojumu leģitīmo mērķi es redzu, ka mums ir interesanta pretruna ar Ministru kabinetu, jo Ministru kabinets atbildes rakstā kā leģitīmo mērķi šim ierobežojumam ir noteicis tieši tās tiesības, kuras mani pieteicēji uzskata par aizskartām. Tātad, savā ziņā sanāk tāds pretrunīgs paradokss – tas, ko mēs uzskatām, kas ir aizskarts un kas būtu jāatjauno, kas būtu jānodrošina, Ministru kabineta ieskatā ir leģitīms mērķis.

Bet, nu, protams, šeit mēs pieņemam, un mēs arī neizvirzām iebildumus attiecībā uz to, ka šādam ierobežojumam var pastāvēt leģitīms mērķis. Mēs to nenoraidām, mēs uzskatām, ka šāda autoru tiesību ierobežošana būtu pamatota, ja autori no katras iekārtas un katra nesēja ir tiesīgi saņemt taisnīgo atlīdzību. Tātad, tiktāl attiecībā uz leģitīmo mērķi mēs neizvirzām nekādus iebildumus un neredzam Satversmē noteikto tiesību pārkāpumu.

Protams, nopietnāks ir jautājums... Un šī strīda būtiskākais jautājums ir par samērīgumu. Kā zināms, tātad, attiecībā uz samērīguma vērtējumu – par to, vai ir šis tiesību ierobežojums proporcionāls – mums ir jāveic vairāki nozīmīgi soļi.

Tātad, mums ir, tātad, pēc šī leģitīmā mērķa no.. noteikšanas jākonstatē, vai nav kādi citi soļi, kādā šo leģitīmo mērķi varēja panākt. Tātad, vai šī ir iespējami efektīvākā darbība, vai šis ir iespējami efektīvākais solis leģitīmā mērķa sasniegšanai. Un, protams, arī mums ir jāvērtē, kas ir tas sabiedriskais labums, kādēļ autortiesības ir ierobežotas, un

viņiem, tātad, šīs tiesības tiek šādā veidā atlīdzinātas, zināmā mērā, nu, neprasot viņu ekskluzīvās tiesības, ko darīt ar šo darbu – atļaut vai neatļaut reproducēt.

Mēs uzskatām, ka ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 321 3. un 4. punktu šodienas redakcijā, esošajā redakcijā, kabinets nav nodrošinājis, ka tas labums, ko sabiedrība ir ieguvusi, būtu lielāks. Tātad, labums sabiedrībai no tā, ka ir aplikti lielākā daļa no datu nesējiem, kurus izmanto, un iekārtas, ar kurām tiek ieraksti veikti, ka tās netiek apliktas ar šādu atlīdzības samaksas pienākumu, ir... nebūt nav liekāks, nav nozīmīgāks kā tas zaudējums autoriem no apstākļa, ka konkrēta iekārtu grupa netiek... uz to netiek piemērots šis atlīdzības samaksas pienākums.

Šajā situācijā ir pilnīgi skaidrs, un arī mūsu iesniegtie pētījumi to pierāda, ka atlīdzība autoriem šodien netiek maksāta no viesiem tukšajiem materiālajiem nesējiem un reproducēšanai izmantojamām iekārtām, kuras potenciāli var izmatot autoru darbu reprodukcijai. Tātad ir pilnīgi skaidrs, ka šeit Ministru kabinets ir voluntāri nodalījis daļu no tiem datu nesējiem un tām iekārtām, uz kurām tiek piemērots atlīdzības samaksas pienākums, un, savukārt, viena liela daļa, kura šobrīd jau, tātad, 2012. gadā, ir sasniegusi to apjomu, kurā mēs varam runāt par lielāko daļu datu nesēju. Attiecībā uz šiem datu nesējiem šāda atlīdzība netiek piemērota.

Uz šo neproporcionalitāti, protams, mēs arī esam norādījuši savā rakstveida pieteikumā un esam atsaukušies arī uz relatīvi nesenu Vācijas konstitucionālās tiesas 2010. gada 30. augusta spriedumu, kurā konstitucionālā tiesa gan attiecībā uz papīra kopiju izdarīšanu, bet tomēr, tātad, par šo pašu principu par autortiesību izmantošanu... Vācijas konstitucionālā tiesa ir atzinusi, ka gadījumā, ja autoram nav nodrošinātas tiesības atlīdzību par objekta izmantošanu reproducēšanai personiskām vajadzībām uz visiem tukšajiem materiālu nesējiem, tad, tātad, tiek pārkāptas autora īpašuma tiesības.

Un šeit es arī vēlētos vērst godātās tiesas, uzmanību uz relatīvi neseno Beļģijas tiesas lēmumu lietā, ko ir iesnieguši tieši mobilo telefonu ražotāji, respektīvi, tātad, tā ir administratīvā tiesa vai Administratīvā nodaļa Valsts padomē lietā „*Nokia Belgium un SonyEricsson pret Beļģijas valsti*”... Arī šajā lietā, tātad, ir konstatēts, ka tiesību subjektiem ir jāsaņem taisnīga atlīdzība, un mobilo telefonu iekārtu izmantošanu nekādā ziņā nevarētu uzskatīt par kaut kādu izņēmumu, vai, ka attiecībā uz mobilajiem telefoniem, tātad, nebūtu jāpiemēro tie paši noteikumi, kas uz citiem datu nesējiem.

Tātad, faktiski, mēs konstatējam, ka gan ar šiem spriedumiem, ka gan arī ar jau pieminēto Lietuvas Republiku... Lietuvas Republikas likumdevēja darbību, ko, kā godātā tiesa zina, gan Ministru kabinets, gan arī vairāki uzaicinātie speciālisti ir pieminējuši kā tādu paraugu, ka, lūk, Lietuvas Republikā regulējums ir pavisam cits, mēs redzam, ka Lietuvas Republikā pirms 10 dienām ir spēkā stājies jauns regulējums attiecībā uz patiešām visu to nesēju kopu, kurus arī mēs aicinām aplikēt šeit ar attiecīgo nodevu. Un, tai skaitā, tātad, Lietuvas regulējums pietiekami skaidri apstiprina šo, mūsaprāt,

viennozīmīgo tendenci. Tātad 22 no 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm tiek piemērots taisnīgs atlīdzības maksāšanas pienākums par vienu atļauto kopēšanas reizi. Tātad tas nozīmē, ka mēs esam konstatējuši, ka Satversmē 105. pantā tiesības uz īpašumu, noteiktās tiesības attiecas arī uz autoru un izpildītāju tiesībām un, ka šīs tiesības ir aizskartas ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 321 3. un 4. punktu tā esošajā redakcijā.

Ļoti būtiski un, jāsaprot, ka šīs tiesas šīs godātās tiesas praksē pirmo reizi ir vērtējams jautājums par attiecīgo normu neatbilstību Satversmes 113. pantam. 113. pants ir pirmo reizi šīs tiesas, tātad, vērtēšanā. un, kā zināms, tas ir pants, kas nodrošina principa piemērošanu Latvijā, respektīvi, ka valsts atzīst zinātniskās, mākslinieciskās un citādas jaunrades brīvību, kā arī aizsargā autortiesības un patentu tiesības.

Nesen izdotajā komentārā šo Satversmes 113. pantu profesors Rozenfelds un kolēģis Krūmiņš traktē kā divdaļīgu. Tas ir, vienu attiecībā uz jaunrades procesu, tas ir, visu to darbību, kādā mēs radām intelektuālā īpašumu tiesību priekšmetus, un otru daļu attiecībā uz šo tiesību priekšmetu kā gala rezultātu. Tātad, šajā ziņā, protams, šis... šī norma vēl ir tikai testējama. Komentārs – tā ir doktrināla atziņa un, protams, šīs tiesas rokās būs novērtēt, kā attiecībā uz konkrēto lietu ir piemērojama 113. panta darbība.

Jau šobrīd mēs viennozīmīgi varam secināt, ka Satversmes 113. panta aizsardzības lokā ietilpst arī viennozīmīgi mani pārstāvētie autori. Tātad, šie autori ir tieši tie jaunrades veicēji, tās ir tās personas, kuru jaunradi, kuru māksliniecisko darbību aizsargā valsts, un valsts nodrošina, ka šī jaunrade ir iespējama.

Ja mēs konstitūciju tulkotu burtiski, tad, protams, mēs sacītu, nu, pirmkārt, te nav blakustiesības minētas, otrkārt, mēs runājam tikai par jaunradi, mēs nerunājam par finansiālo aspektu, ja. Taču Satversme, kā zināms, mums ir – un šī godātā tiesa to ir norādījusi vairākās savās lietās – ir jātulko pēc būtības un jātulko kopsakarā ar citām Satversmes normām. Tai skaitā – 105. pantu, kura ietvaros mēs redzam, ka 113. pants principā rada valstij pozitīvu pienākumu veikt noteiktu rīcību, lai nodrošinātu pamatu intelektuālā īpašuma rašanās sekmīgai, tātad, jaunradei, tai skaitā ne tikai autoru, bet arī blakustiesību turētāju tiesību nodrošinājumam.

Tātad, faktiski, ir jāizveido pēc 113. panta, kā mēs to redzam, ir jāizveido pienācīga un efektīva autortiesību un blakustiesību aizsardzības sistēma. Ne tikai tādā deklaratīvā vai postulātu līmenī. Jānodrošina, ka šī jaunrade valstī vispār ir iespējama un, protams, ka neapšaubāmi jaunradi var nodrošināt tikai tad, ja jaunradei ir konkrēts finansiāls pamatojums. Tikai tad, ja autoram ir tiesības un blakustiesību īpašniekiem ir tiesības uz atbilstīgas atlīdzības saņemšanu par savu īpašuma izmantošanu.

Mēs viennozīmīgi redzam arī pēc autortiesību doktrīnas, ka gan personiskās, gan mantiskās tiesības ir autortiesību neatņemama sastāvdaļa. Tātad 113. pants aizsargā autoru tiesības ne tikai attiecībā uz iespējamu šo autortiesību apdraudējumu, piemēram, plaģiāta veidā, bet, tai skaitā, arī aizsargā autortiesību un izpildī... autoru, izpildītāju tiesības saņemt taisnīgu, pienācīgu atlīdzību par šo radošo darbu.

Tātad, nonākot pie termina, kas tad ir tā taisnīgā atlīdzība, kas būtu taisnīga atlīdzība. Un, kā mēs to saredzam, arī Satversmes 113. panta lasījumā, ir pilnīgi skaidrs, ka šī ir ģenerālklausula. Tātad, tas ir ļoti vispārīgs juridisks termins, kuru mums ir nepieciešams skaidrot. Un šai gadījumā mēs taisnīgās atlīdzības terminu piemērojam gan kontekstā ar *Padawan* lietu (Eiropas Savienībā izskatīto), kas attiecās uz šo jautājumu, gan arī kontekstā ar mūsu konkrēto, specifisko tiesību ierobežojumu. Jo šis tiesību ierobežojums ir jālīdzsvaro.

Un šeit es gribētu arī jau savlaicīgi paust viedokli, kas noteikti būs vēl Ministru kabineta godāto pārstāvju ietvarā, kad tiks, kad tiks, acīmredzot, pretstatīti autori un lietotāji, vai autori un, tātad, šie iekārtu importētāji vai ražotāji. Tā tas, protams, nav. Jo, ja mēs runājam par samērīgumu, šis samērīgums ir skatāms tikai un vienīgi kontekstā ar pašu autoru aizskartajām tiesībām. Tātad tie ir autori, kuru tiesības ir ierobežotas ar to, ka vienreiz katrs no mums var paņemt savu iekārtu... Es paņemu, atveru savu datoru un nokopēju tur, tātad, pretēji autoru viedoklim, pretēji viņu gribai likumdevējs ir teicis: „Lauri, tu drīksti nokopēt šo darbu!” Tātad es to drīkstu darīt, bet par to ir jāsaņem samērīga taisnīga atlīdzība. Tātad šis taisnīgās atlīdzības izvērtējums ir jābūt... Tam ir jābūt līdzsvarotam ne tik daudz ar importētājiem vai manu interesi kā datora īpašnieka interesi, kā lietotāja interesi, bet tas ir kā, faktiski, līdzsvarojums autora ciestajam kaitējumam, ka autors nav izmantojis tiesības ekskluzīvi atļaut vai neatļaut man šādu darbību veikt.

Tātad skaidrs, ka mēs nevaram samērot šo samērīgumu un tiesisko interesi ar tā personām, uz kurām šis ierobežojums neattiecas. Šis ierobežojums attiecas tikai un vienīgi uz autoriem. Tas nozīmē, ka taisnīgai atlīdzībai ir jākompensē tiesību objekta radīšanai nepieciešamās izmaksas un jāatlīdzina autora darbs, ieguldījums šai darbā tādā mērā, ka par šo autora darbu, kas tiek izmantots, autoram ir atlīdzība, lai tas varētu turpināt savu radošo darbību un lai viņa finansiālais stāvoklis netiktu apgrūtināts no tā vien, ka ir vesela virkne ar iekārtām un datu nesējiem, kurus var izmantot, lai šo autoru darbu pavairotu.

Tātad, tas nozīmē, ka, ja mēs neparedzam taisnīgu atlīdzību vai šī atlīdzība ir nepilnīga un tā attiecas, attiecināma tikai uz noteiktu, nelielu datu nesēju un iekārtu skaitu, tad šai gadījumā mēs redzam, ka, viennozīmīgi, autoriem netiek atlīdzināta taisnīga atlīdzība. Tā ir daļēja atlīdzība, tā ir atlīdzība, bet tā nav pietiekama, nav pilnīga un tā nav taisnīga. Tātad līdz ar to tiek pārkāpts arī Satversmē 113. pantā noteiktais tiesību apjoms autoram.

Godātā tiesa! Saprotu, ka mans laika limits tuvojas dramatiski beigām. Es uzskatu, ka man ir nepieciešams arī sniegt atbildi uz Ministru kabineta atbildes rakstā...

L. Fjodorova: Par 64. ...

L. Liepa: Par 64. ... Jā, tieši tā. Tātad ir vēl viena Satversmes norma, attiecībā uz kuru, kuras pārkāpumu mēs saredzam šai konkrētajā gadījumā. Tātad, respektīvi, apstrīdēto tiesību neatbilstība Satversmes 64. pantam.

Godātā tiesa! Es redzu, ka es tuvojos laika limitam, un es lūgtu, ja drīkst, nelielu pagarinājumu man un arī, tātad, mēs samazinām, tātad, runātāju skaitu, un es lūgtu arī pavisam īsu iespēju Elitai Milgrāves kundzei dot papildu laiku – 10 minūtes, respektējot, ka nepieciešamības gadījumā arī mani godātie kolēģi varētu to prasīt.

G. Kūtris: Lūdzu!

L. Liepa: Liels paldies! Tātad attiecībā uz aizskarto tiesību ierobežojumu, tātad, Ministru kabineta 321. noteikumu 3. un 4. punkta neatbilstību Satversmes 64. pantam. 64. pants nosaka: likumdošanas tiesības pieder Saeimai un tautai. Mūsu konkrētajā gadījumā mēs runājam par likumdevēja darbību, likumdošanas kārtību, kādā tiek pieņemtas noteiktas tiesību normas, kas arī ir, tātad, šīs tiesību normas pamat strīda elements – deleģētās tiesības Ministru kabinetam pieņemt ar saviem noteikumiem tādu iekārtu un datu nesēju uzskaitījumu, kas atbilstu taisnīgas atlīdzības prasībām, kādas tās ir noteiktas Satversmē.

Skaidrs, ka Satversmes tiesa, šī godātā tiesa, savā praksē ir jau atzinusi, ka deleģējošajai normai ir jāidentificē likumdošanas deleģējuma mērķis, saturs un apjoms tik skaidri, lai būtu skaidrs, kādus noteikumus tad valdība īsti var izdot. Tas ir, ir jābūt pietiekami precīzam uzdevumam, kas tieši ir Ministru kabineta rokās dots un kas Ministru kabinetam ir tālāk jāizpilda. Tādēļ ir pilnīgi skaidrs, ka šajā gadījumā gan Satversmes 105. un 113. pants, gan arī Autortiesību likuma 34. un 54. pants ir likumdevēja nodota deleģējuma pamats, proti, likumdevēja griba uzdot Ministru kabinetam – valdībai izdot tādus kabineta noteikumus, lai autori varētu saņemt taisnīgu atlīdzību no jebkuras reproducēšanai izmantojamās iekārtas un materiālā datu nesēja, kas var tikt izmantota objekta reproducēšanai, izgatavošanai un importētājam.

Tātad ir pilnīgi skaidrs, ka šeit ir mērķis, ko likumdevējs ir uzdevis Ministru kabinetam – noteikt to iekārtu uzskaitījumu un datu nesēju uzskaitījumu, kas tiek izplatīti Latvijā... kas tiek ievesti un izplatīti Latvijā, un maksāt autoram atlīdzību par katru šādu nesēju, kas ir pieejams Latvijas tirgū un izmantojams autortiesību darbu repres... reproducēšanai. Un ir pilnīgi skaidrs, tātad, ka Ministru kabinetam nav izvēles iespēju. Likumdevējs Autortiesību likuma ietvaros ar deleģējošās normas palīdzību ir uzdevis piemērot atlīdzību visiem datu nesējiem, tātad, tukšajiem datu nesējiem, kuri ir specifiski radīti, lai varētu reproducēt autoru darbus, kā arī tām iekārtām ar kuru palīdzību šāda reprodukcija ir iespējama.

Un mēs redzam, ka šo likumdevēja delegāciju Ministru kabinets nav izpildījis, pie tam nav izpildījis nevis atsevišķā gadījumā, bet nav izpildījis ilgstoši, par ko liecina arī Ministru kabineta atbildes rakstam pievienotie apjomīgie vairāk kā 10 protokolu no tām sanāksmēm, kuras, nu, faktiski atbildīgā institūcija – Kultūras ministrija, ir organizējusi,

mēģinot, tātad, radīt konkrētus sarakstu ar iekārtām, ar nesējiem, un tai tas nav izdevies. Tātad, pilnīgi skaidrs, ka Ministru kabinets – un mums īsti nav skaidri tie iemesli, kāpēc, vai tā ir nevēlēšanās izpildīt šo likumdevēju deleģējumu, vai arī tā ir nespēja to izpildīt – Ministru kabinets nav ievērojis Satversmes 64. pantā noteikto pienākumu nodrošināt Satversmē nostiprināto tiesību piemērošanu, ievērošanu attiecībā uz autoriem.

Es vēlētos šajā punktā lūgt godāto tiesu uzklaut uz pavisam īsu repliku arī Elitu Milgrāves kundzi, kura ir pastāvīgi piedalījusies šajā procesā, kas ir, tātad, normas izstrādāšanas vai papildināšanas process attiecībā uz 2005. gada noteikumu Nr. 321 papildinājumiem. Lūgtu tikai pavisam īsi aprakstīt divus aspektus. Viens, kādā veidā ir notikusi šī normas izstrādāšana, kādā veidā, tātad, šī norma nav tikusi pieņemta, kaut arī tai bijis ir jābūt papildinātai. Un, otrkārt, par to, kas tad ir tie tiesību aizskārums subjekti, tātad, kas ir tās personas, kuru vārdā mēs šeit uzstājamies.

E. Milgrāve: Godātā tiesa! Man ir jārūnā mūsu organizācijas „Latvijas izpildītāju un producentu apvienība” (LaIPA) vārdā, kuras valdes locekle es arī esmu un aktīva šīs organizācijas biedre no pirmās dienas kopš tā tika dibināta ar vienu mērķi. Ar mērķi nodrošināt izpildītājiem un producentiem iespējas saņemt atlīdzību par savu radīto darbu.

Un viens no šiem veidiem ir arī tukšā nesēja atlīdzība un atlīdzība arī no iekārtām. Un mēs bijām ļoti gandarīti par to, ka tika pieņemts šāds te... Ministru kabineta noteikumi un likums, kurš paredzēja, ka tādas tiesības mums pastāv. Jo mēs zinājām, ka Eiropā ļoti daudzi jau to izmanto. Un sākotnēji viss ritēja diezgan raiti un jauki un...

Bet laiks iet, un iekārtas mainās, un šī industrija ir visu laiku ļoti straujā attīstībā. Un, ja mēs salīdzinām situāciju 2005. gadā un šajā gadā, šobrīd jebkuram cilvēkam izraisa smīnu tas, ja mēs sakām, ka atlīdzību var iekasēt no audiokasetēm, jo daudziem audiokasetes vispār vairs pat nav mājās atrodams, un šāds veids netiek lietots jau ļoti ilgi. Tāpat kā VHS kasetes un tādi televizori, kuros ir iebā... iebūvēts VHS. Kā mēs zinām, šādas iekārtas praktiski vairs apkārtņē nav pieejamas. Un to mēs visi redzējām, strādājot un darbojoties savā jomā, un tāpēc rosinājām pārskatīt šos noteikumus un, un iekļaut jaunās iekārtas. Un tāpēc tika izveidota arī darba grupa pie Kultūras ministrijas, kurā es arī aktīvi piedar... piedalījos no pirmās dienas.

Jāteic, ka pēc pirmās tikšanās jau mēs bijām nedaudz samulsuši par to, ka mēs tikām pretnostatīti, nosēdināti pie viena galda ar... ar importētājiem, kuri bija ļoti agresīvi attiecībā pret mums, un, es teikšu, ka šīs mūsu tikšanās ar katru reizi kļuva arvien nepatīkamākas, jo mums bija jāuzklausā dažādi pārmetumi, iedzīvošanās kāre un tamlīdzīgas lietas. Būtībā mūs aizskāra tie cilvēki, kuri importē iekārtas un kuriem negribētos maksāt no jaunām iekārtām.

Protams, tā ir dabiska tieksme katram uzņēmējam – pēc iespējas samazināt savas izmaksas. Bet tai pašā laikā arī mēs esam – gan katrs izpildītājs, gan producenti – arī mēs esam uzņēmēji. Tieši tāpatās darbojamies šajā tirgū, mums tieši tāpatās ir

nepieciešami līdzekļi jaunu ierakstu veikšanai. Un šī atlīdzība no tukšajiem nesējiem ir viena no svarīgām sastāvdaļām, svarīgiem ieņēmumiem ikdienā... Katru gadu visi izpildītāji, Latvijas, gan producenti un izpildītāji saņem atlīdzību, kas tiek sadalīta, LaIPA par to rūpējas, iekasējot un sadalot šo atlīdzību.

Un mēs jutām, ka ar katru gadu, un jutām arī ciparos, ka tā... tas apjums katastrofāli kritās. Un mēs arī redzam un saprotam, kāpēc. Tāpēc, ka būtiski ir mainījušās tās iekārtas, ar kurām šāda reproducēšana tiek veikta. Bet tai pašā laikā dzīvē mēs redzam, ka mūzikas izmantošana, ierakstu izmantošana nav mazinājusies nevienu dienu. Gluži otrādi, mūzika mums ir visapkārt un visdažādākajos veidos, un ir kļuvusi pieejama visvieglākajā veidā, kāds vien tas ir iespējams.

Ja varbūt vēl pirms daudziem gadiem bija ar uguni jāmeklē telefoni, kuros ir iespējams ierakstu iekopēt un pārkopēt, tad šobrīd tā ir absolūti normāla prakse, ka, pērkot jaunu telefonu, mēs zinām, ka mēs varam to sinhronizēt ar savu datoru un varam, tāpat, šos te ierakstus pārkopēt no telefona uz datoru, no datora uz telefonu, starp telefoniem... Jā, un tas viss ir absolūti normāli un pieņemami.

Mēs arī priecājamies, ka mūzikas ieraksti tiek izmantoti, bet mēs, protams, arī vēlamies, lai... lai šis process, šis izmantošanas process arī nestu kaut kādus augļus tiem, kas šo produktu rada. Un tie esam mēs – izpildītāji, producenti un autori. Un tāpēc es ceru, ka šī tiesa notiek tāpēc, lai mēs varētu atrisināt šo neatrisināmo... Jo no 2008. gada vai 2007. gada, kad mēs pirmo reizi satikāmies ar... Kultūras ministrijā, lai apspriestu par to, kādiem vajadzētu būt jaunajiem nesējiem un kādām atlīdzībām par to. Un sākās šis bezgalīgais riņķa dancis. Un būtībā, nu, Kultūras ministrijas darbība bija vairāk imitācija darbības, tāpēc, ka reāli pēc šīm sēdēm nekas nenotika, neviens negribēja uzņemties atbildību pateikt – tāpat, atlīdzības ir jāmaksā tādas un no šādiem nesējiem, mums ir jāpievieno tādi un tādi nesēji.

Mēs tikāmies vienreiz, otrreiz, trešoreiz un būtībā, tiekoties ar importētājiem, nu, visu laiku esam tādā konfliktsituācijā, kaut gan es vairākas reizes uzsvēru, ka patiesībā mēs neesam ienaidnieki savstarpēji, mēs esam tie, kas rada produktu, kuru izmantojot, cilvēkiem ir lielāka interese iegādāties šīs iekārtas. Jo vairāk mēs radām šo te intelektuālo īpašumu ar ko... ko var pavairot starp šīm iekārtām, jo lielāka interese cilvēkiem ir iegādāties tos pašus telefonus. Un arī reklāmās šobrīd, ja jūs redzat, tiek uzsvērts tas, ka šim telefonam ir tādas un tādas n-tās funkcijas. Un viena no svarīgākajām ir šī te iespēja klausīties, pavairot mūziku, savstarpēji dalīties.

Tā kā tas ir ne tikai par telefoniem, bet šobrīd arī sadalīt iekārtas – ir tādas, kad jūs... jūs jau *a priori* zināt, ka jums ir iespēja fiksēt, iespēja ierakstīt, pavairot. Tā kā es domāju, ka ir kaut kā jālauž šis te ieilgušais process mūsu diskusijā par to, kādi nesēji un kāpēc, un par kādām atlīdzībām ir jāiekļauj, vienkārši ir jāsaņem drosme Kultūras ministrijai un Ministru kabinetam, un beidzot ir jāpasaka savs galavārds. Un, es ceru, ka tiesa mums palīdzēs šajā procesā. Paldies!

G. Kūtris: Paldies!

L. Liepa: Noslēgumā, godātā tiesa, tādad, mēs vēlētos norādīt, ka mēs konstatējam šo pamattiesību aizskārumu, kuru, mēs paļaujamies, tiesa arī kopā ar mums, mums piekrītot, secinās no 2008. gada 1. janvāra. Jo tas ir tas datums, kurā – un arī kā godātā Milgrāves kundze jau to pasvītvoja – ir mēģināts šo normu radīt vai papildināt atbilstoši tām prasībām, kuras autori ir saskatījuši kā savu konstitucionālo tiesību aizskārumu.

No šī laika, tādad, ir noticis tas process, kura rezultātā tas nav noticis. Likumdevējs ir savlaicīgi par to brīdināts, Ministru kabinets un Kultūras ministrija to zināja. Tādad, mēs uzskatām, ka ir nepieciešams autoriem atlīdzināt tos zaudējumus, kas ir radušies prettiesiska normatīvā akta spēkā esamības rezultātā visā šajā laika posmā kopš 2008. gada 1. janvāra. Un, tādad, kā zināms, Satversmes 92. pants arī nosaka, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu, kuru mēs arī lūgtu, tādad, ar Satversmes tiesas lēmumu, nosakot, tādad, šīs normas spēkā esamību, attiecināt uz, tādad, 2008. gada 1. janvāri. Lūgt, tādad, atzīt Satversmes tiesu šīs apstrīdētās... Mēs lūdzam atzīt Satversmes tiesu apstrīdētās normas, atzīt par spēkā neesošām ar atpakaļejošu datumu, kā tas Satversmes tiesas praksē ir jau vairakkārt noticis.

Līdz ar to noformējam savu prasījumu, un tas ir sekojošs: atzīt Ministru kabineta 2005. gada 10. maija noteikumu Nr. 321 3. punktu un 4. punktu par neatbilstošiem, respektīvi, 34. un 35. Autortiesību likuma pantam, Satversmes 64. pantam, Satversmes 105. un Satversmes 113. pantam, ciktāl apstrīdētās tiesību normas neparedz atlīdzības maksāšanu par sekojušiem tukšajiem datu nesējiem un sekojošām iekārtām un tālāk seko šo iekārtu, nesēju uzskaitījumu kāds tas ...*[nerunā mikrofonā]* pieteikumā.

Esam gatavi atbildēt uz godātās tiesas un kolēģu jautājumiem atbilstoši nepieciešamībai.

G. Kūtris: Paldies!

Tiesneši uzskata, ka vispirms varbūt jautājumus Ministru kabineta pārstāvis var uzdot pieteikuma iesniedzējam un pēc tam tiesa uzdos jautājumus. Lūdzu!

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa, šajā stadijā jautājumu nav mums pieteicēja pārstāvim.

G. Kūtris: Skaidrs, paldies! Sakiet, lūdzu, jūs savā runā pieminējāt, ka likumdevējs... Autortiesību likumā, iespējams, vajadzēja uzskatīt šos nesējus, datu nesējus un reproducēšanas iekārtas. Sakiet, lūdzu, vai tehniski likumdevējs to var izdarīt?

L. Liepa: Godātā tiesa! Tādad, tas ir likumdevēja izvēles jautājums. Mēs redzam no arī mūsu iesniegtajiem Lietuvas likuma grozījumiem, kur, tādad, datu nesēju uzskatījums ir pievienots tieši likumam „Par autortiesībām un blakustiesībām”. Taču Latvijas likumdevējs ir izvēlējis, jāsaka tā, fleksiblāku un ērtāku modeli, kura ietvaros

šīs tiesības saskaņā ar Satversmes 64. pantu ir deleģētas Ministru kabinetam. Un Ministru kabinets, būdams, nu, var teikt, arī... Ministru kabinets, izdodot šos noteikumus, kabineta noteikumu ietvaros var paredzēt konkrētu datu nesēju un iekārtu uzskatījumu arī tā iemesla dēļ, lai likumdevējam nebūtu ik gadus jāatgriežas pie šā speciālā likuma, nebūtu tas jāatver... Līdz ar to būtu saistīts ar likumdošanas tehnikas dažādām procedūrām. Tāpēc Ministru kabinetam ir konkrēts uzdevums, tātad, pašos šajos kabineta noteikumos ir noteikts arī pienākums ik gadus atjaunot šo starppiesēju sarakstu.

G. Kūtris: Saistītais jautājums, tiesnese Krūma.

K. Krūma: Jā, man ir saistītais jautājums sakarā ar Satversmes 64. panta interpretāciju. Līdz šim tiesa parasti ir vērtējusi, vai Ministru kabinets, izdodot noteikumus, ir rīkojies *ultra vires*. Vai tas ir arī tas, ko jūs sakāt šajā lietā, ka, neizpildot, nepilnīgi izpildot deleģējumu, Ministru kabinets rīkojas *ultra vires*?

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, tātad, šeit nav *ultra vires* rīcība. Drīzāk šeit varētu traktēt tādu pretējo aspektu. Tas ir, Ministru kabinets ir – es negribētu lietot tādus skaļus vārdus – bet nav izpildījis šo pienākumu, kuru aktīvi likumdevējs tam ir uzdevis atbilstoši Satversmes, šajā gadījumā, 113. pantam, kurš nosaka, ka autortiesības, radošā jaunrade ir jāveicina, autoru un blakustiesības ir jāaizsargā. Ja Ministru kabinets septiņu gadu laikā nav paplašinājis to iekārtu sarakstu, kuras atbilstoši jau, tātad, ikdienas lietojuma un vispārējiem faktiem tiek izmantotas un, tātad, autortiesības neievēro, tad, faktiski, nu, zināmā mērā tā ir tāda Ministru kabineta nepamatota atteikšanās no savu pienākumu izpildības... izpildīšanas, nevis šo tiesību pārsniegums attiecībā uz pilnvarojumu vai attiecībā uz regulatīvo lauku.

K. Krūma: Bet kā jūs to redzat 64. pantā, kur ir runa tikai par to, kam Latvijā pieder likumdošanas vara, kas ir Saeima un, un tauta Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros. Te nav runas par Ministru kabinetu.

L. Liepa: Godātā tiesa, tātad te nu ir tas gadījums, kurā gluži, tātad, rakstveida, rakstveida normā šīs tiesības nav iekļautas, bet tā ir daļa no likumdošanas procesa. Proti, arī šī tiesa ir atzinusi, ka Satversme paredz likumdevējam pienākumu sastādīt, tātad, to normatīvo bāzi, kuras ietvaros deleģējuma tiesības vai delegācijas tiesības ir nododamas Ministru kabinetam specifiskos jautājumos, kuros likumdevējs to pieļauj... es atvainojos, kuros Satversme pieļauj.

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Papildinot to, ko jums jautāja tiesnese Krūma. Vai jūs apstrīdat tiesiskā regulējuma neesamību? Varbūt likuma robu? Kā jūs to saredzat?

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, mēs nesakām, ka šeit ir likumdevēja robs, jo... likuma robs. Jo šai gadījumā drīzāk ir jāatzīst, tātad, te varētu būt interesanta pieeja, kā to vērtēt

no dažādiem aspektiem. Bet mēs saredzam vienu konkrētu trūkumu šajā tiesiskajā regulējumā, proti, Autortiesību likuma 54. un 34. pants tieši norāda šo pienākumu piemērot atlīdzību visiem datu nesējiem.

Tātad, ja Ministru kabinets nav šai gadījumā radījis regulējumu... Piemēram, ja iztrūktu Ministru kabineta noteikumi, tad mēs sacītu, ka šeit ir likuma robs. Taču mūsu gadījumā uzskatījums ir, bet tas ir nepilnīgs. Mēs gribētu pasvītrot, būtiski nepilnīgs. Jo, kā to var redzēt arī no iesniegtajām aptauj... iesniegtajiem socioloģiskajiem vērtējumiem, tā daļa iekārtu un nesēju, kuri ir norādīti šobrīd Ministru kabineta noteikumos, ir jau mazākā daļa. Un, faktiski, šajos septiņos gados ir būtiski mainījusies tehnoloģiju attīstība, un attīstības rezultātā, faktiski, mēs izmantojam pavisam citas iekārtas. Tātad, tas nav tas likuma robs, drīzāk te ir, nu, var teikt, būtiska neatbilstība esošajā regulējumā, kura pati par sevi rada šo netaisnīgo novērtējumu un atlīdzības... atlīdzības nepietiekamību.

G. Kūtris: Vai jūs piekrītat tam, ka, tātad, Ministru kabinetam vajadzēja šos datu nesējus un reprodukcijas iekārtas nosaukt?

L. Liepa: Mēs tam piekrītam. Tātad, ir vairāki veidi kādā to darīt. Bet mēs, mēs redzam, ka esošais Latvijas regulējums ir radīts tādā kārtā... Tātad, Autortiesību likuma deleģējums arī ir tādā kārtā, ka Ministru kabinetam ir regulāri... Un mūsu gadījumā nav iebildumu, kā tas šobrīd ir paredzēts, arī reizi gadā, ne retāk kā reizi gadā jāpapildina ar tiem jaunajiem tehnikas sasniegumiem, kuri, tātad, ir noveduši pie konkrētu datu nesēju vai iekārtu... līdz jau, var teikt, līdz rūpnieciskai ražošanai un, tātad, vispārējai izmantošanai.

G. Kūtris: Tātad vispār ja nenosauktu, tad normas nedarbotos kā tādas? Ir jānosauc konkrēti?

L. Liepa: Jāatzīst, ka šai gadījumā mums nebūtu pamata iekasēt konkrētu atlīdzību, ja nebūtu piemērots konkrēts nosaukts priekšmets.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, jūsu pieteikumā arī šodien nosaucāt tos datu nesējus un reprodukcijas iekārtas, kuras vajadzētu iekļaut. Sakiet, lūdzu, pēc kādiem kritērijiem jūs vadījāties? Noteikti Ministru kabinetam arī savi kritēriji, bija. Kāpēc jūs tikai nosaukumus konkrētos nosaucāt?

L. Liepa: Godātā tiesa! Jā, šeit mēs vadāmies no tā, ko paredz gan, tātad, 2001. gada parlamenta... Eiroparlamenta un padomes direktīva, gan arī Latvijas Autortiesību likums, kas norāda, ka ir jāietver visi nesēji. Un to savā tiesvedībā arī apstiprinājusi Eiropas Savienības tiesa *Padawan* lietā. Ir runa par visiem tiem nesējiem, kurus, es gribētu pasvītrot šeit, potenciāli var izmantot ieraksta veikšanai, kā arī datu uzglabāšanai.

G. Kūtris: Vai jūs tiešām nosaucāt pilnīgi visus?

L. Liepa: Godātā tiesa! Mēs zinām, ka tehnoloģiju attīstība mūsdienās ir tik dinamiska, ka arī vienā noteiktā 12 kalendāro mēnešu laika posmā var rasties jaunas inovat... jauni inovatīvi risinājumi, un līdz ar to, tāpēc arī mēs, var teikt tā, esam ar mieru, ka šis saraksts tiek papildināts regulāri. Pat, ja vienā noteiktā laika posmā tajā nav ietverta ļoti konkrēta vienība.

Es domāju, šeit, ja es atļautos pieminēt vienu ļoti interesantu piemēru. Tātad, divtūkstošo gadu sākumā, ieejot, sacīsim tā, mūzikas ierakstu vai, vai audiovizuālo darbu ierakstu veikalā, mēs redzējām, ka tur stāvēja video kasetes, parādījās DVD disku plaukts, taču tur nav tas, ko mēs redzam šodien, ieejot šai, šai ierakstu veikalā. Mēs redzam *blu-ray* disku plauktu. Ja, tātad, pilnīgi skaidrs, ka mūsdienu tehniskas attīstība ir tāda, ka pat ļoti īsā laika periodā var rasties jaunas tehnoloģijas, kuras tiek pakāpeniski aprobētas un līdz ar to, tāpēc arī mēs pieturamies, tātad, pie šī jau radītā modeļa, ka reizi gadā – reizi 12 mēnešos – ir jāpārskata.

Un, nu, jāatzīst, ka „visi datu nesēji” ir jāaplūko arī saprātīgi. Mēs nevaram, tātad, burtiski to tulkot – „visi datu nesēji”, attiecas uz visiem datu nesējiem, kuri potenciāli var tikt izmantoti. Varbūt, ka ir kaut kāds datu nesējs, kurš... kura, teiksim, nu, tāda izmantošana vēl tikai pieaug.

G. Kūtris: Tātad, piedāvājot konkrēto sarakstu, jums kaut kādi kritēriji bija, kāpēc jūs izvēlējāties šos?

L. Liepa: Jā, tie bija visi zināmie... tie bija visi autortiesību un blakustiesību organizāciju aizsardzības, tātad, zināmie un izmantotie datu nesēji.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis: Es sakšu ar tādiem vispārīgiem jautājumiem. Vispirms jūs norādi, ka tiesību aizskārums ir radies no 2008. gada 1. janvāra, bet Ministru kabineta noteikumi pieņemti 2005. gada maijā. Lūdzu, paskaidrojiet, kāpēc jūs tieši šo brīdi uzskatiet par tiesību pārkāpumu un kāpēc jūs šo stāvokli akceptējāt no 2008. gada janvāra līdz brīdim, kamēr pieteikums tika iesniegts tiesā? Vai tas faktiski nenozīmē to, ka jūs esiet zināmā mērā samierinājušies ar tādu situāciju, ka Ministru kabinets regulē šos noteikumus un šādā veidā?

L. Liepa: Godātā tiesa, es atļautos divās daļās atbildēt uz šo jautājumu. Tas ir būtisks jautājums. Jo, protams, ka termiņš vai datums, no kura sākot radies šis tiesību aizskārums, ir svarīgs. Un, ja mēs redzam, ka Ministru kabinets noteikumos ir, kā tas ir mūsu gadījumā, fiksējis noteiktu nesēju un iekārtu apjomu un norādījis, tātad, ka, atbilstoši šķērsgrīzumam 2005. gada sākumā, šādi izskatās reproducējamo iekārtu saraksts. Tātad, katru gadu nāk klāt tehnikas attīstības rezultātā jauni datu nesēji.

Godātā tiesa! No lietas materiāliem... Gan mūsu pievienotie, gan arī, kas ir, manuprāt, ļoti vērtīgi, Ministru kabinets arī savam atbildes rakstam ir pievienojis veselu

virtni ar tiem sanāksmju protokoliem, kuru ietvaros, jau sākot no 2005. gada, ir runa par šo normu papildināšanu, ir runa par to, ka šīs normas jau neatbilst, jau 2005. gadā neatbilst pilnībā tai videi, kuru autori uzskata par taisnīgu atbildību ietverošu.

Un, tāpat, līdz ar to mēs varētu noteikti norādīt, ka jau no šo noteikumu... Ministru kabineta noteikumu pieņemšanas dienas autortiesību un blakustiesību organizācijas gatavojās šim regulārajam sadarbības modelim, kura ietvaros katru gadu tas būtu, tāpat, Ministru kabineta pienākums pēc Kultūras ministrijas sagatavotā aktu projekta papildināt kabineta noteikumus.

Tas, ka šie noteikumi netika sākotnēji papildināti, nu, vienā brīdī varētu tikt traktēts kā likuma normas nepildīšanas problemātika, taču šobrīd – septiņus gadus vēlāk – mēs jau varam konstatēt, ka nav runa par izpildes problēmām vai izpildes trūkumiem, bet mēs varam runāt par to, ka šī sistēma pati par sevi ir nekonstitucionāla, tā nedarbojas.

Autortiesību apvienības nekad nav ar to samierinājušās, un arī lietā ir materiāli, no kuriem ir redzams, ka šāds... šādi iebildumi ir sniegti gan Kultūras ministrijai, gan Ministru kabinetam. Jau ilgstoši jautājums – no 2008. gada... Tur es palūgtu manu kolēģi papildināt, kāpēc tieši šis 1. janvāra datums ir precīzs.

M. Šķiņķis: Jā, godātā tiesa, tik tiešām ir tā, ka no 2008. gada visaktīvāk tika sākts un, un tika turpināts process ar mērķi panākt grozījumus Ministru kabineta noteikumos. Un Ministru kabineta noteikumi tika pieņemti, tāpat, vienlaicīgi izdodot arī Ministru kabineta rīkojumu, kas noteica, ka katru gadu jāpārskata. Un katru gadu, tāpat, pieteikuma iesniedzēji bija pārliecināti, ka šie grozījumi tiks veikti. Un katru gadu mērķis nebija panākt vai uzsākt tiesvedību un vērsties Satversmes tiesā, mērķis bija panākt šo grozījumu veikšanu. Un pieteikuma iesniedzēji tik tiešām katru gadu bija cer... vismaz cerību pilni par to, kad Ministru kabinets izpildīs paš... paša izdoto rīkojumu un katru gadu pārskatīs šos noteikumus.

Gluži vienkārši šobrīd – 2012. gadā – ir kļuvis skaidrs, ka šis process, kurā katru gadu ir jāpārskata Ministru kabineta noteikumi, nestrādā. Ministru kabinets pēc būtības nepilda pats savu rīkojumu un nepārskata. Līdz ar ko pieteikuma iesniedzēji ir secinājuši, kad šobrīd ir vienīgā iespēja, kā aizsargāt savas tiesības, – vērsties Satversmes tiesā. Bet ne 2008. gadā, ne šobrīd nevienu brīdi nav bijis moments, kad tiktu pieņemts, ka Ministru kabineta noteikumi atbilst Satversmei. Gluži vienkārši bija pārliecība, ka viņi tiks grozīti atbilstoši kārtībai, kā ir paredzēts rīkojumā – izdodot Ministru kabineta noteikumus.

Kādēļ izvēlēts 2008. gada janvāris kā atskaites punkts? Tas izvēlēts tādēļ, ka mēs varējām pierādīt, ka tieši 2008. gada 1. janvāris ir punkts, kad visi nesēji un iekārtas, ko mēs lūdzam ietvert Ministru kabineta noteikumos, bija parādījušies tirgū, ka patērētāji viņus izmantoja autoru darbu kopēšanai. Tādēļ tas ir tas atskaites punkts.

G. Kūtris: Bet jautājuma būtība bija, kāpēc no 2008. gada vēl līdz šim gadam gaidījāt?

M. Šķiņķis: Kādēļ nevērsāties ātrāk tiesā? Atbilde ir tieši tāda. Tādēļ, kad...

G. Kūtris: Izmantojāt tikai iepriekšējā Satversmes tiesas likuma redakcijā pēdējo... pārejas noteikumu pēdējo dienu, gandrīz?

M. Šķiņķis: Tieši tādēļ, tieši tādēļ, kad šis gadījums varbūt nedaudz atšķiras no vispārējā gadījuma, kad normatīvās... normatīvā aktu izdevējs šoreiz bija paredzējis diezgan skaidru kārtību, skaidri bija noteicis, ka regulējums tiks pārskatīts katru gadu. Līdz ar to pieteikuma iesniedzējam bija zināma paļāvība uz to, kad... kad reizi gadā viņš būs pārlasīts...

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, cik ilgi var stiept tiesisko paļāvību?

M. Šķiņķis: Jā, nu, mēs uzskatām, ka ne ilgāk kā četri gadi, tādēļ mēs vērsāties...

G. Kūtris: Četri gadi būtu pieļaujami?

M. Šķiņķis: Nē, nu...*[runā vienlaikus]*

L. Liepa: ... *[runā vienlaikus]* vispārināti... šajā jautājumā ir jārunā par to, ka diezgan komplicēts process, kura ietvaros autori, tāpat, nonāk līdz tam, nu, lietojot latviešu dzejnieka terminus, līdz tam punktam, kurā vārīšanās... kurā garaiņi sasniedz šo vārīšanās stadiju. Šim nav precīzs juridisks termins piemērots, bet šim ir... Ir jāsaprot, ka tajā brīdī, kurā autori un blakustiesību izmantotāji vairs nevar izmantot esošo regulējumu un to tiesību pārkāpuma smagums ir tik liels, ka ir nepieciešams vērsties tiesā pēc korekcijas, jo tie ir zaudējuši iespējas ar Ministru kabineta, ar Kultūras ministrijas starpniecību šo tiesību aizskārumu novērst.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, ja Ministru kabinets šos grozījumus būtu izdarījis 2011. gadā, vai tad arī jūs prasītu no valsts atpakaļ atlīdzību par 2008., 2009. un 2010. gadu?

M. Šķiņķis: Mēs šobrīd atlīdzību vēl neesam lūguši...

G. Kūtris: Jūs runājat par atlīdzību, un jūsu paskaidrojumos ir runāts par atlīdzību, ko jūs vērsīsiet pret valsti.

L. Liepa: Tā, tā ir iespējamības formā norādīta katras personas tiesība. Mēs nevaram mūsu klientu vārdā šādu lēmumu pieņemt. Ja šāds lēmums tiek pieņemts, mēs redzam, ka tam ir tiesisks pamatojums. Hipotētiski, ja Ministru kabinets būtu pasteidzies un, faktiski, Ministru kabinetam bija no pagājušā gada augusta, kad mēs iesniedzām šo pieteikumu, iespēja grozīt. Es pieļauju, ka tas būtu turpinājies daudz savādāk nekā šobrīd, kad mēs esam nonākuši jau līdz mutvārdu procesam Satversmes tiesā.

G. Kūtris: Paldies! Tālāk tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis: Tā. Jautājums par Satversmes 113. pantu. Nu, jūs pareizi minat, ka viņš nav vērtēts Satversmes ... praksē, respektīvi. Un, un jūs norādiat arī, miniet arī to, ka Satversmes 113. pantā būtu jāietver arī blakustiesību objekta aizsardzību un, tai skaitā, arī tas, kas ir paredzēts Autortiesību likuma 54. pantā attiecībā uz tukšajiem datu nesējiem. Vai, pēc jūsu domām, autortiesības ietver arī blakustiesības? Un, vai šīm abām tiesību jomām Satversme paredz vienotu tiesiskās aizsardzības režīmu? Vai ir izmantojami vieni un tie paši kritēriji šo režīmu noteikšanā?

L. Liepa: Godātā tiesa! Tātad, šajā gadījumā ir Satversmes autori, astotās nodaļas autori piemērojuši ļoti interesantu, tātad, 113. panta tekstu, norādot tur tikai – no visa intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības loka – norādot tikai vairākus specifiskus terminus. Tātad, ir runa tikai un vienīgi par autortiesību un patenttiesību aizsardzību. Taču, mūsu lasījumā, 113. pants – kā jebkurš Satversmes pants – ir jālasa paplašināti, saprotot, ka, piemēram, lietas kontekstā autortiesības pašas par sevi uz audio darbiem, audiovizuāliem darbiem nemaz nevar tikt īstenotas un nemaz nevar tikt baudītas, ja šo autortiesību realizācijā nepildās... nepiedalās arī izpildītāji. Tātad, autortiesības šai gadījumā nemaz nav iedomājamas, un to aizsardzību līdz ar to nevar skatīt separāti no blakustiesību aizsardzības.

U. Ķinis: Jā, bet tā problēma ir tāda, ka arī teorijā parādās, ka autortiesības, faktiski... Autortiesību izcelsme ir no dabisko tiesību cilmes, bet blakustiesību izcelsme – tā ir ekonomiska tiesība, kas radusies atrauti no tās.

L. Liepa: Godātā tiesa! Viennozīmīgi varu piekrist, ka blakustiesības ir vēsturiski vēlāk radies jēdziens, kas ir saistīts arī, faktiski, ar tieši moderno izpausmes līdzekļu un, un nesēju izmantošanu. Taču mūsdienās mēs nevaram iedomāties jaunradi, it īpaši māksliniecisko jaunradi, un jaunradi, kāda tā ir mūsu pārstāvēto klientu jomās, tātad, tā ir muzikālo darbu, tā ir audiovizuālo darbu, tā ir kinodarbu radīšana... Tāpat arī šo darbu raidīšana. Tā arī nav iedomājama bez pienācīgas blakustiesību aizsardzības. Tātad, mēs lasām Satversmes 113. pantu šīs lietas kontekstā saistībā ne tikai ar autortiesībām, bet arī blakustiesību aizsardzību.

U. Ķinis: Saprotams. Un tagad jautājumi par 105. pantu. Jūs apstrīdiat 105 pantu. 105. pantā ir četri teikumi. Vai jūs visu 105. pantu apstrīdat, vai jūs apstrīdat konkrētu 105. panta daļu?

L. Liepa: Godātā tiesa! Mēs viennozīmīgi balstām savu prasījumu, es atvainojos, mūsu prasījums ir balstīts uz šī panta pamat formulējumu, tātad, – īpašuma tiesības tiek aizsargātas. Šeit mēs ielasām arī šīs godātās tiesas, jau tiesu praksē ietverto jēdzienu „tai skaitā, intelektuālā īpašuma tiesības tiek aizsargātas”. Un nākamo, otro teikumu – tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Un, protams, arī, tātad, nu, var teikt, šo

trešo pantu par... trešo teikumu par tiesību ierobežojumu. Mēs nevaram piemērot attiecībā uz tiesību atsavināšanu.

Bet tas, ka tiesības ierobežot var tikai un vienīgi ar likumu, noteiktā kārtībā, tad, ja tam ir leģitīms mērķis, un, ja ir jāpiemēro taisnīga atlīdzība. Mēs redzam mūsu prasījumu paralēli ar 105. panta trešo teikumu. Mēs redzam, tāpat, pirmo un otro teikumu kā pamatā. Bet, protams, viss Satversmes 105. pants nodrošina īpašuma tiesības pret aizskārums un nodrošina aizskārums gadījumā, trešais teikums nodrošina aizskārums gadījumā... Tas gan, likumdevējs faktiski ir attiecinājis to uz tikai un vienīgi atsavinājumu. Bet, protams, ka ir taisnīgas atlīdzības prasība ietverta.

U. Ķinis: Jā, un...

G. Kūtris: Pirmais un trešais teikums?

L. Liepa: Un otro teikumu tai skaitā. Tātad, „īpašuma tiesību ierobežojumus”.

U. Ķinis: Otrais teikums?

G. Kūtris: Satversmes?

U. Ķinis: Jā ... [runā vienlaikus]

L. Liepa: ... Satversmes 105. panta pirmais un otrais teikums. Pirmais, kurš nosaka vispārējo normu, un otrais, kurš attiecas uz ierobežojumiem, uz ierobežojumu noteikšanu tikai un vienīgi...

U. Ķinis: Pirmo, otro teikumu jūs apstrīdat?

L. Liepa: Un... Nē, mēs apstrīdam uz 105. pantu kā tādu kopumā. Kur ir tā iespējamā problēma? Proti, tāpat, vai mēs šo konkrēto tiesību ierobežojumu attiecinām... Vai mēs to varam apzīmēt ar terminu „atsavināt”? Un, protams, ka piespiedu atsavināšana nav tas gadījums, par kuru mēs runājam šajā lietā. Līdz ar to tehniski trešais teikums it kā nebūtu attiecināms...

G. Kūtris: Atvainojos, es varbūt nocitēju Satversmes 105. pantu, kurš nav grozīts pagājušajā naktī vismaz. Pirmais teikums – ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Otrais teikums – īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Trešais teikums – īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Un ceturtais ir par atsavināšanu.

L. Liepa: Jā, atbildot uz jūsu jautājumu, „ikvienam ir tiesības uz īpašumu” ir mūsu prasījuma pamatā – pirmais teikums. Otrkārt, tāpat, „īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm” – viennozīmīgi tas arī ir mūsu gadījums, jo mēs uzskatām, ka īpašuma tiesību aizskārums, kāds tas ir autoriem, kas ir noteikts ar Ministru kabineta noteikumiem, – ne kaut ko sabiedrības interesēm, drīzāk tieši pretēji – kopsakarā ar 113. pantu tas nonāk pretrunā ar sabiedrības interesēm. Un, treškārt, īpašumtiesību ierobežojums saskaņā ar likumu, kas arī ir attiecināms uz mūsu lietu. Es atvainojos par pārpratumu, ko es esmu radījis.

U. Ķinis: Nu, jums ir, jums būtu jāpamato, ka, faktiski, apstrīdētās normas rada jums personisko mantisko tiesību aizskārumu. Respektīvi, ja jūs viņu traktējat caur... caur šo ierobežojumu arī, ja, tāpat, caur 105. pantu. Tāpat, kādus kritērijus jūs esat izmantojuši šī kaitējuma noteikšanā? Jo jūs minējāt, faktiski, savā pieteikumā, kad ir kritusi... kritušies ienākumi no tā, ko jūs esiet ieguvuši tādu. Bet, faktiski, 35. ... tas ir, informācijas vai, vai Autortiesību direktīvas 30. ... tas ir, preambulas 35. pārstāsta tekstā ir minēti vairāki kritēriji, kuri jāievēro dalībvalstīm, nosakot, faktiski, kādos gadījumos ir piemērojama šī atruna.

L. Liepa: Godātā tiesa! Ja es varētu palūgt pavisam īsu pārtraukumu konsultēties ar kolēģiem, lai atbildētu uz šo jautājumu, kurš ir, tāpat, uz kuru no kritērijiem, kas ir noteikti Autortiesību direktīvas preambulā, balstās mūsu apsvērums, ka ir ierobežotas personu mantiskās tiesības.

U. Ķinis: Jā, nu, te ir jautājums ne tikai uz to vie.. uz tiem kritērijiem, bet, nu, vienkārši vai.. vai viens pats kritērijs, faktiski, par to, ka jums iespējamais kaitējums ir radies tikai sakarā ar to, ka jums ir samazinājies izdevumu apmērs... 2008. gadā vispār, faktiski, ja paskatās Eiropā, tad visā Eiropā ir samazinājies, ievērojami krities, vārdu sakot, šis iekasēto... iekasēto ienākumu līmenis, teiksim, autortiesību aģentūrām tāpēc, ka vienkārši bija ekonomiskie apstākļi tādi. Un, vai tas ir arguments, faktiski, ko jūs esat vienīgo izvirzījuši savā, savā par... ka tas rada jums īpašumu tiesību aizskārumu?

L. Liepa: Tāpat, ja drīkstētu sagatavot šo atbildi burtiski...

G. Kūtris: Šajā gadījumā tiesa gan nav... nevienlīdzīgi izturas pret abām pusēm... Bet, lai jūs varētu arī sagatavoties, un, tā kā tiesa jau, sēde ilgusi vai... gandrīz divas stundas, izsludinām pārtraukumu pusdienām uz vienu stundu. Un šeit turpinām tiesas sēdi pulksten 13⁰⁰.

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

P ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Turpinām tiesas sēdi un turpinām arī iztaujāt lietas dalībniekus, pieteikuma iesniedzēja pārstāvi. Tāpat jums bija... tika uzdots jautājums pirms pārtraukuma par šo reālo pamattiesību aizskārumu.

L. Liepa: Jā, godātā tiesa! Tāpat, atbildot uz jautājumu, ko tiesa jautāja par to, kādā veidā tad izpaužas apstrīdēto tiesību aizskārumi, vērtējot Satversmes 105. panta griezumā, mēs gribētu, tāpat, norādīt uz to, ka autoram ir ekskluzīvas tiesības pieņemt lēmumu, kādā veidā šo darbu padarīt publisku. Un šai gadījumā Autortiesību likums paredz iespēju, ka privātai lietošanai nekomerciāli jebkurš no mums šeit sēdošajiem var autora darbu vienu reizi reproducēt. Tas ir, ar datu iekārtas palīdzību ievietot vēl vienā datu nesējā. Un šim... šīm tiesībām ir paredzēts būtisks nosacījums, kas ir izslēdzošs.

Tātad, šādas tiesības valsts var piemērot gan pēc direktīvas, gan arī pēc Autortiesību likuma 34. panta tikai tad, ja tiek maksāta, ja tiek samaksāta par to taisnīga atlīdzība.

Tātad, aizskārums veidojas ne tik daudz no tā fakta, ka, tātad, mums būtu jāaprēķina kaut kādas noteiktas summas vai būtu jāaprēķina kaut kāda materiāla vērtība, bet no apstākļa, ka autoram, atņemot šo vienu no būtiskākajām autortiesībām, netiek piemērota taisnīga atlīdzība. Un kā taisnīgas atlīdzības komponente, protams, ir tas, ka atlīdzība būtu piemērojama kā nodeva uz visiem datu nesējiem un uz visām iekārtām, ar kuru palīdzību tas tiek izmantots. Jautājums, vai tam ir kāda summāra izteiksme, vai mēs varam to aprēķināt – tas jau zināmā mērā būtu sekundārs. Primārs ir tas, ka gan Latvijas, gan Eiropas Savienības noteikumi paredz, ka šādas tiesības autoriem ir. Tātad, šāds ierobežojums ir noteikts līdzsvarā ar taisnīgas atlīdzības piemērošanu.

G. Kūtris: Lūdzu, tiesnesis Ķinis!

U. Ķinis: Jā, bet kā tad jūs, ja jūs sakiet „uz visiem datu nesējiem”, vai tāda prasība izriet no Eiropas Savienības direktīvas vai no kāda cita normatīva akta, ka obligāti uz visiem nesējiem? Vai tur tomēr ir noteikti arī izņēmuma gadījumi?

L. Liepa: Mūsu konkrētajā gadījumā...

U. Ķinis: Jo kāpēc tad tādā gadījumā Eiropas Savienībā tomēr ir vienota prakse? Faktiski, tur runā par... par piemērošanas interpretācijas vienveidību, bet nevis par piemērošanu.

L. Liepa: Jā, nu, mūsu gadījumā, tātad, mēs redzam, ka tas modelis, pie kura pieturās Latvija, tas ir, piešķirt šīs te tiesības vien... vienreizējās reproducēšanas tiesības, vienreizējās lejuplādēšanas šīs tiesības, piemēram, ir dotas 22 no 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm, un tās tiek piemērotas arī atbilstoši tam, kā *Padawan* lietā Eiropas Savienības tiesa to vērtē – attiecībā uz viesim datu nesējiem, kurus potenciāli varētu izmantot. Tātad mēs redzam, ka... Mēs neredzam šo te... Nav, teiksim tā, vienota saraksta Eiropā, bet ir vienots modelis, ir vienots princips – tiesību ierobežojums ir ar taisnīgu atlīdzību jālīdzsvaro.

U. Ķinis: Tad jūs savā pieteikumā esat norādījis tieši to argumentu, kāpēc jūs iesniedzāt šo pieteikumu, ka kritusies ir tieši tā summa, ko jūs esat ieguvuši saistībā ar šo... šiem datu nesējiem, reāli. Tāpēc jautāju, kādi jums tieši tie kritēriji, faktiski? Vai tas var būt vienīgais kritērijs tikai kaitēj... kaitējuma izvērtēšanas noteikšanā? Vai tomēr jāņem vērā arī tas attiecīgi, piemēram, pret pārdoto kopiju skaitu? Vai pret pārdoto datu nesēju skaitu vispār? Kāda ir šī attiecība un kādi ir šie kritēriji? Jo, faktiski, dalībvalstij ir jānosaka arī konkrē... ir sīka procedūra šo not... šo piemērošanā.

L. Liepa: Godātā tiesa! Mēs, iespējams, vienkāršoti to tveram, bet mūsu tvērums ir sekojošs. Tātad, taisnība, ka mantisks kaitējums var tikt aprēķināts, vērtējot to

statistiku, kāda ir no attiecīgi apgrozījumā esošajiem, esošajām iekārtām un datu nesējiem, kā arī atlīdzības summām.

Taču mūsu svarīgākā pieeja ir sekojoša. Termins „visi datu nesēji” ietver visus tos nesējus, kurus potenciāli var izmantot. Un, tātad, šeit mēs nerunājam par to, ka būtu jāpiemēro kaut kādi izņēmumi vai kaut kādas specifiskas prasības attiecībā, kā to kabinets, piemēram, piedāvā, runājot par primāro vai sekundāro funkciju noteiktām iekārtām. Mēs varam piekrist, protams, atbildot uz godātās tiesas jautājumu, ka katram no konkrētajā... katrai no konkrētām iekārtām ir savs nodevas apmērs atkarībā no tā, kā šī iekārta tiek izmantota. Bet nevis dalīt, teiksim, primārais vai sekundārais, un neskatīties pēc tikai un vienīgi pēc šī mantiskā krituma.

Un es arī gribētu precizēt, tātad, mūsu pieteikums nav būvēts tā... Tātad viņš nav radies un nav celts tikai tāpēc, ka, nu, tātad, 2010. gadā ir pavisam nelieli šie ienākumi un tagad kaut kas būtu jādara. Nē, tas tā nav. No 2008. gada, kad gada sākumā ir, tātad, iniciēta šī prasība, līdz 2010. pat gada pavasarim, kad Kultūras ministrija ir devusi tādu norādi, ka, jā, tātad, līdz 1. jūnijam tas tiks ieviests... Līdz pat pagājušā gada vidum, faktiski, autori ir cerējuši uz produktīvu un, tātad, šo te Autortiesību likuma 34. pantā noteikto deleģētā pienākuma izpildi. Tas nav noticis. Līdz ar to šī prasība nav saistīta ar konkrētu summas jautājumu, bet ar to, ka galu galā nesēju... nesēju, tātad, tirgus arī ir mainījies, ir nākuši klāt būtiski jauni nesēji. Un mēs uzstājam, ka tie visi datu nesēji, kurus būtu piemēroti... Mēs negribētu īpaši izdalīt vienu vai otru tipu šeit.

U. Ķinis: Nav runa par tipu izdalīšanu, jautājums ir par, faktiski, par taisnīgu... taisnīgu līdzsvaru, ko arī... par ko runā arī Eiropas Savienības dokumenti.

L. Liepa: Mēs saredzam šo taisnīgo līdzsvara piemērojumu attiecībā uz autoru, tātad, piekrišanu tam, ka šī pirmā kopija tiek veikta neatkarīgi no tā, vai autors to vēlas, vai nē. Tas ir, faktiski, neprasot autora atļauju, tas tiek veikts. Līdz ar to taisnīgais līdzsvars attiecās uz to, kā šis autora tiesību ierobežojums, šis pametums, šis kaitējums autoram tiek atlīdzināts.

Ja es atļautu manam kolēģim papildināt, ar jūsu atļauju.

M. Šķiņķis: Paldies! Es...

U. Ķinis: Es domāju, ka jūs vēlāk papildināsiet. Mēs... mēs iesim drusciņ tālāk, un tad darba gaitā mēs paskatīsimies vēl attiecībā uz to varbūt.

Es gribētu noskaidrot vēl jautājumu. Jūs pieteikumā, faktiski, 13. lapaspusē, faktiski, tikai vienā paragrāfā esat pieminējis tikai samērības... samērīguma principa pārkāpumu. Un samērīguma princips jums izpaužas... pārkāpums izpaužas, ka Ministru kabinets, pieņemot noteikumus, nav nodrošinājis taisnīgu līdzsvaru starp autoru un sabiedrības interesēm. Sakiet, lūdzu, vai te ir kādi citi kritēriji samērīguma pārkāpuma izvērtēšanā, vai tas ir vienīgais kritērijs?

L. Liepa: Jā, samērīguma kritērijs parādās, tātad, kā es jau pieminēju, vērtējot kontekstā ar autoru tiesībām. Ja autors ir tiesīgs pieņemt lēmumu par to, kādā veidā tas savus darbus padara publiskus, tad šajā gadījumā par tu būtu jāpiemēro taisnīga atlīdzība. Jo šajā gadījumā, tātad, kur parādās tas samērīgums pārkāpums? Samērīguma principa pārkāpums – tas, galvenokārt, izpaužas tādā veidā, ka, nu... Ja mēs skatāmies samērīguma matricu arī, es to jau pieminēju, tātad, tās trīs... Ir tie trīs pamat standarti.

Pirmkārt, leģitīmā mērķa sasniegšanai tiek izvērtēts noteikts likumā paredzēts līdzeklis un, tātad, šis leģitīmais mērķis šai gadījumā ir sabiedrības tiesības izmatot autora darbu kontekstā ar to, ka moderno tehnoloģiju laikmetā ir ārkārtīgi grūti veikt tādu noteiktu kontroles vai uzraudzības, vai sodīšanas funkciju. Tātad, šajā gadījumā arī ir šis tiesību ierobežojums un šī publiskā... Svārsts... Šajā gadījumā Ministru kabineta atļautā kārtība veikt vienreizēju, viena eksemplāra reproducēšanu, nav samērīgi līdzsvaroti ar taisnīgu atlīdzību tāpēc, ka ne visi tie līdzekļi, uz kuriem šo kopēšanu realitātē mēs veicam, – mans dators, mans telefons un tā tālāk, *blu-ray* diski – ne visi šie, ne visas šīs iekārtas ir pienācīgi apliktas ar konkrēto nodevu. Tātad nesamērīgums ir tajā, ka tikai neliela daļa no visiem šiem līdzekļiem, no datu nesējiem un no iekārtām attiecīgi rada šo atlīdzības nodevu autoriem.

U. Ķinis: Jā, bet no tā man rodas nākošais jautājums. Jūs minējāt arī, jūs visu laiku runājāt par to, ka visi datu nesēji jāapliek, un tas izriet no 34. panta otrās daļas, tātad, no šī neitrālā formulējuma, kur formulēts „reproduktīvās ierīces un datu nesēji”. Bet Autortiesību direktīvas preambula, 35. pants un 6. pants norāda, nosaka, direktīvas 6. pants nosaka, ka tehnoloģiskie līdzekļi ir jāņem vērā, vai var tikt piemērota, teiksim, aizsardzība. Vai autortiesību subjekti saņēmuši atļauju citādā veidā, respektīvi, vai tā nav daļa no licences. Un, trešais, vai radītais kaitējums ir minimāls. Vai jūs, vērtējat arī šo taisnīgo atlīdzību, esat ņēmušas vērā šos faktors?

L. Liepa: Godātā tiesa! Pirmkārt, tātad, mēs...

U. Ķinis: Īpaši par jaunajām tehnoloģijām runājot, vai tik vienkārši var pārkopēt? Un tas, arī izejot no Gorbāna kunga viedokļa, ka, faktiski, normālam cilvēkam, kurš ir, kurš ir... kuram nav... kuram nav nekādu īpašu zināšanu datoru lietošanā, vārdu sakot, nemaz tik vienkārši viņš nevar iegūt kopijas uz jauniem datu nesējiem.

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, tas noteikti ir ņemts vērā, sagatavojot šo pieteikumu, jo, pirmkārt, mēs ļoti skaidri redzam, es vēlreiz atkārtosu, ka 34. pants ir paredzējis atvērtu šo konkrēto iekārtu uzskaitījumu. Par to nav ne mazāko šaubu ne Ministru kabinetam, ne mums, ka „un tamlīdzīgi” šeit gramatiski nozīmē „kā arī citi šāda veida, šādi agregāti, iekārtas, datnes un tā tālāk”.

Es viennozīmīgi piekrītu, ka tas, cik intensīvi un ar kādām profesionālām iemaņām mēs izmantojam konkrētās iekārtas, teiksim, piemēram, to pašu lejupielādēšanu no interneta datorā, kas pēc statistikas ir masīvi lielākā daļa, vai arī,

piemēram, *blu-ray* disku izmantošana vai telefonu izmantošana ir graduāli atšķirīga. Šeit pastāv atšķirība, taču šo atšķirību kabinets var ietvert noteiktajā nodevas apmērā.

Tātad, vēlreiz. Visiem... visām iekārtām, visiem diskkiem, piedodiet, visām datnēm ir jābūt šajā uzskaitījumā Ministra kabineta noteikumos, taču var variēt to nodevas apjomu, kas... apmēru, kas ir piemērojams attiecīgajiem... konkrētajām iekārtām. Tas, protams, ir kabineta kompetencē. To mēs varam dabiski tikai ieteikt, ja, bet tas nav mūsu tiesībās, to paredzēt.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi būtu? Ministru kabineta pārstāvim radās kāds jautājums tomēr?

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa! Tieši šajā brīdī radās, ja, viens jautājums godātajam kolēģim par viņa norādīto, ka, acīmredzot no šī pētījuma izriet, ka statistiski lielākā daļa tehniski notiek, nokopējot no interneta datorā. Tātad, lejupielādējot no interneta datorā. Un tāpēc man ir jautājums, vai jūs uzskatāt, ka šī lejupielāde no interneta datorā ir šī te viena atļautā kopija Autortiesību likuma 34. un 54. panta izpratnē? Vai arī varbūt tas ir darba pirmais eksemplārs, kas tiek nopirkts uz licences pamata kā pirmais eksemplārs, ietverot maksājumu autoriem šajā te pirkuma maksā?

L. Liepa: Jā, liels paldies, kolēģe, par jautājumu. Protams, ka veids, kādā mēs iegādājamies autora darbu, var būt vai nu, tātad, mēs iegādājamies kādu konkrētu cietu disku vai cietu datu nesēju, vai tik pat labi mēs šo pirmreizējo iegādi varam veikt arī interneta veikalā. Un, kā mēs to redzam, no slaida Nr. 15 mūsu iesniegtajā 2011. gada aptaujā, no interneta 73 procenti, tātad, aptaujas respondenti iegūst savus šos autoru darbus pirmreizēji no interneta, ja. Un, skaidrs, ka tas, par ko mēs šeit runājam, ir jau sekundāri, tātad, nākamā reprodukcija, nākamais, nākamais solis, kas tiek veikts ar šo sākotnējo lejupielādi.

G. Kūtris: Paldies!

I. Krodere-Imša: Vai drīkst papildjautājumu?

G. Kūtris: Jautājumu, lūdzu!

I. Krodere-Imša: Turpinot šo jautājumu, ja jūs sakat, ka 73 procentos gadījumu tas ir, tātad, pirmais eksemplārs, pirmais oriģinālais eksemplārs, kas tiek nopirkts par atlīdzību tādā veidā, ka tas tiek ielādēts no interneta datorā, vai arī, teiksim, telefona gadījumā no, teiksim, „Itune” vai cita, cita pakalpojumu sniedzēja – telefona atmiņā. Tātad šis ir tas pirmais eksemplārs. Vai ir kādi dati, cik tad no šī pirmā eksemplāra pēc tam tiek izgatavota tā viena atļautā kopija, cik gadījumos?

L. Liepa: Jā, godātā kolēģe, tā tas ir. Es vēršu jūs uzmanību atkal jau uz šo pašu pētījumu, kuru... Pirmkārt, mēs runājam tikai par vienu auditorijas segmentu, kur ir runa par likumīgo iegādi, tātad likumīgi internetā iegādātas... iegādāts materiāls un tālāk, kā jau tas tiek izmantots. Nu, mēs skatāmies, tātad, tabul... tabulas 20. slaidā socioloģiskajā

aptauajā, kur uz jautājumu, kādos informācijas nesējos jūs veicat audio vai video kopijas, tas ir skaidrs, ka te ir runa par to, kādā veidā tiek pavairots šis eksemplārs. Un atkal, tāpat, dominē dators (cietajā diskā – 85), *flesh* atmiņas jeb zibatmiņas latviski pareizāk, kas ir *USB* ievada atmiņas (52 procenti), nu, un tad jau nāk tas, kas mums šobrīd arī ir sarakstā – C diski (41 procenti), un tā tālāk. Tādi dati mums ir.

G. Kūtris: Tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis: Jā, nu, jūs arī savā uzstāšanās laikā diezgan būtiski atkāpāties no tā, ko jūs esiet pieteikumā minējis. Jūs faktiski savā runā atzināt, kad Ministru kabinetam bija tiesības izdot noteikumus, kuros paredzēts šo datu nesēju uzskaitījums. Iepriekš jūs esiet norādījis, kad Satversmes... un arī šeit minējis (tas ir jūsu pieteikumā 21. lappusē), ka pamaties... ka attiecībā uz 113. pantu tiek atzītas pamattiesības bez atrunātām ierobežošanas iespējām, kas nozīmē, ka tās var tikai pieņemt un vienīgi ekskluzīvi likumdevējs. Šobrīd acīmredzot jūs esat tad mainījis savu viedokli un uzskatiet, ka Ministru kabinets tomēr savā deleģējumā varēja pieņemt šos noteikumus?

L. Liepa: Godātā tiesa, deleģējums ir ietverts Autortiesību likuma 34. pantā, kur pietiekami skaidri arī ir uzdots šis pienākums Ministru kabinetam precizēt, kādos gadījumos ir maksājama taisnīga atlīdzība. 34. autortiesību pants arī paredz, ka Ministru kabinetam ir jāuzskaita noteikts datu nesēju un šo iekārtu apjoms. Mēs neatkāpjamiem no tā, ko mēs esam pieteikumā rakstījuši, jo pieteikumā norādīts... Tās... Tāpat mūsu pieteikums būtībā ir konstruēts uz to, ka, tāpat, šis pārkāpums, kurš Ministru kabineta 321. noteikumu 3. un 4. punktā ir ietverts ar nepilnīgu avotu, tehnisko iekārtu uzskatījumu, ir pretrunā ne tikai ar Satversmes 64., 105., 113. pantu, bet arī ar Autortiesību likuma 34. pantu.

U. Ķinis: Bet kādā veidā tad izpaužas šis 64. panta aizskārums? Jo kolēģe jau šeit minēja, ka iepriekš vērtēts, ka *ultra vires* faktiski... Un, ja jūs atzīstat, ka Ministru kabinetam bija tiesības... Jo visu laiku, vismaz es sapratu no jūsu pieteikuma, kad jūs... jūsu pozīcija visu laiku bija tāda, ka tikai Autortiesību likums, faktiski, automātiski jau paredzēja visiem datu nesējiem, ka tie tiks aplikti ar nodevu. Tad, vārdu sakot... un, un to jūs arī pamatojiet šajā, šajā te miniet, ka minēta tiesību doktrīnu šeit un miniet, ka Satversmes tiesa ir atzinusi, ka deleģējuma apjoms ir, un, ka to varēja tikai ekskluzīvi noteikt likumdevējs, nevis Ministru kabinets. Jo, vai tas... vai šādas... šāda saraksta veidošana Ministru kabineta paspārnē, tad... ja jūs tagad piekrītat, ka tas ir... tas atbilst deleģējumam, tad jūs esat mainījis pozīciju?

L. Liepa: Nē, mēs noteikti neesam mainījuši pozīciju, jo 64. pants ietver sevī, tāpat, Saeimas kā likumdevēja tiesības, tai skaitā arī deleģēt noteiktu tiesību apjomu Ministru kabinetam. Šis ir netipisks gadījums, jo šajā gadījumā Ministru kabinets nevis rīkojas *ultra vires*, tas ir, pārsniedzot to pilnvaru apjomu, kas tam ir dots, pārkāpjot šo robežu apjomu, bet tieši otrādi – neizpildot konkrēto uzdevumu, kas ir 34. autortiesību

pantā noteikts. Jo tur uzskaitītais, tātad, visu iekārtu uzskaitījums ir nepilnīgs. Un visas iekārtas kā tādas...

Un šeit jau faktiski arī ir tā, tā normas vai šī konkrētā regulējuma konstrukcija, manuprāt, ir saprātīga. Tas ir, ja tiek... ja mēs sekojam direktīvai un arī autortiesību panta noteikumam, ka autori bez atlīdzības ļauj izmantot... Zināmā mērā atkal ir šis tiesību ierobežojums, autori to, klusuciešot piecīš, ka katrs no mums, lietotājiem, var izmantot vienu legālu kopiju, taču par šo kopiju ir jā... jāmaksā samērīga atlīdzība, kuras apjomu jau tālāk ir jādod precīzi Ministru kabineta noteikumos. Un likums uzskaita tikai kā paraugus, tikai kā šī brīža likumdevēja vēsturisko mirkli, kurā likumdevējs šo normu pieņem. To brīdi, ko likumdevējs redz sev apkārt – kompaktdiski, lāzerdiski, videokasetes, pieņemot, ka šis apjoms var paplašināties, jo... „un tamlīdzīgi” nozīmē, ka šis apjoms var būt arī atkarīgs no konkrētās tehnoloģiskās attīstības pakāpes, katru gadu tas var mainīties.

U. Ķinis: Bet ne par to iet runa. Runa iet par to, ka jūs šeit esat minējis, tātad, pamattiesības ierobežot var vienīgi parlaments, savukārt izpildvara var tikai konkretizēt ierobežojuma detaļas likumdevēja noteiktā apmērā. To es citēju no jūsu pieteikuma. Respektīvi, no tā es varu saprast, ka visu laiku jūsu pozīcija bija tāda, ka Ministru kabinetam nebija tiesības izdot noteikumus, kuros ieliktu, iekļautu saraktu, jo jūs uzskatījāt, ka ierobežojumu pašu... kad Autortiesību likuma 34. pants paredz visiem datu nesējiem šādu funkciju.

L. Liepa: Godātā tiesa! Te nav pretrunas, jo, pirmkārt, savu mutvārdu paskaidrojumu es esmu gatavojis, balstoties uz mūsu rakstveida pieteikuma. Un rakstveida pieteikums pietiekami skaidri norāda, ka mēs lūdzam atzīt šīs normas par spēkā neesošām. Respektīvi, Ministru kabineta noteikumi tiktāl, kamēr atlīdzība netiek maksāta no sekojošiem tukšiem materiālu nesējiem. Tātad, pati prasību konstrukcija ir tāda, ka mēs redzam, ka atlīdzība nav taisnīga, kamēr netiek veikti šie uzskaitījuma atbilstīguma novērtējums un papildinājums konkrētai tehnoloģiju attīstības pakāpei. Tātad, kamēr tur ir tikai šie 2004. gada nesēji un iekārtas, tikmēr noteikumi nav taisnīgi, neparedz taisnīgu atlīdzību, un tie nav konstitucionāli.

Ja mēs šos noteikumus papildinām, tātad, zināmā mērā, nu, te būtu tā kā instrukcija likumdevējam, kuru mēs ļoti vēlētos saņemt no Satversmes tiesas. Ja šajos noteikumos parādās arī mūsu uzskaitītie moderno iekārtu viedi, tad mēs sakām – tad šie noteikumi atbilst konstitūcijai. Tātad, mūsu prasību konstrukcija ir tāda, ka kabineta noteikumu ietvaros to darīt, šo papildinājumu.

Nu, jā, tātad, faktiski, 64. Satversmes pants nav pilnībā izpildīts. Te nav *ultra vires*, te ir nepietiekama, es negribētu lietot tādu skarbu vārdu, bet zināmā mērā Ministru kabinets sabotē šo pilnvarojuma pienākumu, Ministru kabinets nepilnīgi izpilda deleģētās normas uzlikto pienākumu.

U. Ķinis: Tādā gadījumā tas vairāk varbūt ir vērtējams caur 105. panta samērīgumu?

L. Liepa: Mēs to viennozīmīgi tā arī konstruējam, taču, kas ir ļoti svarīgi, ka šeit mēs nevaram šajā gadījumā... Tātad, mēs piekrītam tai struktūrai, kuru likumdevējs ir paredzējis, tātad, ka likumdevējs likumā nosauc šos pamatprincipus, kurus tālāk jau, tātad, sa... taisnīga atlīdzība par darbu izmantošanu. Tālāk jau tos Ministru kabinetam ir jāpiemēro ikdienā, ik gadus šo saraktu papildinot. Un ir, pieļauju arī, varbūt izslēdzot no sarakta vairākus tādus agregātus, kas tur vairs neiederas.

G. Kūtris: Paldies, pieteikuma iesniedzēja pārstāvim!

Tālāk mūsu dienas kārtībā uzklaut Ministru kabineta pārstāvi. Jums, tātad, arī saskaņā ar likumu ir 30 minūtes, bet, ievērojot šodienas paritāti, 40 minūtes jums ir tiesības runāt, izklāstīt Ministru kabineta viedokli par šiem jautājumiem. Lūdzu!

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa! Tātad, kā jau norādīts Ministru kabineta atbildes rakstā, Ministru kabinets uzskata šo konstitucionālo sūdzību par nepamatotu un uzskata, ka apstrīdētā tiesību norma ir pilnībā atbilstīga Satversmei, tai skaitā visiem pieteikumā norādītajiem Satversmes pantiem, proti, 64., 105. un 113. pantam.

Es netērēšu laiku ar sīku faktisko apstākļu uzskaitījumu, proti, par to, kādi nesēji un iekārtas šobrīd ir ietverti, šie apliekamie nesēji un iekārtas Ministru kabineta noteikumos un kā, ar kādu sarakstu pieteikuma iesniedzēji vēlētos papildināt. Tas ir zināms no rakstiskajiem materiāliem, tāpēc es vairāk pievērsīšos tieši juridiskajai analīzei un šim te juridiskajam pamatojumam, kāpēc mēs uzskatām, ka apstrīdētā tiesību norma nepārkāpj nevienu no minētajiem trim Satversmes pantiem.

Tātad, kā mēs redzam no Autortiesību likuma 34. panta un arī 54. panta, kuros ir ietvertas vai ietverti, vai realizēti 2001. gada 22. maija Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2001/29 EK, kuru es turpmāk saukšu par direktīvu, lai būt īsāk, paredzētā atļauja dalībvalstīm noteikt zināmus autortiesību ierobežojumus, tai skaitā arī vienu šo ierobežojumu, par ko ir strīds šajā lietā. Tātad, nevis par pašu ierobežojumu, bet par to, kā tas būtu kompensējams. Proti, atļauja fiziskām personām, tātad, tikai fiziskām personām izgatavot vienu kopiju no tiesiski iegūtas, tātad, tiesiski iegūta oriģināla personiskai lietošanai bez tieša vai netieša komerciālā nolūka.

Tātad šis ierobežojums ir ļoti šaurs gan attiecībā uz personu loku, kurām ir tiesības veikt šo kopiju... izgatavot šo kopiju, gan attiecībā uz to, ka tikai vienā eksemplārā šāda kopija drīkst tik... drīkst tikt izgatavota tikai no tiesiskā ceļā iegūta oriģināleksemplāra un tikai bez komer... tieša vai netieša komerciālā mērķa.

Visiem citiem gadījumiem, kad notiek autortiesību objektu izmantošana, Autortiesību likums paredz citus mehānismus – gan vienošanos ar autoru par tiesībām izmantot darbu un par atlīdzības lielumu, un citiem šīs izmantošanas noteikumiem, gan

arī prettiesiskas izmantošanas gadījumā ir paredzētas konkrētas sankcijas un iespējas autortiesību subjektiem savas tiesības aizsargāt ar šajās normās paredzētajiem tiesiskajiem līdzekļiem.

Runājot par Satversmes 64. pantu, kā tas ir redzams arī no pieaicināto personu, proti, Tieslietu ministrijas un Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas iesniegtajiem vērtējumiem, kuriem mēs pilnībā pievienojamies, Ministru kabinets, izdodot šo noteikumus, tai skaitā arī ietverot šajos noteikumos apstrīdēto tiesību normu, nav pārsniedzis, pirmkārt, deleģējuma robežas un, otrkārt, ir arī precīzi izpildījis šo te deleģējumu Autortiesību likuma 34. pantā noteiktajā kārtībā, kur šis deleģējums bija noteikts.

Tātad, kā jau mēs konstatējām, ka nav iespējams ne likumā, ne Ministru kabinetā noteikt vispārēji, ka šī nesēju atlīdzība būtu piemērojama viesiem nesējiem un iekārtām. Ir nepārprotami un neizbēgami jānorāda konkrēts šo te nesēju un iekārtu saraksts, jo pretējā gadījumā arī nav iespējams noteikt atlīdzības lielumu, ja netiek specifiski noteikta... noteikts, tieši uz kādiem nesējiem un iekārtām būtu šie... šī atlīdzība veicama jeb nodeva, faktiski.

Un arī tas izriet no tiesiskās noteiktības principa, ka visiem, arī tātad, šīs te normas adresātiem, proti, tiem, kam ir pienākums šo te maksājumu veikt, būtu pilnīgi skaidrs, par ko jāmaksā un cik jāmaksā.

Un arī no paša pieteicēja, it sevišķi šodien, sniedzot savu viedokli mutiski tiesas sēdes gaitā, izriet, ka faktiski pieteicējs neapstrīd to, ka Ministru kabinetam bija un ir tiesības uzskaitīt tieši šo te nesēju un iekārtu sarakstu kabineta noteikumos. Ka, uzskaitot konkrētu nesāju un iekārtu sarakstu, Ministru kabinets nav rīkojies pretēji deleģējuma... Saeimas deleģējuma robežām un šim te uzdevumam dotajam. Bet vienkārši pieteicējus neapmierina šis, šī saraksta apjoms.

Tas, ka pieteicējs šo sarakstu vēlas redzēt Ministru kab... tajos pat Ministru kabineta noteikumos, tātad, ar to pieteicējs faktiski atzīst, ka šis saraksts noteikumos var atrasties un tam tur vajadzētu atrasties, bet pieteicējs apstrīd tikai to, ka tas saraksts ir īsāks nekā pieteicējs vēlētos. Es uzskatu, ka ar šādu pretenziju, ar šādu iebildi pieteicējs nekādā veidā nav pierādījis un nav juridiski pamatojis to, ka apstrīdētā tiesību norma pārkāptu Satversmes 64. panta noteikumu par to, ka likumdošanas tiesības pieder Saeimai. Es uzskatu, ka šis pants... šī panta noteikumi nekādā veidā nav pārkāpti. Līdz ar to apstrīdētie Ministru kabineta noteikumi, tai skaitā apstrīdētā tiesību norma pilnībā atbilst Satversmes 64. pantam.

Tālāk, runājot par Satversmes 105. pantu, kas paredz tiesības uz īpašumu. Tātad, ne velti tiesa, uzdodot jautājumus pieteici... pieteicējiem jautāja, vai katru no šī panta teikumiem aizskar apstrīdētā tiesību norma. Vispirms, laikam, būtu jārunā par to, vai

tiesība uz šo te konkrēto maksājumu vispār būtu uzskatāma par īpašumu Satversmes 105. panta izpratnē.

Protams, ka Ministru kabinets nekādā gadījumā neapstrīd faktu, ka intelektuālā īpašuma tiesības jeb intelektuālais īpašums ir īpašums. Turklāt nevis kaut kāds atsevišķs īpašuma paveids pats par sevi, kā to minēja mans godātais kolēģis šodien, bet intelektuālais īpašums ir kustama manta Civillikuma izpratnē. Par to strīdu nav.

Un tieši tāpat, protams, nav strīda par to, ka par īpašumu varētu uzskatīt un ir uzskatāms šī īpašuma īpašnieka tiesības gūt ekonomisku labumu. Bet kas autortiesību aizsardzības gadījumā, autortiesību regulējuma gadījumā un vispār intelektuālā īpašuma tiesību gadījumā, kas šinī situācijā ir ekonomisks labums no īpašuma? Tātad, autoram pieder viņa īpašums, autortiesības un viņš var gūt ekonomisku labumu, šo īpašumu izmantojot un saņemot par to atlīdzību. Tātad, saņemot atlīdzību par izmantošanu. Tas ir klasiskais autortiesību princips. Ja kāds izmanto autora darbu, tad autoram par to pienākas samaksa.

Tas maksājums, par ko mēs runājam šodien, proti, nesēja atlīdzība, pēc sava satura nāk atlīdzība par autora darba izmantošanu. Kāpēc? Es to paskaidrošu. Tāpēc, ka šī atlīdzība tiek... ir uzlikta par pienākumu maksāt... valsts ir uzlikusi par pienākumu šo atlīdzību maksāt katram, kas iegādājas... Es vēlāk runāšu par tiešajiem un netiešajiem maksājumiem. Tiešais maksāšanas pienākums ir uzlikts importētājiem un izgatavotājiem, bet netiešais maksātājs ir šis te gala pircējs, gala lietotājs, kuram tad hipotētiski ir tās tiesības un tehniskās iespējas, iegādājoties iekārtu vai nesēju šo kopiju veikt. Bet maksājuma pienākums ir uzlikts visiem, neatkarīgi no tā, vai viņi autora darbu izmanto vai neizmanto.

Tātad, faktiski, šis te maksājums pēc savas būtības nav un sava satura nav atlīdzība par autora darbu izmantošanu, bet tas ir drīzāk pielīdzināms obli... obligātai ar likumu noteiktai nodevai, kas ir jāmaksā visiem, kas tikai iegādājas šīs ierīces, iekārtas vai nesējus, neatkarīgi no tā, vai viņi jebkad vispār plāno šo ierīci izmantot autora darbu kopēšanai vai arī tikai pilnīgi citiem nolūkiem, kuri nav pilnīgi nekādā skarā ar autora darbu izmantošanu.

Un mūsu ieskats, neapstrīdot to, ka, protams, intelektuālais īpašums ir īpašums, tiesības saņemt atlīdzību par šī īpašuma faktisku izmantošanu arī Satversmes 105. panta izpratnē ir īpašums, bet tiesības piedalīties šīs te savāktās obligātās nodevas sadalē autoram, manuprāt, tas nav uzskatāms par īpašumu. Līdz ar to 105. panta kontekstā tas nebūtu skatāms. Un tas būtu skatāms un vērtējams tikai Satversmes 113. panta kontekstā un ietvaros.

Arī šajā ziņā attiecībā uz 105. pantu es varu pievienoties kolēģes, pieaicinātās personas, Ingrīdas Kariņas viedo... Bērziņas-Kariņas viedoklim, ka Satversmes

105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu automātiski sevī neietver tiesības uz piedalīšanos šādas nodevas sadalē.

Kas ir pats būtiskākais, protams, šajā konstitucionālajā sūdzībā, tad, protams, tā ir apstrīdētās tiesību normas neatbilstība – kā to uzskata pieteicēji, vai atbilstība – kā to uzskata Ministru kabinets – Satversmes 113. pantam, kas nosaka, ka valsts atzīst zinātniskās, mākslinieciskās un citādas jaunrades brīvību, kā arī aizsargā autortiesības un patenttiesības. Tātad šī panta kontekstā arī būtu jāvērtē autora tiesības saņemt šo te atlīdzību par nesēju un iekārtu iegādi.

Vispirms, tātad, acīmredzot ir jāpievēršas arī jautājumam par to, vai Satversmes 113. panta sniegto aizsardzību var paplašināti tulkot attiecībā uz blakustiesību īpašniekiem. Es pilnībā piekrītu tam viedoklim, ka, ņemot vērā šī panta formulējumu, proti, ka valsts atzīst zinātniskās, mākslinieciskās un citādas jaunrades brīvību, tātad, šeit ir runa par jaunradi un aizsargā autortiesības un patenttiesības, ka šeit ir tiešām runa par to tiesību aizsardzību, kuras rodas jaunrades rezultātā. Tātad, par šo dabisko tiesību, kādas ir autortiesības, aizsardzību un nevis par ekonomisko tiesību aizsardzību, kādas ir blakustiesības.

Šāds viedoklis arī izriet no Satversmes 113. panta zinātniskajiem komentāriem, kur arī tāpat ir norādīts, ka Satversmes 113. pants ir saistāms tikai ar autortiesībām un nav paplašināti tulkojams. Šāda norāde ir atrodamā komentāru 679. līdz 693. lapai. Tātad, es uzskatu, ka attiecībā uz blakustiesībām šis te 113. pants vispār nebūtu skatāms un būtu jāvērtē, vai autora tiesības uz taisnīgo atlīdzību ir ierobežotas, nenosakot šo te nesēju nodevu, tātad, pilnīgi visiem nesējiem un iekārtām, ar kuriem ir kaut vai hipotētiska iespēja veikt reprodukciju, izgatavot kopiju.

Šajā sakarā es pilnīgi noteikti nevaru piekrist mana kolēģa – pieteicēja pārstāvja – interpretācijai par to, ka direktīvas un attiecīgi pēc tam sekojošā Autortiesību likuma 34. pantā norādītā taisnīgā atlīdzība ir interpretējama tā, ka šai atlīdzībai ir jābūt taisnīgai tikai attiecībā pret šiem maksā... šī maksājuma saņēmējiem, proti, pret autoriem un autortiesību īpašniekiem. Tas arī neizriet no pašas direktīvas, uz kuras pamata ir ieviests šis tiesību ierobežojums, Autortiesību likuma 34. pantā paredzot taisnīgas atlīdzības saņemšanu, jo direktīvas preambulas 35. paragrāfā ir noteikts, ka, nosakot taisnīgas atlīdzības veidu, sīku procedūru un iespējamo apjomu, būtu jāņem vērā īpašie apstākļi katrā gadījumā.

Novērtējot attiecīgos apstākļus, noderīgs kritērijs būtu iespējamais kaitējums, ko attiecīgā darbība nodara tiesību subjektam. Gadījumos, kad tiesību subjekti jau ir saņēmuši samaksu kādā citā veidā, piemēram, kā daļu no maksas par licenci, īpašs vai atsevišķs maksājums var arī nepienākties. Dažos gadījumos, ja tiesību subjektu aizskārums ir minimāls, maksājuma saistība var nebūt. Tātad, šis te kaitējums ir kā

obligāts priekšnoteikums, lai vispār varētu runāt par tiesībām saņemt šo te taisnīgo atlīdzību.

Kādā veidā tiek nodarīts kaitējums? Tātad, faktiski, kas tiek darīts, lai tā... ir jābūt kādam šo kaitējumu nodara. Tātad, principā, skatoties, kā tas reāli dzīvē notiek, potenciāli šo kaitējumu nodara persona, kura iegādājas iekārtu vai nesēju, kurai ir šīs te kopēšanas funkcijas. Tātad, piemēram, es, nopērkot telefonu, potenciāli nodaru kaitējumu. Savukārt, ja es zinu, ka man uz šī telefona nav neviena kopija no autora darba, nekad nav bijusi, kas būtu izgatavota tādā veidā, kā to atļauj Autortiesību likuma 34. pants? Tāpat man, piemēram, somā ir trīs zibatmiņas diski, kuri faktiski ir pilnībā izmantojami kopēšanai, bet uz diviem no tiem ir nokopēti mani darba dokumenti un uz viena ir nokopētas manis pašas izgatavotas fotogrāfijas.

Tātad no šī izriet, ka tomēr gan direktīva, gan arī vēlāk, ko es minēju, Eiropas Savienības tiesa lietā, kur šis jautājums ir vērtēts, ir nepārprotami sapratusi, ka šeit šis kaitējums varētu būt grūti izvērtējams katrā konkrētā atsevišķā gadījumā un ir, protams, neiespējami izvērtēt, kurš iekārtu un nesēju pircējs masveidā izmantos šos nesējus un iekārtas autoru darbu kopēšanai un kurš varbūt neizmantos nemaz. Un tāpēc vienīgā iespējamā... vienīgais iespējamais kritērijs, kā tomēr šo te samērīguma principu ievērot, ir vērtēt katras konkrētās iekārtas un ierīces pamatfunkcijas, kāpēc pircējs, kāpēc gala lietotājs iegādājas šo iekārtu vai nesēju, un papildfunkcijas, un cik lielu lomu un nozīmi tajā ieņem šī te kopēšanas funkcija.

Šo faktoru par taisnīgā līdzsvara saglabāšanu starp tiem, kuri saņem šo maksājumu, un tiem, kuriem ir pienākums veikt šo maksājumu, arī ir uzsvērusi Eiropas Savienības tiesa jau pieminētajā *Padawan* lietā 43. paragrāfā, kur tiesa ir norādījusi, ka no direktīvas preambulas 31. paragrāfa izriet, ka jāsauglabā taisnīgs līdzsvars starp autoru, kas ir taisnīgas atlīdzības saņēmēji, tiesībām un interesēm, no vienas puses, un aizsargātu tiesību objektu izmantotāju tiesībām un interesēm, no otras puses. Tātad šī te Eiropas Savienības tiesīb... tiesas interpretācija ir nepārprotami pretrunā ar to, kā šo taisnīgās atlīdzības un šo taisnīguma aspektu vērtē pieteicēji, proti, ka taisnīgumam šinī gadījumā... taisnīgums ir paredzēts tikai attiecībā pret autoriem, bet tiem, kam ir pienākums šo maksājumu veikt, šis te taisnīgums nav paredzēts un nepienākas.

Lai ilustrētu situācijas, kādā veidā šis maksājums ir netaisnīgs attiecībā tieši pret maksātājiem. Nu, pats pirmais, ir jāsaka, ka vispār šis maksājums pats par sevi, kā jau es to norādīju, ir pretrunā ar autortiesību aizsardzību, būtību pašos pamatos. Tāpēc, ka autortiesību aizsardzība, aizsargājot autora tiesības uz savu intelektuālo īpašumu, tai skaitā tiesības saņemt atlīdzību par šī īpašuma izmantotā... izmantošanu, paredz nepārprotami, ka atlīdzība ir jāmaksā, ja darbs tiek izmantots.

Tātad šis te maksājums pats par sevi jau ir būtiska atkāpe no šī te principa, ka es maksāju tikai par to, ko es izmantoju. Šis maksājums man liek maksāt arī tad, ja es

autora darbus neizmantoju. Tātad šeit jau ir tas netaisnīgums pret maksātāju jau ielikts pašā, pašā pamatā.

Arī, ja mēs skatāmies tās iekārtas un nesējus, kuri jau šobrīd ir Ministru kabineta noteikumos uzskaitīti un par kuriem šī te nesēju atlīdzība tiek maksāta, kaut vai, teiksim, kompaktdiskus. Arī šie kompaktdiski var tikt izmantoti pilnīgi citām vajadzībām, tai skaitā, lai uz tiem glabātu gan savus dokumentus, kas tika darīti tad, kad nebija vēl šīs te zibatmiņas, gan savas fotogrāfijas izgatavotās un citu objektus, kuriem nav nekāda sakara ar autoru darbu izmantošanu.

Vērtējot tālāk šo... visas šīs te pretrunas, kas parādās jo īpaši tagad, kad analogos... analogās iekārtas un nesējus ir praktiski pilnībā aizstājuši digitālās iekārtas un nesēji, ir jānorāda arī uz, piemēram, pieaicinātās personas „Latvijas mobilo telefonu tirgotāju asociācija” 2011. gada 8. decembra vēstulē izklāstītajiem faktiem. Kad es uzdevu jautājumu šodien kolēģim par to, vai viņš uzskata no šī te pētījuma izrietošos secinājumus, ka 73 procenti kopēšanas notiek, augšupielādējot no... es atvainojos, lejupielādējot no interneta datora cietajā diskā, tas saskan ar to, ko ir rakstījis, rakstījusi „Latvijas mobilo telefonu tirgotāju asociācija”, ka tieši šajā digitālajā laikmetā fiziskā persona drīzāk saglabās pirmo tiesiski iegūtā darba eksemplāru šādas lejupielādes veidā, piemēram, iegādājoties to telefona gadījumā no „iTunes”.

Tādas pašas iespējas arī no „iTunes” ir iegādāties internetā, saglabājot uz datora cietā diska vai ārējā cietā diska, vai zibatmiņas diska. Visas šīs plašās iespējas... Tātad, lielākoties tiek iegādāts pirmais eksemplārs un nevis veikta šī te vienīgā, viena atļautā kopija no šī te pirmā legāli iegādātā eksemplāra. Un, iegādājoties pirmo legālo eksemplāru, tieši tāpat kā veikalā, pērkot kompaktdisku ar ierakstu vai DVD-R, teiksim, ar filmas ierakstu, es samaksāju autoram par šī pirmā eksemplāra iegādi autoratlīdzību. Tieši tāpat, iegādājoties pirmo eksemplāru internetā no „iTunes” vai vienalga no kā cita, jau manā samaksā par šī pirmā eksemplāra iegādi ir ietverts maksājums autoriem.

Un kā mēs arī zinām, tas arī ļoti plaši un publiski izskanēja, ka „iTunes” nesen beidzot noslēdza arī, es atvainojos, līgumu ar vienu no pieteicējiem „AKKA/LAA”, kā rezultātā kļuva legāli pieejams Latvijā. Un par to, ka es iegādājos no „iTunes” šo te fonogrammu – pirmo eksemplāru, „iTunes” maksā „AKKA/LAA” autoratlīdzību, ja. Tātad, nenotiek šī te kopēšana, nenotiek šīs te, šī te darbība, kad es nopērku kompaktdisku un tad veicu šo vienu kopiju, kas tad atbilst tam regulējumam, teiksim, kas ir paredzēts Autortiesību likuma 34. pantā.

Otrs netaisnības faktors un tāda, faktiski, pretruna, kas izriet arī no konstitucionālās sūdzības tieši šiem te prasījumiem par to, kādi nesēji un iekārtas būtu iekļaujami Ministru kabineta noteikumos – izveidotos situācija, ka nesēju atlīdzība būtu gan jāmaksā par iekārtu visu kopumā, kā tā ir nokomplektēta, gan arī vēl par atsevišķām šīs te iekārtas detaļām, bez kurām šī iekārta vispār nebūtu izmantojama kopēšanai.

Tātad, piemēram, tie būtu datori un datoru cietie diski. Tātad, pērkot datoru, kurā ir integrēts cietais disks, man būtu jāsamaksā šī te nodeva gan par visu datoru kopumā, gan arī vēl atsevišķi par cieto disku. Jo, protams, tiešais maksātājs, izgatavotājs vai importētājs to būtu iekļāvis cenā. Un rezultātā maksātājs, protams, ir šis te netiešais maksātājs jeb gala lietotājs.

Par to, ka, faktiski, pieteicējiem pašiem nav īsti nekādas skaidrības par to, kāds tad varētu būt šis te kaitējums autortiesību īpašniekiem, piemēram, no tā, ka mobilie telefoni nav iekļauti šajā sarakstā, arī liecina šis te tirgotāju asociācijas vēstulē norādītais, ka sarunu gaitā par šo te kabineta noteikumu grozījumiem pieteicēji nav varējuši noformulēt, kādu atlīdzību tie uzskata par pamatotu, norādot dažādas cenas ar ļoti būtiskām apmēra atšķirībām. Tā ir figurējusi atlīdzība, sākot no 1,5 latiem par telefona līdz 3 latiem. Un šeit ir izdarīts tāds aprēķins, ka, ja Latvijā ievestajiem mobilajiem tālruņiem tiktu piemērota viszemākā atlīdzība – 1,5 latiem 2010. gadā, tad pieteicēji tikai par šiem mobilajiem telefoniem būtu iekasējuši 760 tūkstošus latus. Tātad tikai par vienu šo te iekārtu veidu pie viszemākā pie... zemākās pieteicēju prasītās atlīdzības 760 tūkstoši latu iepretim tam, kāds potenciāli kaitējums var tikt nodarīts tiesību īpašniekam tieši ar mobilo telefonu.

Es uzskatu, ka šeit vispār pat nevar būt runa par to, ka šāda atlīdzība būtu taisnīga vai samērīga. Līdz ar to tas ir viens tāds apliecinājums tam, ka, jā, mēs gribam, mēs gribam, lai mums maksā naudu, bet pamatot kāpēc, cik daudz un par ko pieteicēji nav diemžēl bijuši spējīgi. Un, iespējams, tas arī ir bijis viens no tiem faktoriem, kas šīs sarunas, kuras tiešām notika, ir novedis strupceļā un novedis mūs šajā tiesas zālē.

Eiropas Savienības tiesa savā šajā *Padawan* lietā ir arī noteikusi to, kas arī pilnībā atbilst Ministru kabineta pozīcijai, ka ir jāpastāv saistībai starp samaksas pieteikuma un... pienākumu un reproducēšanu personīgai lietošanai, norādot, ka taisnīga līdzsvara prasība ir ievērojama, ja ir uzskatāms, ka nesējus un iekārtas izmanto, lai izgatavotu kopijas personiskai lietošanai, un tādējādi rada kaitējumu aizsargātā darba autoram. Es domāju, ka tas pilnībā saskan ar šo te Ministru kabineta pozīciju, ka, ņemot vērā šī te maksājuma vispārēji netaisnīgo būtību, ir ļoti nopietns pamats ļoti kritiski izvērtēt, kuri ir tie nesēji un iekārtas, kas būtu pieliekami ar šo nodevu, un kādi nē, lai ievērotu šo te taisnīgā līdzsvara principu starp maksājumu saņēmējiem un maksātājiem.

Vēl, izvērtējot to, cik tiek korekti piemērota šī jau esošā tiesību norma, tai skaitā Ministru kabineta noteikumi, ir jānorāda, ka no pieaicinātās personas „LIKTA”, tas ir, biedrības „Latvijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija” atzinuma jeb vēstules, kas ir lietas 3. sējuma 51.–52. lapa, ir norādīts, ka, pretēji likuma normām un... Autortiesību likuma normām, tātad 34. panta normai, kā arī Ministru kabineta noteikumiem, šobrīd šī te atlīdzība tiek iekasēta par visiem nesējiem un iekārām, kas ir

ietverti šobrīd spēkā esošajos Ministru kabineta noteikumos, neatkarīgi no tā, vai šo iekārtu un nesēju gala lietotājs ir fiziska persona vai juridiska persona.

Šāda rīcība ir pretrunā ar likumu un pretrunā ar Ministru kabineta noteikumiem, jo juridiskajām personām likums nav devis tiesības izgatavot šo te vienu kopiju savai personīgajai lietošanai nekomerciālos nolūkos. Līdz ar to juridiskas personas nav un nedrīkst būt šī maksājuma subjekti. Tātad, faktiski, līdz šim var uzskatīt, ka visu šo Ministru kabineta pastāvēš... noteikumu pastāvēšanas un piemērošanas laikā pieteicēji ir nevis saņēmuši nepietiekamu atlīdzību, bet gan saņēmuši tādu atlīdzību, kura tiem nepienākas. Proti, saņēmuši šo te nesēju nodevu arī par tiem nesējiem un iekārtām, kuru gala lietotājs ir juridiska persona, kurai nemaz likums nav piešķīris šo tiesību izgatavot vienu kopiju savām vajadzībām. Maksājuma pienākums viņiem ir uzlikts.

Tāpat arī, runājot par šo te pētījumu, kurš pēc savām pozīcijām atbilst lietā jau esošajam 2007. gada pētījumam. Ir redzams arī, ka šajā pētījumā un no tā izrietošajos pieteicēju secinājumos tiek lielā mērā jaukts kopā... šī te situācija, kad ir izgatavota šī te viena legālā kopija, ar situācijām, kad autoru darbu kopijas tiek iegūtas prettiesiskā veidā. Tas ir redzams gan no tiem jautājumiem, kā, kādi un kādā formā ir uzdoti šajā pētījumā respondentiem. Un to var prezumēt arī, ka respondenti, atbildot uz jautājumiem, kā viņi izgatavo kopiju, visticamāk lielākā daļā gadījumu, – kā, no kurienes, uz kādiem nesējiem – kad tur ir faktiski liels sajukums starp to, vai tā ir šī te viena legāli iegūtā kopija no legāla pirmā eksemplāra, vai arī tā ir prettiesiski iegūta kopija, piemēram, lejupielādējot no dažādiem torentiem, „P-to-P” radītajām iespējām un tā tālāk. Un, faktiski, un tas arī izriet no daudziem un dažādiem pētījumiem citās Eiropas valstīs.

Godīgi sakot, šis te maksājums krietni vairāk izskatās kā autortiesību subjektu mēģinājumi kompensēt to kaitējumu, kas rodas nesekmīgas cīņas pret pirātismu un autortiesību pārkāpumiem, rezultātā. Bet jāuzsver, ka šis maksājums šādam nolūkam nav paredzēts un to tādā veidā nedrīkst kaut vai netieši interpretēt. Jā, kolēģis šodien daudzkārt atkārtoja, ka šī strīda ietvaros ir runa tikai par vienu šo te atļauto kopiju, bet, faktiski, no lietas materiāliem, no visa konteksta izriet, ka ir šis mēģinājums kompensēt pirātisma rezultātā radušos zaudējumus, iekasējot, faktiski, summas, kuras būtu... iekasējot maksājumus, kuri būtu netaisnīgi pret šiem maksātājiem.

Tā kā šīs te likuma normas – Autortiesību likuma 34. un 54. pants, uz kura pamata ir izdoti Ministru kabineta noteikumi, par kuriem šodien ir strīds, ir radušās, ieviešot manis minēto direktīvu, tad mēs nevaram šo jautājumu skatīt arī pilnībā... no citu Eiropas valstu prakses. Un no tā mēs arī redzam, ka ļoti dažādās Eiropas Savienības valstīs šī te maksājuma piemērošana ir ļoti atšķirīga, un arī ļoti atšķirīga ir šī te dinamika. Faktiski, vienīgā valsts, tātad, Lietuva, kura ir uz vispārējā Eiropas Savienības

valstu fona spērusi ar šo savu jauno likumu milzīgu soli atpakaļgaitā, salīdzinot ar to, kas notiek citās valstīs.

Bet citur šī dinamika ir pilnīgi atšķirīga sekojošu iemeslu dēļ, ka ir konstatēts dažādos pētījumos, par kuriem arī ir runa atbildes rakstā un tā tālāk, ka, faktiski, šī te, it sevišķi digitālā... digitālo ierīču laikmetā, šāds atlīdzības iekasēšanas veids ir neefektīvs, netaisnīgs gan attiecībā pret maksātājiem, gan, faktiski, arī attiecībā pret autoriem.

Ņemot vērā Eiropas Savienības kopējo tirgu, situācijā, kad, piemēram, savulaik Latvijā tika ieviesta šī te maksājuma atlīdzība, pieņemsim, uz kompaktdiskiem, kā tas izriet no asociācijas „LIKTA” viedokļa un, es ceru, par to arī pastāstīs detalizētāk, tajā laikā Lietuvā vispār nebija šāda maksājuma. Un, principā, nekavējoties tika pilnībā Latvijā sagrauts kompaktdisku tirgus. Līdz ar to faktiski tukšo, protams, kompaktdisku tirgus. Un Lietuvas kompaktdisku tirgus momentāni pieauga trīskārtīgi, un Latvijas kompaktdisku tirgus bija praktiski neesošs. Vai no tā ir kāds labums autoriem, ļoti šaubos, jo, ja nav tirgus, ja nav pārdošanas apjoma, tad nav arī šo te ienākumu.

Līdz ar to ir konstatēts ļoti daudzās Eiropas Savienības valstīs, ka šī atlīdzības sistēma ir neefektīva, tā ir atceļama principā un aizstājama ar pilnīgi citiem kompensācijas mehānismiem autoriem par šo te viņu tiesību ierobežojumu izgatavot vienu kopiju bez autora piekrišanas.

Tā, piemēram, Lielbritānijā, kur līdz šim vispār nebija atļauta šīs te vienas kopijas izgatavošana, līdz ar to arī atlīdzības lieluma un maksāšanas jautājums nebija aktuāls, šobrīd ir, faktiski, jau pēdējā pieņemšanas stadijā ir grozījumi, kas atļauj šo privāto kopēšanu, bet nesēju atlīdzība par šo atļauju izdarīt vienu kopiju netiks iekļauta vispār, jo tiesību īpašnieki visu nepieciešamo atlīdzību iekasē, jau pārdodot pirmo darba eksemplāru. Tāds ir Lielbritānijas viedoklis.

Spānijā no 2012. gada 1. janvāra ir atcelta nesēju atlīdzības sistēmas piemērošana un tuvākajā laikā plānots ieviest alternatīvu tiesību īpašnieku kompensācijas mehānismu no valsts budžeta līdzekļiem.

Nīderlandes valdība ir iesniegusi priekšlikumu parlamentam, kas paredz nesēju atlīdzības atcelšanu pilnībā.

Somijā šobrīd atlīdzības nes... nesēju atlīdzība netiek iekasēta, un Somija ir paziņojusi valdības līmenī par nesēju atlīdzības sistēmas reformu un alternatīvas finansēšanas sistēmas ieviešanu no 2013. gada.

Francijā 2011. gada nogalē ir pieņemts likums, kas atstāj spēkā līdzšinējo atlīdzības sistēmu, taču vienlaikus norāda, ka šāda sistēma nevar pastāvēt ilglaicīgi.

Somijā tāpat bija mēģinājums arī ieviest šajā apliekamo iekārtu sarakstā mobilos telefonus, bet, piemēram, cita starpā, bet šāds priekšlikums tika noraidīts un šādu... nu, mobilos telefonus, tātad, neieviesa šajā sarakstā.

Un tāpēc, ņemot vērā šo te situāciju, kāda ir Eiropā, kur tāpat, pretēji tam, kā to apgalvo mans godātais oponents nav, pamatojoties uz direktīvu, tāda nostādne, ka ir apliekami ar šo nesēju nodevu visas iekārtas un visi nesēji, uz kuriem hipotētiski būtu iespējams izdarīt kopiju... izgatavot kopijas vai reproducēt autoru darbus.

Katrā valstī, kur vispār pastāv šis te, atlīdzība, ir ļoti atšķirīgi šo te nesēju un iekārtu saraksti, par kuriem tiek veikti maksājumi... Sākot ar to, ka vispār maksājumi nav jāveic, tālāk ir Igaunijas situācija, kur ir vēl īsāks šis te apliekamo nesēju un iekārtu saraksts nekā Latvijā. Lietuvā līdz šim nebija vispār šis maksājums jāveic, tagad ir šis te ceļš virzienā uz to, lai izspējamie šo te iekārtu pircēji atgrieztos Latvijas tirgū, jo Lietuvas šis te nodevas nesamērīgi augstas un diez vai tas būs izdevīgi arī šīm industrijām, gala rezultātā, protams, arī autoriem.

Un tāpēc nav nekāda pamata uzskatīt pie visiem šiem apstākļiem, ka šī brīža regulējums būtu pretrunā ar taisnīgas atlīdzības principu, ko paredz 34. pants Autortiesību likumā, un līdz ar to arī Satversmes 113. pantu, kurš paredz autort... valsts pienākumu autortiesības aizsargāt, ko valsts realizē ar Autortiesību likuma palīdzību.

Attiecībā par prasījumu atzīt šīs... apstrīdēto normu par spēkā neesošu no 2008. gada 1. janvāra uzskatu, ka šāds prasījums ir nepamatots, jo neatbilst tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības principam. Un tāpēc ar atpakaļejošu spēku nebūtu šī norma atceļama jebkurā gadījumā.

Paldies! Tas man šobrīd viss.

G. Kūtris: Paldies! Arī šajā gadījumā priekšroka jautājumu uzdošanai būs pieteikuma iesniedzēja pārstāvim. Lūdzu!

L. Liepa: Liels paldies, godātā tiesa! Mēs ļoti labprāt izmantotu šo iespēju. It īpaši tādēļ, ka rakstiskajā Ministru kabineta atbildes rakstā mēs redzam vairākas atziņas, kuras šeit tagad mutvārdu procesa ietvaros mēs dzirdam nedaudz savādāk pasniegtas. Līdz ar to pirmais no jautājumiem ir sekojošs. Tātad savā atbildes rakstā jūs skaidri norādāt, tātad, ka autoru tiesības ir ierobežotas ar Autortiesību likuma 34. panta noteikumu par šo vienas kopijas izdarīšanu. Jūs tam piekrītat joprojām? Tiesības ir ierobežotas?

I. Krodere-Imša: Tiesības, protams, ir ierobežotas, jā.

L. Liepa: Tāpat jūs, visticamāk, arī nenoliegsiet to, kas šeit ir norādīts, ka šāds tiesību ierobežojums prasa līdzsvarotu pretī, taisnīgu atlīdzību autoram?

I. Krodere-Imša: Es nenoliedzu, ka prasa atlīdzību, bet mums, acīmredzot, ir atšķirīga interpretācija par to, kas ir taisnīga atlīdzība. Vai tai ir jābūt taisnīgai tikai pret autoru, vai arī pret maksātāju.

L. Liepa: Tātad 34. pants runā par to, ka autora tiesības ir ierobežotas, un jūs šo atlīdzības taisnīguma kritēriju nosakāt nevis par autoru iespējamo tiesību aizskārums,

tā tad, kaitējumu, kas tiek nodarīts autoram ar to, ka viņam vairs nav šo ekskluzīvo tiesību noteikt pirmās kopijas izdarīšanas tiesības, bet attiecībā uz trešām personām, kuras tiešā veidā ar autora darbu nav saistītas? Tā jūs konstruējat taisnīguma formulējumu šai pantā?

I. Krodere-Imša: Pirmkārt, es šeit sliktos piekrist pieaicinātās personas Ingridas Bērziņas-Kariņas viedoklim, ka šis pats formulējums „taisnīga atlīdzība” precīzi neatspoguļo oriģinālvalodā paredzēto, kas drīzāk būtu tulkojams kā samērīga atlīdzība. Un samērīguma princips vienmēr ir kaut kas tāds, kas darbojas uz abām pusēm.

Un nevis es konstruēju, bet principā to konstruē direktīva, ko jau es citēju. Jo Autortiesību likuma 34. pants ir pieņemts, ieviešot direktīvu, un direktīvā ir nepārprotami norādīts, ka ir jābūt šim te samērīgumam un līdzsvaram starp tiem, kas saņem maksājumu un tiem, kas šo maksājumu veic. Un tieši tas pats arī parādās Eiropas Savienības tiesas judikatūrā – minētajā *Padawan* lietā, kur ir arī apstiprināts šis te viedoklis un šī te interpretācija, ka šim maksājuma ir jābūt samērīgam pret abām pusēm – gan pret to, kas saņem viņu, gan to, kas maksā. Ir jābūt šim te taisnīgajam līdzsvaram.

L. Liepa: Jā, nu, tā tad, Latvijas likums gan mums diezgan precīzi min terminu „taisnīga atlīdzība” un joprojām, tā tad, faktiski, atsaucoties uz jūsu paskaidrojumu, tā tad, atbildes raksta 7. punkta norādi, ka jūs atzīstat, ka apstrīdētās tiesību normas, tā tad, Ministru kabineta noteikumi ierobežo autortiesību un blakustiesību subjektu tiesības saņemt atlīdzību. Tā tad kā, jūsuprāt, būtu formulējams tas taisnīgas atlīdzības modelis? Kā jūs piedāvātu autoriem taisnīgi atlīdzināt to, ka viņiem nav pēc Latvijas likuma un Ministru kabineta noteikumiem tiesības patstāvīgi noteikt, kādā veidā viņu darba kopiju atļaut vai neatļaut izmantotājam?

I. Krodere-Imša: Tur, protams, ir daudz un dažādi sarežģīti kritēriji, pēc kā varētu to mēģināt vērtēt. Bet arī to jau pirms Ministru kabineta ir pateicis gan Eiropas Savienības parlaments direktīvā. Tā tad ir runa par šo kaitējuma nodarīšanu, iespējamā kaitējuma nodarīšanu tiesību īpašniekam un to, vai un cik liels kaitējums potenciāli tiek nodarīts tiesību īpašniekam. Viens no kritērijiem, to vērtējot, varētu būt tieši šo te iekārtu un nesāju funkcionalitāte, pilnīgi noteikti. Tā tad, kādam nolūkam tiek pirkti šis te nesējs vai iekārta. Vai tas tiek pirkti primāri, lai izgatavotu šīs te atļautās kopijas, vai tas tiek pirkti, lai, piemēram, sazinātos telefoniski vai telefonā saņemtu un sūtītu e-pastus un tā tālāk, un cita starpā tur viena no 69 papildfunkcijām ir arī šī te iespēja kaut ko nokopēt.

Tas ir, tā tad, viens no kritērijiem, pēc kuriem varētu vērtēt. Un arī tas nav mans izgudrojums. Arī tas izriet gan no dažādiem pētījumiem, kur ir vērtēta šīs te sistēmas efektivitāte, gan arī, vērtējot šo te taisnīguma aspektu pret abām pusēm, ka ir jāvērtē šo te iekārtu funkcionalitāte. Un arī uz to ir norāde Eiropas Savienības tiesas šajā *Padawan* spriedumā, ka ir jāvērtē šī te kopsakarība starp to, ka ir šī te iespēja veikt kopēšanu un šī kopēšana tiek veikta.

Un, tāpat, es varbūt tad precīzāk pateikšu, tas ir *Padawan* sprieduma 52. un 59. punkts. Ir jāpastāv saistībai starp samaksas pienākumu un reproducēšanu personiskai lietošanai. Savienības tiesa norada, ka taisnīga līdzsvara prasība ir ievērojama, ja ir uzskatāms, ka nesējus un iekārtas izmanto – „izmanto”, nevis „varētu izmatot” – lai izgatavotu kopijas personiskai lietošanai, un tādējādi rada kaitējumu aizsargātā darba izmantošanai. Tātad Eiropas Savienības tiesa, interpretējot šo te normu un šī te maksājuma prasījumu, tai skaitā prasību, lai maksājums jeb atlīdzība būtu taisnīgs, ir norādījusi, ka ir jāpastāv saistībai starp samaksas pienākumu un to, ka nesēji un iekārtas tiek izmantoti. Nevis, ka viņus teorētiski un tehniski varētu izmantot.

L. Liepa: Jā, par šo mums, protams, arī būs viens jautājums. Bet jūs savā visnotaļ apjomīgajā atbildē tāpat kā iepriekš arī mutvārdu paskaidrojumos minat dažādus teorētiskus iespējamus atlīdzības modeļus, taču mūsu likumdevējs ir noteicis vienu ļoti precīzu un Autortiesību likuma 34. panta pirmajā daļā precīzi formulētu terminu „nesēja atlīdzība”.

Tātad jūsu apsvērumiem par to kā kabineta pārstāvei, ka šī nesēju atlīdzība pati par sevi ir savā ziņā pretrunīga vai pat, kā jūs sacījāt, pretdabiska, vai nepilda savu funkciju... mums būtu jānoliek malā un mums būtu jārunā par Ministru kabineta, Satversmes 64. panta deleģējuma ietvaros uzlikto pienākumu noteikt taisnīgu atlīdzību attiecībā uz 34. panta pirmās daļas uzskaitīto iekārtu sarakstu. Tātad, kā jūs 34. panta pirmās un otrās daļas ietvaros redzat šo taisnīgo atlīdzību? Nerunājot par tiem modeļiem, kādi varētu būt Spānijā vai Lielbritānijā, bet tas, ko Latvijas likumdevējs mums ir paredzējis. Ko nozīmē taisnīga atlīdzība gadījumā, kurā mēs runājam par 2004., 2005. gada tehnikas sasniegumiem tagad – 2012. gadā?

I. Krodere-Imša: Autortiesību likuma 34. pantā saraksta nav, līdz ar to man grūti atbildēt uz jūsu jautājumu.

L. Liepa: Es atvainojos, otrajā daļā mums tomēr iekavās ir pietiekami precīzi nosaukti daži, kuri tāpat...

I. Krodere-Imša: Kuri arī ietverti Ministru kabineta noteikumos.

G. Kūtris: Tātad, precizēsim šajā... šo situāciju. Pieteikuma iesniedzēja pārstāvis skaidri un gaiši saka, ka šajā lietā mēs nevērtējam Autortiesību likuma atbilstību Satversmei. Ministru kabinets arī nav apstrīdējis vai piedāvājis grozīt Autortiesību likumu. Šajā gadījumā mēs izskatām Autortiesību likumā ierakstītās norm... šīs ierakstītās normas deleģējumu Ministru kabinetam noteikt šo kārtību. Tad, lūdzu, analizēsim šo... šīs apstrīdētās normas tā, kā šobrīd likumdevējs ir noteicis, jo neviens nav apstrīdējis likumdevēja rakstīto. Lūdzu!

I. Krodere-Imša: Vispār, godātā tiesa, es arī nemēģinu apstrīdēt šī likuma normas, bet gan izsaku vērtējumu par šo normu un visa šī maksājuma būtību tādā

kontekstā, lai, izejot no tā, vērtētu, kāda ir taisnīga atlīdzība. Kurā gadījumā viņa ir taisnīga, turklāt vienlīdz taisnīga, saglabājot šo te līdzsvara principu pret abām pusēm. Un kurā gadījumā tā kļūst netaisnīga. Tikai šajā sakarā bija visi mani šie vērtējumi par šī maksājuma būtību.

G. Kūtris: Pietiekuma iesniedzējs var uzdot jautājumus, turpināt. Lūdzu!

L. Liepa: Paldies, godātā tiesa! Tad man ir vēl viens jautājums, kas patiešām mani satrauca, jo saskaņā ar to, kā godātā kolēģe traktē Satversmes 113. pantu, sanāk, ka blakustiesības nebauda Latvijā Satversmes ranga aizsardzības normatīvo regulējumu. Nerunājot par abstraktu šo jautājuma vērsumu, bet konkrētajā gadījumā kādā veidā jūs iedomāties aizsargāt autortiesības mūsu konkrētās lietas ietvaros, vienlaikus neaizsargājot arī blakustiesības?

I. Krodere-Imša: Blakustiesības tiek aizsargātas ar autorties... Autortiesību likumu un tajā ir pietiekami plašs blakustiesību, kas ir ekonomiskās tiesības, kā jau tas tika norādīts, aizsardzības apjoms.

L. Liepa: Jūs atkāpjaties no atbildes rakstā norādītās...

I. Krodere-Imša: Nē, atbildes rakstā mēs arī norādījām, ka..

L. Liepa: ...norādes 21. lappusē?

I. Krodere-Imša: ...113. pants nav paplašināti tulkojams – tādējādi, lai ietvertu arī blakustiesības.

L. Liepa: Bet tur ir tā lieta, kas mani samulsināja. Un, es pieļauju, ne tikai mani vien. Bet 21. lapaspusē atbildes rakstā 2.2.1 punktā jūs nākat ar tādu diezgan smagu deklaratīvu apliecinājumu, ka 113. pants neaizsargā blakustiesības. Tai pat laikā secinājums, ko tas nozīmē šīs lietas ietvaros, netiek izdarīts... Vai tas tiešām nozīmētu, ka jūs tagad sakāt: autortiesību organizācijas – viss kārtībā. Tātad manam pilnvarotājam labi, bet Milgrāves kundzei, kura pārstāv izpildītājus viņai, lūk, – nē, viņas prasības nav pamatotas. Kā tad īsti saprast šo 2.2.1. formulējumu?

I. Krodere-Imša: Konstitucionālās sūdzības ietvaros – jā.

L. Liepa: Jā – tātad, ka autorus varētu izskatīt, blakustiesību pārst... īpašniekus – nē?

I. Krodere-Imša: Tāds ir mūsu viedoklis, jā, ka 113. pants sevī neietver šo te blakustiesību aizsardzību.

L. Liepa: Paldies jums! Es lūgtu tiesības maniem kolēģiem.

G. Kūtris: Lūdzu, turpiniet uzdot jautājumus!

M. Šķiņķis: Paldies! Turpinot par Autortiesību likuma 34. pantu un to, kāds tad ir Ministru kabineta pienākums, kāda satura noteikumus izdot. Atbildes rakstā ir minēti trīs dažādi apsvērumi vai pamatojumi, kas ir... kādēļ kabinets ir pieņēmis tādus

noteikumus, kādus... kādus mēs viņus šobrīd redzam. Un pirmais. Tātad 9. un 24. lapā ir norādīts, ka kabinetam ir pienākums ietvert noteikumos tādus nesējus un iekārtas, kas tiek visvairāk izmantotas autoru darbu reproducēšanai. Vai jūs paliekat pie šī apgalvojuma, vai ir kāds cits iemesls, kādēļ tas saraksts ir tāds, kāds viņš ir?

I. Krodere-Imša: Šis saraksts ir tāds, kāds ir, tāpēc, ka kabinets uzskata, Ministru kabinets uzskata, ka šie te bija un ir tie nesēji, kas būtu šobrīd apliekami ar šo nodevu. Es paspēju arī, protams, vakar izlasīt – ļoti virspusēji – šos te jūsu papildus rakstveida paskaidrojumus, kur ir mākslīgi sadalīts šis te mūsu viedoklis šajos, kā jūs uzskatāt, trīs dažādajos viedokļos. Es nepiekrītu šādam jūsu uzstādījumam principā, tāpēc man arī atbildēt uz katru šo jautājumu atsevišķi nebūs iespējams. Mūsu viedoklis ir kopsakarā un nav dalāms un preparējams, teiksim, izraujot no konteksta kaut kādus teikumus.

M. Šķiņķis: Labi, tad es varētu pārformulēt. Tad jūs varētu varbūt paskaidrot, kādi bija iemesli un kādi vēl joprojām ir iemesli konkrēti katram nesējam un iekārtām, kas šobrīd ir MK noteikumos ietverti? Kāds pamatojums, kāpēc viņi tur ir?

I. Krodere-Imša: Kā jau jūs redzat, tas bija 2005. gada Ministru kabineta noteikumi, kad tie tika pieņemti. Un, protams, ka nevieni normatīvie akti, tai skaitā Ministru kabineta noteikumi, netiek pieņemti ārpus kaut kāda tā brīža konteksta – gan tehnoloģisko attīstību, gan ekonomisko un tamlīdzīgi. Tas ir viens apstāklis.

Un otrs apstāklis. Tas, protams, bija pilnīgi jauns institūts tajā brīdī, kad tas tika pieņemts, ieviests, un nebija zināms ne Ministru kabinetam, ne arī Eiropas Savienības mērogā, kāds būs šī te ieviestā... šīs te ieviestās atlīdzības jeb nodevas ekonomiskais efekts. Turklāt ne tikai attiecībā uz industrijas nozarēm, kurām ir pienākums veikt šo maksājumu, bet arī uz autoriem. Tāpēc parādījās šāds te saraksts.

Nebūt Ministru kabinets neuzskata, ka dotajā brīdī tas ir pilnībā pareizs. Ļoti iespējams, ka no tā būtu izslēdzami vēl kaut kādi... atsevišķas iekārtas un nesēji. Bet šajā lietā par to nav runa. Droši vien, ka, ja šādi noteikumi tiktu izstrādāti šobrīd, varētu būt arī šis saraksts savādāks, tieši ņemot vērā šos te kritērijus, ko es minēju šodien par to, ka tās iekārtas un ierīces, kur šī te kopēšanas funkcija ir ārkārtēji pakārtota un sekundāra, vispār nebūtu apliekamas ar šo te nodevu.

M. Šķiņķis: Es laikam neizdzirdēju atbildi tieši uz jautājumu. Tad, tad vēsturiski, lai mēs sapratu, kāda bija Ministru kabineta tā doma, izstrādājot. Varbūt tagad ir citas domas, bet tajā brīdī, tad bija mērķis, bija ietvert visus nesējus un iekārtas? Vai kādi bija kritēriji, kāpēc tieši šāds tas saraksts tika taisīts?

I. Krodere-Imša: Es nepiedalījos šo noteikumu izstrādē, tā kā man būs grūti pateikt, kāda bija Ministru kabineta doma 2005. gadā.

M. Šķiņķis: Skaidrs, jūs minējāt, kad ir jāņem vērā, vai, iespējams, varētu būt jāņem vērā iekārtu tehniskā specifikācija, ko ar viņām var darīt? Vai jūs to esat

izdarījuši, vai Ministru kabinets ir veicis šādu vērtējumu un ir tagad, varētu teikt, kad kabineta noteikumos ietvertie nesēji un iekārtas ir pārbaudītas pēc to funkcijām un, un... varbūt ir slēdzamas ārā, kā jūs teicāt, vai ir jaunas? Es cenšos saprast kritērijus, pēc kā jūs vadāties.

I. Krodere-Imša: Šobrīd nekād... Kā jūs, protams, paši redzat un kā tas arī izriet no lietā esošajiem materiāliem, šīs sarunas patiešām ir notikušas par šo te kabineta noteikumu, tieši šī te konkrētā saraksta grozīšanu, kas hipotētiski sevī varētu ietvert gan jau esošo tur, atsevišķu iekārtu izslēgšanu, gan varbūt kaut kādu atsevišķu jaunu nesēju un tālāk... Jā, par to arī bija šīs sarunas, bet... Un par to arī droši vien pieaicinātā persona – Kultūras ministrija – varēs detalizētāk pastāstīt. Jo Kultūras ministrijas vadībā šīs sarunas un tikšanās notika.

Bet kāpēc šis saraksts šobrīd ir tieši tāds, kāds tas ir, un ne savādāks, ir tas, ka šīs sarunas nav vainagojušās ar panākumiem. Milgrāves kundzei bija viens viedoklis par to, kāpēc. Es pieņemu, ka Kultūras ministrijai varētu būt cits viedoklis par to, kāpēc šīs sarunas nevainagojās panākumiem. Bet, pēc manā rīcībā esošās informācijas, tās nevainagojās panākumiem tāpēc, ka tiesību īpašnieka pārstāvju uzstādījums bija ļoti viennozīmīgs – vai nu sarakstā ir viss, ko mēs vēlamies, vai arī mēs vispār nerunājam. Tātad vai nu viss, ko mēs gribam, vai nekas. Un tāpēc arī šāda situācija radās.

M. Šķinķis: Jā, bet Ministra kabineta viedokli mēs gribētu dzirdēt, kā... Tad varbūt, konkrētāk, par Autortiesību likuma 34. panta pirmās daļas saturu, kurā ir minēts, tātad, uzskaitījums, otrajā daļā arī uzskaitījums iekārtām. Kāds ir, jūsuprāt, Ministru kabinetam likumdevēja dots uzdevums? Kāda satura noteikumus izdot? Jo mēs zinām mūsu viedokli, un varbūt viņš ir atšķirīgs no jūsu, bet mēs gribam dzirdēt, kāds... Mēs uzskatām, jābūt visām iekārtām un nesējiem. Kāds ir jūsu viedoklis?

I. Krodere-Imša: Mūsu viedoklis, ka, kamēr šī te atlīdzības sistēma nav atcelta vispār, kā tas šobrīd, un aizstāta ar jaunu kompensācijas mehānismu, protams, šī te atlīdzības sistēma... sistēmas iespējamā atcelšana nenozīmē, ka autoriem netiek kompensēta... nav paredzēts kompensēt par šo te vienu atļauto kopiju, bet hipotētiski tas varētu tikt aizstāts ar citu mehānismu. Un Ministru kabineta pozīcija, paliekot tajās robežās, ka turpina pastāvēt šī te nesēju atlīdzība, ir tāda, ka saraksts varētu tikt izstrādāts atbilstoši tiem kritērijiem, kādi ir paredzēti direktīvā, ko es jau citēju, un arī Eiropas Savienības tiesas spriedumā.

Proti, tādā veidā, lai tiktu nodrošināts līdzsvars starp maksājumu saņēmējiem, tātad tiesību īpašniekiem, no vienas puses, un maksājuma veicējiem – no otras puses. Jo, protams, arī maksājuma veicējiem šeit ir sava interese un savas aizskartās tiesības. Proti, pienākums maksāt par to, ko viņi neizmanto. Tādi būtu kritēriji. Un kā jau es... Vēlreiz tikai var atgriezties pie tā, ka tieši ar šādu mērķi arī notika šo gadu garumā šīs te sarunas.

M. Šķinķis: Nu, jā, bet bez rezultātiem.

I. Krodere-Imša: Jā.

M. Šķiņķis: Tad mēs izdarām tādu hipotētisku pieņēmumu, ka, tā kā nav veikti grozījumi, tad kabinets, es pieņemu, ir izdarījis apsvērumus, ir izvērtējis, samērojis, tāpat, iesaistīto interešu aizskārumu un nonācis pie secinājuma, ka viss ir kārtībā? Vai jūs... vai tomēr tas vēl nav darīts, to darīs nākotnē?

I. Krodere-Imša: Kabinets nav šādus lēmumus pieņēmis par to, vai viss ir kārtībā vai nav kārtībā. Ir notikušas sarunas. Un tieši šī iemesla dēļ, ka... ka jūs sakāt, jūsu pozīcija bija, ka tur ir jābūt pilnīgi visam. Kabineta pozīcija bija tāda, ka tur nav jābūt pilnīgi visam. Tāds ir šis statuss, ko šajā brīdī... Un nekādi lēmumi par to, vai kaut kas ir kārtībā vai nav kārtībā, atsevišķi nav pieņemti.

M. Šķiņķis: Skaidrs. Tad nākamais jautājums. Ejot Satversmes 105. panta kontekstā, 7., 8. lapā jūs norādi, ka apstrīdēto tiesību normas... apstrīdētās tiesību normas ierobežo autortiesības saņemot atlīdzību par visiem nesējiem un iekārtām. Es pareizi saprotu, jūs tāpat piekrīti, kad ar apstrīdētajām tiesību normām tiek ierobežotas 105. pantā konkretizētās tiesības uz īpašumu saņemot atlīdzību no visiem nesējiem un iekārtām?

I. Krodere-Imša: ... [nerunā mikrofonā]

M. Šķiņķis: Es, es gribēju vienreiz pārliecināties, jo jūs arī minējāt, runājot par 105. pantu... Vai jūs joprojām uzturat atbildes rakstā norādīto, ka apstrīdētās tiesību normas ierobežo autoru tiesības saņemot atlīdzību par visiem nesējiem un iekārtām?

I. Krodere-Imša: Jā, par visiem nesējiem un iekārtām.

M. Šķiņķis: Skaidrs. Ja, ja mums nav strīda par to, ka ir īpašuma tiesību ierobežojums, tad nākamais jautājums – leģitīms mērķis. Jūs varētu varbūt – kāds ir mērķis autoru īpašuma tiesību ierobežojumam – paskaidrot nedaudz īsāk, precīzāk?

I. Krodere-Imša: Leģitīmais mērķis...

M. Šķiņķis: Jā.

I. Krodere-Imša: ...ir radīt šo te iespēju izgatavot fiziskajām personām vienu kopiju savām vajadzībām, neprasot autora atļauju.

M. Šķiņķis: Skaidrs. Un tālāk, runājot par samērīgumu. Jūs iepriekš, minūti atpakaļ minējāt, ka jūs neesat... Ministru kabinets vēl nav izdarījis apsvērumus, nav vērtējis samērīgumu starp šīm divām iesaistītajām pusēm. Bet vienlaicīgi jūs galu galā nonākat pie secinājuma, ka tomēr ierobežojums ir samērīgs un, kad, acīmredzot, nav Satversmes 105. panta pārkāpums. Man tas liekas pretrunīgi, un varbūt jūs varat paskaidrot, kā ir iespējams nonākt pie secinājuma, kad ierobežojums samērīgs, neizdarot un neizsverot šo abu aizskarto tiesību saturu?

I. Krodere-Imša: Šinī gadījumā šim samērīgumam vai arī līdzsvaram, lai to izvērtētu un noteiktu... Tāpat līdzsvaram starp abām šīm te pusēm – starp maksātājiem

un maksājuma saņēmējiem – nav nekādu absolūtu kritēriju, pēc kuriem to varētu izvērtēt. Un vēlreiz šeit man jāatgriežas pie šīm sarunām. Šo sarunu mērķis tieši bija vērtēt to, kā šis... kā šo samērīgumu nodrošināt starp dažādām personu grupām. Mēs taču zinām, ka šīs sarunas ir novedušas pie tā, ka nekāda rezultāta nav tāpēc, ka pusēm bija atšķirīgi viedokļi par šo samērīgumu. Tas viss sarunu gaitā, arī Ministru kabineta viedoklis Kultūras ministrijas personā izskanēja par to, kas būtu samērīgi un kas nebūtu samērīgi.

M. Šķiņķis: Jā, bet vai jūsu viedoklis ir, kad pieteikuma iesniedzējiem būtu jāizdara šī samērīguma pārbaude, vai tomēr tas būtu tiesību normas izdevēja pienākums – izvērtēt samērīgumu un labot, ja tur ir kaut kādas kļūdas?

I. Krodere-Imša: Tiesību normas izdevējs ir savus secinājumus izdarījis un mēģinājis sarunu ceļā nonākt pie tādas versijas, kas apmierinātu abas puses.

M. Šķiņķis: Kas ir tie secinājumi, kas izdarīti no kabineta puses tieši samērīguma principa kontekstā?

I. Krodere-Imša: Es domāju, ka to visu var redzēt šajos sarunu protokolos. Tur ir izteikts kabineta viedoklis par to, kam būt... Samērīgums šeit ir tikai divos kontekstos vērtējams. Uz kurām iekārtām un nesējiem šis... šī atlīdzība būtu piemērojama – un tas izriet no šo iekārtu, tāpat, primārā pielietojuma un mērķa, kādam tas tiek iegādāts. Un, otrkārt, cik liels ir šis atlīdzības lielums. Un par to, ka arī pieteicējiem nav īstas skaidrības par samērīgumu, liecina... un nekad nav bijusi īsta skaidrība par samērīgumu, liecina arī mans minētais piemērs par pieteicēju dažādajiem piedāvājumiem attiecībā uz maksas lielumu, kāda būtu piemērojama mobilajiem telefoniem.

G. Kūtris: Vēl, lūdzu, jautājumi?

L. Liepa: Ja drīkst, tad galu galā tas gala secinājums, jo es esmu samulsis. Tagad sanāk tā, ka, ja sarunās nekādi rezultāti netiek panākti, tad iznāk, ka Ministru kabinets vienkārši apsēžas un saka – kamēr jūs nevienosities, tikmēr mēs paliksim 2004. gada režīmā. Tāds ir jūsu skaidrojums šeit?

I. Krodere-Imša: Bet šajā lietā jau nav strīda par to, ka Ministru kabinets nav izdarījis nekādus grozījumus šajos kabineta noteikumos. Šajā lietā konstitucionālā sūdzība ir par to, ka Ministru kabineta noteikumos nav iekļauti visi nesēji un visas iekārtas. Tātad, ja, teiksim, Ministru kabinets būtu divas vai trīs, vai piecas reizes šajos gados izdarījis jebkādu grozījumu šajos noteikumos, bet tur nebūtu iekļauti visi nesēji un visas iekārtas, ar kurām hipotētiski var izgatavot šīs te kopijas, tad tik un tā no konstitucionālās sūdzības viedokļa izriet, ka šie kabineta noteikumi būtu pretrunā ar Satversmes normām...

L. Liepa: Tas ir hipotētiski, to mēs nevaram nokontrolēt.

I. Krodere-Imša: ... jo jūsu uzstādījums ir, bet tas ir... Šitā ir šī brīža situācija, ka jūs konstitucionālajā sūdzībā kabinetam pārmetat to, ka Ministru kabineta noteikumos nav iekļauti visi nesēji un visas iekārtas. Visas. Te nav runa par kaut kādām atsevišķām, pie kurām tad jums liktos gana labi.

L. Liepa: Sakiet, tad vēl viens jautājums. Ko tad Ministru kabinets ir darījis brīdī, kurā tas saņēma konstitucionālo sūdzību? Vai tas mēģināja kaut kādā veidā šo sarunu procesu aktivizēt un novest pie tā, ko jūs sakāt – būtu vienošanās būtu grozījumi?

I. Krodere-Imša: Acīm redzot, par to gan drīzāk varēs runāt pieaicinātā persona – Kultūras ministrija, kuru Ministru kabinets ir deleģējis visu šo laiku šo sarunu vešanai un organizēšanai.

L. Liepa: Jā, tad ir man viens jautājums, kas radās, ņemot vērā jūsu paskaidrojumu, jūsu atbildi uz iepriekšējo jautājumu. Jūs sacījāt, ka tiek izstrādātas jaunas kompensācijas sistēmas vai modelis. Vai es nepārklājos?

I. Krodere-Imša: Jūs pārklājos, jo...

L. Liepa: Skaidrs.

I. Krodere-Imša: ... es minēju par to, ka Eiropas Savienības daudzās valstīs, kur ir konstatēts, un arī starpnacionālās organizācijās konstatēts, ka šis atlīdzības modelis ir neefektīvs un netaisnīgs gan pret maksātājiem, gan pret autoriem. Un atsevišķās valstīs – turklāt tehnoloģiski un ekonomiski attīstītākās valstīs nekā Latvija – jau šobrīd tiek izstrādāti šie te alternatīvie kompensācijas mehānismi, ar kuriem aizstāt šo te novecojošo un neefektīvo nesēju atlīdzības modeli.

L. Liepa: Un Latvijā nekas tāds netiek darīts? Tas ir tikai un vienīgi kabineta pārstāvju paskaidrojums šajā procesā, nevis darba grupa? Iniciatīva, baltais papīrs vai... nav nekā?

I. Krodere-Imša: Baltais papīrs. Nav, noteikti.

L. Liepa: Nav?

I. Krodere-Imša: Nē.

L. Liepa: Paldies!

G. Kūtris: Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim ir vēl kāds jautājums?

L. Fjodorova: Pēdējais viens jautājums. Uz jūsu citēto *Padawan* spriedumu, ja es atļautos citēt, tad vienā no tiesas lemjošajā daļā izklāstījuma secinājumā ir, ka taisnīga atlīdzība ir jāaprēķina obligāti, pamatojoties uz kritēriju par kaitējumu aizsargāto darbu autoriem. Kādi konkrēti ir šie kaitējuma aprēķini ņemti vērā, lai pieņemtu un secinātu, ka pašlaik savāktā šī te atlīdzība ir taisnīga, lai ierobežotu autoru ekskluzīvo tiesību reproducēt – atļaut vai aizliegt?

I. Krodere-Imša: Pašlaik savākto atlīdzību, pašlaik savāktā atlīdzība nav vērtēta, protams, bet ir vērtēts tas, par kādiem nesējiem un iekārtām būtu šī te atlīdzība maksājama, vērtējot par to, vai... tieši šo kaitējuma aspektu, cik lielā mērā kāda iekārta vai nesējs var nodarīt potenciālu kaitējumu tiesību īpašniekam.

M. Šķiņķis: Es atvainojos, ja drīkst, vienu jautājumu. Vienkārši tikko jūs teicāt, ka tomēr tiek vērtēta katra nesēja... pirms tam jūs teicāt nē... es gribu te saprast.

I. Krodere-Imša: Tas tiek vērtēts, kā jau es teicu, ka jau es... jūs gribat tagad faktiski padarīt to situāciju tādu, it kā šo sarunu nebūtu bijis, kur šajās sarunās arī šī te vērtēšana abpusēji notika. Un tieši šādā kontekstā arī tas tika skatīts un mēģināts rast vienošanos par to, kuras iekārtas aplikt, kuras – nē. Un tās, kuras aplikt, ar cik lielām summām. Un šo diskusiju gaitā tieši tas bija pamatkritērijs. Protams, kaitējums, kaitējums tādā ziņā, ka kaitējums jau izriet tikai no viena apstākļa – cik reāli tiek kopēts.

Un tāpēc šajā *Padawan* spriedumā arī ir norādīts, ka ir jāpastāv saistībai starp samaksas pienākumu un reproducēšanu un, ka taisnīgā līdzsvara prasība ir tikai tad ievērojama, ja ir uzskatāms, ka nesējus un iekārtas izmanto. Tātad „izmanto” apgalvojuma formā un nevis hipotētiski – „varētu izmantot”. Tas ir vienīgais kritērijs, pēc kura var vērtēt šo te kaitējumu.

Protams, nav izstrādāts dokuments, kur būtu par katru iekārtu ar kaut kādām grafikām, formulām un tamlīdzīgi taisīts kaitējuma vērtējums no telefona iegādes, kaitējuma vērtējums no mājas kinozāles iegādes un... Tā tas nav noticis nevienā Eiropas Savienības valstī. Un būtu dīvaini, ja mēs būtu šajā ziņā kaut kāds piemērs. Protams, ka tas notika sarunu gaitā, tāpēc, ka vispār tika pieņemts lēmums rast kopīgu visām pusēm pieņemamu risinājumu šai te nesēju nodevai, bet diemžēl tas veicās neveiksmīgi.

G. Kūtris: Paldies! Sakiet, lūdzu, jūs nenoliedzat to, ka likumā Ministru kabinetam ir uzdots pienākums noteikt šīs atlīdzības iekasēšanas kārtību?

I. Krodere-Imša: Iekasēšanas kārtību un atlīdzības lielumu.

G. Kūtris: Lielumu. Tātad, izlemjot par šo deleģējumu, Ministru kabinets noteikti izvēlējās, no kuriem nesējiem vai iekārtām šo atlīdzības lielumu... par kuriem nesējiem un iekārtām atlīdzības lielumu iekasēt?

I. Krodere-Imša: Jā, tas ir 2005. gadā.

G. Kūtris: Jūs no 2005. gada līdz 2012. gada 13. martam neesat griezušies pie likumdevēja ar konkrētu projektu izmainīt šo kārtību, šo deleģējumu?

I. Krodere-Imša: Nē, Ministru kabinets nav griezies pie likumdevēja un arī, kā tas izriet no attiecīgās Saeimas komisijas vērtējuma, ka Saeimas komisija ir atzinusi šo te deleģējuma izpildi par pareizu tādā apmērā, kādā ir.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai jūs nevarētu pateikt, ar ko atšķiras CD, kurš ir ietverts šajās apstrīdētajās normās, no zibatmiņas kā informācijas nesēja? Viens, tātad,

pie pārdošanas netiek... pie ieviešanas vai pie ražošanas netiek aplikts ar šo atlīdzības maksājumu, un otrs tiek? Viņiem ir atšķirīga funkcija kaut kāda vai kaut kas tamlīdzīgs?

I. Krodere-Imša: Funkcija atšķirīga. Šo te divu nesēju funkcionalitāte ir jāskata arī kontekstā joprojām ar to, ka CD tika izmantots analogās... analogo tehnoloģiju laikā, savukārt zibatmiņa tiek izmantota digitālā... digitālo tehnoloģiju laikā. Un atšķirībā no CD, kurš praktiski nekad – jo nebija tādu iespēju – netika izmantots, lai iegādātos darba pirmo eksemplāru par atlīdzību, tad zibatmiņas disks var tikt izmantots nevis tikai, lai pārkopētu autora darbu no legāli iegādāta pirmā eksemplāra, bet arī, lai vispār iegādātos pašu pirmo eksemplāru. Tādā gadījumā šis maksājums notiek jau pērkot. Tātad ir, protams, šis te darbs saglabāts uz zibatmiņas, bet tas ir nevis šī te atļautā kopija no legāla pirmā eksemplāra, bet šis ir pats pirmais eksemplārs... *[runā vienlaikus]*

G. Kūtris: Bet, ja iegādājas tukšu disku? Uz tukša diska arī neko nevar ierakstīt no kaut kā legāli iegādāta?

I. Krodere-Imša: Tagad var, bet tad, kad viņš tika ietverts šajā sarakstā, tad nevarēja.

G. Kūtris: Tur ir dažādi CD nosaukumi, man liekas, ka zem dažiem iet arī šī te ierakstīšanas sistēma.

I. Krodere-Imša: Nu, bet 2005. gadā šī te ierakstīšana bija ļoti ierobežota. Katrā ziņā tīri tehnoloģiski, protams, es nenoliedzu un es nesaku, ka ir diametrāli atšķirīgas funkcijas CD un zibatmiņai, bet tieši tāpēc jau vispār ir šis te nosacītais strupceļš. Bet šī te vispār runa par pāreju uz pilnīgi citu šo te kompensēšanas mehānismu, par autora... autortiesību šo te vienu, ļoti šauru ierobežojumu, proti, atļaut izgatavot vienu kopiju, ka vienkārši tas ir ļoti neefektīvi bijis. Un, un, ja šīs sarunas būtu rezultējušās ar panākumiem, tad iespējams, protams, ka šīs zibatmiņas arī būtu šajā sarakstā iekļaujamas.

G. Kūtris: Es atvainojos, Ministru kabinetam vienalga šo, es nezinu, cik gadu laikā, veicot diskusijas ar dažādu ieinteresēto pušu pārstāvjiem, ar Kultūras ministrijas pārstāvjiem, nav bijis pamata šo sarakstu mainīt? Neskatoties uz to, ka tehnoloģijas attīstās un mainās informācijas nesēji?

I. Krodere-Imša: Uz šo jautājumu es nevarēšu viennozīmīgi atbildēt.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, attiecībā uz šīm autortiesībām vai blakustiesībām. Ja kāda persona šobrīd no legāli nopirkta diska priekš sevis iekopē *flesh* atmiņā... zibatmiņā kādu dziesmu, pieņemsim. Viņš izdara pārkāpumu?

I. Krodere-Imša: Nē.

G. Kūtris: Viņš neizdara pārkāpumu. Un no šī viena diska apmēram, nu, teiksim, klasesbiedri – viens paņem disku, otrs pārkopē priekš sevis. Tātad arī nav pārkāpums?

I. Krodere-Imša: Pārkāpums šajā gadījumā...

G. Kūtris: Viņi nemaksā neko šī diska īpašniekam, bet...

I. Krodere-Imša: Tas... Nē, tas nebūs, manuprāt, gan atļauts, šajās te atļautajās robežās.

G. Kūtris: Nē, bet viņš tikai iekopē vienu reizi priekš sevis.

I. Krodere-Imša: No viena legāli iegādāta oriģināla var izgatavot vienu kopiju savā...

G. Kūtris: Viņš tikai vienu, vienu... Sakiet, lūdzu, vai tādā situācijā, ja es gribētu šādu oriģinālu ierakstu izdarīt, nokopēt, kas man būtu jādara? No legāli pirktā diska es gribu iekopēt savā mobilajā telefonā. Kas man būtu jādara? Man jāgriežas, autortiesību aģentūrā, jāsamaksā par šīm iespējām nokopēt?

I. Krodere-Imša: Par šo vienu kopiju, vienīgo kopiju – nē.

G. Kūtris: Par šo vienu nevajadzētu?

I. Krodere-Imša: To paredz 34. pants... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Un šo kopiju... un ja šādu iespēju nokopēt mans draugs vēl izdara vai draudzene? Otrais?

I. Krodere-Imša: Viena kopija no viena eksemplāra.

G. Kūtris: Es nezinu, ka viņš to ir darījis. Bet katrs individuāli veic vienu ierakstu.

I. Krodere-Imša: Bet nedrīkst no viena legāli iegādāta oriģināla izgatavot neierobežotu skaitu kopiju...

G. Kūtris: Okei, tad es...

I. Krodere-Imša: ... neierobežots skaits cilvēku.

G. Kūtris: Tad, ievērojot Satversmes 113. pantu, kur valsts pienākums ir arī aizsargāt šīs autortiesības. Sakiet, lūdzu, vai valsts ir izstrādājusi sistēmu, kādā veidā nokontrolēt, ka katra šīs autortiesības izmantošanas reize tiek nofiksēta, vai kādā citā veidā tiek aizsargātas šīs autortiesības, ja drīkst tikai vienu reizi, bet vairākas ne?

I. Krodere-Imša: Protams, ka tas nav nekādā veidā izstrādāts un tas nav iespējams, un nekad nebūs iespējams. Tieši tāpat kā valsts nevar nofiksēt to, ka, piemēram, uz mana mobilā telefona vai uz manas... uz mana *flesh* diska, vai arī, ja mēs ņemam tos nesējus, kas jau šobrīd ir Ministru kabineta noteikumā, tad uz maniem kompaktdiskiem mājās atrodas tikai manis pašas fotografētās fotogrāfijas. Arī to valsts nevar nokonstatēt nekādā veidā, lai es varētu iet un pateikt, ka no manis šī atlīdzība ir iekasēta netaisnīgi tāpēc, ka es neizmantoju šīs... šos nesējus, šīs te kopijas izgatavošanai.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai šīs atlīdzības noteikšana šajos Ministru kabineta noteikumos, pareizāk sakot, Autortiesību likumā, vai tas nav sava veida mehānisms, kādā veidā šī... tiek aizstāta tā ikviena cilvēka kontrole ar tādu preventīvu samaksāšanu?

I. Krodere-Imša: Ļoti nosacīti, tāpēc, ka – un par to arī daudzkārt ir uzsvērts un to pat arī pietieicēji atzīst –, ka tā ir domāta tikai kā atlīdzība par šo vienu atļauto kopēšanu. Tā nav nekādā ziņā izmantojama, tas nav izmantojams kā kompensācijas mehānisms par neatļautu izmantošanu, tai skaitā par to, ka valsts nevar nokontrolēt, ka no šī viena legāli iegādātā kompaktdiska tiek izgatavotas, piemēram, 50 kopijas. Šis maksājums nav paredzēts, lai kompensētu šo situāciju, kā arī jebkādos citus autortiesību pārkāpumus.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnesis Ķinis. Lūdzu!

U. Ķinis: Es sākšu ar to, ka jūs atbildes rakstā tomēr... tomēr gribētu precizēt. Jūs tā apmēram tur tā runājāt dažādi, bet vienreiz pasakiet skaidru īsu atbildi, vai mēs pareizi saprotam, vai nē. Vai tas... Jūs... 2.2.1.1. punktā ir atbildes norādītas, ka Ministru kabinets norādījis, ka ierobežojums ir saistīts ar tiesībām saņemt atlīdzību par visiem nesējiem un iekārtām, ar kurām fiziskas personas potenciāli var reproducēt tiesiski iegūtu autortiesību un blakustiesību objektu? Respektīvi, vai tas nozīmē, ka Ministru kabinets faktiski atzīst, ka ar jebkuru nesēju var potenciāli reproducēt atbilstoši Autortiesību likuma 1. un 2. pantam?

I. Krodere-Imša: Ministru kabinets atzīst, ka, ja vien hipotētiski tāda iespēja...

U. Ķinis: Paldies, viss. Man nevajag vairāk atbildi. Man pietiek ar to.

I. Krodere-Imša: ... [runā vienlaikus] pastāvēja, tad hipotētiski...

U. Ķinis: Man pietiek ar to. Nākošais ir. Leģitīmais mērķis ir. Jūs norādi, ka noteikumu Nr. 321 minētiem ierobežojumiem ir leģitīms mērķis – saņemt taisnīgu atlīdzību par tiesiski iegūtu autoratlīdzību blakus objektu pavairošanu vienā kopijā, ievērojot sabiedrības intereses. Kādas sabiedrības intereses tiek aizsargātas ar šo ierobežojumu?

I. Krodere-Imša: Sabiedrības intereses, ierobežojot šo te maksājumu apmēru tādā veidā, ka tiek ierobežots arī apliekamo nesēju un iekārtu skaits vai saraksts. Sabiedrības intereses tiek aizsargātas tādā veidā, ka iespējami ierobežot maksājuma saņemšanu no tām personām vai pienākumu maksāt tām personām, kuras šīs iekārtas un... un nesējus neizmanto autoru darbu kopiju izgatavošanai.

U. Ķinis: Bet tas... Vai tas šajā gadījumā ir šis... 34. panta pirmās un otrās, un septītās daļas jautājums? Patiesībā no trešās līdz sestajai daļai regulē visus jautājumus, kā jūs te apmēram 10 minūtes veltījāt pārstāstam par to, kādā veidā tur sadala, kuram tur atgriež, kuram tur neatgriež, bet tas nav šīs lietas jautājums. Šeit runa ir par fiziskas personas tiesību iegūt vienu kopiju. Un es gribētu, lai jūs precīzi runātu tā juridiskos

terminos arī tādas atbildes. Tā kā jūs man te sakiat un stāstiet kaut ko apkārt, tas... Pusstundu stāstiet mums, kad tas ir slikti, kad ir šāds regulējums. Neviena neliedz likumdevējam grozīt regulējumu, bet nav jau... bet šeit nav strīda par regulējumu. Šeit strīds ir... šeit strīds konkrēti apst... ir par Ministru kabineta noteikumiem.

I. Krodere-Imša: Strīds...

U. Ķinis: Un jautājums ir, un jautājums, līdz ar to es jums prasu, jūs... Kādas sabiedrības intereses tiek aizsargātas, ja jūs uzskatiet, kad, ieviešot šādu sarakstu, kurš netiek mainīts septiņus gadus, faktiski, no 2005. gada, kādas sabiedrības intereses tiek aizsargātas saistībā... ar šādu noteikumu redakciju?

I. Krodere-Imša: Sabiedrības intereses uz to, ka tiek maksāta taisnīga atlīdzība, kas ir nepārprotami norādīts tajā pat Autortiesību likuma 34. pantā. Un viss mans vērtējums par to bija, par jēdziena „taisnīgums” interpretāciju, ko pēc manas pārliecības un Ministru kabineta pārliecības, un arī tas izriet no direktīvas un no Eiropas Savienības tiesas sprieduma, ka šim taisnīgumam ir jābūt ne tikai attiecībā pret maksājuma saņēmējiem, bet taisnīgumam jābūt arī attiecībā pret maksātājiem.

U. Ķinis: Bet vai taisnīgumu jūs nevarējāt ieviest tādā veidā, kad, ja jūs ieviestu Ministru kabineta noteikumus stingrus, objektīvus kritērijus, pēc kuriem jūs noteiktu šo atlīdzību un šo nesēju sarakstu – tā, kā tas ir minēts *Padawan* sprieduma 33. punktā, kad, piemēram, tur ir atsaucē uz patapinājuma direktīvu. Un attiecībā uz analogiju, ko varētu piemērot, teiksim, saskaņā ar 19.¹ Autortiesību likuma pantu. Kāpēc, kāpēc jūs šādā virzienā neesat virzījušies šo septiņu gadu laikā? Ja, ja.. jo *Padawan* spriedums nosaka pilnīgi skaidri un viennozīmīgi, kad piemērošana var būt dažāda, bet interpretācijas kritērijiem visā Eiropas Savienībā jābūt vienādiem.

I. Krodere-Imša: Tas arī ir šis vienāda interpretācijas kritērijs...

U. Ķinis: Nu, kurš tad, kurš tad?

I. Krodere-Imša: ... kas izriet, ka taisnīgumam jābūt vienādam pret abām pusēm.

U. Ķinis: Nu, ja, bet kurš tad... Kā tad izpaužas šis taisnīgums? Jūs runājat tā apkārt, bet es tā neesmu redz... dzirdējis to atbildi.

I. Krodere-Imša: Taisnīgums izpaužas tādā veidā, ka neaplikt ar šo maksājumu tās iekārtas, kuras primāri tiek iegādātas citiem mērķiem, nevis šīs te 34. pantā piešķirtās tiesības izmantošanai.

U. Ķinis: Nu, tad ir nākošais jautājums, kas... kurā vietā jūs likumā, vismaz mūsu Latvijas likumu sistēmā, tiesību sistēmā, varat atrast jēdzienus „primārais datu nesējs”, „sekundārais datu nesējs”, „populārs datu nesējs”, „nepopulārs...” un tā, tamlīdzīgi? Pēc kādiem kritērijiem jūs vadīties? Pēc kaut kādiem sētas diskusiju principiem, vai pēc likuma principiem?

I. Krodere-Imša: Nē, pēc šo iekārtu un nesēju pamata funkcijām...

U. Ķinis: Nu, bet...

I. Krodere-Imša: ... kā, piemēram, mājas kinozāle un telefons, es domāju, ka tur tiešām nav vajadzīga tiesību doktrīna, lai vērtētu, vai mājas kinozāles šī te kopēšanas funkcija ir tāda, kas... un tiek izmantota tādā apmērā, lai radītu šo te kaitējumu tiesību īpašniekam, kas ir primārais priekšnoteikums, lai būtu šis maksājuma pienākums un... pēc šādiem kritērijiem tiek vērtēts.

U. Ķinis: Bet vai tad 34. pantā reproducēšanas ierīces un datu nesēji nav skaidri tehnoloģiski neitrālā veidā pateikts, šo ierīču funkcionalitāte? Un vai pēc šī kritērija saskaņā ar tehnoloģijas neitralitātes principu piemērošanu tiesību sistēmā nav jāvērtē faktiski visi šie jautājumi?

I. Krodere-Imša: Katrā ziņā šis... šī likuma norma nenosaka, ka visi nesēji un visas iekārtas būtu apliekamas, un tas arī saskan ar praksi pārējās Eiropas valstīs. Ņemot vērā, ka tas izriet no Eiropas Savienības direktīvas, tad arī ir jāvērtē, kā tas tiek interpretēts citās Eiropas valstīs, un nevienā no šīm valstīm nav... netiek aplikti visi nesēji un visas iekārtas. Un tāpēc ir šis te ierobežotais saraksts. Es neapgalvoju, ka tas ir pilnībā pilnīgs. Tāpat varētu pēc, teiksim, dažādiem kritērijiem uzskatīt, ka tur ir tādas iekārtas, uz kurām nebūtu jāmaksā, bet, protams, tas ir 2005. gadā pieņemts kā absolūti kaut kas jauns, un tāpēc arī varbūt šāds parādījās.

G. Kūtris: Cienījamā Ministru kabineta pārstāve, jūs esat Ministru kabineta pārstāve. Ministru kabineta rokās ir šie noteikumi no 2005. gada, nevainojiet kādu citu, ja jūs atzīstat, ka tur kaut kas nav kārtībā.

A. Branta: Turpinot jūsu pēdējo atbildi. Jūs teicāt, jums liekas, ka tur varētu nebūt visi, kas patreiz ir uzskaitīti. Kādēļ jūs šo te „visi” interpretējat tikai uz atpakaļu, bet nevis uz priekšu, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību. Kādēļ tur, teiksim, nevar būt kādi no... no tiem nesējiem, kurus šodien norāda pieteikuma iesniedzēji?

I. Krodere-Imša: Es neteikšu noteikti, ka nevar būt kādi no šiem pēc tiem kritērijiem, par kuriem ir runa. Bet, ņemot vēsturiski šo te visu sarunu gaitu par iespējamiem grozījumiem un papildinājumiem kabineta noteikumos, tieši šāda bija šī te situācija, ka tiesību īpašnieku pārstāvju uzstādījums bija – obligāti visi vai arī citādi nav vērts. Es nesaku, ka Ministru kabinets nevarēja savas iniciatīvas iekļaut vienu vai divus nesējus.

Protams, ka es nerunātu pareizi un objektīvi, ja es to neatzītu. Bet tomēr, tā kā bija ilgstoši mēģinājumi vienoties tā, lai visas puses būtu iespējami mierā ar šo maksājumu – gan tiem, kam viņš jāveic, gan tie, kas saņem – notika šīs te sarunas. Un tiesību īpašnieku uzstādījums bija viennozīmīgs un nemainīgs – pilnīgi visu un obligāti. Tas, protams, neizslēdz, ka Ministru kabinetam bija iespēja pašiem veikt grozījumus, iekļaujot tos nesējus, kurus Ministru kabinets uzskata, kas varētu šiem kritērijiem atbilst.

G. Kūtris: Tiesnesis Balodis.

K. Balodis: Es gribētu noprecizēt jūsu attieksmi pret pieteikuma iesniedzēju īpašumu tiesību iespējamo aizskārumu. Atbildes rakstā ir skaidri rakstīts, ka ar apstrīdētajām normām tiek ierobežotas autortiesību un blakustiesību subjektu tiesības uz nesēju atlīdzību, bet, cik es saklausīju, tad savā runā jūs teicāt kaut ko pretēju, ka nesēju atlīdzība tā kā vispār neietilpst tiesību uz īpašumu saturā. Kā tur īsti ir?

I. Krodere-Imša: Tiesība uz nesēju atlīdzību es noteikti saistītu, pirmkārt, ar 113. pantu, ar kuru valsts garantē autortiesību aizsardzību, kas izpaužas, tāpat, kas tiek realizēta ar Autortiesību likumu, un šī nesēju atlīdzība ir paredzēta Autortiesību likumā. Tāpēc šī te nesēju atlīdzība būtu vērtējama 113. panta kontekstā, jo tā būtiski atšķiras, kā jau es šodien minēju, no atlīdzības par autortiesību objektu tiešām reālu izmantošanu, kas būtu saistāma ar 105. pantā paredzēto tiesību gūt labumu no īpašuma. Šeit tomēr ir saturiskā jēga cita šim te maksājumam. Par obligātu nodevu neatkarīgi no tā, vai es šo īpašumu izmantoju vai neizmantoju.

K. Balodis: Tad jūs savā ziņā tomēr modificējat to nostāju, kas ir pausta atbildes rakstā?

I. Krodere-Imša: Es savā ziņā, es sliecos uzskatīt, ka – jā. Šis te nesēju nodevas aspekts ir saistāms ar 113. pantā garantēto, valsts garantēto autortiesību aizsardzību nevis ar īpašuma aizskārumu, liedzot saņemt atlīdzību par īpašuma lik...izmantošanu.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnese Osipova.

S. Osipova: Ja mēs skatāmies uz 2005. gadu, kad tika izstrādāts šis saraksts, vai jūs man piekritīsiet, ka viņš tai brīdī bija pilnīgs? Tur bija iekļauti visi Latvijas tirgū tai brīdī esošie nesēji un reproducēšanas iekārtas?

I. Krodere-Imša: Jā...[runā vienlaikus]

S. Osipova: Tātad tajā brīdī Ministru kabinets uzskatīja, ka tas ir taisnīgi, izstrādāt pilnīgu sarakstu?

I. Krodere-Imša: Tajā brīdī Ministru kabinets ietvēra, jā, šos te nesējus un iekārtas tā, kā jau es teicu...

S. Osipova: Kurā brīdī izstrādāt pilnīgu sarakstu no Ministru kabineta puses tika uzskatīts par netaisnīgu? Kurā brīdī Ministru kabinets mainīja savu nostāju?

I. Krodere-Imša: Ministru kabinets mainīja nostāju, protams, laika gaitā, vērtējot un arīdzan iepazīstoties ar vērtējumu citās valstīs, un arī izvērtējot... Ministru kabinets šajā gadījumā Kultūras ministrijas personā...

S. Osipova: Bet norma, tiesību, saskaņā ar kuru tika pieņemts Ministru kabineta izstrādātais saraksts, jau nemainījās? Tātad Ministru kabineta normas interpretācija mainījās?

I. Krodere-Imša: Mainījās interpretācija tajā ziņā, ka joprojām ir runa par šo te taisnīgo atlīdzību. Ir jāvērtē, kura... kāda atlīdzība ir taisnīga un kāda nē. Un, vērtējot, kā šis atlīdzības mehānisms kabineta noteikumos darbojas un kāds tam ir ekonomiskais iespaids attiecībā gan uz maksātājiem, gan uz tiesību īpašniekiem, protams, izvērtējot arī ieinteresēto sabiedrības grupu viedokļus, kurus pr... kuri tos pauda Kultūras ministrijai par šī maksājuma ietekmi uz dažādām sabiedrības grupām, protams, šis viedoklis mainījās.

Būtu dīvaini, ja tas tā nebūtu, ņemot vērā, ka 2005. gadā šī nesēju nodeva bija kaut kāds pilnīgi jauns koncepts un jauns institūts, kad nebija iespējams ne paredzēt, kā tas darbosies un cik efektīvi, un ne arī bija, teiksim, kāda izpratne par to, kā tas notiks. Tagad situācija radikāli mainījies, tai skaitā arī tehnoloģijas mainījušās un tagad šis te vērtējamo jautājumu loks ir daudz, daudz plašāks.

G. Kūtris: Paldies! Sakiet, lūdzu, vai 2011. gadā Ministru kabinetā nebija sagatavota koncepcija par nesēju atlīdzību?

I. Krodere-Imša: Koncepcijas projekts.

G. Kūtris: Koncepcijas projekts. Viņš netika tālāk virzīts? Projekta virzītāji bija Kultūras ministrija, ja? Skaidrs. Paldies!

Tiesa, apspriežoties nolēma, ka šobrīd ir nepieciešams nedaudz atpūsties un atpūta ir uz 15 minūtēm. Tātad tiesas sēdi turpinām 15¹⁵.

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

P ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Turpinām tiesas sēdi, un vēl būs jautājumi Ministru kabineta pārstāvei. Lūdzu!

U. Ķinis: Jūs esiet arī minējusi tādu, kad... faktu, ka... savā atbildes... atbildes rakstā, ka Latvija ir ieviesusi šauru direktīvas 50... 5.2. „b” reproducēšanas tiesību ierobežojumu, kas neattiecas uz visām fiziskām personām. Mani īpaši tas interesē, ko jūs domājat ar to, ja, to, kad tas neattiecas uz visām fiziskām personām? Ja apstrīdētās normās ir runa tikai par tiesību producēt vienu tiesisku kopiju.

I. Krodere-Imša: Tas ir, salīdzinot ar direktīvas piešķirto atļauju dalībvalstīm ierobežot šīs te autoru tiesības konkrētā apmērā, bet direktīva neparedzēja tieši, cik lielā apjomā un cik šauri vai plaši šīs tiesības var ierobežot. Un Latvija Autortiesību likuma 34. un 54. pantā šo ierobežojumu noteica ļoti šauru apjoma ziņā, tātad, proti, ka tikai fiziskām personām ir tiesības izgatavot tikai vienā eksemplārā, tikai no tiesiski iegūta un tikai... un bez tiešas vai netiešas komerciālas intereses.

U. Ķinis: Jā, bet kāpēc tas... kāpēc... mani interesē tieši, kad tas... tas norādījums, ka tas neattiecas uz visām fiziskām personām. Vai jūs šeit ietveriet iekšā arī to, ka tas

varētu būt, apstrīdētās normas legitīmais mērķis varētu būt saistīts ar autortiesību, blakustiesību... tiesību, teiksim, pārkāpumu apkarošanu?

I. Krodere-Imša: Nē, noteikti nē.

U. Ķinis: Nu, tad es nesaprotu, kādā veidā tas ir pieminēts, ka tas neattiecas uz visām fiziskām personām, ja tikai fiziskas personas šeit var izdarīt šīs kopijas.

I. Krodere-Imša: Ja drīkst lūgt, kurā punktā tas bija?

U. Ķinis: Es nevaru pateikt momentāni punktu, bet... Jā, jūsu atbildes rakstā tas ir, no jūsu atbildes raksta tas izriet.

I. Krodere-Imša: Iespējams, ka tas ir vienkārši neveikls formulējums, bet tas neattiecas, teiksim, uz kādiem citiem izmantojuma veidiem – fiziskas personas, kuras izmanto, piemēram, komerciāliem mērķiem...

U. Ķinis: Bet tas jau nav... tas jau nav šo normu mērķis. Un, un, un tas nav normu saturs galīgi, absolūti, tāpēc es... tāpēc vienkārši man, man radīja...

I. Krodere-Imša: Tas tika rakstīts salīdzinājumā ar direktīvas piešķirtajām tiesībām noteikt ierobežojumus, kuri nebija noteikti tik šauri, kā tas ir Autortiesību likuma 34. un 54. pantā, bija dalībvalstīm dotas izvēles iespējas, cik plašu vai šauru šo...
[runā vienlaikus]

U. Ķinis: Labi, nu, un tad jautājums par... jautājums par *Padawan* sprieduma 33. panta interpretāciju. Tas ir attiecībā par to, ka norādījis, kad jēdziens „taisnīga atlīdzība” ir jāinterpretē visā ES teritorijā vienveidīgi pēc analogijas ar 1992. gada 19. novembra direktīvu 92/100 par patapinājuma un nomas tiesībām. Vai šis jautājums valdībā ir apsvērts vispārībā, un kā, kādā veidā jūs esat ievērojuši šo nosacījumu?

I. Krodere-Imša: Nē, konkrēti šis kritērijs nav apsvērts.

U. Ķinis: Nav apsvērts?

I. Krodere-Imša: Nē.

U. Ķinis: Jā, tad tālāk ir atbildes raksta 10. lappusē norādīts, ka jāņem vērā, ka Ministru kabineta noteiktā atlīdzība noteikta tikai tāpēc, ka fiziskai personai potenciāli pastāv iespēja reproducēt tiesiski iegūtu autora darbu, nav pamatots pieteikumā norādītais apgalvojums, ka nesēju atlīdzība ir jāmaksā visiem nesējiem. Sakiet, lūdzu, nu, es gribētu vienkārši, lai jūs paskaidrotu šo viedokli, jo tieši 34. panta pirmās daļas kontekstā, nevis visa 34. panta kontekstā.

I. Krodere-Imša: 34. pants neparedz, ka būtu jāmaksā par visiem nesējiem, un līdz ar to šī te atlīdzība nav jāmaksā par visiem nesējiem tieši tā iemesla dēļ, ka liela daļa no nesējiem nav saistāma tieši ar šīs te vienas kopijas izgatavošanu un tāpēc, ka pamatā tiek iegādāta citiem mērķiem.

U. Ķinis: Par kādiem mērķiem jūs runājat?

I. Krodere-Imša: Mērķiem, ja runā par to sarakstu ie... ierīču sarakstu, kas.. ko vēlas pieteicēji redzēt šajos Ministru kabineta noteikumos, tad tur ir norādītas daudzas iekārtas un nesēji, kurus patērētājs iegādājas pilnīgi citiem mērķiem, nevis šīs te 34. un 54. pantā piešķirtās tiesības īstenošanai.

U. Ķinis: Sakiet, lūdzu, man te tāds jautājums ir. Kā tad uzskatīt, ja, piemēram, es veicu šādu kopijas izgatavošanu ar nesēju, kas nav ietverts šajā te sarastā, vai es izdaru autortiesību pārkāpumu un tādā veidā man, teiksim, autortiesību aizstāvjiem būtu jāvēršas vispārīgās... vispārīgās nozīmes tiesā?

I. Krodere-Imša: Nē, to nevarētu uzvert kā pārkāpumu un tāpēc...

U. Ķinis: Par ko tad?

I. Krodere-Imša: ... ka ir atļauts fiziskai personai šo te kopiju izgatavot saviem... savām vajadzībām, nekomerciāliem mērķiem un šo te atlīdzību... šī te atlīdzība tiek iekasēta nevis par katru atsevišķu kopēšanas gadījumu, šī atlīdzība tiek iekasēta no viesiem šiem te pārdotajiem nesējiem un iekārtām, kas šobrīd ir aplikti un attiecīgi sadalīta starp autoriem. Un līdz ar to šeit rodas līdzsvars starp tiem maksājumiem, kas ir saņemti par iekārtām un nesējiem, kas gala rezultātā netiek izmantots autoru darbu kopiju izgatavošanai, un tiem gadījumiem, kad ar sarakstā neietvertajiem nesējiem un iekārtām tiek šī te viena nekomerciālā kopija izgatavota savām vajadzībām.

U. Ķinis: Es jums šo jautājumu uzdevu tāpēc, ka jūsu atbilžu raksta 11. lapaspusē ir šāds teksts – pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt valstij, Ministru kabinetam noteikt atlīdzību par nesējiem un iekārtām citos autortiesību un blakustiesību objekta reproducēšanas gadījumos, jo šajos gadījumos likumdevējs ir piešķīris pieteicējam autortiesību, blakustiesības subjektu tiesības pašiem atļaut vai aizliegt reproducēt autortiesību, blakustiesību objektus, un attiecīgi risināms strīds ir vispārīgā līmeņa tiesā.

I. Krodere-Imša: Šis mūsu paskaidrojums un norāde attiecas uz tiem gadījumiem, kas neiekļaujas 34. un 54. pantā norādītajā tiesību ierobežojumā, un tie ir sekojoši gadījumi, kad, pirmkārt, fiziska persona izgatavo kopiju komerciālām vajadzībām. Otrkārt, fiziska persona izgatavo vairāk kā vienu kopiju, tātad šie ir gadījumi, kad fiziskai personai ir jāvēršas pie autora, lai saņemtu piekrišanu un jāvienojas par atlīdzības lielumu. Otrkārt, arīdzan neattiecas – ir citi mehānismi kā Autortiesību likumā paredzēti tiem gadījumiem, kas arī neiekļaujas šajā 34. un 54. pantā, proti, kad tiek kopijas izgatavotas prettiesiski vai no prettiesiski iegūta oriģināla. Tātad arī šajos gadījumos ir citu mehānismu... Šis mūsu paskaidrojums, šī mūsu paskaidrojuma daļa attiecās uz šiem gadījumiem.

U. Ķinis: Nu, vēl viens jautājums. Nu, jūs šeit esiet minējusi arī savā atbildes rakstā, ka Ministru kabineta noteikumi – attiecīgi 3. un 4. punkts – rada līdzsvaru starp autortiesību un blakustiesību subjektu tiesībām, interesēm, sabiedrības interesēm,

nosakot konkrētu atlīdzības lielumu par konkrētiem nesējiem un iekārtām. Un tur jūs norādīet arī tādu, kad ievērotas autortiesību un blakustiesību subjektu intereses, tiesības uz taisnīgu atlīdzību par tiesiski iegūtas autortiesību subjekta... blakustiesību objekta reproducēšanu un autortiesību blakus subjekta interesēs vienmēr būs gūt pēc iespējas lielāku atlīdzību. Nu, tas saprotams. Un tad jūs miniet, ka tas ir, rada taisnīgu līdzsvaru, respektīvi, vārdu sakot, ievērots ir samērīguma princips. Vai var uzskatīt, ka Ministru kabinets, nemainot šo sarakstu septiņus gadus. faktiski... Nu, pieņemsim, teiksim, rada šādu līdzsvaru... Nu, pieņemsim, kas tiek ietverts... Vai, piemēram, *blu-ray* diska vai *blu-ray* atskaņotāja ar ieraksta funkciju iekļaušana šādā diskā... teiksim, disbalansētu šo līdzsvaru?

I. Krodere-Imša: Par to jau bija runa iepriekš. Jā, pirms pārtraukuma. Es neizslēdzu, ka Ministru kabinets būtu varējis atsevišķus nesējus un iekārtas, kurus... kuru tiešām pamatfunkcija, bet ne vienīgā, protams, ir šo te kopiju veikšana, bet, kā jau es minēju, sarunu gaitā tika mēģināts panākt abpusēji pieņemamus risinājumus un tāpēc mēs pie tā arī nonācām.

Šajā kontekstā es gribētu arī koriģēt savu atbildi iepriekš, ko es uzdevu pirms pārtraukuma... ko es atbildēju uz tiesas uzdoto jautājumu pirms pārtraukuma, proti, uz jautājumu, vai 2005. gadā tika iekļauti visi tobrīd esošie nesēji un iekārtas. Tomēr pareizā atbilde ir – nē, netika iekļauti. Jo datori un cietie diski, kuri bija pieejami arī 2005. gadā, netika iekļauti un joprojām nav šajā sarakstā. Tā kā es koriģēju atbildi.

G. Kūtris: Saistībā ar jūsu atbildi uz kolēģa jautājumu radās mazs precizējošs jautājums. Ja jau jūs atzīstat, ka, iespējams, Ministru kabinetam šo sarakstu vajadzētu arī precizēt un pilnveidot, tātad jūs pieteikuma iesniedzēja prasījumu daļēji atzīstat, ka saraksts nav pilnīgs?

I. Krodere-Imša: Atzīt prasījuma daļu, ka saraksts, nav pilnīgs vispārēji nebūtu pamatoti, jo runa var būt tikai par konkrētiem, atsevišķiem nesējiem un iekārtām, un es šobrīd neesmu pilnvarota, un tas nav mana pilnvarojuma robežās, pateikt, attiecībā uz ko Ministru kabinets būtu... piekristu un uzskatītu, ka tas ir iekļaujams, un kas – nē. Jo, kā jau es minēju, tas ilgušus gadus ir bijis sarunu priekšmets, kur pie vienota secinājuma...

G. Kūtris: Bet tas sarunu priek... sarunas ir nonākušas līdz tiesai. Lai tiesa varētu kaut ko arī vērtēt, mums ir jazin, jābūt skaidrs... Ministru kabineta nostāja, kritēriji, pēc kādiem jūs šo sarakstu veidojāt vai gribētu papildināt.

I. Krodere-Imša: Acīmredzot tas ir kaut kas, par ko precīzāk varētu pateikt Kultūras ministrijas pārstāve, kura bija deleģēta šī darba veikšanai un sarunām. Jo, protams, ka šo gadu gaitā ir šie te viedokļi mainījušies no abām pusēm un – jā, šī atduršanās strupceļā bija tāpēc, ka tiesību īpašniekiem bija nemainīgs viedoklis, ka obligāti pilnīgi visas iekārtas un nesēji ir iekļaujami šajā sarakstā.

G. Kūtris: Paldies! Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem radušies kādi jautājumi vai šobrīd nē?

L. Liepa: Godātā tiesa, liels paldies par iespēju! Mēs šobrīd neuzdosim.

G. Kūtris: Paldies! Paldies jums!

Tālāk tiesa var pāriet pie pieaicināto personu uzklausīšanas, un tā kā mums ir vairākas pieaicinātās personas, un tiesa savā... nosauca tās šādā secībā: Kultūras ministrija, Tieslietu ministrija, Aija Indāne, Ingrīda Kariņa-Bērziņa, Imants Gorbāns. Sākot ar Kultūras ministriju, kas ir it kā gatavojusi gan likumprojektus, gan koncepcijas, gan mainījusi varbūt savu viedokli –īsti nezinām kādu tad, ja. Vai lietas dalībniekiem ir kādas domas par pieaicināto personu uzklausīšanas secību? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

L. Liepa: Godātā tiesa, liels paldies par iespēju šeit izteikties! Viennozīmīgi piekřītam tai secībai, kādu tiesas priekšsēdētājs – procesa vadītājs – ir pieminējis. Tātad būtu jā sāk ar atbildīgo nozares ministriju – Kultūras ministriju. Tad mēs tālāk varētu sekot pēc tiesas ieskata.

G. Kūtris: Paldies! Ministru kabineta pārstāve?

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa, es neiebilstu.

G. Kūtris: Jā, un šajā sarakstā tiks papildināts ar tiesībsargu tad, kad viņš ieradīsies.

I. Krodere-Imša: Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Tātad tiesa nolēma šādā secībā uz klausīt pieaicinātās personas.

Un pirmā no pieaicinātajām personām, tā ir Kultūras ministrijas Juridiskās nodaļas juriskonsulte Ilona Tomšone. Lūdzu, nāciet šeit! Un jūsu uzdevums ir paust Kultūras ministrijas viedokli šajā jautājumā par abām apstrīdētajām normām, kāds tad ir Kultūras ministrijas... kāda ir Kultūras ministrijas nostāja, pozīcija visos šajos jautājumos. Lūdzu! Mēs jūs klausāmies.

I. Tomšone: Labdien, godātā tiesa! Tātad Kultūras ministrija ir sniegusi savu rakstisko viedokli. Un, kā ir tajā minēts, tad Kultūras ministrija ir piedalījusies Latvijas Republikas Ministru kabineta atbildes raksta sagatavošanā un pievienojas tajā paustajam viedoklim. Uzskatām, ka apstrīdētajās tiesību normās ietvertais risinājums, kas paredz fiksētu nesēju atlīdzības lielumu par tukšajiem materiālajiem nesējiem un reproducēšanai izmantojamām iekārtām, kuru primārā funkcija ir autortiesību un blakustiesību objektu reproducēšana personiskai lietošanai, ir samērīgs un līdzsvaro visu ieinteresēto pušu intereses.

Tātad Kultūras ministrija ar kultūras ministra rīkojumu izveidotās darba grupas ietvaros ir centusies, jā, tiešām, septiņu gadu ietvaros sekmēt kompromisa panākšanu

starp ieinteresētajām pusēm attiecībā uz iespējamo grozījumu veikšanu apstrīdētajās tiesību normās.

Un arī tā ir taisnība, ka 2011. gada sākumā Kultūras ministrija sāka izstrādāt koncepcijas projektu. Es to precīzāk dēvētu par koncepcijas uzmetumu, jo tapa tikai informatīvā daļa. Un, ņemot vērā tiešām, cik smagi vedās sarunas visu šo gadu laikā un cik ļoti tomēr Kultūras ministrija tomēr ir mēģinājusi veikt zināmu vidutāja funkciju starp visām pusēm, vienlaikus tomēr mēģinot arī vairāk pievērsties autoriem – zinot, ka Kultūras ministrija ir vienīgā valsts pārvaldes iestāde, kas pārstāv, teiksim, tiesību īpašnieku intereses šajā gadā... šajā gadījumā un, teiksim, arī vispārējas kultūras attīstības intereses.

Un arī pēc šī... šīs koncepcija uzmetuma informatīvās daļas izstrādes, kas faktiski tiešām tika mēģināta pamatot ar iespējami droši ticamiem faktiem un tādiem pētījumiem, kas ir tiešām ticami un objektīvi. Jāsaka, ka pēdējā sanāksmē, kur tika runāts par šo koncepcijas uzmetumu, Kultūras ministrija vienalga ļoti lūdza abas puses mēģināt rast kompromisu, jo bija skaidrs, ka piedāvājumi no abām pusēm ir samērā pretēji. No tiesību īpašnieku – autortiesību, blakustiesību īpašnieku puses vienmēr nāca ļoti garš saraksts ar brīžiem ļoti augstām atlīdzībām, ja pat salīdzina, teiksim, ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm. Savukārt importētāju puse nāca ar saviem argumentiem, un Kultūras ministrija mēģināja uzklaut arī to, zinot, ka koncepcija būtu jāvērtē Ministru kabinetam un būtu jāspēj pamatot abus piedāvājumus ar ekonomiski pamatotiem aprēķiniem un argumentiem. Tādu īsti nebija. Jāsaka, arī tiesību īpašniekiem tādu nebija. Un, beigu beigās, tomēr šis pēdējais aicinājums pēc kompromisa arī netika ievērots, un pēc vasaras brīvlaika arī mēs diemžēl esam nonākuši tiesā par šo jautājumu.

Ko es vēl varētu piebilst... Jā, tā ir taisnība, ka 2005. gadā netika iev... tā kā iekļauta... visas... visas ierīces un visi iespējamie nesēji. Un arī tad jau bija tā, ka tiesību īpašnieki vēlējās iekļaut gan datorus, gan datora cietos diskus, bet Ministru kabinets tomēr izlēma tos neiekļaut, jo nāca protesti jau no importētāju asociācijām.

Un tieši tāpat, piemēram, 2000... ja mēs runājam par 2008. gada janvāri kā iespējamo laiku, kad, no kura, iespējams, vajadzētu būt atpakaļejošām normām saistībā ar garo sarakstu, jāsaka, ka, vērtējot 2008. gada situāciju Eiropas Savienības dalībvalstīs, ir tā, ka mobilie telefoni tajā laikā faktiski netika iekļauti nekur, nevienā valstī. Un, tiešām, šis ir jautājums, kas ir atstāts dalībvalstu ziņā, kā to piemērot un kā, teiksim, visu pušu intereses samērot. Un, ja pat mēs runājam par to, ka tajā laikā tiesību īpašnieki lūdza, lai mobilie telefoni tiktu aplikti ar trim latiem, tad, salīdzinot ar Itāliju, Franciju, kur bija apmēram viens eiro, tas patiešām bija ļoti, ļoti augsts lielums un... un tiesību īpašnieki nespēja paskaidrot, kāpēc tā. Un...

Un šo sarunu gaitā ir... pat esam bijuši... nonākuši līdz situācijai, kad tika lūgts tiesību īpašniekiem tiešām izkalkulēt, nu, kāds tad ir kaitējums un kas ir viņiem nodarīts

ši autortiesību ierobežojuma rezultātā. Un skaitlis, kas tika iesniegts Kultūras ministrijā, bija 330... tā... 330 miljoni. Jā, tiešām, jā, 330 miljoni latu. Un ir skaidrs, ka šis skaitlis nekādā veidā nebūtu prezentējams Ministru kabinetā. Līdz ar to tiešām trūka šī ekonomiskā pamatojuma, trūka droši ticamas informācijas, kas Kultūras ministrijai būtu palīdzējis sniegt pamatodus Ministru kabineta noteikumu grozījumus. Paldies!

G. Kūtris: Saprotu, ka jūs izstāstījāt to, kas ir noticis?

I. Tomsons: Jā.

G. Kūtris: Bet mēs jūs lūdzām izstāstīt Kultūras ministrijas nostāju šajā jautājumā, pozīciju, nevis to, ka divi strīdas un jūs nevarat izšķirties. Jūs esat valsts pārvaldes iestāde, kurai pienākums ir šo tēmu sakārot. Sakiet, lūdzu, kāda ir Kultūras ministrijas nostāja? Kā jūs skatāties uz šodien teikto pozīciju un pagājušā gada koncepcijas projektā ierakstīto jūsu nostāju?

I. Tomsons: Pagājušā gada koncepcijas projektā Kultūras ministrijas nostāja faktiski nav pausta. Tur ir atspoguļota vispār pieejama informācija, atspoguļots arī *Padawan*, protams, tiesas spriedums, bet atspoguļoti tie pētījumi, kas ir pieejami, zinot, ka pat šis 2007. gada...

G. Kūtris: Precizēsim, kas jums koncepcijas priekšlikumos tad ir izteikts no Kultūras ministrijas puses?

I. Tomsons: Tur ir tikai un vienīgi informatīvā daļa sagatavota. Tur pat nebija konkrēti priekšlikumi ietverti. Tur, protams, tika konstatēts, ka tehnoloģiju attīstība ir notikusi, neapšaubāmi tika konstatēts, ka, visticamāk, arī kopēšanas paradumi ir mainījušies, bet uzskatīt, ka Kultūras ministrija būtu piedāvājusi kādu konkrētu risinājumu tieši Ministru kabineta grozījumiem, tā tur nebija. Konkrēti piedāvājumi... konkrēti...

G. Kūtris: Kāda tad jūsu nostāja, tad šobrīd ir?

I. Tomsons: Mūsu šī brīža nostāja ir tāda, ka Kultūras ministrija pievienojas Ministru kabineta viedoklim, uzskatot, ka šī brīža regulējums ir samērīgs.

G. Kūtris: Tad jūs sakāt, ka šobrīd viss ir kārtībā?

I. Tomsons: Mēs pievienojamies Ministru kabineta viedoklim.

G. Kūtris: Bet jūsu koncepcijā rakstījāt, ja netiks sagatavoti un pieņemti Ministru kabineta noteikumi, netiks nodrošināta taisnīga kompensācija par viņu ekskluzīvo un reproducēšanas tiesību ierobežošanu, kā to paredz direktīva.

I. Tomsons: Tātad mēs reaģējam gan uz tiesīb... kā valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas autortiesību jomā, kas tai skaitā, mēģina tomēr strādāt un... arī tiesību īpašnieku interesēs. Mēs, protams, konstatējam, ka kopēšanas paradumi ir mainījušies. Taču tajā pašā laikā Kultūras ministrijai ir jāvērtē visas puses, ir jāvērtē visas sabiedrības puses. Kultūras ministrija nevar iet ar.... ar nepamatotu priekšlikumu Ministru kabinetā.

Tātad pat, ja Kultūras ministrija vienpersoniski uzskata, ka ir problēmas saistībā ar to, ka tomēr tehnoloģiju attīstība ir bijusi, tomēr mēs nevaram to aizstāvēt Ministru kabinetā, ja nav bijusi vienošanās, kura turklāt mums ir uzlikta par pienākumu panākt saistībā ar Ministru kabineta protokollēmumu, kas ir pievienots Ministru kabineta noteikumiem.

G. Kūtris: Es nesapratu jūsu divos teikumos ietvertu pretrunu. Ja Kultūras ministrija uzskatīja par pamatotu to un to, tad vienalga Kultūras ministrija nevarēja iet uz Ministru kabineta sēdi. Tātad Kultūras ministrijai bija pamats kādam konkrētam viedoklim, bet iet uz Ministru kabinetu un aizstāvēt šo savu pamatoto viedokli nebija... kas?

I. Tomsons: Tātad Kultūras ministrijai bija pamatots... pamatots viedoklis par to, ka tehnoloģiju attīstība ir gājusi uz priekšu, neapšaubāmi. To mēs visi zinām. Taču par to, par kuriem no šiem jaunajiem nesējiem būtu jāmaksā, tāda viedokļa nebija, ko varētu aizstāvēt Ministru kabinetā, par to nebija vienošanās.

G. Kūtris: Tātad Kultūras ministrija uzskata, ka nav jāapliek citi nesēji ar šo atlīdzību?

I. Tomsons: Kamēr nav iespējas par to vienoties savstarpēji darba grupā, tikmēr tā... šī... šo iespēju... šos grozījumus veikt ir ļoti problemātiski, jā.

G. Kūtris: Tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis: Direktīvas pre... Tas ir, Autortiesību direktīvas šī iepriekšējā te vairakkārt pieminētajā preambulas pārstāsta 35. punktā norādīts, ka, nosakot taisnīgas atlīdzības veidu, ir jānoteic sīka procedūra, jāņem vērā īpašie apstākļi taisnīgas atlīdzības noteikšanai. Tātad... Un vēl papildus jautājums izriet arī no direktīvas preambulas pārstāsta 5. punkta, kas uzliek dalībvalstīm par pienākumu pielāgot un papildināt tiesību aktus atbilstoši tehnoloģiskajai attīstībai un ekonomiskam stāvoklim autortiesību izmantošanas jomā.

Sakiet, lūdzu, vai šie divi punkti neuzlika jau par pienākumu, faktiski jau valdībai, Kultūras ministrijai, veikt pasākumus, lai izveidotu sistēmu, kurā iet... kurā tiktu izstrādāti kritēriji, kurus nevarētu apstrīdēt tā – viena puse piekrīt, otra puse nepiekrīt? Bet izstrādāta, vārdu sakot, kaut kāda ietvara sistēma, kurā pateikt – mēs tajā sistēmā... mēs pēc šīs sistēmas kritērijiem... mēs esam izstrādājuši šādus kritērijus, šādu koncepciju mēs valdībā pieņemam un pēc tādas mēs strādājam. Vai kas jums traucēja izstrādāt šādu sistēmu? Un atbils... un vēl papildus, šis jautājums īpaši uzsvērts arī vēl *Padawan* sprieduma 33. punktā. Līdz ar to faktiski šeit ir nepārtraukta tāda tiesiska ķēde, faktiski izveidojas. Kā valsts ir ieviesusi šo direktīvu?

I. Tomsons: Valstij nekad nav pārmests par to, ka šī valsts būtu neprecīzi ieviesusi direktīvu. Tas ir viens.

Otrkārt, protams, preambulas apsvērumi ir būtiski, un tie vienmēr ir jāņem vērā, bet jebkurā gadījumā tas ir atstāts dalībvalsts ziņā, kā tos, kā, teiksim, konkrēto tiesību normu, es domāju, šīs direktīvas, teiksim, 5. pantu, kas paredz ierobežojumus, kā to piemērot. Un, es piekrītu, ka kritēriji būtu bijuši vēlami, taču, ņemot vērā to, kādas bija diskusijas, cik smagi, cik... Kā pierāda arī, teiksim, tiesību īpašnieku mēģinājums aprēķināt viņu kaitējumu, ja, cik, nu, tas ir... Šajā autortiesību jomā ar ekonomiskiem rādītājiem to vienmēr ir grūti, ja, pat neiespējami izdarīt. Tad jāsaka, ka valstij nav radies, nav, nav radies iespaids, kā to varētu izdarīt.

Un, pētot arī citu valstu pieredzi, nav tādu spilgtu piemēru, kur būtu konkrēti noteikts, kādus kritērijus ņemt vērā. Faktiski visas valstis tomēr vairāk vai mazāk iziet uz to, ka viņiem ir saraksts, ir saraksts ar nesējiem un atlīdzība pretī bez kaut kādiem vairāk kritērijiem. Tomēr, izstrādājot šo sarakstu ir skaidrs, ka kaut vai tāpēc, ka ļoti lielai daļai tomēr nav šis pilnīgais saraksts, ka tas ir zināma veida mehānisms, kā ir vienojusies... vienojusies tiesību īpašnieki ar maksātājiem, par ko tad maksāt un par ko nemaksāt, lai tomēr tiesību īpašnieki atlīdzību saņemtu. Tas ir, tieši tāpat, runa par šo taisnīgo atlīdzību.

U. Ķinis: Bet Autortiesību likumā ir trijos pantos minēta... minēts termins „taisnīga atlīdzība” – 19.¹, 34. un 54., savukārt, tieši *Padawan* spriedums, 33. punkts, saka, ka dalībvalstīm ir jāpiemēro vienveidīga... teiksim, jāizstrādā vienveidīga piemērošanas interpretācija, tieši balstoties uz šo direktīvu par patapinājumu un nomu, kas atbilst 19.¹pantā ... un attiecīgiem Ministru kabineta noteikumiem, kas ir izstrādāti. Un, savukārt... Un, savukārt, noteikts arī tad, ka piemērošanas kārtība var dalībvalstīm atšķirties. Tajā ziņā es jums pilnībā piekrītu, nav vienota nostāja dalībvalstīm, bet to, kad tiesa ir noteikusi, kad interpretācijai – šīs taisnīgas atlīdzības interpretācijai – visās dalībvalstīs, visā Eiropas teritorijā ir jābūt vienveidīgai. Kas no Kultūras ministrijas puses ir darīts, lai radītu šo vienveidību?

I. Tomšone: Tātad, ja mēs runājam par Autortiesību likuma 19.¹ pantu, es tā saprotu, ja...

U. Ķinis: Es runāju...

I. Tomšone: Jūs minējāt...

U. Ķinis: ... par *Padawan* spriedumu un par šiem aktiem.

I. Tomšone: Jā, tātad 19.¹ pants attiecas uz publisko patapinājumu, kas ir pilnīgi cita rakstura autortiesību ierobežojums, kas attiecas uz darbu fizisku izsniegšanu bibliotēkās un arī šajā gadījumā dalībvalstīm ir ļoti dažādas sistēmas. Konkrēti, Latvija ir ieviesusi tādu sistēmu, ka atlīdzības apmērs tiek aprēķināts pēc tā, cik liels finansējums iepriekšējā gadā ir konkrētajā... teiksim, visā bibliotēku sistēmā izlietots, lai iepirktu

jaunas grāmatas. Nu, ir pilnīgi skaidrs, ka no šī regulējuma, manuprāt, neko īsti nevar paņemt, lai varētu to piemērot nesēju atlīdzībai.

G. Kūtris: Bet tur ir skaidrs kritērijs.

U. Ķinis: Tur ir skaidrs kritērijs.

I. Tomsons: Nu, tādā nozīmē, ka ir pateikts, ka 10 procenti no naudas.

G. Kūtris: Noteikta summa no bibliotēkām atvēlētās summas.

I. Tomsons: Jā, bet ar ko tas atšķiras no saraksta un atlīdzības... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Jā, bet šajā lietā, apstrīdētajās normās, kurš kritērijs tur ir...

U. Ķinis: Kurš kritērijs tur ir?

G. Kūtris: ... jūs paņemat tā – „A” objektu – ieliekat, „B” objektu – neliekat. Kāpēc? Ražotājs lobē kaut ko?

I. Tomsons: Tā ir savstarpēja vienošanās... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Kas vienojas?

I. Tomsons: Tur, tur...

G. Kūtris: Kultūras ministrija kā valsts pārvaldes iestāde atbildīga par šīs tēmas sakārtošanu. Jums ir jābūt skaidrai nostājai, kāpēc to – jā, kāpēc to – nē.

I. Tomsons: Nostāja ir, kā jau Ministru kabineta pārstāve minēja, runājot par ierīcēm, kuru primārā funkcija ir reproducēšana.

U. Ķinis: Bet, sakiet, es vēlreiz, es jau otro reizi uzdošu jautājumu – nosauciet man vai nu kaut kādu zinātnisku terminu vai rakstu, vai vienalga kādu dokumentu, kurš pasaka, kas ir primārā funkcija un kas ir sekundārā funkcija? Kurā viet... Kur jūs atrodiēt tādu definējumu?

I. Tomsons: Nu, es nevarēšu jums, protams, nosaukt pētījumu.

U. Ķinis: Tāpēc, ka viņa nav, vienkārši. Vienkārša atbilde – viņa nav. Tāda definējuma nepastāv. Tas ir izdomāts, vienkārši žargona tips, apmēram.

I. Tomsons: Tomēr Kultūras ministrijai ir jāņem vērā tas, ka ir dažādas ierīces ar dažādām funkcijām un ne visas ir domātas primāri kopēšanai.

U. Ķinis: Bet kas ir 34. ... Autortiesību likumā 2. pant... 2. punktā... otrajā daļā teikts – reproducējošās... un datu nesēji. Vai kāda no šī ierīcēm nepilda šo funkciju? Tas ir, tas ir tas galvenais vērtējamais jautājums.

G. Kūtris: CD un zibatmiņa ir datu nesēji abi divi?

I. Tomsons: Jā.

G. Kūtris: Kāpēc viens ir ielikts iekšā tajā sarakstā otrs nav? Kāda ir jūsu nostāja šajā strīdā starp vieniem un otriem?

I. Tomsons: Nostāja ir tāda, ka ir jāvērtē samērīgums un ir jānodrošina samērīgums.

G. Kūtris: Kā jūs izvērtējat?

I. Tomsons: Satiekoties, katru gadu diskutējot.

G. Kūtris: Kāds rezultāts jūsu diskusijām?

I. Tomsons: Rezultāts ir diemžēl šis.

U. Ķinis: Tas nozīmē, ka mums...

G. Kūtris: Ka tiesai ir jāpasaka. Vēl jautājumi ir? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim būtu jautājumi?

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, pavisam īsi, ar jūs atļauju.

Godātā Kultūras ministrijas pārstāve Tomsones kundze! Es atsaucos uz lietas materiālos 163. lappusē esošo vienu no neskaitāmiem protokoliem no tās darba grupas sēdēm, kuras, tāpat, arī ir apmeklējuši Kultūras ministrijas pārstāvji, kas faktiski ir radīta tieši šo noteikumu –kabineta noteikumu Nr. 321 3. un 4. punkta izvērtēšanai. Paša protokola esamība kā tāda jau apliecina, ka, skaidrs, ka 3. un 4. punkts, pārfrāzējot Raini, „nekad nav aizvērts, nekad nav pabeigta”.

Un šeit šī darba grupa, konkrēti pagājušā gada 10. martā, tāpat burtiski gadu atpakaļ, kurā jūsu vadītās ministrijas valsts sekretāra vietnieks Lielpēteris ir informējis, ka ministrija ir izstrādājusi koncepcijas projektu par nesēju atlīdzību, kurā iekļauta vispārēja, neitrāla rakstura informācija par nesēju atlīdzību un piemērošanu citās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Šajā koncepcijā, kuru mēs arī esam pievienojuši, tāpat, lietai un kura jums neapšaubāmi ir labi pazīstama, jo tā ir Kultūras ministrijas izstrādāta un jūs personīgi to esat nosūtījuši arī, tai skaitā, mūsu klienta pārstāvēm pagājušā gada 7. martā ir pietiekami skaidri ievadā norādīts – koncepciju izstrādājusi Kultūras ministrija un tā ir izvērtēta un precizēta ministrijas izveidotā darba grupā kabineta noteikumu par nesēju atlīdzību 3., 4. punkta izvērtēšanai. Tāpat šis ir ļoti daudzsološs ievads, jo tas norāda, ka šī ir koncepcija, uz kuras pamata mēs varētu tā kā radīt grozījumus noteikumu Nr. 321 3. un 4. punktā. Šīs koncepcijas...

Tāpat divas lietas, uz kurām es gribētu saņemt jūsu atbildi. Šīs koncepcijas 6. lapā ir atsauce uz 2007. gada mārketinga studijas „FACTUM” veiktā privātkopēšanas pētījuma veiktajiem datiem, kuri arī ir lietas materiālos un ir pieejami šīs lietas dalībniekiem. Un šajā 6. lappuses noslēgumā Kultūras ministrija, kas ir izstrādājusi šo koncepciju un kas ir sagatavots arī kā projekts Ministru kabineta rīkojumam 2011. gadā... Jūsu secinājums, citēju: „tāpēc ir nepieciešams papildināt Ministru kabineta noteikumus par nesēja atlīdzību, proti, no pētījumiem izriet, ka saistībā ar tehnoloģiju attīstību ir mainījies kopēšanai izmantoto datu nesēju un ierīču loks”. Kā jūs izskaidrojat, ka secinājums, ka ir nepieciešams papildināt kabineta noteikumus un nesēju

uzskaiti... ar jūsu šodien tiesas sēdē pausto viedokli, ka esošais uzskatījums ir pietiekams un labs?

I. Tomsons: Tātad koncepcijas uzmetums, vēlreiz atkārtāju, ja mums ideālā gadījumā būtu izdevies ar ekonomiskiem skaitļiem pamatot, tātad arī, tai skaitā, tiesību īpašnieku prasību, tad iespējams, kad koncepcijas uzmetums tieši šādā veidā arī būtu gājis Ministru kabineta... Bet tomēr jāsaka vēlreiz, ka tas ir uzmetums. Tas ir vienkārši izstrādes procesā, un nebūtu uzskatāms par Kultūras ministrijas oficiālo viedokli.

L. Liepa: Sakiet, lūdzu, vai Kultūras ministrijas valsts sekretāra vietnieks ir tiesīgs paust ministrijas viedokli? To, ko jūs tagad tikko saucāt par oficiālo? Jo, es saprotu, ka, jūsuprāt, valsts pārvaldē ir ministrijas oficiālie un neoficiālie viedokļi, pareizi?

I. Tomsons: Es nekommentēšu šādus jautājumus.

L. Liepa: Jūs to nekommentēsiet? Tad varbūt tā arī nevajadzētu sacīt, tātad, ministrijai vai nu ir viedoklis, vai nav viedoklis, un to pauž, tai skaitā, valsts sekretāra vietnieks, ja es pareizi jūs saprotu?

I. Tomsons: Pauž, jā.

L. Liepa: Liels paldies! Lielpētera kungs manis jau minētajā protokolā ir norādījis sekojošo: „Pētījumi liecina,” es citēju, „ka nesēju vai iekārtu loks, par ko tiek maksāta nesēju atlīdzība, vairs neatbilst lietotāju kopēšanas ieradumiem,” un, tātad, turpinu citātu pēc izrāvuma, „jāpapildina ar tādiem, kas visbiežāk tiek izmantoti kopēšanā”. Šis ir Kultūras ministrijas viedoklis vai šis nav viedoklis?

I. Tomsons: Šis ir viedoklis.

L. Liepa: Ir viedoklis. Tātad nākamais jautājums. Jau minētajā koncepcijā, kuru jūs mēģināt dēvēt par uzmetumu vai projektu, nu, neatkarīgi no tā, kā jūs to saucat, tomēr Kultūras ministrija to ir izstrādājusi un 3. punktā 9. lappusē ir norādījusi – virsraksts „Prognoze par sekām, ja netiks risināta attiecīgā problēma”. Tātad jūs, pirmkārt, jau to saucat par problēmu. Un, otrkārt, citēju: „Ja netiks sagatavoti un pieņemti kabineta noteikumi par nesēju atlīdzību 3. un 4. punkta grozījumi, autortiesību un blakustiesību īpašniekiem netiks nodrošināta”, es īpaši akcentēju jūsu sacīto, „taisnīga kompensācija par viņu ekskluzīvo reproducēšanas tiesību ierobežošanu kā to paredz direktīvas 201/29/EK 5. panta otrā daļa”. Kultūras ministrija joprojām ir pie šāda ieskata jeb tomēr Kultūras ministrijas viedoklis ir mainījies? Ja netiks sagatavoti un pieņemti, tad īpašniekiem netiks nodrošināta taisnīga kompensācija.

I. Tomsons: Tātad, pirmām kārtām, „problēma”, tas ir, izriet no vispārējā nosacījuma, kā ir jāraksta koncepcija, ja. Tajā... šajā sadaļā vienmēr ir jānorāda, tas nav mans... Kultūras ministrijas izdomājums, ka ir jādēvē kaut kas par problēmu. Koncepcijas principā izstrādā tad, ja ir kaut kādi strīdīgi jautājumi. Tātad, un, atbildot uz

otru jautājumu, protams, Kultūras ministrija ar lielāko prieku atbalstītu autortiesību īpašniekus, bet tai ir jāņem vērā arī citu pušu intereses, nosakot taisnīgu atlīdzību.

L. Liepa: Drīkst pajautāt, kas ir tās citas puses, kuru intereses jūs vēlētos ņemt vērā tagad, mainot pirms gada pausto viedokli?

I. Tomsons: Tātad Kultūras ministrija vienmēr ir uzklusējusi visas darba grupā, kas ir speciāli izveidota šim mērķim, iesaistītās institūcijas. Tātad tā būs arī maksātāju puse, tā būs Ekonomikas ministrija, patērētāju aizsardzības organizācija.

L. Liepa: Kas ir mainījies kopš 2010. gada 10. marta, kad jūs apliecinājāt, ka, ja šī problēma netiks risināta, papildinot sarakstu Ministru kabineta noteikumu 3. un 4. punktā, tad netiks piemērota taisnīga atlīdzība?

I. Tomsons: Tātad šis joprojām, es uzsveru, ir dokumenta projekts, kas, iespējams, tāds nemaz nebūtu aizgājis, kas tikai un vienīgi bija darba grupas apspriešanai.

L. Liepa: Godātā Tomsones kundze! Man ir jums jāatgādina, ka tas ir *emails*, e-pasta sūtījums, ko jūs pati esat sūtījusi.

I. Tomsons: Darba grupas dalībniekiem apspriedei.

L. Liepa: Vai tas ir Kultūras ministrijas viedoklis vai nav?

I. Tomsons: Tas ir pirmais uzmetums.

L. Liepa: Pirmais uzmetums. Vai ar šo Kultūras ministrijas viedokli pirmā uzmetuma formā ir vai nav tiesības rēķināties maniem klientiem – autortiesību un blakustiesību īpašniekiem?

I. Tomsons: Es uzskatu, ka – nē.

L. Liepa: Ka nē? Es nepārklusējos? Tātad Kultūras ministrija izsūta pirmo projektu.

I. Tomsons: Apspriešanai.

L. Liepa: Un jūs neatbildat par to, ko jūs rakstāt šajā projektā?

I. Tomsons: Atbildu, bet tas ir apspriešanai.

L. Liepa: Godātā tiesa... *[runā vienlaikus]*

G. Kūtris: Vēl kādi jautājumi? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim ir kādi jautājumi?

M. Šķiņķis: Paldies! Es... man pāris jautājumi. Viedoklī Satversmes tiesai jūs minējāt, ka jūs esat... arī Kultūras ministrija ir piedalījusies atbildes raksta sagatavošanā un pievienojas tajā paustajam viedoklim. Šodien Ministru kabineta pārstāve atkāpās daļā no, no atbildes rakstā minētā un norādīja, ka tomēr Satversmes 105. panta ierobežojums nav saskatāms. Vai arī jūs atkāpjaties līdz ar Ministru kabineta pārstāves viedokli, vai

jūs tomēr paliekat pie tā, kas ir rakstīts atbildes rakstā? Es atsaucos uz atbildes raksta 7. lapu – 2.1.1. punkts.

Es varu nocitēt varbūt?

I. Tomsons: Jā.

M. Šķiņķis: Apstrīdētās tiesību normas ierobežo autortiesību un blakustiesību subjekta tiesības saņemt atlīdzību par visiem nesējiem un iekārtām, ar kurām fiziskas personas var potenciāli reproducēt tiesiski iegūtu autortiesību vai blakustiesību objektu vienā kopijā personiskai lietošanai nekomerciāliem mērķiem. Nu...

I. Tomsons: Tur ir tas galvenais vārds ir „visiem”, ja?

M. Šķiņķis: Nē, galvenais, vārds ir... Atbildes rakstā ir norādīts, ka pastāv pamattiesību ierobežojums. Ministru kabinets ir paudis viedokli, ka ar apstrīdētajām tiesību normām tiek ierobežotas pieteikuma iesniedzēju 105. pantā konkretizētās tiesības uz īpašumu.

I. Tomsons: Kultūras ministrija pievienojas Ministru kabinetam.

M. Šķiņķis: Un tas būtu, ka?

I. Tomsons: Tātad...

M. Šķiņķis: Ir vai nav ierobežojams?

I. Tomsons: Nav.

M. Šķiņķis: Tad jūs atkāpjaties, arī jūs no atbildes rakstā minētā, ka... Nav ierobežojuma, ja?

I. Tomsons: Jā.

M. Šķiņķis: Tad par 113. pantu. Ja nav ierobežojuma, tad, iespējams, šobrīd mums nav jādiskutē par 105., bet 113. pantā jūs arī norādījāt, ka jāvērtē samērīgums. Jūs konstatējat tomēr, ka ir ierobežojums un... bet vienlaicīgi seciniet, ka ir samērīgs šis ierobežojums. Kādus kritērijus jūs ņemat vērā, izdarot samērīguma pārbaudi?

I. Tomsons: Respektīvi, ir autortiesību ierobežojums, kurš ir samērīgs jeb kāda ...

M. Šķiņķis: Ir 113. panta pamattiesību ierobežojums?

I. Tomsons: Jā.

L. Liepa: Un jūs sakāt, ka ir samērīgs? Es gribētu zināt kritērijus, kā jūs izvērtējat, vai ir samērīgs, vai nav?

I. Tomsons: Tātad samērīgums tiek vērtēts darba grupā. Visu laiku ir bijis vērtēts. Tātad visu pušu intereses tiek vērtētas darba grupā. Es diemžēl neesmu konstitucionālo tiesību speciāliste, es ļoti atvainojos... [runā vienlaikus]

G. Kūtris: Es atvainojos, precizējošs jautājums, kas arī man radās, iepriekš atbildot uz jūsu jautājumu... jūsu atbildē, sniedzot uz jautājumu. Sakiet, vai tajā darba grupā, vai Kultūras ministrijai tad ir skaidri abu pušu iedotie kaut kādi skaitļi vai cilvēku loks, cik daudz vienā pusē aizskarti, cik daudz otrā pusē aizskarts, vai summas, ko vieni neiegūst vai otri ko būs spieti maksāt?

I. Tomsons: Tur ir bijuši mēģinājumi kaut kādus skaitļus iesniegt.

G. Kūtris: Kultūras ministrijas rīcībā ir šie skaitļi vai kaut kas tāds, ko mēs varētu teikt – jā ir izvērtēts?

I. Tomsons: Ir bijis gan tas mēģinājums aprēķināt kaitējumu, ir bijis šis tas pieejams vēstulēs no importētājiem, dažāda veida skaitļi.

G. Kūtris: Tātad jums protokolos tas neatspoguļojas?

I. Tomsons: Mums ir vēstules. Vēstulēs tas atspoguļojas, vēstulēs, kas ir iesniegtas Satversmes tiesai.

G. Kūtris: Un tajās vēstulēs parādās šie skaitļi?

I. Tomsons: Dažādi skaitļi tur parādās, jā.

G. Kūtris: Paldies! Turpiniet.

M. Šķinķis: Paldies, man vairāk jautājumu nav.

G. Kūtris: Nav vairāk jautājumu. Ministru kabineta pārstāvim, lūdzu, jautājumi.

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa! Tikai viens jautājums saistībā ar tiesas uzdoto jautājumu un citēto 33. paragrāfu no *Padawan* sprieduma, proti, par to, ka jēdziens „taisnīga atlīdzība” ir jāinterpretē vienveidīgi viesās dalībvalstīs. Un, pēc mana ieskata, vadoties no tā, ka atlīdzības taisnīgums šajā strīdā būtu vērtējams pēc diviem kritērijiem vai, vai divi tādi pamati taisnīguma vērtējumam, tātad, proti, kādas iekārtas... iekārtas un nesēji tiek aplikti ar šo maksājumu un, otrkārt, kāds ir šī maksājuma apmērs.

Ņemot vērā, ka jūs esat strādājusi darba grupā un iepazinusies ar citu valstu pieredzi ļoti detalizēti, vai jūs varat pateikt, kāda ir citās valstīs šī situācija tieši ar apliktajiem nesējiem un iekārtām un samaksu par to iepretim Latvijas šī brīža situācijai, lai varētu konstatēt, vai mēs iekļaujamies šajā vienveidīgajā interpretācijā par taisnīgo atlīdzību, kā to prasa *Padawan* spriedums?

I. Tomsons: Katrā ziņā, kā jau ir iepriekš minēts arī atbildes rakstā, prakses ir ļoti dažādas. Un, tā vispārīgi vērtējot, varētu uzskatīt, ka Latvija no... no sava tā saraksta, ievietotā saraksta viedokļa ir varbūt kaut kur pa vidu. Jo ir valstis, gan kur ir... saraksts ir daudz īsāks, un ir valstis, kurās ir garāks. Un, jāsaka, ka, iespējams, ka tā tendence, kad saraksts ir kļuvis garāks, ir notikusi apmēram, nu, pēdējā gada laikā. Pirms tam, teiksim, 2008. gadā tas tā noteikti nebija. Un vienlaikus ir arī valstis, kuras tiešām taisās atteikties no šīs atlīdzības pavisam.

Un, turklāt, arī Eiropas Savienības līmenī šobrīd notiek vispārīga šī regulējuma izvērtēšana tieši tāpēc, ka tas ir tik ļoti strīdīgs un nevienā vien valstī un visur... visur diskusijas ir ļoti kaismīgas. Šobrīd ir iecelts vidutājs Eiropas Savienības līmenī, kas mēģina runāt jau ar organizācijām Eiropas līmenī – gan tiesību īpašnieku organizācijām, gan arī tām maksātāju organizācijām. Un tiek solīts kaut kāds rezultāts 2013. gadā, kas, iespējams, varētu rezultēties arī direktīvas grozījumos, kas, iespējams, varētu arī tiešām ieslēgt šo izņēmumu, šo iespēju piemērot šo autortiesību izņēmumu.

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa, nav jautājumu.

G. Kūtris: Tiesnešiem būtu vēl jautājumi? Paldies jums!

G. Kūtris: Aicinām tālāk Tieslietu ministrijas pārstāvi, Tieslietu ministrijas Eiropas Savienības tiesas departamenta direktoru Ingusu Kalniņu. Un arī jūs kā Tieslietu ministrijas pārstāvim pienākums ir izskaidrot Tieslietu ministrijas viedokli par šīm apstrīdētajām normām, atbilstību Satversmei.

I. Kalniņš: Tā, augsti godātā tiesa! Tieslietu ministrija jau, kā zināms, sniegusi izvērstu viedokli par ar šo lietu saistītajiem jautājumiem.

Un šodien mēs vēlējamies uzsvērt vairāk mūsu svarīgākos apsvērumus tieši attiecībā uz... uz to, kas izriet no Eiropas Savienības tiesību interpretācijas, koncentrējoties uz direktīvas 2001/29 interpretāciju, sasaisti ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru un šinī... šajā gadījumā šeit gan ir viens pamatspriedums, kas jau ir plaši diskutēts šodien – 467/08 *Padawan*.

Tieslietu ministrija, tāpat, kopumā uzskata, ka Ministru kabineta noteikumi – 3. un 4. punkts atbilstoši direktīvai un Eiropas par... Pamattiesību hartai ir vērsti uz to, lai aptvertu taisnīgas atlīdzības taisnīgu līdzsvaru, ievērojot gan autoru – šajā gadījumā es runāju ļoti plaši – intereses, no vienas puses, un gala patērētāja intereses, no otras puses.

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, ka... kas ir saistoša arī Latvijai, jeb 17. panta otrā daļa paredz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību. Un šajā aizsardzībā ietilpst arī autortiesības un blakustiesības. Un jāpiemetina, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas noteikumi attiecas tikai uz dalībval... tikai uz Eiropas Savienības tiesību aktu īstenošanu šajā konkrētajā gadījumā uz, uz direktīvo... direktīvas īstenošanu.

Un direktīvas 5. panta 2. punkta „b” apakšpunkts paredz autortiesību un blakustiesību ierobežojumu. Un šis ierobežojums ir reproducēšana personiskai lietošanai. Un kā to jau ir norādījusi arī ģenerālvokāte Trstenjaka savos secinājumos tajā pašā lietā 467/08 80. punktā – reproducēšana personīgai lietošanai var tikt uzskatīta par iejaukšanos intelektuālā īpašuma tiesībās, ko aizsargā Savienības tiesības, tajā skaitā arī Pamattiesību harta. Tātad, no vienas puses, ir tiesības uz īpašumu, no otras puses, ir direktīvas pants, kas paredz šo tiesību ierobežojumu. Tas paredz valstīm iespējas

ierobežot, un Latvija ir izvēlējusies ierobežot šīs tiesības, ieviest šo direktīvu un... attiecīgi transponējot to.

Direktīvā ir noteikts priekšnoteikums tiesībām veikt reproducēšanas... reproducēšanu personīgai lietošanai. Šis priekšnoteikums ir taisnīgas atlīdzības pienākuma paredzēšana tiesību īpašniekiem, kas izriet no *Padawan* 30. punkta, no sprieduma 30. punkta. Apstrīdēto MK noteikuma 3. un 4. punkts, mūsdiā, konkretizē taisnīgas atlīdzības jēdzienu Latvijā tajā laikā, kad viņš tika pieņemts.

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, precīzāk, 52. panta 1. punkts paredz to, ka tiesības... tiesību ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja ir ievērots proporcionalitātes princips. Un ar proporcionalitātes principu šīs direktīvas ā... saistībā ar šo direktīvu un, it īpaši, ar tās 31. apsvērumu un Eiropas Savienības Tiesas judikatūras *Padawan* lietā vairākiem punktiem – 43., 48., 49. – šajā gadījumā tiek saprasts tas, ka ir jāaglabā taisnīgs līdzsvars starp personas pamattiesību ierobežojumu un sabiedrības interesēm.

Izskatāmajā lietā runa ir par taisnīga līdzsvara saglabāšanu, no vienas puses, starp autoru, tas ir, taisnīgas atlīdzības saņēmēju un tiesībām un interesēm, no otras puses, kas aizsargā tiesību objekta izmantotāja tiesības un intereses. Tātad direktīva konkrēti nosaka, ka jāaglabā taisnīgs līdzsvars starp dažādu kategoriju tiesībsubjektu tiesībām un interesēm un dažādu kategoriju tiesībsubjektu un subjektu... Un aizsargāt... tiesībobjektu izmantotāju tiesībām un interesēm, autoriem un patērētājiem.

Konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā ne tikai to personu intereses, kurām ir tiešs pienākums maksāt atlīdzību, un šis aspekts jau šodien arī tika izskanēts, bet arī to personu intereses, kas maksā, kas tīri maksā atlīdzību – netieši. Ņemot vērā, ka personas, kurām ir tiešs pienākums maksāt šādu atl... atlīdzību, tad, proti, izgatavotāji un personas, kas ievēd Latvijā, parasti šo summu iekļauj mazumtirdzniecības cenā, un tādējādi tās samaksu nodod tālāk privātpersonām, kas iegādājas minētās iekārtas un nesējus. Tādēļ atlīdzības izmaksas galu galā sedz privātpersona.

Līdz ar to, Tieslietu ministrijas prāt, privātpersonas, kas aizsargāto tiesībobjekt... kas ir aizsargāto tiesībobjektu lietotāji, ir uzskatāmas par taisnīgas atlīdzības netiešo maksātāju, kuru intereses arī ir jāņem vērā, proti, vērtējot, vai pastāv taisnīgs līdzsvars starp dažādām interesēm, kā to nosaka direktīva.

Vērtējot abu pušu tiesības un intereses, kā viens no būtiskākajiem taisnīgas atlīdzības kritērijiem ir jāņem vērā šīs atlīdzības mērķis un direktīvas... direktīvas 35. un 38. apsvēruma punkts un, un, un spriedums.

No sprieduma izriet, ka direktīvā noteiktās taisnīguma atlīdzības mērķis ir sniegt vienīgi pienācīgu atlīdzību autoriem par viņu aizsargāto darbu izmantošanu bez atļaujas. Arī ģenerālvokāte secinājumos šajā lietā ir norādījusi, ka taisnīgai atlīdzībai, pirmkārt,

piemīt samaksas raksturs, tādējādi taisnīgas atlīdzības mērķim, kam piemīt samaksas raksturs, ir jābūt saistītam ar reproducēšanu personiskām vajadzībām.

Eiropas Savienības tiesa norāda, ka taisnīga līdzsvara prasība ir ievērota, ja ir uzskatāms nevis abstrakti, tas ir vienmēr, bet ir uzskatāms, ka nesējus un iekārtas izmanto, lai izgatavotu kopijas personīgai lietošanai un tādējādi radot kaitējumu aizsargātā darba autoram. Mūsaprāt, no Eiropas Savienības tiesas sprieduma izriet, ka ar taisnīgu atlīdzību netiek saprasta atlīdzības noteikšana par pilnīgi visa tipa reproducēšanas iekārtām un datu nesējiem, gan tikai tādos gadījumos, ja tās ir iegādātas, lai izgatavotu kopiju personīgai lietošanai.

Tas, no vienas puses, Eiropas Savienības judikatūra paredz, ka nav nepieciešams prasīt, lai attiecīgās iekārtas tiktu faktiski izmantotas pri... pavairošanai personiskām vajadzībām, jo pietiek tikai ar to faktu, ka pastāv potenciāla izmantošanas iespēja, bet, no otras puses, tas nenozīmē, ka pastāv vispārīgs pienākums dalībvalstīm noteikt atlīdzību par pilnīgi visām potenciāli izmantojamām iekārtām vai nesējiem.

Gluži pretēji, mūsaprāt, no Eiropas Savienības tiesas judikatūras izriet pienākums, nosakot nesējus un iekārtas, ar katrām maksājuma... Ir, ir jānosaka konkrētas nesēju iekārtas, par kurām maksājam atlīdzību, izvērtējot to lietošanas mērķi, proti, vai privātpersonas tos izmantos reproducēšanai personīgai lietošanai. Mēs saprotam arī pēc šodienas diskusijām, ka ļoti bieži to ir ļoti grūti noteikt, tāpēc eksistē arī citi kritēriji. Bet tas, ko mēs vēlamies uzsvērt, ka šādā veidā tiek ņemti vērā netiešo maksātāju intereses un kaut vai interese, kā patērētājiem nemaksāt par lietu, ko tu neesi pircis.

Te ir jāmin arī apstākļi, ka samaksas pretizpildījuma pienākums kā netiešā maksātāja pienākums ir vienīgi personām, kas iemanto nesējus un iekārtas reproducēšanai personīgai lietošanai. Nebūtu pamatoti, mūsaprāt, prasīt atlīdzību no ikvienas personas, kaut arī tā nav īpašumtiesību lietotājs, bet iegādājas nesējus vai iekārtas citiem mērķiem. Tā kā minētās personas nav izmant... izmantojušas aizsargāto darbu, tad viņām arī nevar uzlikt samaksas pienākumu, tas nevar būt tāds automātisks process, kurā mēs visas... visiem liekam papildus „nodoklī”.

Tātad, gadījumā, ja atlīdzība ir uzlikta par nesējiem un iekārtām, kas tiek izmantotas nevis intelektuālā īpašuma objektu reproducēšanai, bet gan pamatā citiem mērķiem, veidojas netaisnīga situācija – samaksa ir jāmaksā personai, lai gan viņa pa... viņai nav pretizpildījuma jeb samaksas pienākuma šinī gadījumā.

Es vēlējos nobeigumā uzsvērt tos kritērijus, kas ir tomēr jāņem vērā dalībvalstij, tajā skaitā Latvijai. Izstrādājot, lai, lai, kas tiek saprasts ar taisnīgā līdzsvara kritērijiem un, un, un ir skaidrs, ka, izvērtējot tos saskaņā ar direktīvu, ir svarīgi saprast, kuriem nesējiem, kurām iekārtām ir jāmaksā atlīdzība, izvērtējot, cik lielā mērā tās tiek izmantotas reproducēšanai personiskai lietošanai. Ļoti svarīgs mērķis ir saprast

kritērijus, kas ir tas kaitējums aizsargāto darbu autoriem. Un, cik es saprotu, tad šajās darba grupās tas ir bijis viens no centrālajiem kritērijiem, par ko nevarēja vienoties puses, un rezultātā... rezultāts netika sasniegts.

Arī vēl viens kritērijs ir nodrošināt to, lai tie datu nesēji vai, vai, vai rīki, viņi neradītu situāciju, ka persona vairākkārtīgi maksā atlīdzību par reproducēšanu personīgai lietošanai. Tāpēc gadījumos, kad tiesību subjekti jau ir saņēmuši samaksu kādā citā veidā, piemēram, kā daļu no maksas par licenci, īpašs vai atsevišķs maksājums var arī nepienākties.

Tāpat arī pastāv konkrēti, konkrēti nesēji un iekārtas... Jāņem vērā apstākļi, ka autoram ir tiesības ne tikai aizliegt, bet arī atļaut sava darba izmantošana. Šobrīd ir pieņemtas dažādas tehnoloģijas, aizsardzības pasākumu izmantošanas iespējas, ko var izmantot tā autors, lai nepieļautu savu darbu reproducēšanu.

Citos gadījumos atkal autors var ļaut šo, šo savu darbu izmantošanu, tādējādi atsakoties no atlīdzības. Tātad, mūsaprāt, direktīva, kuru mēs ieviešam un kuru kopā ar Pamattiesību hartu mēs īstenojam, nosaka konkrēts kritērijs... konkrētais kritērijs, kas mums jāņem vērā, izvērtējot, ko mums iekļaut šajā listē, ko neiekļaut. Tas, ka šādi kritēriji nav rakstiski minēti, bet tie izriet no interpretācijas, tas ir arī atzīmējams fakts, un situācija uz to brīdi, kad visdrīzāk Latvija bija tikko bija iestājusies Eiropas Savienībā un viss notika uz ātru roku, lai tikai paspētu laicīgi pārņemt *acquis communautaire*. Tad šis varētu būt arī viens no iemesliem. Bet tas nenozīmē to, ka šinī... ka šodien Tieslietu ministrija gatava au... gatava teikt, ka pēc būtības vērtēt vai tie, vai tie datu nesēji, kas ir minēti MK noteikumos ir... atbilst aktuālajai situācijai. Paldies!

G. Kūtris: No jūsu teiktā divi jautājumi radās. Jūs teicāt tā, ka patērētāju interesēs ir, protams, nemaksāt par lietu, ko nav pircis patērētājs. Sakiet, lūdzu, vai Tieslietu ministrijas interpretējumā šī brīža Ministru kabineta noteikumi pretrunā ar kādām patērētāju tiesībām, jo viņiem ir jāmaksā par īpašumu, ko it kā vēl nav pirkuši?

I. Kalniņš: Mūsaprāt, nav, jo šāda veida Latvija izstrādāja, ieviešot šo direktīvu, kas paredz, ja, sasniedzot konkrētus kritērijus, valsts, ieviešot šo direktīvu un ieviešot šos kritērijus, konstatēja, ka par šādiem datu nesējiem ir jāparedz samaksa, tad tas, tad tas nebūtu uzskatāms kā tik pat samērīgs šis, šīs maksas iekasēšana.

G. Kūtris: Ja lik... ja Ministru kabinets to ir nosaucis, tas ir atzīstams par samērīgu?

I. Kalniņš: Saskaņā ar, jā, ar tam saistošajiem... saistošo direktīvu un tās interpretāciju ir konkrēti kritēriji, kuriem atbilst konkrēti datu nesēji. Tad, ja tie tiek ielikti listē, par kuriem ir jāmaksā tad, tad tas ir samērīgi.

G. Kūtris: Paldies! Sakiet, lūdzu, vai Tieslietu ministrija zina šos konkrētos kritērijus, kuriem atbilstot šis uzskaitījums ir vai nav samērīgs?

I. Kalniņš: Tieslietu ministrija, iepazīstoties ar lietas materiāliem, gatavojoties šai sēdei, iepazīnās ar kritērijiem, un mums viņi ir, tie ir tie kritēriji, ko es jau uzskaitīju, kas ir jāņem, izvērtējot konkrētos datu nesējus, vai atbilst tiem vai nē.

G. Kūtris: Tātad viens no šiem kritērijiem ir lietošanas mērķis?

I. Kalniņš: Arī.

G. Kūtris: Arī?

I. Kalniņš: Jā.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, ar ko atšķiras zibatmiņa, tukša zibatmiņa, kas ir nopirkta, vai ārējais cietais disks no vienkārši CD?

I. Kalniņš: Pēc formas mazāka, bet pēc būtības atšķirības nav.

G. Kūtris: Lietošanas mērķa?

I. Kalniņš: Nav.

G. Kūtris: Jā, laikam.

I. Kalniņš: Nav atšķirības.

G. Kūtris: Tāpatās var kaut kādu informāciju tajā ielikt iekšā, lai pēc tam izmantotu, ja? Kā vienā tā otrā gadījumā? Sakiet, kāds cits kritērijs varētu pateikt, ka starp šīm divām, nu, šobrīd varbūt pārāk elementāri piemēri, starp šīm divām lietām būtu... pret šīm divām lietām dažādaļ attieksmei būtu jābūt?

I. Kalniņš: Ja kritērijs, viens no kritērijiem ir izvērtēt to, vai konkrētais datu nesējs varētu radīt pastiprinātu situāciju, ka tas datu nesējs varētu tikt izmantots kā galvenokārt vai pārsvarā vai lielākā... proporcionāli vairāk tādu... kopēšanai teiksim, tad te, šajā gadījumā es uzskatu, ka tur, tur... nevar... ka tādā gadījumā arī zibatmiņa... zibatmiņai būtu jāparedz... jāparedz tieši tāda pati kārtība kā diskam.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, vai Tieslietu ministrija, kad sniedz savu vērtējumu par Ministru kabineta noteikumu projektu, tas gan 2005. gads laikam sanāk, tur jūs arī nepiedalījāties. Lūdzu, tiesnesis Ķinis!

U. Ķinis: Jūs jau minējāt, te vairāk reizes mēs esam piesaukuši jau *Padawan* spriedumu, bet *Padawan* spriedumā ir minēts jautājums – kā lietderības kritērijs ir jāizmanto iespējamais kaitējums, kas autoram radies attiecīgās reproducēšanas rezultātā. Pie kam, cik es saprotu no tā sprieduma, tur noteikts, ka autoriem tas nav jāpierāda, tas jāpierāda ir tiem, kas noteic ierobežojumu. Kā Latvijas valsts ir ievērojusi šo kritēriju?

Respektīvi, iespējamais kaitējums rodas ar brīdi, kad attiecīgā producējošā vai tukšo datu nesēju ierīce nonāk privātpersonas rīcībā. Tātad, vai mēs varam kaut kādā veidā nodalīt, kura persona, kura persona, vārdu sakot, izmantos un kura – neizmantos? Un vai tas patiesībā ir direktīvas piemērošanas un arī likuma piemērošanas mērķis šajā gadījumā? Tas, ko jūs miniet, kad varētu izmantot, šeit ir runa par potenciālo

izmantošanu, un to jau, patiesībā, arī Ministra kabinets savā atbildes rakstā ir norādījis. Ka potenciāli var jebkuru iekārtu izmantot autoru darbu kopēšanai.

I. Kalniņš: Potenciāli iekārtu... potenciāli iekārtu var izmantot jebkuru. Un tad mēs atkal nonākam pie tā, ka mums ir jāsašaurina tas loks, potenciālo iekārtu, samazinot to, pamatojoties uz kritērijiem, kas izriet no direktīvas. Tas, vai to ir iespējams nokontrolēt – manuprāt, to nav iespējams nokontrolēt. Un līdzīga Eiropas Savienības tiesas lieta bijusi par, par elek... programmu, kas internetā varētu automātiski noteikt, kurā brīdī persona veic šāda veida darbības. Un Eiropas Savienības tiesa ir atzinusi to par pretlikumīgu un neatbilstošu Eiropas Savienības tiesībām. Un līdz ar to, no vienas puses, mēs gribam aizsargāt autorus, no otras puses, mēs gribam aizsargāt patērētājus, bet mums tā ir tāda joma, kurā mums nav īstu instrumentu, lai to izdarītu līdz galam – tāpat, vienam par labu vai otram.

U. Ķiniš: Bet vai tie kritēriji, kas jau noteikti bija direktīvas tajā 35. pārstāstā, kas, piemēram, *digital right management*, teiksim, tas ir, tehnoloģiskie rīki, piemēram, vai, vai šī licences daļa, vai šis minimālais kaitējums nav jau trīs kritēriji, uz kuriem var faktiski veidot jau kaut kādu šī... šādu datu nesēju skeletu? Un tad viņu sākt virzīt un diskutēt, par vienu vai otru pusi vai, vai kā. Bet šobrīd, šobrīd es neredzu vispārībā, ka valdībai, veidojot šos noteikumus, būtu kaut kāda, kaut kādi kritēriji, objektīvi kritēriji. Es pasvītroju, nevis tā kā tiešām, kā šeit Kultūras ministrijas pārstāve teica – ar vienu roku... viena puse pacels roku, okei, tad mēs šito iekļausim nesēju sarakstā, ja nepacels, tad mēs neiekļausim nesēju sarakstā. Vai tad tā mēs varam likumus rakstīt faktiski?

I. Kalniņš: Nē, mūsaprāt, šeit jūsu minētie kritēriji, tie ir tie vismaz, taustāmie, ko mēs varam skatīt no judikatūras un no direktīvas. Tas nozīmē, ka, ja nākotnē mēs vēlamies pārskatīt kaut ko, tad mums ir šie kritēriji ir jā... jāizmanto kā filtrs caur kuru tad mēs attiecīgi vismaz atradīsim kaut kādu sašaurinātu loku. Bet tas arī man šķiet viss.

U. Ķiniš: Nu, bet kādā veidā tad jūs interpretējat to jēdzienu “vienveidīgā... vienveidīgā interpretācija Eiropas Savienības ietvaros”?

I. Kalniņš: Izskatās, ka šī direktīva ir bijusi tik ļoti jūtīga, ka pat Komisija nav ķērusies nevienai valstij klāt, lai ierosinātu pārkāpumu procedūras, jo... Vismaz Latvijai nē. Vismaz man nav zināms. Kādām citām, iespējams. Ir skaidrs, ka šie kritēriji ir ļoti plaši, bet tie ir tie kritēriji, uz kuriem valstīm būtu jābalstās visām vienādi...

U. Ķiniš: Bet tagad pēc *Padawan* sprieduma, īpaši?

I. Kalniņš: Tas ir, katrā valstī tas iznākums ir dažāds: atkarībā no viņu... sākot no sabiedriskās kārtības, beidzot ar kultūru vai kādu... Citur ir kādi vairāk datu nesēji vai tie rezultāti ir dažādi, polit... politiskās nostādnes un tā tālāk. Bet šie, šie pamat kritēriji ir tie kam, kam visām valstīm vajadzētu atbilst.

G. Kūtris: Paldies! Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim būtu jautājumi?

L. Liepa: Jā.

G. Kūtris: Lūdzu!

M. Šķiņķis: Pavisam viens īss jautājums par Eiropas Pamattiesību hartas interpretāciju. Jūs citējāt, tādēļ arī jautājums. Vai, jūsuprāt, Satversmes 8. nodaļā pamattiesībās panti, kas, tāpat, konkretizē pamattiesības būtu interpretējami Eiropas Savienības Pamattiesību hartas gaismā un vai Pamattiesību harta būtu izmantojama kā līdzeklis, lai interpretētu pamattiesību normas?

I. Kalniņš: Es domāju, ka, ņemot vērā, ka Pamattiesību harta ir ar līdzīgu līgumisku spēku kā, pieņemsim, kā Līgums par Eiropas Savienības darbību, kas arī Latvijā ir līdzīgi saistoši, tad arī tās normas, ko paredz harta, lai gan viņas ir vērstas – pašā hartā rakstīts, ka harta attiecas tikai uz konkrētu Eiropas Savienību tiesību īstenošanu – tad man šķiet, ka tur ir sasaite arī ar to, kādā veidā mēs interpretējam Satversmi.

M. Šķiņķis: Tad nākamais jautājums. Satversmes 113. panta interpretācija un tajā lietotais arī vārds “autortiesības”... Jūs citējāt Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, kurā Eiropas Savienības likumdevējs ir paredzējis aizsargāt gan autortiesības, gan blakustiesības, tad, vai jūs uzskatāt tāpat kā Ministru kabinets, kad Satversme... Konstitucionālais likumdevējs ir domājis, kaut ko nedaudz citu. Vai to mēs varētu interpretēt – 113. pantu – arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas gaismā?

I. Kalniņš: Man šķiet, ka mums būtu jāinterpretē šīs Pamattiesību hartas gaismā. Mēs, mēs uzskatām, ka šī tiesības uz īpašumu ietver arī tiesības, blakustiesības un, un, un, un tas, jā arī blakustiesības un to otru vārdu es aizmirsu.

M. Šķiņķis: Paldies, man nav vairs jautājumi.

G. Kūtris: Paldies! Ministru kabineta pārstāvim būtu jautājumi?

I. Krodere-Imša: Godātā tiesa tikai viens precizējošs jautājums, saistībā ar atbildi uz uzdoto pieteicēja jautājumu. Pieteicēja pārstāvis jautāja jums, vai 113. panta... Satversmes 113. pants būtu interpretējams šīs te hartas gaismā, bet jūs atbildējāt saistībā ar tiesībām uz īpašumu, par ko nebija jautājums. Tātad, par tiesībām uz īpašumu. Protams, ka nav nekāda strīda par to, ka gan, ka jebkuras intelektuālā īpašuma tiesības, ieskaitot blakustiesības, ir īpašums. Bet, tieši atbildot uz pieteicēja pārstāvja jautājumu par 113. pantu, vai šī panta kontekstā varētu paplašināt to, interpretēt to, attiecinot auto... valsts pienākumu aizsargāt autortiesības arī uz blakustiesībām?

I. Kalniņš: Jā, es saprotu jūsu minēto niansi. Tā mūsu doma ir tāda, ka Pamattiesību hartā blakustiesības un autor... ā.. ir aizsargātas. Vai viņa ir zem īpašumtiesību sadaļas, tur ir pants un, un, un tiesības uz īpašumu un tur seko arī.. arī tiesības... tiesības uz intelektuālo īpašumu, kas tiek tālāk interpretēts, ka tur arī tiek ietvertas, arī šīs, arī blakustiesības. Ja mēs ņemam to visu ķēdītī un zinām, ka mums

viņš, ka tā mums ir kā valstij saistoša, tā interpretācija, mēs nevaram pretstatīt Satve...
No vienas puses, sanāk tāds pretstats, bet...

G. Kūtris: Pabeidziet teikumu.

I. Kalniņš: Principā mums šeit ir nacionālais regulējums un Eiropas regulējums.
Un kā to visu salikt kopā, tas ir tiesas varā.

G. Kūtris: Vai tiesnešiem vēl būtu jautājumi? Paldies, Kalniņ! Tā kā mēs šodien esam jau krietni pastrādājuši, apzinoties arī to, kas mums ir jāizdara, vēl tiesas sēdes turpinājumā, šodien tiesa nolēma izsludināt pārtraukumu līdz rītdienai, rīt pulksten desmitos turpinām tiesas sēdi, uzklusām pārējās pieaicinātās personas. Paldies jums!

E. Kursiņa: Lūdzu visiem piecelties!

2012. gada 14. marta sēde

*Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas
priekšsēdētājs Gunārs Kūtris.*

G. Kūtris: Labdien, paldies! Turpinām tiesas sēdi. Izskatām lietu par Ministru kabineta noteikumu „Par tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu atlīdzības lielumu un tās iekasēšanas, atmaksāšanas, sadales un izmaksas kārtību” 3. un 4. punkta atbilstību trim Latvijas Republikas Satversmes pantam.

Lietas dalībnieki nav mainījušies, un pārstāvji tie paši. Arī pieaicinātās personas ir ieradušās, un ir ieradies arī Tiesībsarga pārstāvis. Tā kā mēs varam turpināt uzklusīt pieaicinātās personas un, ievērojot vakar tiesas sēdē nolemto kārtību, mēs turpinām uzklusīt biedrības „Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija” pārstāvi Aiju Indānes kundzi.

Tā. Jūs vakar jau dokumentus uzrādījāt, un šeit strīdu nav. Lūdzu! Tātad arī jums kā citiem pieaicinātajiem tiek lūgts izklāstīt savu viedokli – jūsu biedrības viedokli – par šīm apstrīdētajām normām, kas, jūsuprāt, tur atbilst vai neatbilst Satversmei.

Lūdzu, jums vārds!

A. Indāne: Labrīt, godātā tiesa! Tātad „Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija” jeb „LIKTA” jau ir iesniegusi savu viedokli rakstveidā šajā lietā. Tādēļ šodien uzsvēršu tikai tos aspektus, kas šķiet būtiskākie, ņemot vērā arī vakar notikušās diskusijas un viedokļus.

No mūsu viedokļa, būtiskākais šajā lietā ir taisnīgas atlīdzības jautājums un līdz ar to –samērīguma jautājums. Un „LIKTA” uzskata, ka šobrīd nevar būt runa par visu nesēju iekļaušanu nesēju sarakstā un aplikšanu ar atlīdzību – tas būtu nesamērīgi. Jo jau

šobrīd esošie Ministru kabineta noteikumi balansē uz samērīguma robežas. Un es paskaidrošu arī savu viedokli.

Tātad, pirmkārt, šobrīd Latvijā nesēju atlīdzība tiek iekasēta no vairuma juridiskām personām. Lai arī nesēju atlīdzības mērķis ir nodrošināt tiesību īpašniekiem taisnīgu atlīdzību par atļāvumu fiziskām personām izgatavot vienu tiesiski iegūtu kopiju, tomēr kopš nesēju atlīdzības ieviešanas Latvijā šī te atlīdzība tiek piemērota ikvienam gala patērētājam.

Līdz ar to – to maksā gan juridiskas personas, gan fiziskas personas. Un tad juridiskām personām rodas tādi jautājumi. Vai šī te atlīdzība par juridisku personu iegādātiem nesējiem, kas tiek izmantoti komercdarbībā, tiek iekasēta tiesiski? Vai šīs te atlīdzības iekasēšana no juridiskām personām ļauj juridiskām personām veikt kopēšanu komercdarbības ietvaros?

Protams, atbilstoši Autortiesību likuma normām juridiskām personām nav tiesību veikt kopēšanu, aizsargātu darbu kopēšanu savām vajadzībām. Līdz ar to šīs te nesēju atlīdzības piemērošana juridiskām personām ne tikai neatbilst nesēju atlīdzības mērķim, bet pat nodrošina tiesību īpašniekiem netaisnu iedzīvošanos. Un tāpēc mēs uzskatām, ka tiesību īpašniekiem būtu jādomā nevis par nesēju saraksta paplašināšanu, bet gan jāpiedāvā kompensācijas mehānisms, kā juridiskām personām kompensēt šo te nepamatoti iekasēto nesēju atlīdzību, kas noticis jau gadiem ilgi.

Tad vēl. Nesēju atlīdzības sistēma ir uzbūvēta tā, ka tās mērķis ir iekasēt atlīdzību no gala patērētājiem, taču Latvijas tirgus nav vientuļš, tas ir saistīts ar Baltijas tirgu. Latvijas tirgū ir pieejami internetveikalu piedāvājumi. Līdz ar to konkurence šajā jomā ir ļoti asa, un bieži vien šajos konkurences apstākļos, kur dažādās valstīs tiek piemērota dažāda nesēju atlīdzība, komersantiem nav iespējams vai nu pilnībā vai pat... nu, teiksim tā, komersanti tikai daļēji vai pat vispār nevar nesēju atlīdzību iekļaut cenā. Un tādējādi sanāk, ka šo nesēju atlīdzību bieži samaksā pats komersants.

Tālāk par multifunkcionālām iekārtām. Respektīvi, datori, mobilie telefoni. Šo te iekārtu iekļaušana nesēju sarakstā arī ir nesamērīga. Jo kaitējums, ja tāds vispār rodas, tad tas varētu būt minimāls. Jo, pirmkārt, lietotājs... Darbības, ko lietotājs plāno, kad viņš iegādājas datoru vai mobilo telefonu, visbiežāk nav autoru vai tiesību īpašnieku darbu kopēšana, bet gan citas darbības, respektīvi, – saziņa, īsziņas, zvani, interneta lietošana, datu pārraide, dokumentu sagatavošana, dažādas programmas failu apstrādei. Savukārt citas, piemēram, mobilo telefonu funkcijas, kur ir fotoaparāts, video kamera – tas tiek izgatavots... tas, teiksim... šīs funkcijas tiek izgat...izmantotas lietotāju pašu radītā satura apstrādei vai veidošanai. Līdz ar to tur arī nav pamata iekasēt atlīdzību.

Tad attiecībā uz, nu, visbiežāk šajā lietā pieminēto muzikālo darbu kopēšanu šādās iekārtās. Piemēram, šobrīd mobilo sakaru tīklos esošo mobilo tālrunu vairākumam – vairāk kā 90 procentiem – iekšējā atmiņa nepārsniedz 50 megabaitus. Šāds atmiņas

apjoms ir ļoti ierobežots mūzikas darbu glabāšanai. Un šis te atmiņas apjoms pamatā tiek izmantots telefona funkciju nodrošināšanai, tātad, adresu grāmatas kontaktu glabāšanai, dažādu telefona aplikāciju glabāšanai, īsziņu, zvanu veikšanai, kalendāriem ierakstiem un tamlīdzīgi.

Tālāk. Praktiski viesiem mobilo telefonu un datoru lietotājiem ir pieslēgums internetam. Līdz ar to ļoti ticams, ka pirmā darba – šī te mūzikas darba – saglabāšana iekārtā notiek, lejuplādējot to no interneta, un, attiecīgi, tā nav pirmā kopija privātām vajadzībām, bet gan, nu, oriģināls, par kuru nav jāmaksā nesēju atlīdzība. Un, nu, tātad, ja šī te... iegādājoties iekārtu, būtu jāmaksā nesēju atlīdzība – tas būtu acīmredzama atkal netaisna iedzīvošanās.

Tālāk. Ir iekārtas, kas ir tieši paredzētas īpašnieku radīta satura saglabāšanai – tās ir fotokameras, videokameras. Attiecīgi šīm iekārtām paredzētas, paredzēti aksesuāri – atmiņu kartes un tamlīdzīgi. Šādu iekārtu nodarītais kaitējums tiesību īpašniekiem arī ir acīmredzami minimāls, ja vispār iespējams.

Vēl gribētu norādīt, ka tiesību īpašnieki... Es arī esmu bijusi darba grupas locekle – šīs te Kultūras ministrijas darba grupas locekle – jau vairākus gadus, un darba grupā ir biju tāda vēlme, tiesību īpašniekiem atdalīt nesēju atl... sadalīt nesēju atlīdzības jautājumu divās daļās. Vispirms runāt par nesēju sarakstu un pēc tam – tad, kad būs vienošanās par nesēju sarakstu – tad runāt par atlīdzībām. Un, mūsaprāt, šie jautājumi nav atraujami, jo, tieši runājot par taisnīgo atlīdzību, ir būtiski, gan kādi nesēji, gan kādas būs šīs te atlīdzības summas. Un arī šajā lietā šie te tiesību īpašnieki ir nodalījuši šo jautājumu un runā tikai par nesēju atlīdzības sarakstu, nerunājot par summām.

Tad būtisks arguments šajā lietā, mūsaprāt, ir, vērtējot samērīgumu, ir moderno tehnoloģiju attīstība un arī moderno pakalpojumu attīstība. Visa IKT nozare šobrīd iet virzienā, kas ievieš jaunus pakalpojumus un tehnoloģijas, atsakoties no individuālas datu glabāšanas un pied... tā vietā piedāvājot kolektīvu datu glabāšanu jeb tās sauktās mākoņu tehnoloģijas. Tas ir lētāk, tas prasa mazāk resursus, tas ir drošāk lietotājam, tas ir ērti lietotājam un dati ir... pieejamība, nu, no jebkuras vietas. Līdz ar to šādu pakalpojumu izmantošana ar vien pieaug, un tā ir IKT nozares nākotne.

Šādu pakalpojumu attīstība dod labumu ne tikai lietotājiem, kam ir ērti pieejami savi dati un arī vieglāk piekļūt legālam saturam, bet tas dod labumu arī tiesību īpašniekiem, jo, izmantojot šādus pakalpojumus, tiesību īpašnieki saņem atlīdzību par katru darba izmantošanu, nu, attiecīgi, tur ir dažādi biznesa modeļi, bet kopēšana tur nav iesaistīta.

Bez tam tiesību īpašnieku saņemtās atlīdzības pieaug, jo palielinās legāli izmantoto... legāli izmantotā satura apjoms.

Vēl vēlos uzsvērt, ka mūzikas izmantošanas pieaugumam, kas ir vērojams katru gadu un ko savā runā vakar minēja arī Milgrāves kundze, nav tiešas saistības ar kopēšanas pieaugumu. Respektīvi, tieši modernās tehnoloģijas, modernie pakalpojumi ir tas, kāpēc pieaug. Modernās iekārtas, ir tas, kāpēc pieaug mūzikas izmantošana. Un līdz ar to tikai arguments, ka mūzikas izmantošana pieaug, nav pietiekams, lai secinātu, ka attiecīgi būtu jāpieaug arī iekasētajai nesēju atlīdzībai. Piemēri šādām te modernām tehnoloģijām un pakalpojumiem Latvijas tirgū ir, piemēram, „Lattelekom” digitālā televīzija, „iTune”, „amazone.com” pieejamie gan literārie, gan filmas, gan mūzikas darbi un citi.

Vēl viens būtisks aspekts, kas, mūsuprāt, ir mainījies kopš nesēju atlīdzības sistēmas izstrādes un ieviešanas pirms 20 gadiem... Nu, kad vispār tika izstrādāts šis te nesēju atlīdzības koncepts, ir būtiski attīstījušās tehnoloģijas, kas ļauj autoriem pašiem aizsargāt savu darbus pret kopēšanu. Ir tā sauktā „Digital rights management” sistēma. Tāpat ir citi tehniskie līdzekļi, kas ļauj aizsargāt konkrētu nesēju pret kopēšanu. Un, attiecīgi, tā kā šādi līdzekļi ir pieejami un tie... tos var izmatot, ja nesējiem vienlaikus, ja vienlaikus autors piemēro šādus aizsardzības līdzekļus un vienlaikus tiek piemērota nesēju atlīdzība, atkal rodas šis te... netaisnība, jo lietotājam tehnoloģiski nav iespējams veikt kopēšanu, bet tai pat laikā ir jāmaksā atlīdzība.

Tāpat parādās iespējas jauniem biznesa modeļiem gan... gan izstrādājoties... gan piedāvājot jaunus pakalpojumus, gan tehnoloģijas ē... tātad autoriem ir, vai tiesību īpašniekiem ir iespējas attīstīt biznesa modeļus, kas viņiem ļautu pelnīt tieši no darbu izmantošanas. Tātad, ja šīs iespējas tiktu izmantotas un tirgū tiktu piedāvāti... piedāvātas iespējas ērti, par saprātīgu cenu, pietiekami vienkārši iegādāties legālu saturu, tam būtu būtiska ietekme gan uz pirātisma samazināšanos, gan uz kopējo ekonomikas pieaugumu.

Piemēram, 2011. gadā ir, tātad, Eiropas ekonomikas konsultāciju uzņēmums „Oxera consulting” ir veicis pētījumu, kas liecina, ka nesēju atlīdzības atcelšana dotu ieguvumu visām sabiedrības pusēm – gan lietotājiem, gan tiesību īpašniekiem. Un viņu aprēķinātais, tātad, ekonomikas pieaugums Eiropas Savienībā būtu 1,88 miljardi eiro gadā. Tāpat šis pētījums, tātad, pamato to, ka pieaugtu ne tikai ekonomika kopumā, bet pieaugtu arī tiesību īpašnieku ieņēmumi.

Tie ir arī argumenti, uz ko balstās daudzas no Eiropas valstīm, kas šobrīd pārskata savas nesēju atlīdzības sistēmas. Jo tā, piemēram, Somijā ir secināts, ka šī te nesēju atlīdzības sistēma ir netaisnīga pret abām pusēm – gan pret lietotājiem, gan pret tiesību īpašniekiem. Un, un šajā pētījumā – „Oxeras” pētījumā, ir konstatēts, ka valstīs, kur nesēju atlīdzība ir noteikta, satura un aizsargāto darbu tirgus attīstās daudz lēnāk, daudz mazāk tiek piedāvāts vietējais saturs, salīdzinot ar valstīm, kur šāda te atlīdzība nav noteikta.

Tad vēl par īpašnieku tiesībām aizsargāt savas intereses. Līdz šim darba grupas sarunās viens no būtiskākajiem argumentiem, kāds ir minēts no tiesību īpašnieku puses, ir, tāpat, – katru gadu samazinās iekasētās nesēju atlīdzības summa. Un mēs gribam uzsvērt to, ka nesēju atlīdzības sistēma ir tieši saistīta ar ekonomikas attīstību, un tā kā pēdējos gados ir ekonomikas lejupslīde, attiecīgi samazinājies tirdzniecības apgrozījums, tikai loģiski ir arī nesēju atlīdzības samazināšanās. Un tas nav, teiksim, iemesls nesēju atlīdzības palielināšanai.

Taču vienlaikus, ja mēs analizējam datus par Baltijas valstīm 2008., 2009., 2010. gadā (par 2011. gadu dati mums vēl nav pieejami), ne... iekasētā nesēju atlīdzība Latvijā ir visaugstākā. Salīdzinot ar Igauniju, Igaunijā ir mazāks tirgus, tas būtu loģiski, tomēr arī tā attiecība nav tāda, kāda ir tirgus attiecība, bet salīdz... Latvijā ir pat augstāka iekasētā nesēju atlīdzības summa nekā Lietuvā. Neskatoties uz to, ka Lietuvai ir pat, nu, lielāka valsts ar lielāku ekonomiku, šie te... tos ciparus varu precizēt, ja ir nepieciešams. Protams, šobrīd, kad Lietuvā situācija ir mainījies visticamākais, nākamgad Lietuvā iekasētā summa būs lielāka.

Un mēs savos argumentos darba grupas ietvaros un vēstulēs Kultūras ministrijai arī bijām analizējuši šo te iekasēto atlīdzību, salīdzinot to ar ekonomikas indeksiem, respektīvi, iekšzemes kopproduktu. Un tas arī parādīja, ka iekasētā nesēju atlīdzība uz vienu iedzīvotāju Latvijā ir lielākā visās Baltijas valstīs. Vai tiešām Latvijas ekonomika ir pārāka par pārējām? Nezinu.

Vēl ē... tāpat mēs esam vairākkārt mudinājuši Kultūras ministriju, arī savos priekšlikumos koncepcijā... koncepcijas uzmetumam... mēs, tāpat, ietvērām aicinājumu koncepciju izstrādāt tā, ka tā veicinātu šādu jaunu pakalpojumu attīstību. Jo tas, protams, prasa pūles no tiesību īpašniekiem – viņiem ir jāiegulda darbs, viņiem ir jādomā jauni biznesa modeļi. Bet tā ir normāla īpašnieka attieksme pret savu īpašumu, kad viņš rūpējas par savu īpašumu un rūpējas par zaudējumu novēršanu, un diemžēl darba grupas ietvaros mums ir radies iespaids, ka nesēju atlīdzība ir ļoti vienkāršs veids kā saņemt naudu.

Tā ir nauda, ar ko katru gadu var rēķināties, un tāpēc ir ļoti grūti atteikties no šīs sistēmas. Mēs arī nedomājam, ka vajadzētu atteikties no tās vienā dienā, jo tur tomēr ir pēctecība, bet pārskatāmā nākotnē šī sistēma jāpārskata. Jo, tiešām, tas iekasēšanas veids no importētājiem un pārdevējiem ir vienkāršs, ir zināmi lielākie importētāji, lielākie pārdevēji – no viņiem šīs summas tiek iekasētas. Tai pašā laikā ir daudz mazie importētāji, kas... kuriem neviens „pakaļ neskatās”.

Līdz ar to tas tiešām ir tā kā viegls veids naudas gūšanai, no kā grūti atteikties. Vēl daži argumenti attiecībā uz tiesību īpašnieku puses izmatotajiem pētījumiem, ko veikusi firma „FACTUM”, „FACTUM Research Studio”. Tātad viens pētījums tikai veikts 2007. un otrs –nupat, 2012. gadā. Ar 2012. gada pētījumu mums nav bijusi iespēja

iepazīties, bet laikā, kad tika uzsākta diskusija par nesēju... šiem te... noteikumu papildināšanu un par nesēju atlīdzības iekasēšanu, tātad, visas puses nonāca pie secinājuma, ka Latvijā nav ticamas informācijas par lietotāja kopēšanas paradumiem, un viens no veidiem, kā šo te informāciju iegūt, būtu šāds pētījums.

IKT nozares asociācijas piedāvāja, darba grupas ietvaros izteica vēlmi iesaistīties pētījuma organizēšanā, lai pēc iespējas nodrošinātu objektivitāti. Nu, diemžēl šāds piedāvājums netika pieņemts. Tiesību īpašnieki izvēlējās veikt pētījumu vieni paši, un tas mums liek šaubīties par pētījuma objektivitāti, jo tas tomēr ir vienas puses pasūtīts pētījums, lai arī firma ir uzticama. Tāpat vēlāk, analizējot šī te pētījuma rezultātus un secinājumus, tur ir acīmredzami trūkumi, kas, iespējams, nebūtu, ja pētījums tiktu veikts kopīgi.

Vēl viens jautājums, kas vakar tika tā kā netieši uzdots asociācijai, bija jautājums par kompaktdisku tirgus sagraušanu Latvijā, kas arī ir minēts mūsu... mūsu vēstulēs. Un tātad, tā situācija bija tāda, ka 2005. gadā, kad Latvijā un Lietuvā tika ieviesta nesēju atlīdzība, Latvijā atlīdzība tika noteikta 10 santīmi par kompaktdisku. Savukārt Lietuvā tā tika noteikta – 6 procenti.

Šāda atlīdzības noteikšana jau sākumā bija nesamērīga, taču, nu, šobrīd tā ir pilnīgi nepamatota. Piemēram, viena kompaktdiska cena vairumtirdzniecībā ir 12, 13 santīmi, un no tā 10 santīmi ir nesēju atlīdzība, kas nozīmē, ka nesēju atlīdzība vairākārt pārsniedz preces vērtību. Lietuvā, protams, tā kā bija šis te procentu piemērojums, atlīdzība mainījās līdz ar preces vērtību, Lietuvas tirgus kļuva konkurētspējīgāks. Latvijā ienāca internetveikali, kas bija reģistrēti Lietuvā. Piegādāja preces Latvijas lietotājiem. Līdz ar to Latvijā, teiksim tā, laikā no 2005. līdz 2007., 2008. gadam, kad Latvijā bija, nu, visā Eiropā bija ekonomikas uzplaukums, visa datoru tehnoloģiju pārdošanas nozare attīstījās, katru gadu apgrozījumam pieaugot divas reizes. Savukārt kompaktdisku pārdošanas apjomi nemainījās un pat samazinājās.

Līdzīga situācija Lietuvā bija ar datora cietajiem diskus, kas Latvijā nebija aplikti ar nodevu, bet Lietuvā bija aplikti. Attiecīgi, savukārt, datora cietos diskus lietuvieši pirka Latvijā, un šī tirgus daļa Lietuva samazinājās.

Un tātad šīs te analīzes būtība ir tā, ka Baltijas tirgus ir vienots un nesēju atlīdzības izmaiņas būtiski ietekmē tirgu, un „LIKTA” kā vadošā IKT nozares asociācija un arī kā asociācija, kas kopīgi ar piecām citām Latvijas IKT nozares asociācijām parakstīja vēstuli Satversmes tiesai...

Mēs vēlamies uzsvērt, ka, tātad, ka nozares interesēs ir nesēju atlīdzības tirgus attīstība Latvijā, nevis Lietuvā vai Igaunijā. Tas ir arī autoru interesēs. Tāpat mūsu interesēs ir tiesīb... tātad, aizsargāto darbu tirgus attīstība, jo tas palielina nesēju tirgu, tas palielina iekārtu tirgu, tas palielina iekārtu izmantošanu.

Līdz ar to, mūsaprāt, nesēju atlīdzības sistēmai ir būtiska ietekme uz Latvijas ekonomiku un uz šajā nozarē... un arī, līdz ar to uz visiem sabiedrības locekļiem. Tādēļ šis manis iepriekš teiktais pamato, tātad, mūsu uzskatu, ka jau esošie noteikumi balansē uz samērīguma robežas un tālāka nesēju saraksta paplašināšana viennozīmīgi būtu nesamērīga.

G. Kūtris: Paldies! Sāksim ar jautājumiem. Jūs tā teicāt, ka informācijas tehnoloģiju attīstība ir tāda, ka citāda iespēja regulēt darba izmantošanas iespējas, tostarp, ir tehniskie līdzekļi, kas ļauj aizsargāt darbu pret kopēšanu. Sakiet, lūdzu, ja tā situācija ir tik laba – šodien mēs gan runājam tikai par legālo kopēšanu – bet, ja tā tehnoloģija ir tika laba, kāpēc vispār cīņa pret pirātismu ir vajadzīga? Ja pielieto šīs tehnoloģijas, tad viss ir kārtībā? Valsts iegulda vienu miljonu un nosargā visu autoru tiesības?

A. Indāne: Tās tehnoloģijas ir izmantojamas katram autoram, katram ierakstu veicējam, piemēram. Tāpat... es nedomāju, ka šī... kad, nu, jā, pirātisma attīstība... Es domāju, ka galvenā atslēga cīņā pret pirātismu ir tiešām nevis cīņa pret kopēšanu, bet gan modernu, ērtu pakalpojumu attīstība, kas ļautu lietotājiem iegādāties saturu par samērīgu cenu.

G. Kūtris: Bet šobrīd taču... *[runā vienlaikus]*

A. Indāne: Tas ir tas, uz ko nozare ir aicinājusi tiesību īpašniekus jau ilgu laiku un diemžēl tam nav... tam nav atsaucības. Latvijā ļoti vāji attīstīti šādi pakalpojumi.

G. Kūtris: Bet, manuprāt, ne tikai Latvijā, bet arī citās valstīs ir samērā vienkārši vienu kopiju uztaisīt un dabūt no interneta, kaut vai. Vienalga ko... un dabū...

A. Indāne: Tās ir modernas tehnoloģijas, kas attīstās. Es domāju, tās iespējas arvien samazinās.

G. Kūtris: Tātad, jūsuprāt, aizsardzības mehānisms nenodrošina pilnībā šo... ?

A. Indāne: Tas, ko es minēju, ka šādi mehānismi ir pieejami. Un mēs aicinām autorus tos izmantot, un... un mēs aicinām... Tas, ko mēs esam redzējuši Latvijas tirgū līdz šim, ir... ir konc... tiesību īpašnieku koncentrēšanās uz nesēju atlīdzības iekasēšanu. Un, kā pat ir darba grupās izskanējis, ka ierakstu kompānijām, nu, teiksim, liela daļa no budžeta, ja ne pat lielākā daļa no budžeta, ir ieņēmumi no nesēju atlīdzībām. Līdz ar to ir veiktas ļoti mazas pūles, lai... lai izmēģinātu šīs iespējas, lai attīstītu tās iespējas. Jo autori viņas vairāk izmantos, jo viņas vairāk attīstīsies. Tas ir tirgus attīstības jautājums. Neattīstīsies tehnoloģijas, ko... ko neizmanto.

G. Kūtris: Vai jūsu asociācija, darbojoties tajā Kultūras ministrijas daba grupā, ir piedāvājusi valdībai, kā valstiskā mērogā palīdzēt šo... izpildīt Satversmes 113. pantā rakstīto tiesību aizsardzību?

A. Indāne: Jā. Mēs esam piedāvājuši vairākus kompromisa ē... kompromisa risinājumus. Kā jau es teicu, mēs esam aicinājuši... Tātad, kā mēs redzam, Eiropā pagaidām vēl nav sistēmas, ko varētu likt nesēju atlīdzības sistēmas vietā. Piemēram, Norvēģijā ir valsts finansējums. Nu, tas droši vien Latvijā nav iespējams. Bet Eiropas valstis tieši šobrīd domā par, par šādām iespējām. Bet vienlaikus mēs arī aicinājām Latviju sākt, sākt šādu diskusiju, un sākt par to domāt. Bet vienlaikus mēs piedāvājām dažādus kompromisa risinājumus, kas būtu pieņemami abām pusēm, kas ļautu paplašināt nesēju sarakstu. Bija piedāvājums...

Šeit jāņem vērā arī administrēšanas izmaksas. Piemēram, Lietuvā ieviestais saraksts no nozares, no IKT nozares puses skatoties, ir diezgan baismīgs, jo iekārtas tiek dalītas pēc to atmiņu apjomiem, iekārtām ir dažādas atlīdzības summas. Līdz ar to būtiski palielinās administrēšanas izmaksas. Iekārtas mainās, šis saraksts ir statisks, iekārtas, nu, pielīdzināt sarakstam ir sarežģīti. Tāpēc mēs piedāvājam vairākus risinājumus, kā to vienkāršot. Tāpat mēs piedāvājam risinājumu juridiskām... juridisko personu maksas... maksāšanas problēmas risināšanai. Ē... jā.

G. Kūtris: Tātad es saprotu, ka jūsu asociācija šajās sarunās nebija pret saraksta precizēšanu? Pie šī brīža Autortiesību likuma regulējuma, ka tomēr šīs atlīdzības tiek pagaidām vēl saglabātas.

A. Indāne: Jā, ja tas ir īstermiņa risinājums un, vienlaikus skatoties, kādas ir atlīdzības summas.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, jūs kā, visticamāk, arī speciālists šajā jomā nenoliegsiet, lai gan jūs kritiski izteicāt par to pētījumu, bet jūs nenoliegsiet, ka mūsdienās tās audio kasetes un video kasetes tiešām mazāk lieto nekā salīdzinoši visus tos citus instrumentus? ... [blakustroksnis] blu-ray disk, zibatmiņas?

A. Indāne: Jā, es piekrītu un arī atceros vakardienas jautājumu par to, kā atšķiras kompaktdisks no zibatmiņas šajā kontekstā, ka viens ir sarakstā un otrs nav. Un tas mūsu vērtējums situācijai ir tāds, ka, pirmkārt, Latvijā jau tā ir iekasēta vairāk atlīdzība nekā citās valstīs...

G. Kūtris: Runāsim par tehnoloģijām, ierīcēm.

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: Nerunāsim par summu šobrīd.

A. Indāne: Jā, tieši tā. Tas ir viens arguments. Otrkārt, nesēju atlīdzības sistēma paredz to, ka atlīdzība tiek iekasēta gan par tādām iekārtām, kas tiek izmantotas kopēšanai, gan par tādām iekārtām, kas netiek iekasētas... izmantotas kopēšanai. Līdz ar to summai ir būtiska nozīme, jo...

G. Kūtris: Es atvainojos, mēs runājam par informācijas nesējiem šobrīd diviem...

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: ... un jūs visu laiku novelkat uz to summu, ko iekasē, vai nu par kaut ko citu...

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: ... vai par summas lielumu...

A. Indāne: Tieši tā.

G. Kūtris: ... ko iekasē par citu. Bet salīdziniet informācijas nesējus!

A. Indāne: Mūsaprāt, informācijas nesēju salīdzināšana nav nepieciešama, jo mēs vispār uzskatām, ka nav jāiekasē atlīdzība ne par vienu no viņiem.

G. Kūtris: Bet, ja šobrīd likums paredz šo iekasēt?

A. Indāne: Taisni tāpēc mēs vērtējam, kas ir taisnīga atlīdzība. Un taisnīgu atlīdzību mēs vērtējam caur summu un caur... caur vispārējo situāciju. Mēs nevaram to skatīties atrauti –tikai nesējus un tikai summu. Tāpēc summai ir būtiska nozīme.

G. Kūtris: Vai, jūsuprāt, attīstoties tehnoloģijām un pilnībā, teiksim, nu, ne izmirstot, bet neizmantojot to, kas šobrīd sarakstā... Tad jūs piekristu, ka kaut kur citur šī summa jādabū, ja?

A. Indāne: Autoriem ir jāsaņem kompensācija par kopēšanu. Bet, kā jau es minēju, kopēšana arvien samazinās. Līdz ar to, kāda ir tā sistēma, kā autoriem tiks nodrošināta kompensācija, par to ir jādomā. Protams, kompensācija jāsaņem, par to nav šaubu. Ja, ja kopēšana notiek, kompensācija jāsaņem. Bet tas, ka, teiksim, Latvijā samazinās kompaktdisku izmantošana, tas ir arī šī te Latvijas, Lietuvas tirgus situācijas iemesls, lielā mērā. Jo Lietuvā kompaktdisku si... kompaktdisku izmantošana nesamazinās.

G. Kūtris: Jūs pieminējāt, ka tas ir vajadzīgs, nu, uz priekšu. Īstermiņa risinājumā vēl varētu būt, ja?

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: Sakiet, lūdzu, no 2005. gada, šobrīd, tā tad, ir pastāvējis. Strīds, ir kopš 2008. gada. Kā jūs uzskatāt, cik īss termiņš ir vajadzīgs, lai šo strīdu atrisinātu?

A. Indāne: Ar katru gadu pamatojums esošajiem Ministru kabineta noteikumiem samazinās, samērīgums arvien samazinās, arvien paliek, tā tad, šaubīgāks. Līdz ar to mēs varam nonākt situācijā, kur par samērīgumu runā otra puse šajā tiesā, es nezinu.

G. Kūtris: Otra lietiņa. Jūs minējāt arī par to, ka kopēšanās samazinās. Uz kādiem faktiem jūs balstāties?

A. Indāne: Tieši, ņemot vērā šo te jauno pakalpojumu pieejamību un jauno tehnoloģiju pieejamību. Ne... tirgus ir tāds, ka pakalpojums tiek piedāvāts tikai tad, ja ir pieprasījums. Ja ir pieprasījums, tas nozīmē, ka tas tiek izmantots.

G. Kūtris: Es nesapratu. Tātad šobrīd ir zudis pieprasījums?

A. Indāne: Tātad, tā kā tiek piedāvāti pakalpojumi, kas ļauj... kas neparedz kopēšanu, tas nozīmē, ka šie pakalpojumi tiek izmantoti. Ja nebūtu pieprasījums pēc šiem te mākoņu tehnoloģijas pakalpojumiem, tādi netiktu piedāvāti. Tur ir, kā jau es minēju, tas ir ērtāk, lētāk, drošāk un tamlīdzīgi.

Protams, mums nav pētījuma par lietotāju kopēšanas paradumiem. Tas ir arī viens no priekšlikumiem, ko mēs esam ierosinājuši Kultūras ministrijai, ka ir nepieciešams Latvijā veikt šādu pētījumu. Bet, ņemot vērā, tātad, tiesību īpašnieku pieredzi, kur bija vienas puses veikts pētījums, un mums radās šaubas par to pētījumu. Mēs gribētu, ka tas tiek veikts pēc iespējas objektīvākā veidā. Ideāli, ja tas... ja valsts to var veikt. Ja valstij nav tam finansējums, tad šādu pētījumu vajadzētu veikt visām, nu, teiksim, vismaz tiesību īpašniekiem un IKT nozarei kopīgi. Iespējams, pat Baltijas apmērā.

G. Kūtris: Paldies! Tiesnešiem jautājumi ir? Tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis: Jūs savā atbildes rakstā norādi, ka, pirmkārt, ir diskutabls jautājums, vai nepieciešams privātpersonām atļaut izgatavot šādu kopiju, un šeit arī jūs par to runājat. Es jums vēlreiz vēlos atgādināt, par ko iet lietas būtība. Mēs neapstrīdam šeit konstitucionalitāti šim principam. Un līdz ar to šajā tiesas sēdē tas nav apspriešanas objekts. Tas ir viens jautājums.

Otrs jautājums ir... otra lieta ir – jūs minējāt, otrkārt, vēl diskutablāks jautājums ir, cik lielā mērā ir pamatoti iekasēt atlīdzību par katru nesēju, ja nav zināms nesēja izmantotāja mērķis. Ja mēs paskatāmies Eiropas dokumentus, faktiski, un arī... un arī 34. panta pirmo daļu un otro daļu, tad izgatavotāja mērķis ir izmantot šo ierīci privātās kopijas izveidošanai. Un šeit nav nepieciešams pierādīt, vai šī ierīce tiek izmantota vai netiek. Tāpēc jau tas ir Eiropas Savienības direktīvas izšķiršanās jautājums un arī likumdevēja izšķiršanās jautājums, ja viņš šādu kārtību ir pieņēmis.

Respektīvi, ja jūs sakiet, ka... cik lietā mērā pamatoti var iekasēt atlīdzību, teiksim, par datu nesēju, tad jautājums ir tāds, vai vispār likums drīkst balstīties uz tehnoloģisku ri... teiksim, normatīvais akts drīkst balstīties, jūsuprāt, uz tehnoloģisku risinājumu?

A. Indāne: Tas... tātad normatīvo aktu balstīšanās uz tehnoloģisku risinājumu droši vien ir viens no, viens no variantiem. Būtiskākais jautājums šajā lietā ir samērīgums. Un tieši tāpēc mēs par to runājam.

U. Ķinis: Jā, tieši, tieši tāpēc es jums arī to jautāju. Piemēram, piemēram, kas tad ir *blu-ray*, piemēram, attiecībā pret... pret, teiksim... pret... pret citu iepriekšējo tehnoloģiju?

A. Indāne: Ja skatās uz *blu-ray* diskiem...

U. Ķinis: Jā.

A. Indāne: ... un tirgu, tad šobrīd Latvijas tirgū, Latvijas lietotājiem *blu-ray* disku rakstītāji ir, nu, varētu teikt, ļoti neliels procents.

U. Ķinis: Bet mēs nes... Jā.

A. Indāne: Līdz ar to nav... Nē, nē, bet, ja mēs vērtējam samērīgumu, tad *blu-ray* diski Latvijas tirgū netiek izmantoti kopēšanai tāpēc, ka lietotājiem nav... nav šādas ierīces.

U. Ķinis: Nu, tad tādā veidā...

A. Indāne: Tas ir...

U. Ķinis: Tādā veidā...

A. Indāne: Tas ir samērīguma jautājums.

U. Ķinis: Tādā veidā viņi arī netiek... nebūs iekasēta šī nodeva, acīmredzot.

A. Indāne: Nu, ja vien to neiegādājas juridiska persona.

U. Ķinis: Nu, bet ja jurid... Kāpēc juridiskai personai... taču Autortiesību likumā 34. ... trešā līdz sestai daļai tur ir minēta visa tā kārtība, kādā veidā juridiskas personas var pierādīt, ka viņas nav izmantojušas?

A. Indāne: Jā, un šobrīd tā ieviestā sistēma ir tāda, ka, tāpat, AKKA/LAA mājas lapā, kur ir publicēts profesionālo lietotāju saraksts, ja nemaldos, ir 170 aptuveni šī te sarakstā esošas personas, kas pret kopējo juridisko personu skaitu Latvijā, nu, es teiktu, kad tas ir niecīgs skaits, kas... visas pārējas juridiskās personas, kas izmanto datu nesējus savu datu glabāšanai, grāmatvedības dokumentu glabāšanai, informācijas sistēmu uzturēšanai, visas maksā par nesējiem nodevas.

U. Ķinis: Nu, bet tāpat iespēja pastāv.

A. Indāne: Jā, un sistēma ir ļoti sarežģīta, un taisni tāpēc mēs esam iesnieguši ierosinājumus sistēmas vienkāršošanai, bet tur arī ir bijis liels... tiesību īpašnieku pretestība sistēmas vienkāršošanai.

U. Ķinis: Un, un tad jautājums. Jūs miniet par to, kad norma, apstrīdētās normas, tāpat, šobrīd, pašreizējā redakcijā ir... atbilst samērīguma principam, jo ievērotas dažādas sabiedrības grupu intereses. Sakiet, lūdzu, kādas sabiedrības grupu intereses tiek ievērotas?

A. Indāne: Pirmkārt, tās ir lietotāju intereses. Respektīvi, lietotāju un Latvijas sabiedrības intereses uz kultūras pieejamību, uz kultūras daudzveidību vai dažādību. Protams, tās ir arī importētāju vai pārdevēju intereses, bet... bet galvenais, galvenais ir lietotāju... un Latvijas sabiedrība ar šo te kultūras pieejamību.

U. Ķinis: Tas ir jūsu viedoklis.

G. Kūtris: Jautājumi? Tiesnešiem vēl jautājumi?

U. Ķinis: Viens, viens jautājums vēl. Es vēl jums gribēju pajautāt par jūsu to minēto... Es domāju, ka varbūt, ka varētu tehniskais eksperts arī te paskaidrot. Bet, manuprāt, ka jūs miniet... miniet jautājumus, ko jūs esat minējuši arī savā atbildes rakstā, lietas lapā 7, Latvi... „Lattelekom”, piemēram, digitālā televīzija – raidījumi tiek glabāti datu nesējos. Vai tomēr šādi datu nesēji, pieminēšana, faktiski, nav pus... daļa jau no licences, kas ir paredzēta jau attiecīgu... autortiesību direktīvā kā nosacījums, kad var nepiemērot šo nodevu?

A. Indāne: Jā, un vienlaikus tiesību īpašnieki piedāvā iekļaut sarakstā mājas kinozāles vai televizorus ar ieraksta funkciju.

U. Ķinis: Jā, nu, bet es jums jautāju tieši par... jūs miniet par, teiksim, par „Lattelekom”. Es vienkārši izvīrzu šo jautājumu tāpēc, kad... vai ir jūs... no jūsu puses ir izmantoti tie... tās iespējas, ko piedāvā Eiropas Savienības attiecīgie dokumenti, teiksim, direktīva, teiksim, par tiem nosacījumiem, kritērijiem, kuri... kuriem vajadzētu būt ievērotiem, teiksim, izstrādājot šādu saraktu?

A. Indāne: Es nevarēšu sīkāk komentēt „Lattelekom” attiecības.

U. Ķinis: Nu, teiksim, nav runa par „Lattelekom”. Es vienkārši minēju „Lattelekom” kā piemēru. Bet tur ir runa – tad var atbrīvot, ja ir daļa no licences, kaut kādā veidā var pierādīt, kad ir saņemta jau iepriekš samaksa. Otrs kritērijs ir šis tehnoloģisko līdzekļu pielietojums, un trešais kritērijs ir, ja tas kaitējums ir minimāls. Un es gribētu pajautāt jums saistībā ar, teiksim, jaunām tehnoloģijām attiecībā. Vai pašā tehnoloģijā nav iestrādāta jau kaut kāda... teiksim, ierobežojumi autortiesību darbu izmantošanā?

A. Indāne: Par kādām tehnoloģijām jūs domājat?

U. Ķinis: Nu, piemēram, datorā vai... vai mobilajā telefonā. Vai automātiski tas nozīmē, ka jebkura šī ierīce var izmantot kā kopiju... kā kopēšanas ierīci šāda darba kopēšanai?

A. Indāne: Tātad jautājums ir par to, vai moderno tehnoloģiju iekārtas jau ietver aizsardzību pret kopēšanu?

U. Ķinis: Jā.

A. Indāne: Es esmu asociācijas pārstāvis un līdz ar to nevaru, neesmu kompetenta izteikties šajos jautājumos, bet ja... es varu konsultēties ar kolēģiem...

U. Ķinis: Labi, tad mēs pajautāsim ekspertam, mums ir eksperts šajā jautājumā. Paldies!

G. Kūtris: Vai pieteikuma iesniedzēja pārstāvim būtu jautājumi?

L. Liepa: Jā, godātā tiesa, liels paldies par iespēju! Liels paldies par jūsu sniegto mutvārdu paskaidrojumu, jo tas, jāsaka, savā ziņā mūs apmierināja. Ja es esmu pareizi

jūs sapratis, jums nav iebildumu pret sarakta paplašināšanu? Tātad to jūs tikko teicāt, atbildot uz tiesas jautājumu.

A. Indāne: Tikai, vienlaikus vērtējot arī summas.

L. Liepa: Aha, tātad kopumā jūs pieņemt, ka hipotētiski šajā sarakstā varētu atrasties kaut vai visi datu nesēji, ja summas būtu adekvātas?

A. Indāne: Nē, ne visi datu nesēji.

L. Liepa: Tomēr.

A. Indāne: Kā es minēju, multifunkcionālas iekārtas noteikti nevar atrasties šajā sarakstā. Ir jārūnā gan par sarakstu, gan par atlīdzībām.

L. Liepa: Jā, tad jūs joprojām uzstājat, ka ir kaut kādas iekārtas, kurās ir nozīmīgāka viena vai cita funkcija...

A. Indāne: Tieši tā.

L. Liepa: ... neskatoties uz to, ka vakardienas tiesas sēdē mēs konstatējām, ka, ja kaut vai viena no 69 funkcijām ir ieraksta vai datu nesēja funkcija, tad nav nozīmes...

A. Indāne: Jā, bet vienlaikus direktīvā ir noteikts, ja šis te kaitējums ir minimāls, tad atlīdzība nebūtu iekasējama.

L. Liepa: Tātad jūs uzskatāt, ka atlīdzīb...

A. Indāne: Multifunkcionālām iekārtām tas kaitējums ir minimāls.

L. Liepa: Kur tad jūs novilkto to līniju, kuras tad no tām datnēm, kuras no iekārtām būtu un kuras nebūtu iekļaujamas sarakstā?

A. Indāne: Piemēram, mobilais telefons, piemēram, dators nav iekļaujams.

L. Liepa: Jā, man jāatzīst godīgi, ka manā mobilajā telefonā ir 17 stundas ar labu mūziku.

A. Indāne: Tas ir individuāls gadījums, es domāju.

L. Liepa: Bet jūs...

A. Indāne: Un vienlaikus...

L. Liepa: Paldies! Taču jūs nenoliedzat, ka tādi gadījumi var būt?

A. Indāne: Jā.

L. Liepa: Jebkuram no šeit zālē esošajiem.

A. Indāne: Jā, tādi gadījumi var būt, bet tai pašā laikā, mēs arī esam savā... savā rakstveida paskaidrojumā minējuši jauno „iTune” pakalpojumu, kas ļauj, tātad, ja tā varētu teikt, tad... tātad šī pakalpojuma būtība ir tāda, ka cilvēks samaksā atlīdzību par... arī par to mūziku, kas jau ir viņa datu nesējā, un tādējādi tiek novērsta jebkādas šaubas par to, ka tā ir kopija, par kuru nav saņemta atlīdzība.

L. Liepa: Jā, šis jūsu komentārs attiecas uz to jomu, ko tiesa diezgan strikti ir norādījusi, kas neattiecas uz konkrētās lietas priekšmetu, tas ir pilnīgi cits atlīdzības modelis, pilnīgi cits.

A. Indāne: Tas attiecas tādēļ, ka mēs vērtējam samērīgumu. Un vērtējot samērīgumu, ir jāņem vērā jaunās tehnoloģijas, kas ir pieejamas lietotājiem un ko lietotāji izmanto.

L. Liepa: Samērīgumu attiecībā, kā jūs uzskatāt, uz jūsu pārstāvēto personu loku.

A. Indāne: Uz visām pusēm. Kā es minēju... kā es minēju, tātad, šī te jauno pakalpojumu attīstība un ceļi šajā virzienā dotu ieguvumus visām pusēm.

L. Liepa: Lieliski! Parunāsim par jaunajiem pakalpojumiem. Jūs sakāt, ka attīstās tā saucamais „Cloud Computing” vai „mākoņu tehnoloģijas”. Pastāstiet, kā es varu piekļūt caur datiem mākonim? Kas man nepieciešams tehniski?

A. Indāne: Tātad jums ir nepieciešama ierīce, kas to atbalsta.

L. Liepa: Labi. Tātad ierīce ir vajadzīga.

A. Indāne: Ierīce, protams, ir vajadzīga.

L. Liepa: Labi. Tālāk?

A. Indāne: Tālāk, es neesmu šādu pakalpojumu nevienu izmantojusi, es nevaru tehniski komentēt, bet tas mans pieņēmums ir tāds, ka jūs, es nezinu, droši vien ievadāt kaut kādu paroli vai tamlīdzīgi, jums ir vai nu interneta piekļuve vai tamlīdzīgi un... un tātad šī te pieceja tiek nodrošināta.

L. Liepa: Tātad ir nepieciešama vēl papildus starpniecība starp mani un šo datu glabātuvī, kura var atrasties jebkurā citā jurisdikcijā, ne obligāti Latvijā?

A. Indāne: Iespējams, jā.

L. Liepa: Jā, nu, skaidrs. Un cik daudz šobrīd tad – pēc jūsu apsvērumiem, ja jūs sakāt, ka šis, tātad, ir jautājums, kuru vajadzētu reāli vērtēt šodienas regulējuma ietvarā – cik tad šobrīd lieto šādas „mākoņu tehnoloģijas”.

A. Indāne: Kā es minēju, mums nav pētījumu, mēs esam aicinājuši veikt šādu pētījumu un esam gatavi iesaistīties tāda pētījuma veikšanā.

L. Liepa: Paldies! Tad faktiski mēs varētu vienoties par to, ka tas nav esošā regulējuma alternatīva, bet tā viennozīmīgi ir, visticamāk, nākotnes perspektīva.

A. Indāne: Es domāju, ka tā ir esošā regulējuma alternatīva, jo, ja, piemēram, mēs skatāmies uz... ja mēs skatāmies uz datora tehnoloģiju, piemēram, tirgus pārdošanas apjomiem, tad tie pieaug ar katru gadu, ar katru gadu mainās... Šī te attīstība IKT nozarē ir tik strauja, pakalpojumi nāk, viņi – modernie pakalpojumi – ienāk tirgū pusegada, gada laikā. Līdz ar to šos te, šos te pakalpojums nevar atlikt, ka pēc pieciem vai pēc desmit gadiem varbūt mēs tādus izmantosim. Nē, mēs viņus izmantojam šodien.

L. Liepa: Vai es neklūdījos tikko dzirdot, jūs sakāt mēs viņus izmantojam šodien, tai pat laikā pirms pus minūtes jūs teicāt, ka jūs nezināt pat, kā īsti viņu izmantot?

A. Indāne: Jā, es neesmu izmantojusi.

L. Liepa: Jūs neizmantojat, es arī nē.

A. Indāne: Man arī, jā, manā telefonā arī nav mūzikas.

L. Liepa: Nav mūzikas.

A. Indāne: Es vienkārši... [*runā vienlaikus*]

L. Liepa: Esošajā sistēmā mēs runājam par nākotnes perspektīvu, kas, visticamāk, iestāsies, taču tās iestāšanās laiku un to penetrācijas apjomu, tas ir apjomu tiem cilvēkiem, kuri to izmantos, šobrīd mēs vēl pavisam noteikti nevaram runāt kā masveidīgu, kā vispārēju, kā tādu, ko visi lietotāji privātai savai datu izmantošanai lieto šobrīd esošajās situācijā.

A. Indāne: Nu, teiksim tā – nedz mums, nu, nav... nav neviena objektīva pētījuma, kas pierādītu to vai pretējo. Tāpat nav pētījumu, kas pierādītu, ka šādi pakalpojumi netiek izmantoti.

L. Liepa: Paldies! Nav pētījumu, nav argumentu. Ja es varētu pajautāt jums par to pirmo jūsu punktu, respektīvi, par juridisko personu, kā jūs uzskatāt, tiesību ierobežojumu. Vai jūs neatzītu tomēr, ka, tāpat, runājot par to, ka, apstrīdot autortiesību un blakustiesību pārstāvēto autoru organizāciju prasību paplašināt nesēju skaitu, jūs runājat par, izsakoties nosacīti, āboliem, mēs – par burkāniem? Mēs runājam par objektiem, jūs runājat par subjektiem. Šī prasījuma ietvaros nav apstrīdēta norma, kura attiecas uz konkrēto subjektu loku, kuriem būtu vai nebūtu jāpiemēro atlīdzības maksāšanas pienākums. Turpretim jūs turpināt kā argumentu pret mūsu apsvērumiem, ka, tāpat, šis atlīdzības apjoms būtu jāiekasē, arī, tai skaitā, no jauniem datu nesējiem. Vai tas ir ... [*blakustroksnis*] arguments? Šeit, es redzu, ka tas nav. Jūs man piekritīsiet?

A. Indāne: Es nepiekritīšu.

L. Liepa: Tomēr?

A. Indāne: Jā. Es varu pamatot savu atbildi. Respektīvi, kā es teicu jau sākumā, mūsaprāt, būtiskākais šīs lietas jautājums ir jautājums par taisnīgu atlīdzību, jo mēs vērtējam taisnīgu atlīdzību, tai skaitā to atlīdzību, kas ir iekasēta ilgu gadu laikā, un, tai skaitā, to atlīdzību, kas tiek iekasēta šobrīd. Mēs runājam arī par summu. Un, ja mēs runājam par summu, tad mēs runājam arī par to, no kā viņa ir iekasēta. Un, ja šī summa ir iekasēta arī no juridiskām personām, tad attiecīgi... attiecīgi droši vien būtu jāsamazina tā summa, kas ir iekasēta no fiziskām personām, jo tāpat tiesību īpašnieki ir ieguvuši no juridiskām personām to, ko viņiem nevajadzēja iegūt.

L. Liepa: Tiesību īpašnieki bauda to labumu? Es nekommentēšu, bet es vienkārši tad jums jautāšu. Tātad, ja jūs atzināt pirmīt savā paskaidrojumā, ka autoriem ir jāsaņem kompensācija par kopēšanu?

A. Indāne: Protams.

L. Liepa: Lieliski, tātad ir skaidrs, ka... un jūsu koncepts – šobrīd, tas, kā jūs viņu tagad paskaidrojat, nozīmē – mēs viņiem vienreiz nolikām „lielu kluci uz galda”, es ļoti atvainojos par tādu vulgaritāti, bet, tātad, mēs nolikām lielu naudas summu 2005. līdz 2008. gadā, un viņiem tagad vajadzētu apmierināties un būt pateicīgiem par šo lielisko laiku?

A. Indāne: Juridiskās personas turpina maksāt arī šodien.

L. Liepa: Vai mēs esam vainojami pie tā?

A. Indāne: Ē...

L. Liepa: Kurš ir vainīgs pie tā, ka juridiskām personām ir šis izņēmuma prasījums?

A. Indāne: Tiesību īpašnieki nav nevienu brīdi atbalstījuši juridisko personu iekasēšanas sistēmas vienkāršošanu.

L. Liepa: „LIKTA” neatbalsta tiesību īpašniekus, jūs... – mēs neatbalstām „LIKTU”.

A. Indāne: Nu, tā droši vien ir laba... laba pozīcija... [runā vienlaikus]

L. Liepa: Mēs nevaram likumdevēja vietā mainīt Autortiesību likuma grozījumus, jūs piekritīsiet?

A. Indāne: Tā droši vien ir laba pozīcija, jā, tālākai attīstībai un valsts tiesību sistēmai.

L. Liepa: Lieliski, pateicos!

G. Kūtris: Paldies!

M. Šķiņķis: Es... ja drīkst, vienu jautājumu par samērīgumu?

G. Kūtris: Drīkst.

M. Šķiņķis: Jūs minējāt samērīguma principu un to, kad tas ir ļoti svarīgs šajā lietā. Samērīguma pārbaude mums prasa meklēt alternatīvas. Un vai nav alternatīvas – kaut kādi mazāk ierobežojoši varbūt līdzekļi un tamlīdzīgi. Un jūs minat, ka ir nesēju iekārtas, kuras, kā jūs sakāt, kur gan nav pētījumu, bet izmanto maz kopēšanai vai, vai nepērk, lai kopētu. Tad vai jums nešķiet, kad alternatīva būtu – šiem nesējiem un iekārtām paredzēt atlīdzības maksājumu varbūt mazāku kā tiem nesējiem un iekārtām, kā jūs... acīmredzot, jūsuprāt, ir tādi arī nesēji, kurus pērk tikai, lai kopētu – tiem paredzēt lielāku? Un ka to samērīgumu varētu sasniegt tieši tajā atlīdzības maksas

punktā, ne tik daudz tajā sarakstā, jo nebūtu strīdu, kad, ja Lauris ir vienīgais cilvēks valstī, kas telefonā kopē, tad varbūt arī par to pienāktos atlīdzība – vienkārši mazāka?

A. Indāne: Līdz šim tiesību īpašnieku piedāvātās atlīdzības demonstrē citu tendenci, kur šis te kritērijs nekad nav ņemts vērā.

M. Šķiņķis: Es, es... jautājums nav par konkrētu summu – vienkārši par principu, vai tā nav alternatīva?

A. Indāne: Nē, nu, jūs runājat par summu. Es nezinu, vai tā ir alternatīva. Es domāju, ka mums ir jāņem vērā tomēr direktīvas uzstādījums, ka par nesējiem un iekārtām, kas nenodara kaitējumu vai var nodarīt minimālu kaitējumu, šī te atlīdzība nav jāiekasē. Kāpēc mums ir jāaizmirst šis princips, bet jāpiemēro otrs? Neredzu iemeslu.

M. Šķiņķis: Es to direktīvu lasu nedaudz savādāk.

G. Kūtris: Jautājumus...

M. Šķiņķis: Jā...

G. Kūtris: ...nevis diskusijas!

M. Šķiņķis: Tad man vairāk nebūs jautājumu.

G. Kūtris: Paldies! Ministru kabineta pārstāvim jautājumi būs?

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa! Man ir pāris jautājumi. Arī saistībā ar šodien tiesas uzdoto jautājumu, atbildi, kas attiecas uz jūsu minētajām autora tehnoloģiskām iespējām aizsargāt savus darbus pret kopēšanu – uz ko bija tiesas jautājums par to, ka no interneta ir viegli dabūt kopiju. Sakiet, lūdzu, kā jūs kā nozares speciāliste vērtējat, vai lielākajā daļā gadījumu tas saturs, ko par atlīdzību legāli iegūst no interneta, ir kopēšana šī strīda... ir šī te viena atļautā kopija šīs te diskusijas kontekstā, vai arī tas ir pirmais oriģināls, ko iegādājas šis te datora īpašnieks internetā, samaksājot par to atlīdzību, kurā jau ir ietverta atlīdzība autoram? Kā visbiežāk tas notiek? Tieši tas pats arī attiecas uz mobilajiem telefoniem.

A. Indāne: Protams, kā jau es minēju, lielākajai daļai datoru un telefonu lietotāju ir šis pieslēgums internetam un līdz ar to mūzikas darba saglabāšana šajās ierīcēs visbiežāk notiek, lejuplādējot tās no interneta. Un, attiecīgi tā ir, tas ir pirmais oriģināls, par ko ir samaksāta atlīdzība pie legālās iegādes, un tā nav kopēšana šīs te nesēju atlīdzības sistēmas ietvaros.

G. Kūtris: Es atvainojos, ja drīkst precizēt...

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: ... kurš, kam ir maksājis kurā brīdī?

A. Indāne: Tātad, ja cilvēks savā telefonā vai datorā ielādē mūziku no „DoReMi” veikala, internetveikala, tātad viņš samaksā pie iegādes par šo te mūziku, kas

atrodas viņa telefonā. Un nav, nav kopēšanas. Tā ir... Tas ir tāpat, kā veikalā nopirkt kompaktdisku. Jau ir samaksāts.

G. Kūtris: Jā, es saprotu, ja interneveikalā pērk.

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: Bet internetā ir pietiekami daudz vietņu...

A. Indāne: Tas ir pirātisms.

G. Kūtris: ... kur var iet iekšā, kur piedāvā mūziku bez maksas.

A. Indāne: Tas ir pirātisms. Nē, ir dažādas lietas...

G. Kūtris: Es atvainojos, Latvijas mājas lapās.

A. Indāne: Ir dažādas lietas. Viena lieta ir pirātisms. Un tas arī ir tas arguments, ko mēs esam darba grupās daudz runājuši, un par ko, kur arī būtiski trūkumi ir 2007. gada „FACTUM” pētījumā, kur ir iekļauts iekšā šis te pirātisms. Lai arī tur ir minēti argumenti, ka viņš nav iekļauts, tur tas ir acīm redzams, kad ir, pirātisms ir iekļauts. Otrs arguments ir autori, kas izmanto jaunās... jaunus biznesa modeļus, meklē jaunas pieejas. Tā kā mūzikas, nu, piemēram, kompaktdisku pārdošana samazinās, oriģinālo albumu pārdošana samazinās, autori meklē jaunus veidus. Piemēram, viņi organizē koncertus, savus diskus dod par velti. Viņi dod radiostacijām savus ierakstus par velti, viņi, iespējams, ielādē internetā savu mūziku par velti, lai palielinātu popularitāti un, piemēram, pelna uz koncertiem, pelna savādākā veidā, pelna, piesaistot citus pakalpojumus. Tā ir autoru izvēle, ka viņš savu mūziku dod par velti. Un, es domāju, pie šādas situācijas, ja autors ir gribējis savu mūziku dot par velti un atļāvis kopēšanu, kāpēc lietotājam par to būtu jāmaksā nesēju atlīdzība? Es domāju, ka nav jāmaksā.

G. Kūtris: Lūdzu, turpiniet!

I. Krodere-Imša: Jā, precizējot šo joprojām, neatkarīgi, vai tiek nopirkts par naudu „DoReMi” vai „iTune”, vai jebkurā citā šādā pakalpojuma sniedzējā, vai arī ar autora atļauju, vai viņa mājas lapā, vai tamlīdzīgi ielādējot par brīvu, tāpat, Jūsu viedoklis, ka tas ir darba pirmais eksemplārs un nevis kopija šī te... šīs te diskusijas...

A. Indāne: Protams.

I. Krodere-Imša: Tā tas ir, ja. Sakiet, lūdzu, ja šis pirmais eksemplārs ir iegādāts, tāpat, par naudu, lejupielādējot to telefonā vai datorā. Un pēc tam par šo pašu, faktiski, nevis pēc tam, bet pirms tam jau, pērkot šo ierīci, ir maksāta nesēju nodeva. Vai šeit jūs nesaskatāt dubulto maksāšanu par vienu un to pašu, kas arī līdz ar to varētu būt kritērijs, lai vērtētu šo te taisnīguma principu?

A. Indāne: Mēs tur drīzāk saskatām, tas, ko jau es minēju, – netaisnīgu iedzīvošanos. Jo nav nekāda pamata iekasēt nesēju atlīdzību par oriģināla saņemšanu.

I. Krodere-Imša: Par pirmā eksemplāra?

A. Indāne: Par pirmā eksemplāra pirkumu.

I. Krodere-Imša: Skaidrs. Paldies, šajā daļā man viss. Bet vēl viens jautājums saistībā ar jūsu darbu šajā te darba grupā pie kabineta grozījumiem... Vakar arī no tiesas puses izskanēja tāds jautājums, ka, ja reiz darba grupā nevarēja nonākt pie vienota viedokļa par šo te – par izmaiņām šajos kabineta noteikumos, kāpēc Ministru kabinets nepieņēma pēc savas iniciatīvas grozījumus, papildinot šo sarakstu. Nu, tā kā Kultūras ministrija bija virz... Kultūras ministrijai bija jābūt virzītājam šādiem grozījumiem. Kāds ir jūsu kā darba grupas locekles viedoklis, kāpēc netika virzīti tādi grozījumi, kādus Kultūras ministrija, piemēram, uzskatīja par vajadzīgiem, neatkarīgi no tā, ka darba grupā vienots viedoklis netika panākts?

A. Indāne: Tur ir vairāki iemesli. Viens no iemesliem ir tāds, ka tiesību īpašnieku pozīcija daba grupā bija diezgan ultimātīva. Ja IKT nozare piedāvāja vairākus kompromisus, tad no tiesību īpašnieku puses, manuprāt, bija viens kompromiss, kas bija atsevišķo nesēju atlīdzības summu samazināšana. Otrs. Piedāvātie argumenti, kāpēc konkrētas iekārtas jāiekļauj sarakstā, vai kāpēc, nu, teiksim... Mēs arī darba grupas ietvaros rēķinājām, kāda būtu, ņemot vērā aptuveno apgrozījumu, ko varētu prognozēt konkrētām iekārtām tirgū, pārdošanas apgrozījumu, kādi varētu būt tiesību īpašnieku ieņēmumi, un tie ieņēmumi bija nesalīdzināmi ar esošiem ienākumiem... ieņēmumiem. Tāpat tas arguments, kas tika minēts – 330 miljoni gadā, latu gadā, kas ir tiesību īpašniekiem nodarītie kaitējumi, nu, arī ir acīm redzami nepamatota summa. Līdz ar to viens no iemesliem ir tāds, ka, tāpat, nebija iespējams atrast šos te argumentus. Nu, šos argumentus nesēju saraksta papildināšanai vai summu palielināšanai, vai mainīšanai.

Otrs, es domāju, iemesls ir arī procesuāls. Respektīvi, Ministru kabinetā ir noteikta kārtība, kā tiek pieņemti normatīvie akti. Šajā gadījumā jautājums bija strīdīgs. Attiecīgi, atbilstoši Ministru kabineta praksei tika izveidota darba grupa. Tāpat darba grupas izveidošanas mērķis ir nonākt pie kaut kāda rezultāta. Tāpat, nu, arī Saeimas komisija, tāpat, bija vien... Teiksim, apspriešanas Saeimas komisijā par šo te jautājumu un arī tā pateica – lūdzu atgriezieties darba grupā un izvērtējiet. Un, attiecīgi, tā kā nebija, nebija šī te rezultāta, nebija arī ko nest uz Ministru kabinetu. Un nav, ja nav darba grupai viedoklis par to, kādam ir jābūt normatīvajam aktam, tad arī Ministru kabinets nekādu lēmumu nevar pieņemt, jo skaidrs, ka Ministru kabineta sēdē atjaunosies visa darba grupas diskusija – tur būs tiesību īpašnieku pārstāvji, tur būs IKT nozares pārstāvji, un vienkārši lēmumu nevarēs pieņemt. Taisni tāpēc Kultūras ministrija, manuprāt, izvēlējās šo te soli – rakstīt koncepciju, jo koncepcijas formāts ļauj iekļaut dažādus variantus un, un visas puses var iekļaut savus, nu, argumentus – vairāk vai mazāk, cik, teiksim, ministrija to uzskata par pamatotu. Un attiecīgi tad šādā formā to jautājumu var aiznest uz kabinetu, un kabinets var pieņemt politisku lēmumu, kā tad

būs, kāda būs tā sistēma, tālāk būs Latvijā, kāds ir tas samērīguma mērs. Nu, tā es vērtētu to situāciju un, un iemeslus.

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa!

G. Kūtris: Paldies! Jūs gan neesat Kultūras ministrijas viedokļa aizstāvētāja šeit, bet jūs mēģinājat viņu pozīciju aizstāvēt, kaut gan koncepcijas pat uzmetumā nebija divu versiju, tikai viena versija.

A. Indāne: Taisni tā... nē...

G. Kūtris: Vajadzēja virzīt ar visām versijām, kā jūs pareizi... *[runā vienlaikus]*

A. Indāne: Es gribu teikt, tā... es... es šeit runāju kā darba grupas loceklis kā... kā klātesoša persona. Respektīvi, tas, ko mēs apspriežam kā Kultūras ministrijas koncepciju, nebūt nav koncepcija. Tā tiešām ir... tas tiešām ir koncepcijas uzmetums, kur vēl nav piedāvāti varianti. Izvērtējot šo te uzmetumu, mēs piedāvājam savu informāciju, kas jāiekļauj, savu variantu, kas jāiekļauj. Un, un cik es atceros, tad ministrijas plāns bija iekļaut gan tiesību īpašnieku radikālo viedokli, gan nozares...

G. Kūtris: Bet vezums vienalga tajā pašā vietā stāv. Ko gribēja, ko negribēja, bet stāv?

A. Indāne: Nu, jā, bet Latvijas valstij ir risinājums.

G. Kūtris: Latviešiem ir tāds pastāstiņš par diviem auniem uz laipas.

A. Indāne: Jā.

G. Kūtris: Paldies jums!

A. Indāne: Lūdzu!

G. Kūtris: Aicinām tālāk saskaņā ar mūsu plānu kā pieaicināto personu Rīgas Juridiskās augstskolas vieslektori un zinātni Dr.iur. Ingrīdu Kariņu-Bērziņu. Lūdzu!

Arī jūs jau savu rakstveida viedokli lietā mums sniedzāt, un šeit jūs aicināta izklāstīt savu viedokli, jūsu skatījumu uz šo problēmu, un risinājumus attiecībā uz abām apstrīdētajām normām un šo nesēju iekļaušanu vai neiekļaušanu sarakstā un aplikšanu. Lūdzu!

I. Kariņa-Bērziņa: Labdien! Paldies par jauko uzaicinājumu atnākt pie jums! Es laikam būšu vienīgā, kura piedalīsies sēdē, kurai īstenībā attiecībā uz gala iznākumu nav konkrēts viedoklis, ka jums... lūk, man tagad būtu jāpārlicina – jums jādara šitā vai jums jādara tā.

Es esmu uzrakstījusi savu... savas atbildes uz konkrētiem jautājumiem. Jautājumu starpā nebija lūgums izvērtēt, nu, kādam tad būtu jābūt tam spriedumam. Bet varbūt vienkārši es varētu nedaudz pakomentēt vienu jēdzienu, par kuru mēs esam diezgan daudz runājuši. Un tas ir par – samērīgums. Un par kaitējumu. Jo man liekas, ka mēs esam atkal un atkal atgriezušies pie tā. Un, es domāju, mazliet atkāpjoties, mazliet

atkāpjoties un mazliet pavērojot nesēju atlīdzības sistēmu kopumā, kā viņa ir Eiropas Savienībā, kas ir novērojams – ir, ka likmes dažādās valstīs ļoti atšķiras. Un, ja palasa nedaudz zinātnisko literatūru šajā laukā, mēs arī redzam, ka nav vienotas izpratnes par to, ko jūs vakar jautājāt – kādiem būtu jābūt kritērijiem, kur tiek piemēroti.

Nav šādas izpratnes par to, kā izvērtēt kaitējumu, tāpēc, ka kaitējums ir tādā ļoti varbūtības izteiksmē. Nav skaidri zināms, ka tas nesējs ir izmantots šāda satura kopēšanai. Nav zināms, ka šī konkrētā autora darbs tiek kopēts. Līdz ar to saikne starp iespējamo darbību un vajadzību kaut kādīgi atlīdzināt kaitējumu, ja tāds vispār ir radīts – ir ļoti grūti savilkt tās lietas kopā.

Un līdz ar to man gribētos izteikt tādu viedokli, ja es drīkstētu, ka, skatoties uz šīm sistēmām, es domāju, ka tur ir ļoti grūti viņu kaut kā uzlikt uz tādiem juridiskiem pamatiem, ka, lūk, likums nosaka, ka kaitējums ir konstatējams, šāds, viņš ir tādā apmērā, mēs varam diezgan droši teikt, ka šādi autori ir kaitēti tādā apjomā, un līdz ar to mēs viņus gribam šādā veidā kompensēt. Es domāju, šeit tas lēmums gala beigās ir politisks. Un tāpēc mēs atgriezāties pie tā, kas būtu samērīgs, kas mūsu sistēmā, skatoties uz to, kādi mums ir autori, kādi mums ir nesēji, kādi mums ir pircēji, kādi mums izskatās... kāda ir tā ekonomiskā darbība un...

Un tāpēc man ļoti gribētos, es skatījos savā atbildē, man bija grūti atbildēt uz, uz jūsu jautājumiem, īstenībā. Tāpēc, ka judikatūras ir diezgan maz vai vispār nav, un arī tāda konkrētība, kādu ļoti gribētos... ļoti grūti atrast. Un arī es domāju, ka judikatūrā, ja mēs skatāmies uz *Padawan*, tad *Padawan* izvirza, manuprāt, ļoti brīnišķīgu ideju, ka tam būtu jābūt šādam te autonomam jēdzienam.

Bet īstenībā tas autonomais jēdziens pēc *Padawan* ir palicis tādā saukļa līmenī – tas, lūk, ir autonomas jēdziens. Bet tanī pat laikā arī *Padawan*, ja mēs paskatāmies uz 43. un 46. pantiem – tur ir rakstīts, ka ir, ir arī iespējams, ka kaitējums... Labāk lasīt kā atstāstīt –46. Šādos apstākļos, ņemot vērā praktiskās grūtības identificēt privātos lietotājus, kā arī noteikt tiem pienākumu kompensēt autoriem kaitējumu, ko tie ir nodarījuši, un ņemot vērā, ka no katras lietošanas personīgām vajadzībām izrietošais kaitējums, aplūkojot atsevišķi, var izrādīties neliels, un tādēļ nerodas pienākums maksāt – kā tas norādīts direktīvas 35. ... preambulas 35. apsvēruma pēdējā teikumā.

Līdz ar to mēs arī redzam, ka *Padawan* tas autonomais jēdziens... Tad faktiski uzreiz jau pēc tam tiek... Savā ziņā tiesa jau nedaudz atkāpjas un saka – jā, mums ir jābūt autonomam jēdzienam. Nepateiksim vēl, kāds viņš ir, nepateiksim arī, kādi, konkrēti, ir tie kritēriji, vienīgi pateiksim, ka nevar piemērot juridiskajām personām.

G. Kūtris: Viss būtu? Tiesneši, lūdzu jautājumus. Tiesnes... [nerunā mikrofonā]

Man ir viens jautājums saistībā ar to, ko jūs arī minējāt par šiem kritērijiem. Sākumā jūs raksturojāt, ka Eiropā principā šo kritēriju nav un, izejot arī... izrietot arī no

Padawan lietas, ka īstenībā tā skaidra situācija nav. Bet valstī, nosakot kādu regulējumu, it īpaši regulējumu, kas attiecas uz kaut kādas naudas maksāšanu, valstij tomēr ir jābūt skaidrai nostājai, kāpēc šo maksāsim... šajā gadījumā – maksāsim un šajā gadījumā – nemaksāsim/ Tātad valstī tomēr savā iekšējā normatīvajā sistēmā ir kaut kādai nostājai jābūt, nevarētu būt tā, ka mums patīk šis ražotājs – mēs viņu neapliksim. Vai šis ir lobējis pietiekami spēcīgi – mēs viņus neapliksim, šo importētāju. Bet šo mēs apliksim tāpēc, ka viņš ir mums nesimpātisks. Vairāk patīk šis autors, vai šis izdevējs, un tā tālāk.

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, protams, es nevaru jums nepiekrīst. Ir, ir jābūt kritērijiem. Vai es jums tagad varētu pateikt, kādiem viņiem būtu jābūt, ja mēs skatāmies uz Eiropas judikatūru kopumā, ja mēs paskatāmies uz to, kāda ir reālā situācija, liekas, ka valstīs, kurās ir šādas nesēju atlīdzības sistēmas, ir vienas... vienisprātis par to, ka tos datu nesējus, kādi, nu, viņi toreiz bija, mēs aplikam, un pēc tam mēs tā ļoti piesardzīgi paplašinām tos sarakstus. Bet vai tas, vai tas princips ir pēc tā, kas ir bijis vispopulārāks kā... kādas ir varbūt tās ierīces, kuras visdrīzāk tas privātais lietotājs izmantos...

Man, man īstenībā liktos, ka to lietu gandrīz varētu pagriezt bišku otrādi. Un, ka, ja grib ievērot to, ka *Padawan* arī rakstīts, ka tiešām ir jāvar kaut kādā veidā to saikni starp to kaitējumu un to kompensācijas mehānismu, ka, vai nevarētu ietvert kaut kāda veida maksājumu tajā saturā, licencē. Nevis pēc tam uz tādu prezumēšanu, kas ir ļoti miglaina. Un man liekas, man liekas, kaut kā vienkārši tāda sajūta ir, ka tas... tā nesēju atlīdzība... Ir ļoti pareizi, autoram 100 procentu vajag atlīdzību, tas ir viennozīmīgi, bet kāpēc nevis pie tās saknes – ja tev ir tas saturs, tad maksā papildus par to saturu, ietverot to privāto kopiju.

G. Kūtris: Tikai šī lieta... šajā tiesas sēdē mēs nevērtējam to, ko likumdevējs noteic, ka tomēr nesēji tiek aplikti ar šo nodokli... maksājumu.

I. Kariņa-Bērziņa: Bet, jā, es vienkārši gribēju teikt, ka ir vairāki alternatīvi risinājumi, tā es domāju.

G. Kūtris: Tiesnešiem jautājumi būtu? Tiesnese Krūma.

K. Krūma: Es varbūt vēl gribēju precizēt par to autonomo jēdzienu, jo parasti, tad, kad Eiropas kopienas tiesa līdzīgi tā kā *Padawan* lietā ievieš kaut kā autonomo jēdzienu līdzīgi kā tas ir strādājošiem vai, vai precēm vai vēl kaut ko, viņi tā kā signalizē, ka viņi iet uz zināma vaida harmonizāciju autonomā jēdziena izpratnē. Bet šajās lietās man izklausās – gan no atzinuma lietā – kad tā tendence ir pilnīgi pretēja, ka tas autonomais jēdziens ir kaut kas tik ļoti abstrakts, ēterisks un netverams Eiropas kopienas tiesībās, ka patiesībā tā tendence varētu iet arī tieši pretējā – disharmonijas... disharmonizācijas virzienā nekā harmonizācijas virzienā.

I. Kariņa-Bērziņa: Es domāju, ka visticamāk, ka jā. Arī, skatoties uz to, ka Eiropas Komisijā pašlaik spriež par šiem jautājumiem, un nav vienprātības.

G. Kūtris: Vai tiesnešiem... Paldies! Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvim būtu jautājumi? Lūdzu!

L. Liepa: Paldies par iespēju aprunāties, paldies par jūsu atzinumu šajā lietā! Mani nedaudz mulsināja tas, ka, nu, zināmā mērā tā izklāsta daļa un secinājumu daļa, manā ieskatā, kā es to lasu, ir disharmonijā. Un es paskaidrošu, kāpēc, pirms es uzdošu jums šo jautājumu. Pirmkārt, nav šaubu, un arī šeit mutvārdu procesa ietvaros jūs apstiprināt, ka autoram ir tiesības saņemt taisnīgu atlīdzību... *[blakustroksnis]* ierobežojuma tiesībām, kādu likumdevējs...

I. Kariņa-Bērziņa: Ā, nē, nē, nē, to es neteicu. Es tikai teicu, kad autoram ir... ai, nē, un tagad...

L. Liepa: Jūs teicāt...

I. Kariņa-Bērziņa:... jūs pierakstījāt?

L. Liepa: Jā, es pierakstīju, un tas ir arī ierakstīts šeit sistēmā.

I. Kariņa- Bērziņa: Nē, nē tas, ko es gribu teikt, vienkārši precizēt, ir...

L. Liepa: Jā.

I. Kariņa- Bērziņa: ... kad autoram ir tiesības saņemt kompensācijas par savu darbu. Cik soļus uz priekšu tas iet no tā, kad tas autors ir radījis to darbu, tas ir cits jautājums.

L. Liepa: Lieliski. Tas ir tieši tas, ko es arī vēlējos, tātad, jautāt. Pirms jautāju, es pavisam ātri paskaidrošu. Latvijas likumā, Autortiesību likuma 34. pantā ir pietiekami skaidri paredzēts, ka šī kompensācija tiek ietverta tā saucamās nesēju atlīdzības formā. Tas nozīmē, ka, tai skaitā, papildus citiem veidiem, kā autors saņem atlīdzību par savu darbu, kas ir bāzes premisa, no kuras jūs izdarāt tālākos secinājumus, viens no šīs atlīdzības veidiem ir paredzēt, ka tās iekārtas, kuras potenciāli var tikt izmantotas, ir uzskaitāmas, un no šīm iekārtām, ir, tātad, iekasējama specifiska atlīdzība.

Šajā gadījumā jūs redzat, 2007. gadā jau un arī 2012. gadā ir būtiski mainījies, tātad, tas lietotāju, privāto lietotāju paradumu modelis. Un lielākā daļa no lietotājiem izmanto pavisam citus nesējus. Līdz ar to tie nesēji, kas sākotnēji bija likumdevēja izvēlēti kā tie, kuri radītu šo taisnīgās atlīdzības modeli, viņi aiziet pavisam perifēriāli, viņi kļūst pavisam nelieli. Vai tomēr nav tā, ka tā taisnīgā atlīdzība autoram par šī darba izmantošanu būtu attiecināma uz šodienas situāciju, nevis uz kaut kādu likumdevēja neveiksmīgi iesaldētu septiņus gadus vecu situāciju?

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, likumā faktiski nav atrunāts tas, cik ir tā nesēju atlīdzība. Ja, ja likumdevējs nolemtu, ka kaitējums ir līdzvērtīgs nullei, tad nesēju atlīdzība arī varētu būt pat līdzvērtīga nullei. Tādēļ es nesaskatu šajā normā kaut kādu... Varbūt tam likumam bija jābūt uzrakstītam savādāk, bet kā viņš ir uzrakstīts, es 34. panta pirmajā un

otrajā daļā, es neredzu to, ka tur būtu automātisks pienākums, kā saka, iet laikiem līdzī, jo, iespējams, ka iet laikiem līdzī nozīmētu kaut ko citu?

L. Liepa: Mans jautājums ir saistīts ar mūsu iesniegto pētījumu, kurš lielā mērā tad neatšķiras būtiski no 2007. gada situācijas, kurā mēs redzam, ka 40 procenti Latvijas iedzīvotāju apgalvo, ka tie kopē, tie izmanto šo tiesību izdarīt vienu kopiju savā papildus ierīcē, tātad papildus legāli iegūtajam pamat eksemplāram viņi uztaisa vēl vienu kopēto eksemplāru. Ja mēs redzam, ka no šiem papild eksemplāriem vesela virkne vairs neatbilst laikam un likumdevējs, tātad, faktiski, Ministru kabineta noteikumos Nr. 321 3. un 4. punktā ir uzskaitījis lietas, kuras vairs šodien netiek reāli izmantotas. Vai tas ir taisnīgi, sacīt autoriem – jūsu atlīdzība ir taisnīga pat tad, ja tagad pavisam citādi jau izmanto tos jūsu darbus. Tāpat kopē, tāpat noliek 40 procenti iedzīvotāju sev vēl vienu rezerves eksemplāru, bet autors par to atlīdzību nesaņem. Vai tas ir pienācīga atlīdzība, kā jūs sacījāt? Autoram ir nepieciešama atlīdzība?

I. Kariņa-Bērziņa: Es domāju, ka uz to lietu ir jāpaskatās mazliet savādāk. Varbūt, ka tas pircējs veic to pirmo pirkumu tam diskam, zinot to, ka viņam būs disks un ka viņam mājās ir kaut kas, kas viņam atļauj viņu ielikt datorā. Varbūt tā kopēšanas iespēja ir pievienotā vērtība, nevis kaitējums. Varbūt tas, ka viņš ir kopējis, ielicis savā automašīnā, braucis pa ielu logu vaļā, citi dzird to jauko dziesmu, viņi arī grib iegādāties to disku?

L. Liepa: Varbūt, bet tad likumdevējs būtu atzinis citu sistēmu, Latvijas likumdevējs ir gājis uz nesēju atlīdzības modeli...

G. Kūtris: Lūdzu jautājumus!

L. Liepa: Godājamā tiesa, man šobrīd jautājumu nav.

G. Kūtris: Paldies!

M. Šķiņķis: Es varbūt nedaudz...

G. Kūtris: Ir tomēr?

L. Liepa: Mēs esam vairāki.

M. Šķiņķis: Ja drīkst, vienu jautājumu, pāris jautājumus. Varbūt vispirms par to *Padawan* spriedumu un direktīvu. Vai jūs šajā *Padawan* spriedumā, kurā ir arī direktīva interpretēta, vai jūs tomēr nesaskatāt kaut kādus kritērijus, kā būtu jānosaka, vai principi, kas būtu jāņem vērā, nosakot atlīdzības, šo nesēju atlīdzību dalībvalstīs? Un, ja jūs saskatāt tos principus, kādi tie ir? Un... jo... Jo mēs it kā redzam, kad ir norādīts arī secinājumu daļas trešajā punktā, nolēmuma daļas 3. punktā, kad ir jāpastāv saiknei starp nesēju un tā potenciālo izmantojamību. Tāpat arī direktīvas 5. preambulas punkts saka, kad jā... jāseko līdzī, kā attīstās tā jaunrade, kā attīstās tehnoloģijas. Tāpēc tas jautājums, vai jums šķiet, ka drīzāk *Padawan* tādus kritērijus mums nedod?

I. Kariņa-Bērziņa: Es gan *Padawanā* nesaskatu to, ka jāseko laikiem līdzīgi, jo, jo vienkārši tas, ko mēs neredzam pēc *Padawan*, mēs neredzam pēc *Padawan*, ka sekotu virkne jaunu lietu no tām daudzām dalībvalstīm, kurās nesēju un ierīču saraksts ir ļoti atšķirīgs no tā, kāds viņš bija Spānijā. Tā kā atbilde ir – es, es nesaredzu tos kritērijus. Es redzu to, ka jābūt ir taisnīgam līdzsvaram, es redzu, ka jābūt ir saiknei, bet... Gribētos atbildēt, ka – jā, jā, un es nosaukšu, bet es nenosaukšu.

M. Šķiņķis: Jā, un tad vēl viens jautājums. Jūs minējāt, ka, iespējams, ka cilvēks, nopērkot disku jau, jau tā kā samaksā par to iespēju kopēt, un ka tur jau tā atlīdzība varētu tā kā būt nokompensēta. Es pareizi sapratu?

I. Kariņa-Bērziņa: [runā vienlaikus] ...tur jau tā ir.

M. Šķiņķis: Nē, nē jūs iepriekš atbildējāt...

I. Kariņa-Bērziņa: Jā, jā.

M. Šķiņķis: ... es pareizi sapratu to jūsu, to?

I. Kariņa-Bērziņa: Nē, man likās, kas tas būtu labs...

M. Šķiņķis: Tas varētu tā?

I. Kariņa-Bērziņa: ... veids, kā to saikni padarīt nedaudz skaidrāku.

M. Šķiņķis: Jā. Šai pašā *Padawan* lietā 40. punktā tiesa tā kā izdarīja secinājumu, ka ... [blakustroksnis] ...koncepts tā kā balstās apsvērumā, arī 33. punktā, ka autoram tas kaitējums tiek prezumēts, ka rodas ar, ar to iespēju vien, ka, ka cilvēkiem ļauj kopēt. Vai jūs šo redzat kaut kā savādāk no šī *Padawan* sprieduma koncepta vai, vai jūs redzat, ka tā jūsu doma iet ļoti labi kopā ar to – *Padawan* izdarītajiem secinājumiem?

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, es domāju, ka, ka, teiksim, *Padawan* viņi atkārtoti to, ka var prezumēt, ka zināms kaitējums ir noticis tad, kad ir zināmi apstākļi, bet taņī pat laikā mums jāatceras, ka *Padawan* pastāv līdztekus tam, ka ir valstis kā Anglija, kur vispār autortiesību likumā šāda... šāds izņēmums nepastāv.

M. Šķiņķis: Tādēļ, ka nedrīkst reproducēt.

I. Kariņa-Bērziņa: Tādēļ... bet, bet ja palasa zinātnisko literatūru par Anglijas autortiesību sistēmu, Anglijā tas... *de facto* situācija ir tāda, ka tas viens privātais eksemplārs ir kait... rada *de minimus* kaut kādu kaitējumu un līdz ar to nav vērts tērēt valsts līdzekļus, mēģinot kaut kādīgi vērsties pret to.

M. Šķiņķis: Skaidrs, tad jūs to...

I. Kariņa-Bērziņa: Un arī, un citās valstīs, un citās valstīs, kā mēs redzam... Es ieliku arī tādu pētījumu diez gan interesantu, ko Anglijā izdeva oktobrī. Mēs redzam, ka tās summas un procenti ir absolūti atšķirīgi.

M. Šķiņķis: Iekasētās summas?

I. Kariņa-Bērziņa: Jā. Teiksim, viens... viena iespēja būtu pateikt, ka kaitējums ir viens pret vienu, līdz ar to tev būtu jāmaksā par to nesēju – cik tas nesējs nes dziesmas, tik tev būtu, teiksim... Cik maksā tas disks Rimi, tev būtu arī jāmaksā, nu, seši lati reiz tik.

M. Šķiņķis: Skaidrs.

Kariņa-Bērziņa: bet mēs redzam, ka tās... ka tas nevienā valstī faktiski nav tādā apjomā.

G. Kūtris: Paldies!

M. Šķiņķis: Un tad pēdējais. Par Satversmes 113. panta interpretāciju. Par to, vai blakustiesības arī tiek aptvertas ar šo pantu un blakustiesību subjekta īpašums arī tiek aizsargāts. Ja jūs paliekat pie tā secinājuma, ka drīzāk – jā un ja pavisam īsi varbūt komentārs par šo jautājumu?

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, es domāju, ka tad, kad tas – un es atvainošos tiem, kuri ir ļoti daudz zinošāki par Satversmi kā es, kas droši vien ir praktiski visi cilvēki šinī istabā – bet cik... Blakustiesības jau radās pēc tam, kad tapa šis Satversmes pants. Un man vienkārši likās, ka, skatoties nevis uz Satversmes... judikatūru, diemžēl šajā jautājumā tieši nav, kas mums pasaka, ir vai nav, skatoties uz to, galvenokārt, kādas ir Latvijai starptautiskās saistības. Man liekas, ka, ja mēs skatāmies, ka tur ir minēta jaunrade un tad nākamajā teikumā – autortiesības un patenttiesības, manā redzējumā tas varētu arī ietvert blakustiesības. Bet tas, bet tas, ka likumdevējs to nav pateicis, tas arī ir droši. Tā ir interpretācija.

M. Šķiņķis: Paldies, jums, liels!

G. Kūtris: Paldies! Ministru kabineta pārstāvim, jums iespēja uzdot jautājumus.

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa! Jā, man būs viens jautājums saistībā arī ar vakardienas diskusiju, kur vairākārt tika citēts *Padawan* sprieduma 33. pants par jēdzienu “taisnīgu atlīdzību”, kas ir... ka šis jēdziens „taisnīga atlīdzība” ir jāinterpretē Eiropas Savienības valstīs vien... vienveidīgi, un arī dota tāda norāde, ka tas ir jāvērtē pēc analogijas attiecībā uz jēdzienu „taisnīga atlīdzība”, kas ietverts Padomes direktīvā par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām. Tātad latviešu tekstā šeit parādās attiecībā uz abām direktīvām jēdziens „taisnīga atlīdzība”, kur pretim angļu valodas tekstā tas sasaucās ar to, kas ir rakstīts jūsu atbilžu 9. lappusē – šajās divās direktīvās, tātad, par datu... par nesēju atlīdzību un par nomas un patapinājuma tiesībām ir divi atšķirīgi jēdzieni. Tātad direktīvā, kurā paredzēta nesēju atlīdzība, ir jēdziens *fair compensation*, kuru man gribētos burtiski tulkot kā „taisnīga kompensācija” kā sam... es atvainojos, kā „samērīga kompensācija”, nevis „atlīdzība”, jo *compensation* tomēr ir „kompensācija”, un „kompensācija” ir kaut kas cits, tas ir kompensējošs mehānisms nevis samaksas jeb atlīdzības mehānisms, kur pretim direktīvā par nomu un patapinājumu angļiski ir

jēdziens *equitable remuneration* un jūs savā arī šajā te atbildes rakstā norādāt uz atšķirībām starp šiem diviem jēdzieniem. Vai jūs varētu vēlreiz uzsvērt arī šeit mutvārdu procesā, ar ko šie divi jēdzieni atšķiras?

I. Kariņa-Bērziņa: Jā tas... tā ir tāda interesanta tulkošanas nianse, un tiesai noteikti ir gan angļu, gan latviskais. No *Padawana* un arī no, no direktīvām un, un ir tā, ka angļu *fair compensation* ir ticis latviskots kā „taisnīga atlīdzība”, kas manā, manā vērtējumā īstenībā nav sim... nav, faktiski, ļoti precīzs. Un es neesmu pietiekami pētījusi citus Eiropas Kopienas Tiesas spriedumu tulkojumus, lai zinātu vai tas ir vienmēr tā noticis vai tas ir šajā gadījumā, jo *fair compensation*, un ja arī paskatās mazliet zinātniskajā literatūrā – tā doma ir tāda, ka tas *fairness* – tas taisnīgums attiecas uz visiem iespējamiem, arī saņēmējiem, ka tur nepastāv tā, ka tur ir kādi, kādi no iespējamiem saņēmējiem, kuri ļoti privilģētā vai neprivilģētā situācijā. Un arī, ka tas *fair* ietver maksātāju – to pusi, kuri ir apgrūtināti ar to pienākumu kaut kādā veidā. Un tas *compensation* kā vārds atšķirībā no *remuneration*. *Remuneration* ir tieši samaksa par kaut ko. Un *compensation* parasti ietver jēdzienu, ka tā būtu summa, kura tiek noteikta pēc kāda principa, kas nav viens pret vienu ar katru iespējamo kaitējumu, zaudējumu, bet, ka tas ir domāts kaut kādā veidā kompensēt, mazināt skādi. Un, un latviskais tulkojums ietver nedaudz tādu noteiktāku formulējumu attiecībā uz šo samaksas apjomu un nepieciešamību.

G. Kūtris: Paldies, vai jums vēl būtu jautājumi?

I. Krodere-Imša: Vairāk nav, liels paldies!

G. Kūtris: Paldies, vai tiesnešiem vēl kāds jautājums radies? Tiesnesis Ķinis, lūdzu!

U. Ķinis: Vispirms paldies, ka jūs piekritāt būt par ekspertu šajā lietā! Tiešām ļoti interesanta, ļoti labs un interesants atzinums no jūsu puses ir. Un man ir šāds jautājums. Ja – un jūs to esat arī norādījusi eksperta atzinumā savā – ka *fair compensation* faktiski nevar tikt, tikt atzīti par vienādu terminu ar vienādu, teiksim, tiesisko slodzi kā, kā attiecīga atlīdzība. Tad, vai šis jautājums, ko paredz, faktiski, taisnīga atlīdzība, ko paredz Autortiesību likuma 34. panta pirmā daļa, ir uzskatāms par ierobežojumu 105. panta izpratnē?

I. Kariņa-Bērziņa: Ā, tad pagrieziet uz otru pusi, nu, tas ir interesanti. Mirkli. Jūs domājat trešo teikumu?

U. Ķinis: Jā.

I. Kariņa-Bērziņa: Respektīvi, jautājums, ja es pareizi saprotu ir, vai autortiesību likuma 34. panta pirmā, pirmās daļas „taisnīga atlīdzība”, kura ir minēta pēdējā teikumā, vai šis jēdziens pārķāptu Satversmes 105. panta trešo teikumu – īpašuma piespiedu atsavināšana... nē, īpašumu tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu?

U. Ķinis: Tur ir tiesību ierobežošana, man liekās, es paskatīšos precīzi...

I. Kariņa-Bērziņa: Jā, īpašumu tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.

U. Ķinis: Vai šeit ir saskatāma šī saikne?

I. Kariņa-Bērziņa: Principā jā, jo, ja tas nozīmē, ka tā taisnīgā atlīdzība ir vairāk nekā var prasīt no lietotāja, no tās fiziskās personas.

U. Ķinis: Bet, vai tas ir lielums, ko var paredzēt kā attiecīgu peļņu, kā peļņas vai ieguvuma sastāvdaļu? Vai tas ir, respektīvi, arī īpašuma sastāvdaļa? Vai tas ir ieguvums nākotnē, ko faktiski nevar paredzēt? Jo Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir diezgan arī skaidri, un arī mēs, Satversmes tiesa savos spriedumos ir teikusi, ka nevar šajā gadījumā 105. pantu vērtēt uz lietām, par kuriem var tikai nākotnē domāt, ka kāds var iegūt kaut kādu labumu, peļņu vai kaut ko tamlīdzīgu.

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, tā taisnīgā atlīdzība tiek piemērota jau šodien.

U. Ķinis: Jā?

I. Kariņa-Bērziņa: Tā kā tā nav, tā nav nākotnes varbūtības izteiksmē.

U. Ķinis: Tad jūs uzskatāt, ka tas, tas var tikt vērtēts kā, kā...?

I. Kariņa-Bērziņa: Jā.

G. Kūtris: Vēl būtu jautājumi? Lūdzu!

U. Ķinis: Tad man... tad attiecībā varbūt vēl vienu jautājumu attiecībā par šo... par šo *Padawan* spriedumu, faktiski. Un vai, vai šis *Padawan* spriedums ir, faktiski, pretrunā ar šo Autortiesību direktīvas preambulas pārstāstu, attiecīgi 3., 5. un 33. pārstāsta punktu, kurā faktiski ir teikts, ka valstij ir pienākums nodrošināt to lik... to normatīvo aktu piemērotību atbilstoši tehnoloģiskām novitātēm tieši autortiesību aizsardzības jomā?

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, *Padawan*...

U. Ķinis: Tas varbūt neizriet tieši no *Padawan*, bet faktiski no direktīvas pašas par sevi. Direktīva pati par sevi nosaka. Un, vai tas neuzliet valstij tomēr par pienākumu domāt par to, kādā veidā sabalansēt šo sarakstu, ja tas nav mainīts septiņus gadus, un vai var saglabāt tādu stāvokli un uzskatīt, ka tas ir samērīgi?

I. Kariņa-Bērziņa: Nu, *Padawan* 46... tāpat kā direktīvas... ā... preambulas 35. un 36. pants vēl arvien paredz to, ka varētu, varētu vispār nepiemērot šāda veida atlīdzību.

U. Ķinis: Protams, bet ja valsts ir izvēlējusies?

I. Kariņa-Bērziņa: Vai viņiem būtu jāseko līdzi? Kuru, kuru preambulas punktu jūs minējāt?

U. Ķinis: Es minēju, tas ir 3. punkts, tas ir saistībā ar to, ka valstij ir jāveic pasākumi tādā gadījumā, ja ir autor... tas ir uzlabojumi, teiksim, saistībā ar tehnoloģiju

piemērošanu. Konkrēti, ne... es atvainojos, 5. punkts tas ir – tehnoloģiju jaunrade... jaunrades ražošanas, izmantošanas iespējas palielinājušās un tā tālāk, un, un jāattiecina likumdošana attiecībā uz pienācīgu, atbilstošu ekonomi... jauno ekonomisko stāvokli.

I. Kariņa-Bērziņa: Nu šeit, man liekas, 5. punktā būtu runa par aizsardzības koncepcijām, jo mērķis 5. punktam bija pateikt, ka līdzšinējais regulējums autortiesību jomā ir attiecināms viens pret viens arī tad, kad tas nav fizisks papīrs vai grāmata vai kaut kas tāds, bet tas ir digitālā formātā.

U. Ķinis: Tādā veidā jūs domājat?

I. Kariņa-Bērziņa: Jā.

U. Ķinis: Paldies, vairāk jautājumi nav.

G. Kūtris: Paldies, jums!

Aicinām nākamo pieaicināto personu – Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes docentu zinātņu doktoru Imantu Gorbānu. Lūdzu, arī jūs jau teicāt savu rakstisko viedokli tiesai un šodien mutiskā procesā izklāstiet jūsu skatījumu uz šīm normām! Lūdzu!

I. Gorbāns: Paldies! Augsti godātā tiesa, godātie klātesošie, es mēģināšu izstāstīt, savādāk pārgrupējot to, ko es esmu uzrakstījis. Un šeit varētu saskatīt divus ceļus. Viens ceļš ir uzlabot esošos normatīvos aktus, otrs ceļš tālākā nākotnē būtu ļoti radikāls, tas ir, vienkārši šo nodevu neievākt.

Par nodevas neievākšanu, ko es varbūt domāju tā hipotētiski, jo es nedomāju, ka tas notiks tūlīt momentā, bet par tās neievākšanu runā tas, ka sākotnēji šī nodeva tika ieviesta ar domu, ka tas būs kompensācija pret pirātismu. Jo, patiešām, pēc 2000. gada milzīgā apjomā cilvēki lietoja DC++ programmiņu, lietoja torrentus. Un joprojām torrentus lieto. Ne tik daudz, bet lieto. Un tas nozīmē, ka viens nopērk disku, nokopē uz sava datora, tā lieta tiek „piešālēta” pēc tam miljons lietotāju pie interneta velk to vienu kopiju. Vienas kopijas, to „piešālēto” kopiju... Un šis process bija neizkontrolējams pirms 10 gadiem, vismaz Latvijā. Un tas bija pilnīgi normāli, ka bija tās sarunas tādas, ka autoriem par to vajadzētu kaut ko dot.

Situācija ir mainījusies, un šobrīd mēs runājam par vienu... vienu rezerves kopiju, jo šī brīža situācija ir tāda, ka šos te nelegālās programmatūras un mūzikas, un video izplatītājus ar tehniskiem līdzekļiem var noņemt. Ir tāda pieredze Amerikā, ir Vācijā. Ekonomikas policija, es domāju, to var mierīgi izdarīt. Ja ne, šo pieredzi var apgūt. Un tāpēc es domāju, ka pirātisma kompensēšanai runas vairs nav.

Savukārt, ja mēs tagad runājam par to vienu legālo kopiju, tad ir tā situācija, ir tāda, ka tās summas jau tad ir stipri mazākas. Bet man dažbrīd radās tāds iespaids, ka ir tāds duālisms. Mēs sakām – viena kopija, bet prātā domājam – pirātisms, un mega lielo naudu it kā par pirātismu... Bet formāli sakām – tas būs par vienu kopiju. Un te ir tas

samērīguma princips, lai tad, kad runā par kopiju, tad tā summa būtu tiešām tās kopijas vērtā. Un ja...

Tas, kas varbūt arī ir divējādi interpretējams, ir, vai tā ir rezerves kopija, vai tā ir lietošanas kopija. Ja tā ir rezerves kopija – nu, disks var nokrist zemē, saskrāpēties un tāpēc man seifā vai tālāk plauktiņā stāv rezerves kopija. Tas ir viens moments. Ja tā ir lietošanas kopija, protams, vienmēr pastāv risks, kad oriģinālu lietos tētis mājā un to kopiju lietos bērns mašīnā, un lietos vienlaicīgi.

Jo man jau liekas, ka tad, kad es pārku CD disku veikalā, es pārku dziesmu ar tiesībām klausīties vienlaicīgi. Nu, jautājums, vai to „vienlaicīgi” var izslēgt. Tai pašā laikā no interneta lejupielādētie materiāli – „iTunes”, man teica, ka ļauj... Es pats „iTunes” nelietoju, bet teica, ka ļauj taisīt piecas kopijas, un jau par piecām kopijām ir samaksāts. Tad ir jautājums, kas tagad ir tā mūsu viena atļautā – sestā kopija, ja? Līdz ar to man, nu, par cik vienlaicīga lietošana ir izslēgta, un internetā lejuplādētās mūzikas vairākas kopijas jau ir samaksātas, tad kaut kādā nākotnē varētu arī par tām kopijām varbūt nemaksāt.

Bet tā kā es visai... un... un pirātus var noņemt tehniskiem līdzekļiem. To var izdarīt gadus piecus, to ļoti labi dara daudzas valstis. Bet tā kā, nu, es nekaļu tādu plānu, ka tagad tūlīt momentā visiem ieriebsim un tūlīt momentā atcels, tad jautājums – kā varētu uzlabot to, kas šobrīd ir.

Un tajā likumā... noteikumos es redzu vienu būtisku problēmu. Tas ir, ka tur iet runa par datu nesējiem un iekārtām. Un tas man nešķiet labi. Man šķiet, ka vajag runāt tikai par datu nesējiem un nevajag aplikēt iekārtas divu iemeslu pēc.

Viens iemesls ir tas, ka, ja ir nodoklis par CD rakstītāju un par tukšo matricu – un es jau samaksāju divreiz, ja. Nu, te par matricu jau samaksā, nu, kāpēc te vēl par to rakstītāju, un tad vēl par datoru, kurā tas rakstītājs būtu ielikts, ja. Tad trīs reizes sanāk, tas ir viena lieta.

Otra lieta ir, ka tas iekārtu skaits pasaulē ļoti strauji mainās. Un tad godātās tiesas būs spiestas nepārtraukti šo jautājumu cilāt, jo tiek izgudrotas visneiedomājamākās kombinētās iekārtas, kuras sarakstā nebūs nosauktas. Piemēram, viena lieta, ka dators ir multifunkcionāls, viņu izmanto pilnīgi jebkam. Tad ir... parādās šie te viedtālruni – telefoni multifunkcionāli.

Tur ir jāpasaka, ka telefonus tūri tehniski no tādas datorsistēmu arhitektūras viedokļa var iedalīt divos veidos: mobilie telefoni ar operētājsistēmu un mobilie telefoni bez operētājsistēmas. Un tie, kuriem ir tā operētājsistēma, – „Android”, „Bada Samsung” „iPhone iOS”, un vēl kaut kādas „Symbian”, un vēl ir dažas. Tie, kuriem ir operētājsistēma, tie var lejupielādēt mūziku un klausīties mūziku. A tie, kuriem ir tikai „Firmware”, tas ir, čipā iešūtās minimālais programmatūras komplekts, tie ir pamatfunkciju telefoni un ar viņiem var tikai zvanīt, īsziņas, varbūt ir kaut kāda ļoti slikta fotokamera un MMS, ja. Un...

Bet tagad jautājums, kā tautai pateikt, nu, telefonam ir, nav operētājsistēma. Nu, tas padara jau to lietu ļoti sarežģītu, un vieglāk ir tiešām pateikt tā, kā ir likumā teikts, kad parasti ir šī sakritība – ja telefonam ir operētājsistēma, viņam ir arī vieta mikro *USB flesh* kartei. Un tāpēc tas ir samērā normāla pieeja, ka, nu, tad... tad tur kaut ko var uzlikt uz tā telefona, kuram ir tā iespēja ielikt to karti.

Bet atkal, nu, varbūt vienkāršāk ir tai kartei uzlikt to nodokli. Jo parādās citas iekārtas, parādās rokassprādzes ar *flesh* atmiņas funkciju. Man nupat kolēģis teica, ka viņš ir redzējis kā kaklā piekaramu brošu par 50 tūkstošiem ar *flesh* atmiņu iebūvētu iekšā. Es esmu izdomājis, ka varētu būt solārijs ar Mp3 atskaņotāju iekšā. Un šitā var turpināt līdz bezgalībai. Un ko tad mēs darīsim, katru gadu to sarakstu pagarināsim un uzjautrināsimies par viņu?

Tāpēc man ir tāds priekšlikums, ka netaisīt to iekārtu sarakstu, to daļu atcelt, bet saprātīgās minimālās summās varētu aplikt pilnīgi visus datu nesējus. Bet tiešām mazās summās, jo tie zaudējumi ir ļoti niecīgi no tā, ka cilvēks uztaisa rezerves kopiju, jo... jo tas viens cilvēks abas kopijas reizē neklausīsies, jā. Tā viena datoram no viena gala uz priekšu, otra no otra gala – atpakaļ... to pašu dziesmu taču ne... vienlaicīgi.

Un līdz ar to es izdalu tādus datu nesēju tipus, nu, kādi viņi ir. Visur, un, ieskaitot „Vikipēdiju”, kā viņus izdala.

Tātad, pirmkārt, tie ir cietie diski. Nepasaku un... šobrīd iespējamais vaidus, jo ir HDD, kas ir tie magnētiskie, SSD, kas ir *solid state*, kas ir pusvadītāju, un tūlīt jāparādās nano tehnoloģiju zibatmiņām un cietiem diskam. Tāpēc mēs nepas... nepasakām nekādas sīkākas tehnoloģijas. Cietie diski – viss.

Tad zibatmiņas. Atkal, nepasakot tehnoloģijas. Tam nano tehnoloģiju *flesh* būtu jāparādās nākotnē, es vispār nesaprotu, kāpēc viņi šodien jau nav. It kā tur ir tas zinātniski gatavs pasākums, ja. Tātad zibatmiņas – viss.

Atmiņas kartes, neatšifrējot.

Optiskie diski, nenosaucot. Optiski diski ir vispār kādi 20 veidi. Pat „Vikipēdijā” var paskatīties. Es biju ielicis saiti. Tas saraksts ir šokējošs. Ja mēs tagad sāksim pēc tā „Vikipēdijas” saraksta visu uzskaitīt likumā, neviens to nesaprātīs. Optiskie diski un viss.

Bet tad optiskajiem diskam jau pieder arī tie *blu-ray* diski klāt. Jo ir skaidrs, ka tie diski ir taisīti, visus viņus taisa pēc šī te standarta. Kādreiz, kad viena filma sagāja CD diskā, nu, tajā WHS tuvā kvalitātē, nu tad bija tur tie 700 MB. Tad filmas palika labākā kvalitātē – nu vajag četri komats ... četrarpus kaut kur, 4,3, 4,7 DVD disku. Tagad ir HD televīzija, HD filmas. Vajag lielāku disku, un ir *blu-ray* standarts, ja. Tā kā... Bet viņi visi vienā vārdā – optiskie diski, ja, jo viņi ir vairāki.

Tad ir tādi magnētoptiskie diski, ko izmanto mūziķi paši, kas ir mūzikas pultīs diskotēku spēlēšanai, skaņu ierakstu studijās. Viņi nav daudz, bet viņi ir. Un ir magnētiskās lentas...

G. Kūtris: Cienījamais Gorbāna kungs!

I. Gorbāns: Jā.

G. Kūtris: Jūs tiesu ļoti samulsināsiet...

I. Gorbāns: Ja?

G. Kūtris: Mums būs grūti orientēties visās šajās tehnoloģijās. Mēs sapratām jūsu nostāju attiecībā uz reprodukcijas iekārtām un informācijas nesējiem...

I. Gorbāns: Jā.

G. Kūtris: ... un sapratām, ka informācijas nesēji ir ļoti dažāds veids...

I. Gorbāns: Labi.

G. Kūtris: ... dažādi veidi. Varbūt mēs pārejam par tēmu, vai vajadzētu aplikt šos nesējus. Jūs... jūs teicāt to...

I. Gorbāns: Nē, viss, viss...

G. Kūtris: ...ka jūs vairāk par nesēju aplikšana ar šo maksājumu...

I. Gorbāns: Jā.

G. Kūtris: ... bet mums šodien nav jāvērtē, vai var aplikt, vai nevar aplikt reprodukcijas iekārtas un nesējus. Likumdevējs ir pateicis, ka abi jāapliek.

I. Gorbāns: Tas nav labi.

G. Kūtris: Vienīgi Ministru kabinets ir pateicis, kurus apliek. Kāds ir jūsu viedoklis par šo dalījumu? Tātad vai ir šie, tādi primārie vai sekundārie, kurus noteikti vajadzēja tad aplikt, vai, nu, tātad?

I. Gorbāns: Jā, es sapratu jautājumu. Primārās funkcijas mūsdienās ir nodalīt, ja godīgi sakot, ļoti grūti, jo iekārtas ir palikušas multifunkcionālas. Datoru var lietot jebkam, telefonu var lietot jebkam. Tas faktiski nozīmē, ka visi nesēji, kas šobrīd ir, vot, kas arī ir nosaukti, būtu aplikami. Varbūt vienīgi var izņemt ārā disketes, kuras, nu, ta laikam tiešām vairs neizmanto šādiem mērķiem. Teiksim, datora disketes. Tur, nu, neviens neko šādu neglabās.

Kas attiecas uz iekārtām, tad iekārtu es ierosinātu aplikt netieši, skatoties, ja tajā iekārtā ir iebūvēts disks, tad iekārta ir aplikta, jo viņā ir disks, bet... bet iekārtām neveidot sarakstu. Bet varētu pateikt, ka aplikam tās iekārtas, kurās ir datu nesēji, ar summu, kas piederas tam datu nesējam. Nepretendējot nosaukt iekārtu sarakstu, jo viņš būs par garu vienkārši.

G. Kūtris: Tātad jūsu nostāja tāda, ka pamatā vajadzētu orientēties uz datu nesējiem?

I. Gorbāns: Jā.

G. Kūtris: Un no tā arī izriet tālāk atvasinājums.

I. Gorbāns: No tā arī runāt par iekārtām. Ja, ja drīkst, es vēl...

G. Kūtris: Lūdzu!

I. Gorbāns: ... pašās beigās varu pateikt par tām, nu, par tām summām. Mani vakar ļoti pārsteidza tas, ka no Kultūras ministrijas izskanēja, ka 320 miljoni. Es vakar

paskatījos, nu, maksimālais, ja visu, visu apmierinātu, es domāju, ka tik daudz nebūtu. Bet, nu, autortiesību organizāciju AKKA/LAA mājas lapā ir rakstīts, ka tur ir 298 biedri, no kuriem uz konferenci bija ieradušies 20. Tad visa tā summa tiks dalīta uz tiem 20 vai 300 biedriem. Varbūt, ka viņi kopā ir tūkstotis, bet tai summai jābūt tādai, lai...

L. Liepa: Sadalīs. Būs ko dalīt – sadalīs.

I. Gorbāns: Nē, es saprotu, ka var sadalīt.

G. Kūtris: Paldies! Es sapratu, jā. Paldies dievam, ka arī mums šeit, tiesai, laikam nav jāvērtē miljonu dalīšana, mēs vairāk varam vērtēt pašus principus. Aplikt – neaplikt. Pareizi – nepareizi, tos vai citus. Un vērtēt kritērijus pie taisnīgās atlīdzības. Bet ne ar neiegūtā medijuma sadalīšanu... Tas mums laikam vēl nav jāvērtē, tas būtu parastās tiesas...

Cienījamie tiesneši! Vai jums būtu kādi jautājumi Gorbāna kungam? Pagaidām nav. Sāksim arī varbūt pieteikuma iesniedzēja pārstāvjiem ir jautājumi?

L. Liepa: Nav.

G. Kūtris: Paldies! Vai Ministru kabineta pārstāvim būtu kādi jautājumi?

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa! Tikai viens precizējošs jautājums.

G. Kūtris: Lūdzu!

I. Krodere-Imša: Par jūsu pēdējo šo te viedokli, ko jūs izteicāt par iekārtu aplikšanu, kurās ir šie te diski integrētie. Vai es pareizi sapratu jūsu viedokli, ka šīs iekārtas tiek apliktas tādā veidā, ka ir aplikts šis te integrētais disks?

I. Gorbāns: Jā.

I. Krodere-Imša: Un nevis tā, ka tiek aplikts atsevišķi gan disks, gan vēl papildus arī iekārta?

I. Gorbāns: Es domāju, ka tikai disks.

I. Krodere-Imša: Tikai disks?

I. Gorbāns: Tikai datu nesējus, un iekārta būtu par tik, par cik datu nesējs.

I. Krodere-Imša: Cik tas datu nesējs...

I. Gorbāns: Tas vienkāršotu to pasākumu.

I. Krodere-Imša: Tātad nevis aplikt gan pašu iekārtu, kurā ir šis te disks, gan vēl arī...

I. Gorbāns: Nē, nē dubulti noteikti nē.

G. Kūtris: Skaidrs. Paldies!

I. Krodere-Imša: Paldies!

G. Kūtris: Tiesnešiem ir jautājumi? Tātad tiesnesis Ķinis.

U. Ķinis: Man ir tāds jautājums jums. Protams, ka tehnoloģijas mēs pēc nosaukumiem, mēs varam saukt bezgalīgi, būtībā. Bet vai tas fakts, ka 34. panta otrā daļā paredz aplikt datu nesējus un reproducējošās ierīces, izslēdz automātiski kādu no šīm tehnoloģijām, no šo teh... no šo minēto mērķu saraksta?

I. Gorbāns: Vispārīgi skatoties, neizslēdz, bet...

U. Ķinis: Jā, paldies! Man tikai to jautājumu vajadzēja. Vai izslēdz... šīs ierīces ir paredzētas šim mērķim pēc funkcionalitātes, vai nav paredzētas. Tas, vai viņas ir multifunkcionālas, vai viņas ir tādas... Ir divi kritēriji. Ir datu nesējs, ir reproducējošā ierīce. Vai ir kādi tehniski kritēriji, kas izslēdz kādu no šīm ierīcēm, kuras var tikt bezgalīgi sauktas no šo saraksta?

I. Gorbāns: Tās ierīces, kuras sevī satur šos te datu nesējus, tās nav izslēdzamas. Tiesa gan, tur ir tāda nianse, kad... ko tagad mēs darīsim, ja mēs uzliksim nodokli par cietajiem diskiem? Vai mēs nenodarīsim kaitējumu IT industrijai? Kas būs ar serveru cietajiem diskiem?

U. Ķinis: Bet tas ir cits jautājums. Es jums jautāju, es domāju, ka mēs... mēs varam daudz diskutēt par šo, ja, bet, zini, tas nav tiesas jautājums. Šeit mēs lejam... te principa jautājums, faktiski, vai ir atbilstošs, vai nav atbilstošs un tā tālāk.

Un otrs jautājums ir. Šeit diezgan maz vispār šajā tiesas sēdē runāja par to saucamo *digital right management*, ja, kādas iespējas... vai *digital right management* katrā gad... Tas ir, vai tehnoloģiskās iekārtas, teiksim, attiecināmas ir tikai, faktiski, tikai uz autoriem, kad autoriem ir pienākums savus darbus aizsargāt caur šo... Vai arī datoru sistēmās, jaunajās, modernajās ir iebūvētas jau speciālas, teiksim, jau programmātikas nostādnes jau ietver, jau kaut kādus ierobežojumus, kas liedz faktiski atskaņot kopijas bez licences?

I. Gorbāns: Skaidrs, ir tāda viltīga situācija.

U. Ķinis: Nē, es runāju par... par vidusmēru lietotāju, es nerunāju par to, kas ir avancēts lietotājs, jo ir viens ļoti labs Francijas tiesas spriedums, kurā DVR no... DVR teiksim diska viens cilvēks bija pārkopējis uz videokaseti filmu un tiesa atzina, ka tas ir ārpus šīs direktīvas mērķim, respektīvi, tas ir... tā ir nelikumīga darbība. Tāpēc, ka to var izdarīt tikai, uzlaužot kodu, faktiski. Tātad, vārdu sakot, mēs nerunāsim par... par šādiem gadījumiem.

I. Gorbāns: Skaidrs. Ir tā, ka daži ražotāji diskos tiešām mēģinot iebūvēt kopēšanas aizliegumu, un to dara vairāk kā 10 gadus, kad ir audio diski, kuri it kā normāli. Ja es ielieku datorā divas CD iekārtas – lasītājs, rakstītājs – viens pret vienu nekopējās. To var apiet, bet ne visi... Ne visi ražotāji to liek, un man ir radies iespaids, ka pēdējā laikā ar to vairs necīnās. Tas ir tāpat, kā jau daži grāmatu izplatītāji, kas DVD failam izdrukāšanu vai kopēšanu mēģina kaut kā tur aizliegt, bet tas ir neefektīvi. Tas ko bieži dara ar filmām... tas ir norāda šīs te laika joslas, ka, piemēram, DVD filmu, kas ir domāta Amerikas kontinentam, ja cilvēki pa torrentiem atvelk uz Latviju, tad tas dārgais atskaņotājs „Panasonic”, „Sony” par 125 latiem, viņš to filmu var... vai to disku atved... var nespēlēt. Bet, ja nopirks Ķīnā ražoto par 25 latiem, viņš spēlēs visu, un nevajadzēs būt hakerim. Vajag nopirkt pietiekoši dumju atskaņotāju, lai var... Jā, tieši tā. Un var spēlēt visas ne mūsu zonai paredzētās filmas.

U. Ķinis: Nu, tas ir tieši tas mans jautājums. Šeit advokāta kungs runāja par savu pieredzi, es varu arī pateikt par savu pieredzi būtībā. 2005. gadā, teiksim, no legāliem, no legāli iegādātiem CD es ierakstīju cietajā, arējā cietajā diskā mūziku.

I. Gorbāns: Jā.

U. Ķinis: Šobrīd es viņu datorā atskaņot nevaru.

I. Gorbāns: Es domāju, ka viņu atskaņot ir iespējams.

U. Ķinis: Nē.. Nu, tas, pagaidiet... Es runāju kā vienkārši, kā godīgs iedz... pilsonis, ja, ka tajā laikā man bija tāda iespēja, jo tas dators toreiz ļāva, ja, un tad es varēju viņu atskaņot. Bet šobrīd tehniski es to izdarīt nevaru. Es viņu nevaru atskaņot arī *blu-ray* atskaņ... savā kino zālē, nekur es faktiski šo formātu izmantot nevaru. Tāpēc es jums jautāju, vai šobrīd ir, jaunās modernās tehnoloģijas jau ir automātiski aprīkotas ar tādām ierīcēm, kas ir... tehnoloģiskām ierīcēm, kas liedz, faktiski, ierakstīt šo legālo kopiju?

I. Gorbāns: Es gribu teikt, ka tās ir neefektīvas, kad ierakstīt legālo kopiju vairumā gadījumu izdosies. Un arī, teiksim, *Media Player Classic*, piemēram, es domāju, to vecos failus arī spēlētu. Es domāju, kad šie mēģinājumi aizsargāt ir neefektīvi un, ka, īstenībā, iekopēt var. Es sliecos uz šādu atbildi.

U. Ķinis: Jā.

G. Kūtris: Paldies, jums, ka jūs piekritāt sniegt tiesai savu viedokli!

G. Kūtris: Tā kā mums ir palicis vairs tikai viens no pieaicinātajām personām, tad arī netaisīsīm pārtraukumu, bet pabeigsim uzklaut visus pieaicinātos. Tiesliet... es atvainojos, Tiesībsarga pārstāvis... Tiesībsarga biroja pārstāvis, ir iesniegta pilnvara. Lūdzu, personas dokumentu uzrādīt tiesas sēžu sekretārei! Un Tiesībsargu pārstāv Tiesībsarga biroja vecākais juriskonsults Arvīds Dravnieks.

Paldies! Tiesībsarga birojs savu viedokli, protams, ir sniedzis arī rakstveidā tiesā un vakar rakstiski saņemtajā informācijā sapratām, ka Tiesībsargs paliek pie šī paša viedokļa. Taču lietas dalībniekiem, visticamāk, Tiesībsarga biroja pārstāvim būs arī kādi jautājumi. Vismaz tā vakar izskanēja, ka būs ko jautāt. Tāpēc varbūt īsumā Tiesībsarga biroja jeb Tiesībsarga viedokli šajā jautājumā par šīm normām, lūdzu.

A. Dravnieks: Godājamās tiesas priekšsēdētāj, cienījamā tiesa! Es saprotu, ka viens no tādiem jautājumiem, kas šeit tiek apspriests, ir, vai blakustiesības arī ietilpst Satversmes 113. panta tvērumā un ir aizsargājamas līdzīgi autortiesībām. Un šis viedoklis šeit ir rakstveidā pamatots, jo, pirmkārt, tas *expressis verbis* izriet no Satversmes, ... 34. panta septītās daļas un arī, pēc būtības, teiksim, tieši tas pats, kas attiecas uz autortiesībām, nodalīt atvasinātu autortiesību objektu no tā primārā vai nodalīt atsevišķi blakustiesības faktiski nav iespējams. Līdz ar to pieņēmums, vai mēs apskatām šīs blakustiesības 105. vai 113. panta tvērumā, nemaina atlīdzināšanas kārtības būtību.

Tiesībsarga atzinumā – viedoklī – galvenais uzsvars ir uz samērīgumu. Es vēlētos dažus vārdus pateikt arī par šo tēmu, jo nu, piemēram, pavisam vienkāršs piemērs. Mēs vairs nelietojam šos magnētiskos nesējus, ko pieminēja iepriekšējais eksperts, un būtu arī dīvaini vispār noteikt tiem kaut kādu, teiksim, nu, šo... ekonomiski tas pēc būtības ir nodoklis, ja.

Tāpat, faktiski, šobrīd jūtams, ka ļoti drīz izbeigsies arī šie – tīri apjoma dēļ – arī šīs matricas, kuras pagaidām vēl daži lieto. Un ar šīm matricām ir drusku dīvaini – ja matricu pašizmaksa ir 1 santīms, vairuma cena – 8 santīmi, tad 10 santīmi diez vai ir uzskatāmi par samērīgu, jo tam vēl piedevām jāskaita klāt nodoklis. Ar to es gribēju uzsvērt, ka samērīgums nozīmē ne tikai jaunu nesēju iekļaušanu šajā sarakstā, bet tas nozīmē arī pārskatīt tur iekļauto nesēju... nesējiem noteiktās summas, kas ir jāpārskaita autortiesību kolektīvās pārstāvības organizācijām.

Es esmu gatavs atbildēt uz jautājumiem.

G. Kūtris: Paldies! Vai tiesneši...

Tā, vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvim ir kāds jautājums?

L. Liepa: Godātā, tiesa Tiesībsargs ir savā atzinumā ļoti skaidri norādījis, ka Tiesībsargs viennozīmīgi pievienojas pieteikuma iesniedzēju Satversmes tiesai adresētajā sūdzībā paustajām prasībām, un līdz ar to mums šobrīd jautājumu nav. Ja mēs drīkstētu, pēc iespējamām atbildētāja... iestādes, tāpat Ministru kabineta jautājumiem.

G. Kūtris: Paldies! Vai Ministru kabineta pārstāvim būtu kādi jautājumi?

I. Krodere-Imša: Paldies, godājamā tiesa! Jā, ir daži jautājumi. Šeit jūs sava atzinuma 3. lappuses beigās, jūs ar atsauci uz Bernes konvenciju norādāt, ka tulkojuma apdares, muzikālie aranžējumi, citu literatūras vai mākslas darbu pārveidojumi tiek aizsargāti tāpat kā oriģināldarbi, neaizsargājot oriģināldarba autora tiesības. Un sekojošā rindkopā jūs no tā izdarāt secinājumus, ka Satversmes 113. panta tvērums attiecas ne tikai uz autortiesībām, bet arī uz blakustiesībām. Vai jūs varētu paskaidrot šo te viedokli par saikni starp šiem uzskaitītajiem darbiem kā tulkojumi, apdares, aranžējumi un blakustiesībām?

A. Dravnieks: Es tikko jau runāju par atvasinātiem autoru darbiem. Proti, to nevar atdalīt no, teiksim, šī sākotnējā autora personiskajām, mantiskajām tiesībām. Kā to atdalīt? Tas faktiski nav iespējams. Un tieši tāpat arī uz lielu daļu blakustiesībām.

I. Krodere-Imša: Tātad faktiski visi šie te piemēri, no kā jūs izdarāt šo te secinājumu, faktiski ir atvasināti darbi, kas ir autortiesību objekts un nevis blakustiesību objekts, tā es tomēr to redzu.

A. Dravnieks: Nē, arī blakustiesībām, jo Autortiesību likuma 34. panta septītajā daļā pietiekami skaidri ir runa arī par izpildītājiem, producentiem. Līdz ar to man šķiet, ka šis – likumdevēja griba – ir skaidrs.

I. Krodere-Imša: Autortiesību likums nenoliedzami aizsargā. Jā, šeit ir runa tikai par Satversmes 113. panta tvērumu, un vai šajā kontekstā mēs runājam arī par blakustiesībām, nodalot to, ka autortiesības ir dabiskās tiesības un blakustiesības ir ekonomiskas tiesības?

A. Dravnieks: Jā, es teicu, ka zinātniskā komentārā mēs varam, teiksim, nodalīt šīs te tiesības arī Satversmes 105. panta tvērumā. Starp citu, šajā sakarā es gribēju piebilst, ka varbūt būtu bijis loģiski, ja šo Ministru kabineta 325. noteikumu regulāra pārskatīšana būtu ne tikai Kultūras ministrijas atbildības jomā, bet arī Ekonomikas ministrijas. Tas noteikti palīdzētu atrast saprātīgu līdzsvaru starp dažādām interesēm.

I. Krodere-Imša: Jā, turpinot jautājumu par šo te 113. pantu un blakustiesībām kā ekonomiska rakstura tiesībām iepretim autortiesībām kā dabiskajām tiesībām. Bet tādā gadījumā jūs uzskatāt, ka arī uz citām ekonomiski rakstura intelektuālā īpašuma tiesībām šis 113. pants būtu paplašināms? Kā, piemēram, uz preču zīmju tiesībām, augu aizsardzības tiesībām, dizaina parauga tiesībām un tā tālāk?

A. Dravnieks: Man nav ne mazāko šaubu, ka šajā jomā jūs esat atzīta eksperte.

I. Krodere-Imša: Nē, es ne par to es uzdevu jautājumu.

A. Dravnieks: Jā, bet mēs šobrīd... *[runā vienlaikus]*

I. Krodere-Imša: Kur ir atšķirība starp blakustiesībām kā ekonomiskām tiesībām un pārējām ekonomiska rakstura intelektuālā īpašumu tiesībām?

A. Dravnieks: Tieši tā iemesla dēļ, ka autortiesību produktu parasti nevar nodalīt no šīm blakustiesībām. Un līdz ar to tieši tāpat, kā mums ir autortiesību kolektīvā pārvaldība, tad... nu, vienkārši nav citu paņēmienu, kādā veidā iekasēt par to samaksu.

I. Krodere-Imša: Paldies! Autortiesību kolektīvais pārvaldījums tieši ar likumu ir nodalīts no blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma, jau pat šeit... *[runā vienlaikus]*

A. Dravnieks: Mēs šobrīd runājam par atlīdzības iekasēšanas mehānismu. Šeit likumdevēja griba būtu skaidra.

I. Krodere-Imša: Jā, paldies! Man jūsu atbilde ir skaidra, es gribēju precizēt, jo man nebija no šī te rakstītā īsti skaidrs līdz galam.

Nākamais jautājums šīs te pašās 3. lappuses augšā jūs norādāt, ka – 2. rindkopā – tādējādi, tulkojot Satversmes 113. pantu kopsakarā ar minētajām starptautisko tiesību dokumentu normām, jūs secināt, ka Satversmes 113. pants aizsargā arī autora mantiskās tiesības un tāpēc apstrīdēto normu satversmība ir vērtējama Satversmes 113. panta nevis 105. panta kontekstā. Vai jūs varētu paskaidrot precīzāk šo te savu attieksmi pret 105. panta kontekstu. Vai ar to var secināt, ka jūs uzskatāt, ka šīs te tiesības saņem šo te taisnīgo atlīdzību, kas faktiski pēc sava satura ir nodeva, nav skatāmas 105. panta kontekstā kā tiesības uz īpašumu?

A. Dravnieks: Ja ir iespējams nodalīt atlīdzību – un ir gadījumi, kad tas ir iespējams, – tad, protams, mēs varam runāt arī par 105. pantu. Bet šobrīd mēs runājam par no Autortiesību likuma 34. panta septītās daļas izrietošā pienākuma aplikēt datu nesējus ar noteiktu maksājumu, ko jūs nosaucāt par nodevu... Es gan teiktu, ka ekonomiskā jēga būtu drīzāk – nodoklis. Jo nodeva parasti ir konkrēta pakalpojuma pašizmaksa. Šajā gadījumā tā ir vienkārši autora atlīdzības iekasēšanas veids. Es saprotu, ka nākotnē tiks izmantoti citi paņēmieni, arī šobrīd tehniski tas ir jau iespējams – identificēt jebkuru lietotāju un arī lietošanas apjomu. Bet, nu, pagaidām mēs izmantojam šādu novecojošu paņēmieni.

I. Krodere-Imša: Tātad jūs uzskatāt šo paņēmieni par novecojušu? Šo te nodokli?

A. Dravnieks: Tas, protams, atkarīgs no katra cilvēka tehnisko iespēju izmantošanas pakāpes, bet, pakonsultējoties ar saviem bērniem, redzot, ko viņi māc darīt ar telefonu, es vienkārši saprotu, ka es esmu neglābjami atpalicis un tagad ir cits laiks.

I. Krodere-Imša: Un tad vēl beidzamai jautājums tieši jums kā Tiesībsarga pārstāvim, runājot par šo te taisnīguma principu, jo ir šis te termins „taisnīga atlīdzība”, kas būtu jāsaņem autoriem par šo te viņu tiesību ierobežojumu. Proti, atļauju fiziskām personām izgatavot šo te vienu kopiju. Un arī diskusiju gaitā ļoti bieži ir izskanējis, ka faktiski šis... šī taisnīgā atlīdzība būtu jāinterpretē tomēr tādā veidā, ka tā ir domāta – „samērīga kompensācija”. Kā jūs vērtējat šo te taisnīguma prasījumu konkrētās tiesību normas kontekstā? Vai šim taisnīgumam ir jābūt tikai pret šīs... šī nodokļa saņēmēju, vai arī pret... attiecībā pret šī nodokļa maksātājiem? Jo par to ir izskanējis pretējs viedoklis.

A. Dravnieks: Protams, šeit ir jāsavieno katra atsevišķā indivīda tiesības. Ne tikai autora un ne tikai producentu vai citu blakustiesību īpašnieku, bet arī... arī lietotāju, citādi tam autora produktam zūd jēga, ja. Tā kā, es teiktu, šajā gadījumā jāatrod saprātīgam... saprātīgs līdzsvars starp sabiedrības konkrētām un katra atsevišķā indivīda vēlmēm. Bet kādā veidā tas izpaužas juridiski? Un juridiski tas izpaužas caur samērīguma principu, ja. Un, vērtējot konkrēto, teiksim, datu nesēju aplikšanu vai neaplikšanu un arī konkrēto summu, nav jāvadās tikai no likuma teksta, tai skaitā Satversmes 113. panta, bet ir jāvadās arī no šī vispārējā tiesību principa, ko mēs Latvijā saucam par samērīgumu. Tas ir pašsaprotami.

I. Krodere-Imša: Tātad ne tikai jūs uzskatāt... [runā vienlaikus]

A. Dravnieks: Un es arī minēju, ka, teiksim, tas nozīmē pārskatīšanu ne tikai palielināšanas virzienā – saraksta paplašināšanas vai summas palielināšanas. Tas nozīmē arī, nu, teiksim, piemēram, pieminēju šīs CD matricas, kuru pašizmaksa un cena jau ir palikusi mazāka nekā... nekā šī noteiktā summa.

I. Krodere-Imša: Tātad jūs uzskatāt, ka tas mehānisms, kā varētu nodrošināt šo te samērīguma principu un taisnīguma principu pret abām pusēm – maksātāju saņēmējiem un maksājuma veicējiem – varētu būt šī saraksta pārskatīšana abos virzienos, gan palielinot šo sarakstu, gan samazinot? Vai tikai summas palielinot vai samazinot? Vai arī jūs redzat kaut kādu iespēju šo samērīguma principu panākt diferencējot, kuras iekārtas un nesēji ir apliekami ar šo nodokli un kuras nē?

A. Dravnieks: Tad laikam jāatkārtojas. Ja jau Autortiesību likums paredz šādu autora atlīdzības vai kompensācijas... Šai gadījumā tas pēc būtības būs viens un tas pats. Ja paredz šādu kompensācijas kārtību, tad ir loģiski, ka ar to apliek nevis, pieņemsim, ja kādreiz mēs būtu noteikuši tikai magnētiskos informācijas nesējus, kurus šodien praktiski neviens nelieto. Tad būtu dīvaini, ja mēs nenosakām, teiksim, optiskos vai dažādus citu jaunu tehnoloģiju ierakstu informācijas nesējus. Protams, ka ir jāpārskata gan šī saraksta paplašināšana, gan arī varbūt kādu jau novecojušu – parasti apjoma dēļ – informācijas nesēju atmešanu vai vismaz atlīdzības summas samazināšanu. Tas ir pašsaprotami.

I. Krodere-Imša: Vai jūs uzskatāt, ka šī samērīguma principa vārdā būtu arī jāizvērtē konkrēto iekārtu, teiksim, iespējamība, ka ar konkrēto iekārtu šis te... tās iegādes šis te nodarītais kaitējums autoriem varētu būt tik minimāls – kā tas arī izriet no Eiropas tiesas prakses un arī no attiecīgās direktīvas, ka ar konkrēto iekārtu potenciālais kaitējums autoram varētu būt tik minimāls, ka kāda atsevišķa konkrēta iekārta vai iekārtas vispār nebūt apliekams ar šiem nodokļiem?

A. Dravnieks: Man šķiet vairāk nekā loģisks iepriekšējā eksperta viedoklis, ka nav jēgas aplikt dubultā. Ka jēga ir aplikt informācijas nesējus un neatkarīgi no tā, kādā ierīcē tie ir iebūvēti.

I. Krodere-Imša: Neapliekot pašu iekārtu, kurā tie ir iebūvēti vēl ar atsevišķi pa virsu?

A. Dravnieks: Nav jēgas aplikt ierakstīšanas iekārtas. Jēga ir aplikt tiešām informācijas nesējus un... un, es pieņemu, kad šeit būtu nepieciešama arī kāda diferencācija atkarībā no tā nesēja apjoma. Nu, līdzīgi kā, teiksim, automašīnām nosaka dažādus nodokļus atkarībā no dzinēju tilpuma.

I. Krodere-Imša: Paldies, paldies, godātā tiesa!

G. Kūtris: Paldies! Jums uzradās kāds jautājums?

L. Liepa: Paldies!

G. Kūtris: Tātad – nē. Tiesnešiem būs kādi jautājumi? Lūdzu, tiesnesis Ķinis!

U. Ķinis: Jā, es varbūt vienu jautājumu attiecībā par to... Jūsu tur norādījums atbildes rakstā, kad jūs nepiekrītat Ministru kabineta atbildē norādītam apstrīdētās

normas leģitīmam mērķim. Varbūt īsi paskaidrojiet, kādi jūs argumenti. Kāpēc jūs nepiekrītat, un ko jūs uzskatiet par šīs normas leģitīmo mērķi tad?

A. Dravnieks: Nē, nu, mērķis ir...

U. Ķinis: Vai šo mērķi var sasniegt ar citiem līdzekļiem?

A. Dravnieks: Nē, nu, mērķis ir sabiedrības progress, nu, attīstības iespēja, ja. Ja autortiesības nekādā veidā netiks atlīdzinātas, nu, tad, es nezinu, jāpalasa zinātnisko fantastu romānus, piemēram, „Dievu mācekļi”, kur ir norādīts, kur ir pastāstīts, kā pārsimts gadu laikā sabiedrība vienkārši izbeigsies, ja. Un... un es atļaušos vēl piebilst pie šī valdības viedokļa, tā varētu teikt, nu, dīvainības. Tas ir 6. lapaspusē 1.2. punkta apakšpunktos, runājot par darba grupu, ir vienkārši vairāk nekā dīvaini, ka atsaucās uz to, ka darba grupa nespēj vienoties. Darba grupa jau nav lēmuma pieņēmēji, darba grupa ir tā, kurā izkristalizējas argumenti, kuri ir būtiski, lai vērtētu, kurus nesējus aplikt, kurus – nē, un kādai jābūt šai summai. Vai jāpalielina, vai jāsamazina.

Un, es pieņemu, ja darba grupa ir tikusies un dažādi viedokļi ir izteikti, tad Kultūras ministrijas rīcībā šie argumenti bija. Jautājums par to, kad... kādā kārtībā valdība pieņem lēmumu. Arī tad ja kādu, kādu projektu dažādi, nu, iestādījumi, uz kuru interesēm tas... vai uz pilnvarām tas attiecās, lai panāktu vienotu viedokli, tad vienkārši norāda, kuri ir tie jautājumi, kuros nav vienots viedoklis, un kādi ir šie argumenti. Un tad, protams, valdība izlemj. Tā kā es teiktu, ka šajā gadījumā Kultūras ministrija vienkārši nav pildījusi savu uzdevumu, kas tai ir uzlikts ar Autortiesību likumu.

G. Kūtris: Paldies, Dravnieka kungs!

A. Dravnieks: Paldies, godātā tiesa!

G. Kūtris: Līdz ar to šobrīd Satversmes tiesa ir uzklaušījusi visas pieaicinātās personas, un šīm personām arī lietas dalībnieki ir uzdevuši jautājumus. Lai visu gūto informāciju varētu mierīgi apsvērt, pārdomāt, tiesa izsludina pārtraukumu līdz nākamajai tiesas sēdes dienai nākamajā otrdienā, 20. martā pulksten 10⁰⁰. Paldies!

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

2012. gada 30. marta sēde

*Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas
priekšsēdētājs Gunārs Kūtris.*

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

G. Kūtris: Labrīt, paldies!

Tiesai būtu jāatsāk tiesas sēde... jāturpina tiesas sēde, bet ievērojot to, ka Ministru kabineta pārstāvis nav ieradies un ir paziņojis, ka ir tehnisku iemeslu dēļ būtiska aizkavēšanās, tiesa nolēma tiesas sēdi pārcelt uz pulksten vieniem. Tā kā tiek izsludināts pārtraukums līdz pulksten 13⁰⁰, tad turpināsim tiesas sēdi.

Lietas dalīb... tāpat Ministru kabineta pārstāvis ir iesniedzis sava rak... debašu rakstveida uzmetumu ar lūgumu pievienot lietas materiāliem, tiesas sēžu sekretāre jums iesniegs otro eksemplāru. Paldies! Pārtraukums līdz pulksten 13⁰⁰.

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

P ā r t r a u k u m s

G. Kūtris: Paldies, lūdzu sēžaties! Turpinām izskatīt lietu Nr. 2011-17-03 par Ministru kabineta noteikumiem, kas regulē tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu atlīdzības lielumu un iekasēšanas kārtību, 3. un 4. punkta atbilstību Satversmes 64., 105. un 113. pantam. Iepriekšējās tiesas sēdēs mēs esam uzklauzījuši visas pieaicinātās personas. Vai tiesnešiem vēl kādi jautājumi lietas dalībniekiem vai pieaicinātajām personām? Jautājumu nav. Ja lietas dalībniekiem vairāk... Ja tiesnešiem vairāk jautājumu nav, līdz ar to pasludinu, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta un tiek atklātas tiesas debates.

Tā, kādi ir lietas dalībnieku viedokļi par jums nepieciešamo debatēm laiku? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

L. Liepa: Godātā tiesa! Ņemot vērā to, ka ir konstitucionālās sūdzības iesniedzēji četri, mēs nolēmām, protams, saīsināt cik vien iespējams šo te, ņemot vērā arī, ka tā ir vienota sūdzība, ir viens iesniegums, saīsināt šo debašu uzstāšanos un piedāvājam, ka debatēs uzstātos advokāts Liepa kā pārstāvis un arī viena no pieteikuma iesniedzējiem, proti, „Latvijas Izpildītāju un producentu apvienības” izpilddirektore Ieva Platpere, kopumā aizņemot ne vairāk kā 30 līdz 40 minūtes laika.

G. Kūtris: 30 līdz 40 minūtes laika.

Paldies! Ministru kabineta pārstāvim, kāds jums ir laiks ir apmēram debatēm?

I. Krodere-Imša: Vispirms es lūdzu, godāto tiesu un cienījamus kolēģus atvainot mani par šī rīta...

G. Kūtris: Mēs sapratām objektīvo iemeslu.

I. Krodere-Imša: Pateicos! Es piekrītu, ka 30 – 40 minūtes. Ņemot vērā gan lietas materiālu apjomu, gan arī to, ka apstrīdētas tiesību normas tiek uzskatītas par neatbilstošām trim Satversmes... pantiem, varētu būt optimāli iespējams laiks debatēm.

G. Kūtris: Paldies! Tiesa piekrīt, abām pusēm vienādi laiks atvēlēts 30 –40 minūtes, lai izteiktu savas domas par visu lietu kopumā. Un līdz ar to uzsākam tiesu debates, un pirmajam vārds tiesu debatēs ir pieteikuma iesniedzēja pārstāvim. Lūdzu!

L. Liepa: Godātā tiesa! Paldies par iespēju paust mutiskā procesā četru pieteicēju izvirzīto prasību! Neatkārtošos to formulējot – tas ir mūsu rakstveida pieteikumā jau norādīts. Tāpēc uzreiz pāriešu pie debašu galvenā uzdevuma, tas ir, vispārējā tiesā, protams, mums būtu jāvērtē, pirmkārt, jau pierādījumi un tie faktiskie apstākļi, kuri mūs būtu neveduši šeit – tiesā, taču konstitucionālās tiesvedības īpatnība ir tā, ka faktiskie apstākļi ir nozīmīgi kā priekšnoteikums, lai šīs lietas konstitucionalitātes pārbaudi uzņemtos Satversmes tiesa, taču zināmā mērā tie atkāpjas otrajā plānā tajā brīdī, kurā Satversmes tiesa sāk vērtēt attiecīgās tiesību normas, kuras ir radījušas šādu, mūsaprāt, tiesību neatbilstību.

Un, tāpat, mēs savā debašu runā galveno uzmanību veltīsim trim pamata Satversmes tiesas normām, attiecībā uz kuru radītajām tiesībām mēs saredzam – Latvijas likumdevējs un, precīzāk, Ministru kabinets nav pilnībā izpildījis to uzdevumu, kuru tiesiskā valstī no likumdevēja un tālāk jau izpildvaras sagaida tās sabiedrība. Respektīvi, tāpat, debašu runa tiks sadalīta, sākotnēji apsverot apstrīdēto Ministru kabineta noteikumu normas – 2005. gada 10. maija noteikumu Nr. 321 neatbilstību Satversmes 105. pantam, secīgi – Satversmes 64. un tālāk – Satversmes 113. pantam.

Godātā tiesa! Mēs šai procesa gaitā esam konstatējuši, ka, faktiski, nu, zināmā mērā mums nav viegli arī šeit operēt, jo savā rakstveida iesniegumā un arī līdzšinējā sadarbībā un sarakstē gan Ministru kabinets, gan Kultūras ministrija – tās nostājās vienā pozīcijā, un procesa laikā tās mainīja pozīciju. Līdz ar to mēs lūgtu atvainot, ja, savā ziņā, arī mēs, sekojot līdzī šīm pozīcijas izmaiņām, nedaudz atšķirsimies savā debašu nostādnē, tāpat, šo pantu vērtējumā, atbilstības vērtējumā no tā rakstveida pieteikuma, kuru mēs sagatavojām pagājušā gada vidū. Tas ir dabiski, jo ja otra puse savā ziņā rada jaunas... jaunu tiesību normu vērtējumu, tad mums tas, protams, arī ir jārespektē.

Viena lieta gan mums šajā tiesas procesā, mutvārdu procesa gaitā noskaidrojās pietiekami skaidri, ka gandrīz visi procesa dalībnieki un, tai skaitā, eksperti ir atzinuši, ka 2005. gadā pieņemtās Ministru kabineta noteikumu normas runā par tehnoloģiski novecojušām iekārtām, par iekārtām, kuras ne visas mūsdienās vairs atbilst tam

standartam, attiecībā uz kuru likumdevējs bija izdevis deleģējumu autoru atlīdzības un izpildītāju atlīdzības saņemšanas noformējumam.

Iesākot ar apstrīdēto Ministru kabineta noteikumu neatbilstību Satversmes 105. pantam, uz tiesas jautājumu, precizējot, lūdzot precizēt pieteicējam, kas tad īsti ir 105. panta daļa, uz kuru mēs balstāmies, – viss pants vai tikai kāda noteikta daļa, es vēlētos arī šeit debatēs sniegt nedaudz precīzāk... precizējošāku skaidrojumu. Jo Satversmes 105. pants, kā zināms, sastāv no četriem teikumiem, kur katrs par sevi pauž noteiktu tiesību uz īpašumu uz šo īpašumtiesību aizsardzības modeļa precizējumu vai izklāstu.

Tātad mēs savu prasību balstām, pieteicēji balsta uz pirmajiem trim teikumiem sekojošā kārtībā. Ar apstrīdētām tiesību normām ir viennozīmīgi ierobežotas autortiesības uz īpašumu. Šo ir atzinis arī Ministru kabinets, jo ar šajā tiesas procesā, sniedzot savu rakstveida paskaidrojumu par šo lietas jautājumu, atbildes raksta 7. lapaspusē, tātad, šādu autora īpašuma tiesību ierobežojumu ir saskatījis Ministru kabinets.

Tātad mēs varam secināt lietas izskatīšanas gaitā, ka gan pieteicēji, gan arī iestāde – Ministru kabinets – piekrīt tam, ka Ministru kabineta noteikumu Nr. 321 normas, ja mēs tās lasām kopsakarā ar Autortiesību likuma 34. pantu, 54. pantu, kas ļauj bez atlīdzības un neprasa autora atļauju kopēt autora darbus uz tādiem datu nesējiem kā, piemēram, zibatmiņas vai *blu-ray* diski, izmantojot tādas ieraksta iekārtas kā, piemēram, mobilais tālrunis, ieraksta funkciju un uzglabāšanas funkcija, tiek atļauta, taču atlīdzība par to autoram nav noteikta.

Tātad šīs atstrīdētās normas – Ministru kabineta noteikumu normas – kopsakarā ar Autortiesību likuma 34. un 54. pantu rada ierobežojumu autoram lemt par sava darba izmantošanu attiecībā uz visiem un jebkādiem nesējiem, kādus vien tehnikas progress noliek uz mūsu galda. Atlīdzības maksājums, turpretī, ir paredzēts tikai par dažiem tādiem, kuri atbilst 2005. gada izpratnei par to, kas ir datu nesēji, uz kuriem var uzglabāt noteiktus autora darbus.

Tātad mēs secinām, ka šīs normas ierobežo autora īpašumtiesības. Autora īpašumtiesību ierobežojums izpaužas arī tādā nozīmē, ka šeit autori nesaņem taisnīgu atlīdzību par autoru darbu reproducēšanu, jo ir vispār atzīts, ka nepastāv tādu tehnisku līdzekļu – un to apstiprināja arī šeit pieaicinātais eksperts doktors Gorbāns – nepastāv tādu universālu līdzekļu, ka autori varētu nodrošināt, ka to publicētais autora darbs nevarētu tikt nokopēts, tātad reproducēts. Tas nozīmē, ka, ja mēs nevaram radīt ierobežojumu šī darba tālākkopēšanai, tad šis jau ir pats par sevi tiesību ierobežojums, respektīvi, taisnīgas atlīdzības nesaņemšana par reproducēšanu bez autora atļaujas.

Ministru kabinets, pretēji Saeimas noteiktajam deleģējumam, nav noteicis pilnīgu sistēmu, kuras ietvaros autori varētu saņemt atlīdzību par šo īpašumtiesību

ierobežojumu. Un mēs arī savā pieteikumā norādām, ka atlīdzības maksājums par darba reproducēšanu personiskām vajadzībām ir īpašums Satversmes 105. panta izpratnē.

Tāpat atlīdzības maksājums kā īpašums Satversmes 105. panta izpratnē ir nostiprināts gan šīs godātās tiesas judikatūrā, proti, Satversmes tiesa ir secinājusi, ka nākotnes ienākumi uzskatāmi par īpašumu tad, ja tie ir jau nopelnīti vai pastāv prasība, kuru var apmierināt, kā tas ir teikts 2010. gada 27. oktobra spriedumā lietā 2010-12-03, tā 7. punktā.

Tāpat nostāju par īpašumtiesību šādu tvērumu ir paudusi arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa, apstiprinot, ka jēdzienam „īpašums” konvencijas Pirmā protokola 1. panta izpratnē ir patstāvīga nozīme, tas ietver ne tikai fiziskas lietas, bet arī tiesības, intereses ar ekonomisku vērtību, kā tas ir noteikts vairākos Cilvēktiesību tiesas spriedumos. Un īpašums, protams, var pastāvēt arī kā prasību tiesība, kā to ir konstatējusi gan Satversmes tiesa, gan arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā 1994. gada lietā „Greek Refineries and Stratis Andreadis pret Grieķiju”.

Šai sakarā mēs noteikti nepiekrītam Ministru kabineta pārstāves secinājumam, ka nesēju atlīdzība nav uzskatāma par atlīdzību par intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanu, bet ka tā ir tikai un vienīgi ar likumu noteikta tā kā nodeva, jo maksā visi, kas iegādājas iekārtas un ierīces. Ir viennozīmīgi skaidrs, ka nodeva vai nodoklis nav pareizs apzīmējums atlīdzībai, kuru mēs prasām un kura ir nostiprināta uz daļu no datu nesējiem un iekārtām, jo atlīdzības iekasēšanas mērķis jau nav uzlikt kādu noteiktu nodevu vai komisiju par valsts vai tirgotāju sniegtu pakalpojumu. Tieši otrādi, tas ir nodrošināt, tās mērķis ir nodrošināt taisnīgu atlīdzību tiesību subjektam, kas pienākas šim subjektam par to, ka tā radītu autora darbu fiziskas personas reproducē personiskām vajadzībām, jo Autortiesību likuma 34. panta pirmās daļas pēdējais teikums skaidri parāda, ka autori ir tiesīgi saņemt taisnīgu atlīdzību par šādas kopijas izgatavošanu. Tas nozīmē, ka likums norāda, ka nesēju atlīdzība ir atlīdzība par darba izmantošanu – tāpat kā tas ir paredzēts direktīvā 2001/29/EK.

Jāatzīst, ka arī Tieslietu ministrija mutvārdu paskaidrojumos tiesas sēdē ir norādījusi, ka taisnīgas atlīdzības mērķis ir sniegt pienācīgu atlīdzību autoriem par viņu aizsargāto darbu izmantošanu bez atļaujas. Un tieši tāpat arī ģenerālvokāte mūsu daudzkārt šai procesā pieminētajā *Padawan* lietā Eiropas Savienības tiesā ir norādījusi, ka atlīdzības mērķim piemīt samaksas raksturs.

Tāpat tas nozīmē, ka tā ir samaksa, atlīdzība, samaksa par autora darbu – aizsargāta darba – izmantošanu. Savukārt reproducēšana ir viens no darba izmantošanas veidiem, un līdz ar to autoram ir tiesības saņemt atlīdzību par atļautu izmantot... par atļauju izmantot savu darbu un darba izmantošanu. Tāpat ir pilnīgi skaidrs, ka mēs varam secināt, ka 105. panta vērtējumā, ka atlīdzības maksājums ir autoru nopelnīts īpašums, uz kuru autoriem ir prasījuma tiesība. Un pats atlīdzības maksājums ir šis

īpašums, kas ir saņemams pilnā apmērā no visiem nesējiem un iekārtām, kuras vien var izmantot autora darbu reproducēšanā. Šobrīd, kā mēs to konstatējam ar esošā regulējuma analīzi, autoram tas ir liegts attiecībā uz vairākiem nesējiem, kuri turklāt – atbilstoši mūsu iesniegtajam pētījumam – ir vairākuma nesēji, tātad, vairākuma izmantošanas nesēji. Un līdz ar to autora tiesības uz viņu īpašumu ar apstrīdētajām tiesību normām ir ierobežotas.

Ja mēs vērtējam, tātad, šīs godātās tiesas un arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas piemēroto matricu kā mēs... kā mums būtu jāvērtē autortiesību vai vispār noteiktu tiesību ierobežojumus – tātad, klasiskais trīsdaļīgais tests – vispirms mums būtu jāvērtē, vai ierobežojumam vispār ir leģitīms mērķis.

Šī ir viena no... šis ir viens no elementiem, kurā Ministru kabinets zināmā mērā svārstās vai nav konkrēts, jo izskatīšanas gaitā šai jautājumā kabinets ir mainījis savu viedokli un ir atkāpies no atbildes rakstā rakstiski paustā vērtējuma, ka apstrīdētās normas ir, leģitīmais mērķis ir paredzēt autortiesību un blakustiesību subjektam tiesības saņemt taisnīgu atlīdzību. Kā mēs to dzirdējam noslēguma tiesas sēdē, Ministru kabineta pārstāve norādījusi, ka tiesību normas leģitīmais mērķis tomēr esot aizsargāt tās personas, kas iegādājas nesējus un iekārtas, bet kas neveic autora darbu reproducēšanu.

Saskaņā ar Satversmes tiesas procesā pieņemto kārtību pienākums norādīt, tātad, konstruēt un pēc tam arī pamatot leģitīmā mērķa ierobežojumu, protams, būs Satversmes tiesas... protams, būs Ministru kabineta uzdevums. Tā ir Ministru kabineta prerogātīva – noteikt, kas tad ir šis leģitīmais mērķis. To ir konstatējusi arī nesenā Satversmes tiesas spriedumā 2011. gada 25. oktobrī lietā 2011-01-01 13.2. punktā šī tiesa. Līdz ar to mums uz šo jautājumu nebūtu jāatbild, bet mēs respektējam Ministru kabineta pausto viedokli par to, kas tad īsti ir šis pamattiesību ierobežojuma mērķis, un sekojam, veicot šī ierobežojuma leģitīmā mērķa samērīgumu pārbaudes testā.

Samērīgums ietver trīs elementus. Pirmkārt, piemērotību, nepieciešamību un atbilstību. Respektīvi, vai publiskās varas darbība, vispirms, ir piemērota, lai sasniegtu konkrēto definēto leģitīmo mērķi. Proti, ir jāpārbauda, vai ar šo darbību šo mērķi vispār var sasniegt.

Otrkārt, publiskās varas darbībai ir jābūt vajadzīgai, tas ir, tātad, šo mērķi nevar panākt, nevar sasniegt ar citiem alternatīviem līdzekļiem, kuru iespaids uz indivīda tiesībām varētu būt mazāks nekā izvēlētais ierobežojošais instruments.

Un, treškārt, publiskās varas darbībai ir jābūt atbilstošai vai samērīgai. Tātad, tam labumam, ko sabiedrība iegūst ar šo konkrēto darbību, tātad, vienkāršāk izsakoties, tam ir jābūt lielākam nekā zaudējumam, kas tiek nodarīts – mūsu gadījumā autoriem – ar šo viņu tiesību ievēr... viņu tiesību ierobežojumu.

Runājot par piemērotību – pirmo elementu – mums ir jākonstatē, ka, ja ierobežojuma mērķis, kā to tika norādījusi Ministru kabineta pārstāve, ir aizsargāt personas, kuras iegādājas nesējus un iekārtas, bet neveic autora darba reproducēšanu, tad ir nepārprotami – šis mērķis netiek sasniegts ar šo konkrēto normu, jo norma tomēr paredz maksājumus par noteiktu skaitu iekārtām.

Bez tam mēs neesam dzirdējuši nevienu faktoloģisku pamatojumu, nevienu apsvērumu, kāpēc Ministru kabinets izvirza šādu aizsardzības modeli attiecībā uz vienu noteiktu sabiedrības grupu, kas, tāpat, iegādājas jaunākus, modernākus nesējus, un neattiecinā tos uz tiem, kuri izmanto, ja, izmanto vecākus nesējus, jo norma taču ir spēkā tādā redakcijā, kāda tā ir. Ministru kabineta rakstā un arī mutvārdu procesā šādi pamatojumi nav minēti.

Tāpat viennozīmīgi varu piekrist tam, ka arī šobrīd ir teorētiska iespējamība – persona iegādājas nesēju vai iekārtu, neizmantojot to autora darbu reproducēšanai, tomēr tieši tādēļ Ministru kabinets jau var spēlēt ar tarifiem, izsakoties vienkārši. Respektīvi, pat iekļaujot visus šos datu nesējus, kā to ieteica godātais doktors Gorbāns savā eksperta atziņā, iekļaujot visus šos datu nesējus atlīdzināmo nesēju sarakstā, varētu piemērot tarifus, ja mēs skatāmies, varētu parādīt – ir tāds datu nesējs, kurš tiek izmantots ne tik daudz autora darbiem kā citām vajadzībām. Šādi pierādījumi vai šādi apsvērumi mums nav šajā lietā.

Otrs punkts par nepieciešamību. Kā vairakkārt jau Satversmes tiesa ir savā praksē atzinusi, apstrīdētajā normā noteiktais ierobežojums var tikt atzīts par samērīgu tikai tad, ja nav citu līdzekļu, kuri būtu tikpat iedarbīgi vai iedarbīgāki un, kurus izvēloties, personas pamattiesības būtu ierobežotas mazāk jūtami, kā tas jau noformulēts jau 2005. gada 13. maija spriedumā lietā 2004-18-0106 secinājumu daļas 19. punktā.

Satversmes tiesa savā judikatūrā ir secinājusi, ka tam... tai nav jāizvērtē, cik tālu alternatīvie risinājumi būtu vai nebūtu piemērotāki situācijas risinājumam, tomēr Satversmes tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai likumdevējs, ierobežojot – autoru tiesības šajā gadījumā vai personu autoru tiesības – pie... ir pienācīgi izvēlējis, vai konkrētā gadījumā nepastāv kādi alternatīvi līdzekļi, kas personām Satversmē noteiktās pamattiesības būtu mazāk aizskāruši.

Ministru kabinets nav norādījis nevienu apsvērumu, kas pamatotu, ka alternatīvi līdzekļi vispār ir izvērtēti vai aplūkoti. Tas arī būtu grūti izdarāms, jo, faktiski, Ministru kabinets pat nav... nevar norādīt, kāds būtu pamatojums šobrīd spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumu Nr. 321 3. un 4. punktam.

Tāpat uz tiesas atkārtotiem jautājumiem, pēc kādiem kritērijiem nesēju un iekārtu saraksts ir tāds, kāds tas ir šobrīd, atbildes konkrēti nav sniegtas, vai arī tās ir savstarpēji pretrunīgas. Un tāpat nav pat teorētiski iespējams, ka kabinets būtu izvēlējis vai izvērtējis šīs alternatīvas, un arī par to pierādījumi šajā lietā mums nav iesniegti. Faktiski

arī Ministru kabinets nemaz nav apgalvojis, ka šādi alternatīvi meklējumi tiktu meklēti vai būtu... būtu piedāvāti.

Interesanti, ka tiesas sēdē Ministru kabineta pārstāve uzsvēra, ka 2005. gada... 2005. gadā Ministru kabinets pirmo reizi pieņēma noteikumus par nesēju atlīdzību, tādējādi norādot, ka kabinets nevarēja zināt, ka šie noteikumi... kā tad šie noteikumi darbosies praksē. Šis apgalvojums neatbilst patiesībai, jo Ministru kabinets jau 2001. gadā bija pieņēmis noteikumus Nr. 530 – 27. decembra 2001. gada noteikumus par nesēju atlīdzības un par fonogrammu, un filmu reproducēšanu personiskām vajadzībām lieluma noteikšanu, iekasēšanu, sadali un izmaksāšanu, un šie noteikumi paredzēja nesēju atlīdzības iekasēšanu.

Tātad, faktiski, Ministru kabinetam jau labi bija zināms, kā praksē darbojas nesēju atlīdzības koncepts. Mēs redzam, ka nesēju atlīdzība kā tāda pastāv Latvijā jau ilgāku laiku nekā Ministru kabinets centās mums to tiesas sēdē šeit parādīt.

Atgriežoties pie šī pamatjautājuma par alternatīvu līdzekli pamattiesību ierobežojumam, ir jānorāda, ka alternatīvs līdzeklis teorētiski varētu būt, nu, piemēram, ja mēs apliktu visus nesējus un iekārtas, bet, samērīgumu ievērot... ievērojot, nodrošinātu katram nesējam un iekārtai noteikta apmēra atlīdzības maksājumu.

Tātad šādu alternatīvu kā mazāk ierobežojošu līdzekli norādījusi Vācijas konstitucionālā tiesa savā 2010. gada 30. augusta spriedumā līdzīgā lietā, uz kuru mēs esam atsaukušies šajā mūsu rakstveida konstitucionālajā sūdzībā. Nu, faktiski, Ministru kabinets nemaz nav apskatījis šādu variantu, nemaz nedodot arī iespēju, tātad, maniem klientiem par to izteikties. Tāpēc es to pieminu tikai kā hipotētisku alternatīvu nevis kā iespēju, kuru mēs liktu priekšā maniem godātiem oponentiem.

Treškārt, vērtējot apstrīdētās normas atbilstību samērīguma principam, galvenokārt ir jāizvērtē likumdevēja izmantoto līdzekļu radītās sekas, tas ir, tiesību normas piemērošana, kādas sekas tā rada indivīda tiesībām un likumiskām interesēm, un vai šie zaudējumi ir lielāki vai mazāki, samērīgi attiecībā uz to, ko tad iegūst no tā sabiedrība.

Bez tam ir jāizvērtē šādas tiesību normas ietekme uz ikvienu personu, kuras intereses tā aizskar, kā to ir Satversmes tiesa noteikusi savā 2002. gada 19. marta spriedumā lietā 2001-12-01, sprieduma 3.1. punktā. Ministru kabinets nezina, kāds šobrīd ir tirgus, ar ko reproducē, cik plaši reproducē, kādi zaudējumi ir autoriem. Es atļaujos apgalvot, tikai tāpēc, ka šajā procesā vienīgie, kas iesniedz tirgus apskatu un pētījumu, ir mani pārstāvētie klienti. Tie ir pētījumi par divām... par diviem dažādiem laika periodiem. Pēdējais ir iesniegts ļoti svaigs par pēdējiem mēnešiem, par šo gadu, un vienīgā Ministru kabineta reakcija ir tāda, ka tas neatzīst šos pētījumus, meklējot dažādus tehniskus vai procesuāla rakstura argumentus, kāpēc noraidīt šo pētījumu izmantošanu, šo aptauju izmantošanu mūsu situācijas vērtējumam.

Ministru kabinets turpretim, faktiski, balsta savu pozīciju apgalvojumos, no kuriem neviens nav apstiprināts nedz ar pierādījumiem, kur nu vēl pētījumiem vai vismaz kādu loģisku skaidrojumu. Kā mēs to dzirdējām mutvārdu procesā, Ministru kabineta pārstāve nevarēja pamatot, kāpēc šobrīd spēkā esošais nesēju un iekārtu saraksts ir tieši tāds, kāds tas ir minēts Ministru kabineta noteikumos Nr. 321.

Kabineta pārstāve nepaskaidroja, jo tā nevarēja paskaidrot, kāpēc Ministru kabinets uzskata, ka šobrīd autori saņem taisnīgu atlīdzību, un kāds vispār ir taisnīgas atlīdzības apmērs un saturs. Šos apsvērumus nezinot, mēs arī nevaram, un arī nav iespējams, ka Ministru kabinets būtu varējis novērtēt ierobežojuma attieksmi uz autoriem un to nodarīto kaitējumu samērīgumu ar sabiedrības interesēm.

Tātad ir pilnīgi skaidrs, ka, apzinoties, ka Ministru kabineta noteikumi būtu maināmi, bet neveicot šādu pienācīgu vērtējumu, jo šo izmaiņu nepieciešamību atzina, jāsaka ne tikai Ministru kabinets, bet arī – saīsinājumā – „LIKTA”, tātad asociācija, kura viennozīmīgi ir vienās pozīcijās ar Ministru kabinetu šajā lietā. Abi šie pārstāvji, kas, tātad, piedalījās sēdē, bija apstiprinājuši – jā, kabineta noteikumi būtu grozāmi.

Un kā tas arī redzams no dokumentiem, kurus apjomīgi ir iesniegušas abas puses attiecībā uz vienu un to pašu jautājumu, proti, uz Kultūras ministrijas organizētajām apspriežu reizēm, arī no šīm te sarunu... sarunām Kultūras ministrijas paspārnē, ir skaidri redzams, ka, izstrādājot un apspriežot šo koncepciju, ir viennozīmīgi redzams, ka Ministru kabineta noteikumi būtu vērtējami, būtu maināmi.

Šajā lietā ir vairakkārt pieminēti, un viens arī no šīs lietas, acīmredzot, lēmuma stūrakmeņiem varētu būt tiesas process lietā un argumenti, kas ir pausti Eiropas Savienības tiesā lietā – *Padawan* lietā, kuru mēs arī gribētu šeit likt priekšā, vērtējot samērīguma jautājumu. Tātad šai lietā Eiropas Savienības tiesa ir atzinusi, ka taisnīgas atlīdzības koncepts un apmērs ir saistīti ar kaitējumu, kas autoram rodas, kad autora aizsargātais darbs tiek bez autora atļaujas reproducēts personiskai lietošanai.

Šajā aspektā taisnīga atlīdzība ir uzskatāma par pretizpildījumu autora ciestajam kaitējumam, kā tas ir paredzēts *Padawan* sprieduma 40. punktā. Direktīvas 2001/29 35. un 38. punkts, tajā ietvertie vārdi „atlīdzināt” un „kompensēt” atspoguļo Savienības likumdevēja gribu izveidot īpašu atlīdzības shēmu, kuras īstenošana sākas, kolīdz ir konstatēts kaitējums tiesību īpašniekam, kura rezultātā principā rodas pienākums atlīdzināt šādu kaitējumu – 41. punkts.

Padawan nolēmumu daļas 3. punktā ir secināts, ka direktīva, tātad 2001/29 direktīvas 5. panta 2. punkta „b” apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka jāpastāv saiknei starp taisnīgas atlīdzības finansēšanai paredzētās nodevas piemērošanu digitālās reproducēšanas iekārtām, ierīcēm un datu nesējiem un to prezumēto izmantošanu reproducēšanai privātām vajadzībām. Tādējādi *Padawan* spriedums, mūsu ieskatā,

pietiekami skaidri norāda, ka ir jāpastāv saiknei starp nesējiem un iekārtām, ar kuriem var veikt autora darba reproducēšanu, es pasvītrotu, un atlīdzības maksājumu autoriem.

Tātad, raugoties no direktīvas 2001/29 satura, ir jāņem vērā, ka preambulas 5. punkts nosaka, ka būtu jāpielāgo un jāpapildina esošie tiesību akti attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, lai tie pienācīgi atbilstu ekonomiskajam stāvoklim, piemēram, jauniem izmantošanas veidiem, kādi sabiedrībā kļūst populāri. Pēc būtības tas ir tieši tas veids, kādā mēs esam arī formulējuši savu pieteikumu Satversmes tiesai, un mēs noteikti nevaram līdztar ar to atbalstīt Ministru kabineta pārstāvja apgalvojumu, ka atlīdzība ir jāparedz tikai un vienīgi par tiem nesējiem un iekārtām, kuras primāri izmanto reproducēšanai, kā šo konceptu mēģināja šeit, tātad, ieviest pretēji eksperta doktora Gorbāna viedoklim un arī mūsu viedoklim pretēji Ministru kabinets. Jo, pirmkārt, jau skaidrs, ka arī tehnoloģijas mēs nevaram iedalīt – reproducēšanai paredzētās iekārtas – primārās vai sekundārās iekārtās, mēs nevaram runāt par dalījumu, jo tehnoloģiski šāds dalījums nepastāv.

Un bez tam, kas ir ļoti svarīgi arī, tehnoloģijas attīstās. Līdz ar to, to funkcijas un risinājumi tiek apvienoti, tātad var pastāvēt viens mirklis, kurā vispār var pastāvēt kaut kādas specifiskas... Iekārtu, nesēju veids, kuru šobrīd mēs paredzam, tas varētu izzust no tehnoloģisko iekārtu aprites, vai ne. Tātad, faktiski, tas apstāklis, kas mūsdienās ir aizvien vairāk iekārtu, kurās ir šādas apvienotas funkcijas, nerada mums iemeslu runāt par primāro vai sekundāro funkciju, sacīt – viena funkcija, tātad, būtu svarīgāka un nozīmīgāka nekā pārējās, teiksim, manā mobilajā telefonā, ja.

Turklāt, kas ir arī, mūsaprāt, ļoti svarīgi, vērtējot *Padawan* spriedumu, sprieduma 54 līdz 57 paragrāfā Savienības tiesa ir atzinusi, ka, ja attiecīgās iekārtas tiek nodotas privātām personām izmantošanai personīgiem mērķiem, nemaz nav jāpierāda, ka tās ar šīm iekārtām tiešām ir izgatavojuši kopijas personiskai lietošanai, tādējādi radījušas jau notikušu kaitējumu aizsargātā darba autoram. Tā ir ļoti svarīga atziņa, un Eiropas Savienības tiesa ir konstatējusi, jo attiecībā uz šīm personām mēs likumīgi varam konstatēt, ka tās var pilnībā izmantot tām piešķirtās lietošanas tiesības. Tas ir, mēs presumējam, ka tās izmanto visas minēto iekārtu iespējas, visas tehniskās funkcijas, to starpā arī pašu... vienu no pašām vienkāršākajām – reproducēšanu. No tā izriet, ka tikai ar šo iekārtu vai ierīču spēju izgatavot kopijas jau pietiekami, šis apstāklis ir pietiekams, lai mēs pamatotu atlīdzību par kopiju personiskai lietošanai piemērošanā. Mēs uzskatām, ka šajā sakarā *Padawan* spriedums, protams, ir ļoti svarīgs mūsu lietas vērtēšanā.

Attiecībā uz vienu no jautājumiem, par kuru šeit arī bija intensīvi jautājumi gan pieteicēja pārstāvjiem, gan arī iestādei, Satversmes tiesa ir norādījusi, ka par 105. pantu var runāt tad, ja tiesību subjektam ir mantisks aizskārums. Tātad mums būtu precīzi jādefinē, kas tad ir šis mantiskais aizskārums. Mantisks aizskārums izpaužas tādā apstākļī, ka esošais nesēju un iekārtu saraksts nenodrošina taisnīgu atlīdzību par

autortiesību un blakustiesību subjektu Autortiesību likumā paredzēto tiesību ierobežojumu.

Tas ir, nav iespējams iekasēt taisnīgu atlīdzību, to ievācot no tikai un vienīgi tiem nesējiem un iekārtām, kādus vispār neizmanto un kādu nav, vai arī no tiem, ar kuriem faktiski reproducēšana nenotiek vai notiek ļoti nelielos apmēros.

Direktīvas Nr. 2001/29, direktīvas preambulas 38. punkts ir noteicis atsevišķus kritērijus, kas būtu jāņem vērā, nosakot atlīdzības apmēru, ar ko tie pienācīgi atlīdzina par viņa darba izmantošanu. Preambula saka, ka jānosaka ne vien taisnīgas atlīdzības veids, bet arī sīka procedūra un iespējamo apjomu, kā arī būtu jāņem vērā visi tie apstākļi katrā atsevišķajā gadījumā. Novērtējot attiecīgos apstākļus, noderīgs kritērijs būtu iespējamais kaitējums, ko attiecīgā darbība nodara tiesību subjektam.

Es gribētu pasvītrot, tātad šeit ir runa – tāpat kā *Padawan* spriedums to traktē – par iespējamo kaitējumu, un jāņem vērā arī tehnoloģisko aizsardzības pasākumu izmantošanas pakāpe.

Pieteicēji, pirms ir vērsušies Satversmes tiesā, bija snieguši Ministru kabinetam savus aprēķinus par summām, kādas tiesību īpašnieki varētu iekasēt, ja tiem būtu tiesība atļaut vai aizliegt savu darbu reproducēšanu. Un šīs summas bija rēķinātas, pamatojoties uz 2007. gada pētījumu, tajā norādītajiem reproducēšanas apjomiem, vidēji vienas fonogrammas izmaksām. Esošais reproducēšanas apjoms ir zināms, tāpat ir zināmas reproducēšanai izmantojamās iekārtas un nesēji, ko pamato tiesai iesniegtie mūsu pierādījumi.

2001. gadā, pieņemot iepriekš citēto direktīvu, lielas cerības tiek liktas uz tehnoloģisko... aizsardzības pasākumiem, tā minēto jau *digital* vai *digital rights management*, kas ir saīsinājumā DRM, kas arī tika apspriests šeit šai procesā. Taču mēs redzam – kopš 2001. gada tehnoloģiju attīstība ir gājusi tādā virzienā, ka DRM nav attaisnojis uz tiem liktās cerības, un tie nav efektīvi, lai pilnībā nodrošinātu autortiesību aizsardzību.

Tātad tiesību ierobežojuma samērīgums ir jāpierāda tiesību ierobežotājam, taču Ministru kabinetam un Kultūras ministrijai nav neviena aprēķina, nav pētījumu, kas pamatotu to izdarītos secinājumus un to apsvērumus šai procesā.

Tāpat Ministru kabineta norāde, ka nav iespējams visus nesējus un iekārtas iekļaut sarakstā, nav attaisnojums tam, lai tajā neiekļautu eventuāli izmantojamās iekārtas. Arī iekārtas, kuras varētu izmantot, kuras sabiedrībai ir pieejamas un zināmas.

Apgalvot, ka visi iegādājas tikai pirmo eksemplāru un tikai pirmais eksemplārs tiek reproducēts, mēs, protams, nevaram, jo tam nav nekāda pamatojuma. Nav taisnība, jo reproducēšana notiek tādā kārtā vien, ka mēs savā datu nesējā vēlamies izveidot īpašu bibliotēku, teiksim, no mūzikas ierakstiem un tā... tas ir viens no sabiedrības

paradumiem, kuru pietiekami skaidri, manuprāt, arī ļoti labi var pierādīt tajos pētījumos, kurus mēs esam arī iesnieguši tiesā. Ministru kabinets nav pamatojis, kā un vai vispār, izdarot šo samērīguma pārbaudi, kabinets būtu ievērojis Eiropas Savienības tiesas un arī Latvijas tiesību aktu uzliktos pienākumus.

Tātad mēs līdz ar to varētu izdarīt secinājumu par pirmo elementu – tātad 105. īpašumtiesību aizsardzības panta piemērošanu – ka ar apstrīdētām tiesību normām ir nepamatoti ierobežotas autoru īpašumtiesības.

Attiecībā uz otro Satversmes normu... Satversmes 64. pantu un arī jautājumiem, kuri tika uzdoti šeit pieteicējam, pamatojot savu pieteikumu.

Mēs, tātad, joprojām uzturam šo nostāju, ka Ministru kabinets, darbojoties uzdevumā... darbojoties likumdevēja uzdevumā, faktiski ir ne tik daudz pārsniedzis pilnvaras, kā tas ir virknē Satversmes tiesas spriedumu, – un arī godātā tiesa, tātad, ir uzdevusi šo jautājumu par to, vai šeit ir *ultra vires* gadījums, tātad vai Ministru kabinets būtu pārsniedzis Saeimas piešķirtās... Saeimas doto uzdevumu, – mēs turpretim redzam, ka šeit ir īpatna situācija, kas ir apgriezta, proti, ka likumdevējs ir Ministru kabinetam devis tādus norādījumus, kas neļauj nenoteikt šo atlīdzību. Tātad zināmā mērā – dubultais noliegums, faktiski. Nevis Ministru kabinets uzdod kaut ko darīt, bet, tieši otrādi, saka – jūs nedrīkstat nenoteikt, jūs nedrīkstat kavēties noteikt.

Un, mūsaprāt, Tiesībsargs ļoti precīzi to aprakstīja arī savā gan rakstveida, gan vairāk tomēr mutvārdu formulējumā attiecībā uz 64. pantu, ka ir neiedomājami un absurdi – valsts pārvaldes iestāde, mēģinot attaisnoties ar to vien, ka tiem nav izdevies savest kopā divas pretrunīgas intereses pārstāvošas puses, neizpilda to funkciju, kura... kas Ministru kabinetam būtu jādara saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, protams, Satversmi, un, mūsu gadījumā, balstoties arī uz Satversmes 64. pantu.

Likumdevējs, kad tas pieņēma Autortiesību likuma 34. pantu, un tajā ietverot deleģējumu kabinetam izdot šos noteikumus, nav ļāvis Ministru kabinetam ierobežot autoru īpašumtiesības, nosakot šauru un novecojušu, tātad, ierobežotu nesēju un iekārtu loku, par kurām būtu maksājama šī atlīdzība.

Interpretējot Autortiesību likuma 34. pantu, mēs secinām, ka likumdevējs nav vēlējis atstāt kabinetam rīcības brīvību izvēlēties, par kuriem nesējiem un iekārtām tad būtu maksājama, par kuriem – nebūtu. Mēs neredzam šo rīcības brīvību, uz to arī nav atsaucies Ministru kabinets savos argumentos. Tieši pretēji – mēs redzam, ka Autortiesību likuma 34. pants ir noteicis, ka Ministru kabinetam ir jāveic tehnisks darbs, Ministru kabineta noteikumos ir nepārtraukti jāatjauno nesēju saraksts, lai tajos būtu ietverti visi tukšie nesēji un visas tās iekārtas, kuras var izmantot autora darba reproducēšanā.

Faktiski mēs šajā lietā esam konstatējuši, ka Ministru kabinets šo uzdevumu un... likumdevēja doto uzdevumu nav izpildījis, tas ir patvaļīgi Ministru kabineta noteikumos neietvēris, tas ir atturējies ietvert vai nav izpildījis šo funkciju ietvert Ministru kabineta noteikumos visus tukšos nesējus un iekārtas, kuras var tikt izmantotas autoru darbu reproducēšanai.

Līdz ar to kabinets ir patvaļīgi, bez likumdevēja pilnvarojuma ierobežojis autoru īpašumtiesības. Un jāatzīst, ka šādu ierobežojumu ir atzinis Ministru kabinets gan savā atbildes rakstā, gan to atzina arī godātā kolēģe pārstāve, kabineta pārstāve šai mutvārdu tiesas sēdē.

Mēs uzskatām, ka normatīvais akts var būt pretrunā ar Satversmes 64. pantu gan tad, ja Ministru kabinets ir rīkojies, pārsniedzot likumdevēja dotā pilnvarojuma robežas *ultra vires* gadījumā, gan arī tad, ja Ministru kabinets nav izpildījis likumdevēja doto uzdevumu, tādējādi rīkojoties pretēji likumdevēja pilnvarojumam jeb likumdevēja deleģējumam.

Konkrētā gadījumā Ministru kabinets nav izpildījis likumdevēja uzdevumu, kā rezultātā ir ticis pieļauts Satversmes 64. panta pārkāpums.

Un tagad par pēdējo trešo daļu – par 113. panta, par mūsu situācijas vērtējumu kontekstā ar līdz šim Satversmes judikatūrā nekommentēto 113. pantu, kas norāda, ka valsts atzīst zinātniskās, mākslinieciskās un citādas jaunrades brīvību un aizsargā autortiesības un patenttiesības.

Pirmais jautājums, kas radīja vieglu izbrīnu, nu, viegli izsakoties, tā figurāli, ir jautājums, kuru šeit diskusijā pacēla mana godātā oponente par to, vai šī norma – 113. pants – ietver arī blakustiesību aizsardzību. Lietas gaitā mēs secinājām, ka starp lietas dalībniekiem nav domstarpību par to, ka ar apstrīdētajām tiesību normām tiek ierobežotas vismaz autoru tiesības, tātad skaidrs ir, ka par to bija vienošanās šeit, taču.... un nav strīds par to, ka apstrīdētās tiesību normas paredz autortiesības kā aizsargātu tiesību priekšmetu un autorus kā subjektus Satversmes 113. pantā konkretizētajām pamattiesībām.

Mūsu ieskatā Satversmes 113. pants aizsargā arī blakustiesību subjektus un arī blakustiesību darbus.

Ja mēs lasām nule iznākušos Satversmes komentārus, tad, komentējot šo pantu, autori norāda, ka, tātad, pants sastāv no viena teikuma, kura pirmā daļa ietver... tajā pirmā daļā ietverta norāde uz jaunrades brīvību, savukārt otra daļa norāda uz jaunrades rezultāta aizsardzību, kā to paredz profesors Rozenfelds un kolēģis Mārcis Krūmiņš komentāru grāmatas 679. lappusē. Aplūkojot šo tiesību normu, mēs redzam, ka panta teikuma otrā daļa atspoguļo jaunrades iespējamo rezultātu. Tomēr ir nepārprotami skaidrs, ka – un par to arī nevarētu būt strīdi – jaunrades rezultāts nav tikai un vienīgi

autortiesības un patenttiesības, kā tas ir norādīts panta tekstuālajā daļā, tātad panta tekstā.

Jaunrades rezultāts, godātā tiesa, ir arī autora dziesmas izpildījums, aktiera spēle, fonogramma, dizaina paraugs, preču zīme. Tie nav bezkaislīgi nesēji, bezkaislīgi transfēri – tie ir ar autora personisku pieeju reproducēti... ar autora personisku pieeju attēloti un mums publiski nodoti darbi. Ir pilnīgi skaidrs, ka daudzi no šiem darbiem, piemēram, simfonijas notis nekad neiegūtu to autora darba izpildījumu, ja šis blakustiesību līdzdalībnieks, tai skaitā arī producers, nebūtu piedalījies šitā izdošanā... izpildē.

Ievērojot Satversmes 113. panta konstrukciju, kur teikuma pirmajā daļā ir uzsvērts, ka valsts aizsargā jaunrades brīvību ir secināms, ka teikuma otrā daļa, kurā ir ietverta atsauce uz atsevišķiem šīs jaunrades iespējamiem rezultātiem ir vienīgi neizsmeļošs, piemērus minošs uzskaitījums. Arī blakustiesībām aizsargāts darbs ir jaunrades rezultāts, līdz ar to nav neviena iemesla, kādēļ lai Satversmes 113. pants neattiektos uz blakustiesībām. Tāpat arī, atsaucoties uz Satversmes komentāriem, ir jānorāda, ka tur norādīts ir, atstājot atsevišķu jaunrades izpausmju uzskaitījumu nepabeigtu, valsts atzīst jebkuru jaunrades brīvību, es pasvītrotu, tai pašā komentāra 680. lappusē.

Blakustiesību subjekta rīcība blakustiesību objektu radīšanā ir radoša darbība, blakustiesības nav mazāk aizsargājamas nekā autortiesības Satversmes 113. panta kontekstā. Mēs nešaubāties, ka Satversme paredz vienotu aizsardzību režīmu gan autortiesībām, gan blakustiesībām.

Ministru kabineta pārstāve ir norādījusi, ka autortiesības pieder pie pirmās paaudzes cilvēktiesībām, savukārt blakustiesības būtu ekonomiskas tiesības, piemēram, blakustiesību subjektam izpildītājam, taču, ņemot vērā... ir jāņem vērā, ka šis nekritiskais dalījums nav pamatots, jo gan autortiesības, gan blakustiesības ir īpašumtiesības, un blakustiesību subjektam, tātad izpildītājam, ir arī personiskās tiesības.

Tātad mēs noteikti nepiekrītam Ministra kabineta pārstāves iebildumiem par to, ka autortiesībām un blakustiesībām būtu atšķirīgs aizsardzības režīms. Turklāt pat tad, ja mēs uzskatītu šo iebildumu par pamatotu un pareizu, tad būtu jāsecina, ka Satversmes 113. panta kontekstā konstitucionālais likumdevējs ir iepriekš norādīto apstākļu dēļ... nav vēlējis dalīt intelektuālā īpašuma tiesību objektus pēc to izcelsmes, bet drīzāk ir vēlējis noteikt, ka valsts aizsargā jaunrades brīvību – gan procesu, gan rezultātu, kas jaunrades rezultātā top.

Līdz ar to Satversmes 113. panta atslēgas vārds ir – jaunrade. Un jaunrade Satversmes komentāros tiek definēta kā darbība, kuras rezultātā rodas oriģināla – agrāk nebijušas galīgas darbības rezultāta (atkal jau citāts no komentāriem). Ir nepārprotami skaidrs, ka gan filma, gan fonogramma, gan dziesmas izpildījums – tas viss ir

blakustiesību objekti, ir galīgas darbības rezultāti, un nešaubīgi arī blakustiesības ietilpst 113. panta tvērumā.

Mēs nepiekrītam Ministru kabineta interpretācijai, ka autortiesības ir radošas darbības rezultāts, bet blakustiesību objekts nav radošas darbības rezultāts. Arī Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas skaidrojums par blakustiesībām ietver to, ka izpildītāja tiesības ir atzītas, jo to radošā iejaukšanās jeb līdzdalība ir vajadzīga, lai dotu „dzīvību”, piemēram, attēla kustībai, mūzikai, dramatiskam un horeogrāfiskam darbiem, un tāpēc tiem ir attaisnojoša interese aizsargāt tos vai to individuālās interpretācijas.

Fonogrammu producentiem tiesības ir atzītas dēļ to radošās un ne tikai finansiālās organizatoriskās, bet arī organizatoriskās spējas, kas ir nepieciešamas, lai mēs varētu tvert šo fonogrammu kā darba izpildījumu.

Daļa no autortiesībām, piemēram, komponista sacerējums bez blakustiesībām faktiski nemaz nav iespējama, jo to nevar nokomunicēt, publicēt publikai, bet tikai profesionāļu lokam, kuri pēc notīm savās ausīs dzird šo lielisko skaņdarbu.

Līdz ar to Satversme paredz vienotu aizsardzību gan autortiesībām, gan blakustiesībām. Arī Autortiesību likumā, kaut arī tā nosaukumā ir iekļauta viena tiesību subjekta grupas nosaukums, likums regulē faktiski blakustiesību subjektus, tātad tas pats attiecas arī uz ārvalstu terminoloģiju – „copyright” –, kas ietver gan autortiesības, gan blakustiesības.

Nav pareizi arī Ministru kabineta norādītie... Ministru kabineta pārstāves norādījums, ka Satversmes 113. panta komentāros būtu atrodams kāds citāts, kur šis pants nebūtu paplašināti attiecināms uz blakustiesībām – mēs to komentāros neatradām. Ja kolēģe to tur redz, tad mēs ar nepacietību gaidām šo citātu, ja.

Tieši otrādi, šī komentāri, kā mēs esam norādījuši, norāda uz to, ka panta aizsardzībā ietilpst gan jaunrade, tas ir, process un darbība, gan arī tās rezultāts. Pieteicēju ieskatā gan autortiesības, gan blakustiesību subjektu darbība ir jaunrade, un nav iemesla neaizsargāt jaunrades izpausmju rezultātu. Tas ir viens uz tas pats darbs, bet kura radīšanā piedalās dažādi subjekti.

Līdz ar to mēs secinām, ka Satversmes 113. panta lietotais vārds „autortiesības” nenozīmē, ka pants neaizsargā blakustiesības vai paredzētu atšķirīgu tiesisku autoru aizsardzības un blakustiesību īpašnieku aizsardzības režīmu.

Šo tiesību grupu, respektīvi, autortiesību un blakustiesību diferencēšana nav pamatota arī no loģikas viedokļa, jo, ja mēs šo 113. pantu Satversmē attiecinām tikai un vienīgi uz autortiesībām kā kaut ko īpaši aizsargājamu, vairāk aizsargājamu nekā blakustiesību subjektu tiesības, tad nebūtu saprotams, kāpēc patenttiesības, kas ir rūpnieciskā īpašuma daļa, ir izpelnījušās būt vairāk aizsargātas kā blakustiesības. Tur mēs neredzam nekādu iekšējo loģiku.

Mēs viennozīmīgi piekrītam Tiesībsarga un arī godātās kolēģes Kariņas-Bērziņas kundzes viedoklim, ka šādi paplašināti attiecināmi, ka 113. pants ir paplašināti attiecināms uz blakustiesībām, un mēs tai skaitā šeit varam pieminēt viennozīmīgi arī starptautisko tiesību praksi, starptautiskos avotus, jo šāds secinājums izriet gan arī no Starptautiskā pakta par ekonomiskām, sociālām un kultūras tiesībām un Bernes konvencijas par literatūras un mākslas darbu aizsardzību, kas nosaka – darba pārveidojumi tiek aizsargāti tāpat kā oriģināldarbi – un arī no Romas konvencijas par izpildītāju fonogrammu un producentu, un raidorganizāciju tiesību aizsardzību, no WIPO līguma par autortiesībām un Pasaules Tirdzniecības organizācijas līguma par tirdzniecības saist... ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām.

Šinī sakarībā, tāpat, par Satversmes 113. panta saturu...

Godātā tiesa, man laika tecējums liek domāt, ka man...

G. Kūtris: Jā, jums ir pēdējā minūte jūsu pašu noteiktajam reglamentam.

L. Liepa: Vai es drīkstu palūgt vēl pagarinājumu – minūtes desmit –, ko izmantos tad šeit mana kolēģe?

G. Kūtris: Paldies! 5 minūtēs, lūdzu, pabeidziet savu uzstāšanos.

L. Liepa: 5 minūtēs – liels paldies, godātā tiesa!

G. Kūtris: Kopā ar kolēģi vai vienalga atsevišķi, bet 5 minūtes.

L. Liepa: Drīzāk dominēs kolēģe, es gribēju tikai norādīt, ka pieteicēju ieskatā no Satversmes 113. panta izriet arī valsts pozitīvs pienākums veikt konkrētu rīcību minēto autortiesību un blakustiesību nodrošināšanai un izveidot pienācīgu un efektīvu autortiesību aizsardzības sistēmu.

Es lūgtu manu kolēģi turpināt par tiem jautājumiem, kas ir saistīti ar tiesību akta izdošanu, ar apstrīdētās tiesību normas izdošanu.

I. Platpere: Paldies, paldies arī, tiesa, par doto iespēju!

Es turpināšu par 113. pantu, un konkrēti, – par autortiesībām un blakustiesībām. Blakustiesības... izpildītājs... nav iesp... izpildītājam nepiešķir tiesību aizsardzību, ja viņi neizpilda darbu, izņemot atsevišķus gadījumus, kas ir noteikti Romas konvencijā, tāpat arī Autortiesību likumā. Savukārt fonogrammu producentus aizsargā tajā gadījumā, ja viņi veic izpildījuma fiksāciju, tāpat izpildītājs izpilda darbu, un fonogrammu producers veic šī te izpildījuma fiksāciju. Tas būtu viens papildus... papildus piebilstamais arguments.

Attiecībā uz Satversmes Cilvēktiesību sadaļu, kas ir pieņemta 1998. gadā. Šobrīd blakustiesību subjekts ir filmu producers. Kad tika pieņemta šī cilvēktiesību sadaļa, audiovizuālu darbu producers bija pieskaitīts autortiesību subjektu lokam. Faktiski, tajā brīdī, runājot par autortiesībām, ja fonogrammu producers tika atzīts kā autortiesību subjekts un tika aizsargāts ar autortiesībām, tad, faktiski, tas arguments, ka audiovizuāla

darba producents ieguva tikai materiālu, un tur nav nekāda radoša ieguldījuma, viņš faktiski neiztur kritiku tādēļ, ka tajā laikā, kad bija spēkā 1993. gada 15. maija likums, tas paredzēja šādu autortiesību aizsardzību arī audiovizuāla darba producentam.

Papildus es vēlētos vērst uzmanību uz vienu no jautājumiem, kuriem daļēji pieskārs Liepas kungs attiecībā uz 34. panta otrās daļas interpretāciju – šo te nesēju uzskaitījumu ar norādi „un tamlīdzīgi”. Es Kultūras ministrijā es strādājusi kopš 1996. gada un kopš... no 1997. gada līdz 2002. gadam es atbildēju par autortiesībām un vadīju Autortiesību nodaļu, un arī biju tiešā veidā atbildīga par šī te konkrētā, pieminētā Autortiesību likuma redakcijas izstrādi, viedokļu apkopošanu un arī aizstāvēšanu Saeimā.

Un tādēļ es varu apliecināt, ka šis te nesēju saraksts netika norādīts kā saraksts, kurš Ministru kabinetam būtu iestrādājams kā izsmeļošs saraksts, ne velti tur ir runa „un tamlīdzīgi”. Šis saraksts un šie nesēji vispār tika minēti, lai dotu norādi, kas tiek saprasts ar šiem nesējiem, viņš neparedzēja nekādā veidā izsmeļošu sarakstu, kurš nekad vairs nav papildināms. It īpaši, ņemot vērā to, ka runa bija par aktuālajiem nesējiem, kuri... kurus sabiedrība patērē, lai kopētu darbu. Un šis saraksts pilnīgi noteikti varēja mainīties, un tas jau bija paredzams. Tai pašā laikā es varu minēt vienu no ierīcēm, par kuru pilnīgi noteikti nebija skaidrība, un pat nebija informācijas, ka tāda varētu rasties – ir šie... ir *blu-ray* diski, piemēram. Līdz ar to izsmeļošu sarakstu pat nebija iespējams noteikt tajā laikā, tādēļ tika lietots „un tamlīdzīgi” un lietoti šie nesēji – kā norāde, kam vispār tur būtu jābūt.

Un varbūt viena no lietām, kuram... kurai Liepas kungs nepieskārs. Es esmu lasījusi otras puses, pretējās puses argumentus jeb Ministru kabineta argumentus, pārstāvja argumentus, un mēs faktiski šobrīd... šobrīd tiek šī te lieta vispār skatīta savā ziņā tādēļ ka, ja tiesību īpašniekiem jau 2005. gadā būtu teikts, vai 2007. gadā, vai jebkurā no atpakaļejošajiem gadiem, kad mēs esam diskutējuši ar importētājiem Kultūras ministrijas izveidotajā darba grupā, ja mums jau tad Ministru kabinets būtu devis skaidru norādi, ka šis saraksts ir izsmeļošs un nekādu noteikumu papildinājuma vispār nebūs, jo mums nav tādu tiesību, Ministru kabinetam nav tādas tiesības šo te... šos te noteikumus papildināt, tad tiesību īpašnieki, faktiski, būtu vai nu vērsušies Saeimā ar lūgumu papildināt vai grozīt Autortiesību likuma normu, jo Autortiesību likums kopš 2005. gada, kad tika pieņemta pēdējā nesēju atlīdzības noteikumu redakcija, ir manīts, ir grozīts četras reizes, un tiesību īpašnieki ir aktīvi piedalījušies šo grozījumu komentēšanā, priekšlikumu iesniegšanā, kā arī... vai arī mēs būtu apstrīdējuši šo normu.

Bet Ministru kabinets nevienu mirkli nav devis šādu norādi, ka tiesību īpašniekiem nepienāktos nesēju atlīdzība. Gluži pretēji, Ministru kabinets ir ietvēris nosacījumu, uzdevumu Kultūras ministrijai katru gadu informēt par izmaiņām šajā te

nesēju atlīdzības sarakstā, ko mēs arī esam darba grupās diskutējuši ar importētāju pārstāvjiem, bet nebijām panākuši vienošanos. Paldies!

G. Kūtris: Paldies, pieteikuma iesniedzēja pārstāvim!

L. Liepa: Paldies!

G. Kūtris: Tālāk tiesu debatēs vārds Ministru kabineta pārstāvim, lūdzu! Jums laiks arī tāpat 40 minūtes.

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa, par doto iespēju piedalīties debatēs un izmantot šo laiku! Tātad primāri kaut arī, protams, galvenā uzmanība būtu jāvērs tieši uz trīs apskatāmo Satversmes pantu analīzi un apstrīdēto tiesību normu atbilstību tiem. Tomēr, ņemot vērā tiesas sēdēs izskanējušās diskusijas, jautājumus un atbildes, es vēlreiz gribētu uzsvērt un atkārtoti vērst uzmanību, kāds tad ir šis tiesību ierobežojums, par kuru tiesību subjektiem pienākas šī te Autortiesību likuma 34. un 54. pantā noteiktā atlīdzība.

Es vēlreiz uzsveru, ka šis tiesību ierobežojums ir ārkārtīgi šaurs, jo tas atļauj tikai fiziskai personai reproducēt autortiesību, blakustiesību objektus, kas iekļūt... iekļauti tiesiski iegūtā filmā vai fonogrammā, arī citā aizsargājamā darba izpausmes formā, kā arī vizuālos darbos. Vienā kopijā personiskai lietošanai bez tieša vai netieša komerciāla nolūka. Tātad visi šie kritēriji, visas šīs pazīmes, kas ir uzskaitītas šajā normā, arvien sašaurina, un sašaurina, un sašaurina šo te tiesību ierobežojumu līdz faktiski absolūtam minimumam.

Kā jau es teicu, no diskusijām, jautājumiem un atbildēm tiesas sēdē, mutvārdu procesā izskatot šo lietu, izriet nepieciešamība vēlreiz uzsvērt, uz kādiem gadījumiem šis tiesību ierobežojums neattiecas. Tātad šis tiesību ierobežojums neattiecas tad, ja fiziskā persona vēlas izgatavot vairāk kā vienu kopiju, šis ierobežojums neattiecas tad, ja fiziskā persona vēlas izgatavot kopiju komerciāliem nolūkiem, un šis ierobežojums neattiecas tad, ja kopēšanu veic juridiska persona, un, protams, arī šis ierobežojums neattiecas nekādā veidā, ja tiek pārkāptas autortiesību un blakustiesību subjektu tiesības, proti, sadzīviski runājot, tiek veiktas... tiek izgatavotas pirātiskas kopijas.

Visos manis nosauktajos gadījumos likums paredz pilnīgi citus autortiesību un blakustiesību subjektu tiesību aizsardzības mehānismus. Tas ir, vienā gadījumā – nepieciešamību saņemt tiesību subjekta atļauju jeb licenci un vienoties par atlīdzības lielumu un citiem darba izmantošanas veidiem, kas ir paredzēts Autortiesību likuma 15. pantā un 41. pantā, kā arī darba prettiesiskas izmantošanas gadījumā izmantot likuma, Autortiesību likuma 11. nodaļā paredzētos tiesību aizsardzības līdzekļus.

Likuma 34. panta pirmā daļa, 54. panta piektā daļa nav nekādā veidā paplašināmi tulkojamas... paplašināti tulkojamas tiesību normas. Līdz ar to tajos paredzētās tiesības uz taisnīgu atlīdzību nav paredzētas, lai kompensētu pirātisku kopiju izgatavošanas

rezultātā radīto kaitējumu, kā arī citos gadījumos, kas iziet ārpus 34. un 54. pantā noteiktajiem ierobežojuma rāmjiem.

Izvērtējot pieteicēja 2012. gada 9. martā iesniegto „FACTUM Group” pētījumu „Privātkopēšanas pētījums Latvijā 2012. gadā”, kā arī tiesas sēdē izskanējušos viedokļus, jautājumus un atbildes, īpaši jāuzsver, ka šie ierobežojumi, tiesību subjektu ierobežojumi, un no tā izrietošais taisnīgās atlīdzības maksājuma pienākums nekādā mērā un nekādā gadījumā nav attiecināmi arī uz pirmo likumīgi iegūto filmas, fonogrammas vai vizuālā darba eksemplāru, jo šis likumīgi iegūtais pirmais eksemplārs, pirmais darba eksemplārs, neatkarīgi, vai mēs šo eksemplāru iegūstam, aizejot uz veikalu un nopērkot kompaktdisku vai DVD, vai arī mēs šo pirmo eksemplāru iegūstam no pakalpojuma sniedzējiem, internetā lejupielādējot savā datorā vai zibatmiņā, vai kompaktdiskā, ir tas eksemplārs, no kura šis tiesību ierobežojums, kas ir paredzēts 34. un 54. pantā, ļauj mums izgatavot šo te vienu kopiju, neprasot atļauju tiesību subjektam. Tātad uz šo pirmā eksemplāra iegādi šis ierobežojums neattiecas.

Otrkārt, arī iegādājoties šo pirmo likumīgi iegūto darba eksemplāru, persona jau iegādes brīdī, vai nu samaksā atlīdzību autoram, jo šī atlīdzība autoram ir ietverta šajā pirkuma cenā, vai arī daudzos gadījumos, kā tas šobrīd notiek, autors ir devis piekļuvi internetā savā mājas lapā vai citos interneta resursos, un devis nepārprotami atļauju lejupielādēt viņa darbus bez atlīdzības, kā arī daudzos gadījumos veikt... izdarīt neierobežotu skaitu kopiju nekomerciālos nolūkos.

Savu debašu tēžu rakstveida izvērsumā es esmu norādījusi gan uz komponista Zigmāra Liepiņa mājas lapu, kurā jautājumu atbilžu sadaļā ir uzdots jautājums, vai Mp3 faili ir ielādējami par brīvu. Uz ko autors ir atbildējis – protams. Tāpat kā notis. Tu vari klausīties tās datorā vai pārrakstīt uz kādu nesēju, par to nav jāmaksā nekas. Arī daudzi ārvalstu autori ir devuši tiesības šo te pirmo eksemplāru iegādāties par brīvu, kā arī vienlaicīgi izdarīt kopijas uz citiem nesējiem, jo ir izvēlējušies ienākums pamatā gūt no savu darbu publiskā izpildījuma, tātad, koncertos vai no šo ierakstu atskaņojuma publiskā izpildījumā.

Tātad uz visiem šiem gadījumiem Autortiesību likuma 34., 54. pantā norādītie ierobežojumi neattiecas. Augstāk minētais „Factum” pētījums un tā secinājumi ir izdarīti, pilnībā ignorējot šos te faktoros un acīmredzot pat necenšoties nodalīt pirātisko kopēšanu un darba pirmo likumīgi iegūto eksemplāra iegādi no vienas atļautās kopijas izgatavošanas Autortiesību likuma 34. un 54. panta izpratnē.

Tā, piemēram, pētījuma kopsavilkuma 7. lappusē ir norādīts, ka internets ir nozīmīgākais ierakstu ieguves avots gan audio, gan video ierakstu... kopiju izgatavotājiem, kopējamās materiālus no interneta iegūst 79 procenti no audio materiāla kopētājiem un 73 procenti video materiālu kopētāji. Runājot par iekārtām, ar kuru starpniecību notiek audio un vai video ierakstu kopēšana, saglabāšana, lejupielāde,

visbiežāk tiek minēts personālais dators. To šim nolūkam izmanto absolūtais vairākums – 78 procenti kopētāju.

Nu, šie secinājumi, ko es tikko citēju, nepārprotami norāda uz to, ka ne pētījuma veicējiem, vēl jo vairāk respondentiem, nav bijusi pietiekama izpratne un skaidrība par pētījuma priekšmetu, tas ir, par vienas kopijas izgatavošanu no likumīgi iegūta darba eksemplāra, kas ir izsmeļošs Autortiesību likuma 34. panta un 54. panta tvērums.

Īpaši jānorāda tas, ka no interneta resursiem vispār nav iespējams izgatavot kopiju likuma 34. panta un 54. panta izpratnē, jo interneta resursos esošie darba eksemplāri nepieder personai, kas tos „kopē”. Kopēšanu es šinī gadījumā liktu pārnestā nozīmē jeb pēdiņās, jo tā nav kopēšana, tā ir darba pirmā lejupielāde. Lai izgatavotu darba kopiju likuma 34. panta un 54. panta izpratnē, personai vispirms ir likumīgi jāiegūst kopējamā darba fiksācijas pirmais eksemplārs, no kura šo darbu... šo kopiju, es atvainojos, izgatavot. Internetā lejupielādējot uz datora integrētā cietā diska, ārējā cietā diska, zibatmiņas un tā tālāk, ir iespējams tikai, pirmkārt, iegūt darba nelikumīgu eksemplāru par atlīdzību vai bez atlīdzības, tātad, pirātiski kopiju. Otrkārt, iegūt par atlīdzību darba likuma... darba likumīgo pirmo eksemplāru, no kura tad ir teorētiski iespējams veikt likumā atļauto kopiju, tātad, piemēram, no tādiem pakalpojuma sniedzējiem kā „iTunes.com”, „DoReMi.lv” un tā tālāk.

Turklāt šeit es gribētu norādīt, ka, pērkot muzikālu darbu vai jebkādu citu darbu no pakalpojuma sniedzēja, „iTunes store” šī te licence, šis te pirkuma darījums jau paredz, ka es par veikto samaksu esmu tiesīga šo te darbu fiksēt uz 5 dažādiem nesējiem... Tātad šādā gadījumā tikai šī darba vēl nokopēšana uz sestā nesēja būs uzskatāma par šo pirmo, vienīgo kopiju Autortiesību likuma 34. panta un 54. panta izpratnē. Attiecībā uz „DoReMi” ir savādāk, tur šāds noteikums nav, bet vienalga pērkot no „DoReMi” tā ir tikai pirmā kopija... pirmais, es atvainojos, likumīgais eksemplārs, no kura tad es drīkstu izgatavot šo te kopiju.

Trešais, ko var izdarīt internetā, ir, tātad, iegūt darba likumīgo pirmo eksemplāru ar tiesību īpašnieka atļauju bez atlīdzības. Kā jau es minēju, piemēram, Latvijas situācijā tas ir komponista Zigmāra Liepiņa mājas lapā, kur visi viņa darbi ar viņa atļauju ir lejupielādējami bez atlīdzības.

Ņemot vērā visus šos iepriekš minētos apstākļus, ko es uzskaitīju, es uzskatu, ka, izvērtējot „Factum” pētījuma neatbilstību strīda priekšmetam, pētījums un tā rezultāti ir pilnībā ignorējami, un nav ņemami vērā, izspriežot šo lietu, jo tur ir sajaukts kopā viss – pirātiskā kopēšana, darba pirmā iegāde un šī te strīda priekšmets – tātad vienas kopijas izgatavošana Autortiesību likuma 34. panta izpratnē.

Attiecībā par Satversmes 64. pantu, par ko joprojām pieteicēji uzskata, ka apstrīdētās tiesību normas ir pretrunā ar Satversmes 64. pantu, jo Ministru kabinets nav pildījis likumdevēja doto uzdevumu un deleģējumu noteikt atlīdzību par konkrētiem

materiālajiem nesējiem, es laika ekonomijas nolūkā tikai minēju, ka es pilnībā pievienojos tam viedoklim, kas ir pausts pieaicināto personu – Tieslietu ministrijas, Saeimas Izglītības kultūras un zinātnes komisijas, kā arī Tiesībsarga sniegtajos atzinumos.

Visas trīs šīs pieaicinātās personas ir ļoti izsmeļoši un pamatoti norādījušas, kādu iemeslu dēļ uzskata, ka apstrīdētās tiesību normas ir pilnībā pieņemtas atbilstoši Satversmes 64. panta prasībām, īpaši varbūt uztverot Tiesībsarga viedokli, jo mans godātais oponents šodien debašu laikā norādīja, ka Tiesībsargs it kā ir tādās pozīcijās, ka šis 64. pants ir pārkāpts, bet no iesniegtās rakstveida... iesniegtā rakstveida viedokļa izriet pilnīgi pretējais, un Tiesībsargs ir norādījis, ka likuma, tas ir, Autortiesību likuma 34. panta otrajā daļā minētais tukšo materiālo nesēju piemēra veida uzskaitījums norāda uz to, likumdevējs nav strikti reglamentējis, par kādiem tukšajiem nesējiem ir maksājama nesēju atlīdzība. Līdz ar to Ministru kabinetam bija ne tikai tiesisks pamats, bet arī, raugoties no tiesiskās noteiktības viedokļa, – pienākums uzskaitīt konkrētus tukšos materiālos nesējus, par kuriem ir maksājama nesēju atlīdzība.

Reproducēšanai izmantojamās iekārtas apstrīdētajās normās ir uzskaitītas ar mērķi noteikt nesēju atlīdzības apmēru, tādējādi Ministru kabinets apstrīdētajās normās ir ietvēris nevis no likumdevēja gribas atšķirīgas tiesiskās attiecības, bet gan konkretizējis objektus, par kuriem maksājama nesēju atlīdzība. Tādējādi Ministru kabinets ir ievērojis likumdevēja noteikto pilnvarojumu un apstrīdētajās normās ietvertie ierobežojumi ir noteikti uz likuma pamata. No šiem sec... no šiem apsvērumiem Tiesībsargs arī tāpat kā Tieslietu ministrija un attiecīgā Saeimas komisija ir izdarījuši secinājumu, ka apstrīdētās tiesību normas atbilst Satversmes 64. pantam, un es šim viedoklim varu tikai pievienoties.

Attiecībā par Satversmes 105. pantu. Pieteicēji uzskata, ka Satversmes 105. pantā garantētās autortiesību, blakustiesību subjektu īpašumtiesības ir aizskartas ar Ministru kabineta noteikumu attiecīgajiem punktiem, ciktāl minētas tiesību normas nenosaka atlīdzību par visiem nesējiem, iekārtām.

Godātā tiesa! Lietā nepastāv strīds, un es pilnīgi piekrītu, un tas ir pašsaprotami, ka autortiesības un blakustiesības ir īpašums. Tas ir nostiprināts arī Autortiesību likuma 2. panta sestajā daļā, kas nosaka, ka autortiesības tiesiskā režīma ziņā ir pielīdzināmas tiesībām uz kustamu mantu Civillikuma izpratnē. Arī Satversmes zinātniskajos komentāros, tieši komentējot 113. panta tvērumu ievada 1. daļas 2. punktā, godātie kolēģi Rozenfelds un Krūmiņš ir norādījuši, ka komentējamās normas, tas ir, 113. panta mērķis nav aizsargāt intelektuālo īpašumu, šim nolūkam paredzēts Satversmes 105. pants. Tātad arī komentējot Satversmes 113. pantu, par ko es runāju vēlāk, šajos zinātniskajos komentāros ir norādīts, ka intelektuālā īpašuma aizsardzībai ir paredzēts Satversmes 105. pants, kas aizsargā īpašumu.

Tālāk, komentējot 113. pantu, ir norādīts, ka komentējamais pants tikai norāda uz autortiesībām, patentīpašumtiesībām kā jaunrades rezultātu, kā arī uz to, ka valsts aizsargā šīs tiesības. Kā īpašuma tiesību paveidu tās aizsargā Satversmes 105. pants, kas paredz konkrētu šīs aizsardzības mehānismu.

Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis norādīja, un arī šodien to apstiprināja, ka apstrīdētās tiesību normas ir pretrunā ar visiem četriem Satversmes 105. panta teikumiem. Uz to es gribētu norādīt, ka 105. panta otrajā teikumā paredzētā aizlieguma izmantot īpašumu pretēji sabiedrības interesēm un.. adresāts ir pats īpašnieks. Tas ir, šī Satversmes norma liedz tieši īpašniekam izmantot savu īpašumu pretēji sabiedrības interesēm. Tāpēc nav saprotams, kādā veidā apstrīdētās tiesību normas vispār pat teorētiski varētu būt pretrunā ar šo Satversmē noteikto aizliegumu no pieteicēju pozīcijām.

Satversmes 105. panta trešais teikums paredz, ka īpašumtiesības var ierobežot ar likumu. Šī Satversmes tiesību nor... šī Satversmes norma ir ievērota, jo autortiesību un blakustiesību subjektu īpašumtiesības šī strīda kontekstā ir ievērotas ar lik... Autortiesību likuma 34. un 54. pantu. Tātad, ja, tieši iev... ir ierobežotas īpašumtiesības, proti, intelektuālā īpašuma tiesības. Pieteicēji šo tiesību ierobežojumu neapstrīd. Ja tiesību īpašnieki apstrīdētu šo ierobežojumu, tad šāda sūdzība būtu vērtējama tieši Satversmes 105. panta kontekstā.

Savukārt Satversmes 105. panta ceturtais teikums paredz priekšnoteikumus un kārtību īpašuma piespiedu atsavināšanai. Ne apstrīdētās tiesību normas Ministru kabineta noteikumos, nedz arī Autortiesību likuma 34. panta un 54. panta normas, uz kurās noteiktā deleģējuma pamata ir izdoti apstrīdētie Ministru kabineta noteikumi, vispār neparedz īpašuma atsavināšanu, un tai skaitā piespiedu atsavināšanu.

Satversmes 105. panta pirmais teikums nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Šajā teikumā ar īpašumu, ar terminu „īpašums” tiek apzīmēts gan īpašums kā tiesību institūts, gan īpašuma objekti, kas personai pieder. Es gribētu īpaši uzsvērt šeit vārdu „pieder”. Īpašuma institucionālā garantija nodrošina personai tiesisku iespēju iegūt īpašumu... īpašumā lietas vai kļūt par mantiska rakstura tiesību subjektu, savukārt, individuāla garantija aizsargā personas iegūtās tiesības uz īpašumu, kā tas izriet no Satversmes zinātniskajiem komentāriem. Tātad iegūtās tiesības uz īpašumu.

Šajā lietā nepastāv strīds par to, ka nav pārkāptas tiesību subjekta institucionālās garantijas uz īpašuma iegūšanu. Satversmes 105. panta kontekstā būtu jāvērtē vienīgi tas, vai apstrīdētās tiesību normas pārkāpj personas iegūtās tiesības, iegūtās jau, iegūtās tiesības uz īpašumu.

Lai izvērtētu šo apstākli, ir jāvērtē, kas apstrīdēto tiesību normu kontekstā ir īpašums. Vai īpašums ir tiesības saņemt atlīdzību, vai arī īpašums ir noteikts šīs taisnīgās

atlīdzības apmērs? Tātad, vai pašas tiesības saņemt atlīdzību vispār, vai arī tiesības uz konkrētu atlīdzības apmēru?

Atbildot uz šo jautājumu, es uzskatu, ka ir jāpiemēro analogija ar Satversmes tiesas praksi, proti, ar Satversmes tiesas 2007. gada... 2007. gada 8. jūnija spriedumu lietā 2007-01-01 20. punktu, kas nosaka, ka tiesības uz pensijas izmaksu – neatkarīgi no finansēšanas avota – ietilpst Satversmes 105. panta pirmajā teikumā ietvertajā jeb... ietvertā jēdziena „īpašums” saturā. Vienlaikus Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības negarantē noteiktu pensijas apmēru un tās var ierobežot, kas savukārt izriet no Satversmes tiesas 2009. gada 21. decembra sprieduma lietā 2009-43-01.

Tātad jau Satversmes tiesu prakse... tiesas praksē ir norādīts, ka Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības negarantē noteiktu jebkāda veida materiālā labuma apmēru, bet tikai tiesības saņemt šo materiālo labumu, ja šis materiālais labums vispār kvalificējas jēdzienam „īpašums”. Bet bez tam ir jāņem vērā arī Satversmes tiesas praksē nostiprinātā atziņa, ka nākotnes ienākumi uzskatāmi par īpašumu vienīgi tad, ja tie ir jau nopelnīti vai pastāv prasība, kuru var apmierināt.

Šīs tēzes kontekstā tiesību īpašnieku tiesības uz taisnīgu atlīdzību, kas paredzēta Autortiesību likuma 34. un 54. pantā, nav uzskatāmas par īpašumu, jo nesēju un iekārtu izgatavošanas vai ieviešanas Latvijā brīdī iestājās tikai nesēju atlīdzības maksātāja pienākums samaksāt šo atlīdzību, bet nav pamata uzskatīt, ka šajā brīdī tiesību īpašnieki šos maksājumus būtu nopelnījuši, vai viņiem pastāvētu prasība, kuru var apmierināt.

Šāds viedoklis ir balstīts uz to, ka maksātāja pienākumam noteiktā brīdī samaksāt noteiktu nesēju atlīdzību nav nekādas tiesas sasaistes ar tiesību subjekta īpašuma izmantošanu. Atšķirībā no likuma 41. pantā paredzētās atlīdzības par autortiesību vai blakustiesību objektu faktiski izmantošanu, kas atbilst iepriekš minētajiem kritērijiem, proti, šie ienākumi ir jau nopelnīti un var būt par pamatu prasībai, kuru var apmierināt, tiesības saņemt noteiktu daļu no nesēju atlīdzības neatbilst nevienam no šiem kritērijiem, jo nesēju atlīdzība tiek iekasēta tikai par atļauju izmantot darbu, izgatavot no tā vienu... izgatavojot no tā vienu kopiju personiskām vajadzībām, bet nevis par darba faktisku izmantošanu.

Tiesību subjekts saņem daļu no iekasētās nesēju atlīdzības neatkarīgi no tā, vai kāds jebkur Latvijā vai pasaulē viņa dabu ir kaut vienu reizi nokopējis vai – nē. Līdz ar to te ir būtiska atšķirība starp tradicionālo autoratlīdzību Autortiesību likuma 41. panta izpratnē un šo te nesēju atlīdzību. Līdz ar to es uzskatu, ka tiesības piedalīties iekasētās nesēju atlīdzības sadalē pēc iepriekš minētajiem kritērijiem nav uzskatāmas par īpašumu Satversmes 105. panta pirmā teikuma izpratnē.

Runājot par Satversmes 113. pantu, pretēji tam, ka šodien diezgan kategoriski uzsvēra gan viens, gan otrs pieteicēja pārstāvis, es joprojām uzskatu – un mans uzskats ir balstīts Satversmes 113. panta tvērumā, kā arī nesen iznākušajos zinātniskajos

komentāros – uzskatu, ka nepamatots ir viedoklis par to, ka Satversmes 113. pants aptver arī blakustiesības. Satversmes 113. pantā ir norāde tikai uz autortiesībām – tiesībām, kas rodas cilvēka jaunrades rezultātā, izveidojot darbu materializētā formā. Savukārt blakustiesības kā ekonomiska rakstura tiesības ir šķiramas no autortiesībām.

Godātā tiesa! Manu godāto oponentu debašu runā izskanēja ļoti daudz argumentu par to, kāpēc blakustiesības būtu aizsargājamās. Es nevienā brīdī neesmu teikusi un, protams, es tā neuzskatu, un tas būtu prettiesiski un neatbilstoši likuma normām un starptautisko konvenciju normām, ka blakustiesības nav aizsargājamās.

Blakustiesības, pirmkārt, ir aizsargājamās un tiek aizsargātas ar Autortiesību likuma palīdzību, nepārprotami ar starptautisko konvenciju palīdzību un ar Satversmes 105. panta palīdzību. Tāpēc, ka blakustiesības tāpat kā jebkuras citas intelektuālā īpašuma tiesības ir īpašums, un Satversmes 105. pants šo īpašumu aizsargā. Tāpat aizsardzība tiek nodrošināta gan blakustiesībām, gan tiesībām uz preču zīmi, gan tiesībām uz dizaina paraugu un citiem intelektuālā īpašuma veidiem, bet tas pats par sevi nav pamats paplašināti tulkot Satversmes 113. pantu.

Pievienojumu... uzskatot, ka šī te norāde tikai uz autortiesībām un patenttiesībām, kas faktiski precīzāk būtu definējamas kā izgudrojuma tiesības vai izgudrotāju tiesības, jo tieši izgudrotāju darba rezultātā, izgudrojuma rezultātā rodas šīs patenttiesības ar vēl citiem intelektuālā īpašuma veidiem. Tas izriet arī principā no visiem... visiem Satversmes 113. panta zinātniskajiem komentāriem to kopumā, kur ir norādīts, cita starpā, ka Satversmes 113. pants ir vērsti tikai uz jaunrades un tās rezultāta aizsardzību. Pret jaunradi ar cilvēka darbību, kas rada kvalitatīvus jaunus materiālus un garīgas vērtības.

Atbildot uz mana godātā kolēģa jautājumu par patenttiesībām kā rūpnieciskā īpašuma tiesībām šeit, protams, ir tā jaunā materiālā vērtība, un tas ir izgudrojums, kurš tiek aizsargāts ar patentu. Tāpēc es uzskatu, ka Satversmes 113. panta norāde uz autortiesībām un patenttiesībām ir izsmeloša un nav paplašināti tulkojama.

Vēl es vēlētos atsaukties arī uz zinātniskajā komentārā norādīto, ka jāuzsver, ka tikai fiziskas personas ir spējīgas uz jaunradi. Tas izriet arī un ir pilnīgā saskaņā ar Autortiesību likuma 1. panta 1. punktā sniegtās... sniegto autoru definīciju, kur arī ir norādīts, ka autors ir fiziska persona. Līdz ar to fonogrammu producenti, filmu producenti tajos gadījumos, kad tās ir juridiskas personas, kā arī raidorganizācijas principā nevar būt Satversmes 113. panta subjekti.

Līdz ar... turklāt bez visa tā... bez visa iepriekš minētā attiecībā uz blakustiesību īpašniekiem, it sevišķi, vērtējot Satversmes 113. panta zinātniskos komentārus, ir jāapšaubā, vai apstrīdētās norm... tiesību normas vispār ir vērtējamās Satversmes 113. panta kontekstā, jo, kā tas ir norādīts šajos komentāros, 113. panta mērķis nav aizsargāt intelektuālo īpašumu, šim nolūkam paredzēts Satversmes 105. pants.

Satversmes 105. pants aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības kā īpašumu – kustamu mantu, kas sevī ietver gan pašus autortiesību un blakustiesību objektus apstrīdēto normu kontekstā, gan tiesības uz atlīdzību par šo objektu faktisko izmantošanu, kas izriet no Autortiesību likuma 15. panta, 41. panta un 47. panta.

Līdz ar to var piekrist Satversmes zinātniskajos komentāros par... 113. panta ievaddaļas 1. sadaļas 7. punktā paustajam, no kā izriet, ka, faktiski, 113. pants ir vērsts uz jaunrades brīvības atzīšanu un aizsardzību, un tikai noteiktu faktoru dēļ likumdevējs papildus ir šajā pantā ietvēris arī nor... norādi uz jaunrades rezultātu, proti, autortiesību un patenttiesību aizsardzību. Līdz ar to es uzskatu, ka pieteicēja uzskats par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 113. pantam arī nav pamatots.

Tomēr, neskatoties uz to, ka pastāv atšķirīgi, patiesībā pretēji viedokļi par to, vai apstrīdēto tiesību normu satversmība jāvērtē Satversmes 105. panta vai 113. panta tvērumā, jo, piemēram, Tiesībsarga atzinumā ir norādīts, ka apstrīdēto tiesību normu satversmība ir jāvērtē tikai 113. panta un nevis 105. panta tvērumā, savukārt no Satversmes komentāriem izriet gluži pretējais – ka ir šī te intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība jāvērtē tikai 105. panta tvērumā, bet ne 113. panta tvērumā. Tad uzskatu tomēr par nepieciešamu sniegt arī pēc būtības dažus savus apsvērumus par to, vai apstrīdētajās tiesību normās paredzētā nesēju atlīdzība uzskatāma par taisnīgu atlīdzību Autortiesību likuma 34. un 54. panta kontekstā.

Šajos likuma pantos paredzētais autortiesību un blakustiesību subjektu tiesību ierobežojums un par to paredzētā taisnīgā atlīdzība ir noteikta, transponējot Autortiesību likumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2001/29/EK, tāpēc jēdziens „taisnīga atlīdzība” būtu interpretējams atbilstoši direktīvas mērķim un tvērumam, kā arī atbilstoši vispārējiem tiesību principiem.

Jo īpaši, vērtējot taisnīgā atl... taisnīgās atlīdzības jēdzienu, būtu jāvērtē un jāņem vērā samērīguma princips. Arī no direktīvas preambulas 31. paragrāfa izriet, ka ir jāsauglabā taisnīgs līdzsvars starp autoru, kas ir taisnīgas atlīdzības saņēmējs, tiesībām un interesēm, no vienas puses, un aizsargātu tiesību objektu izmantotāju tiesībām un interesēm, no otras puses. Šo tēzi ir arī apstiprinājusi Eiropas Savienības tiesa šajā lietā, jau daudzkārt pieminētajā *Padawan* lietā.

Arī, izvērtējot pašu jēdzienu „taisnīga atlīdzība”, ir jāsecina, ka Latvijas Autortiesību likumā šis jēdziens ir, tieši „taisnīga atlīdzība” ir radies, neprecīzi transponējot likumā direktīvas jēdzienu „fair compensation”, kas būtu precīzāk tulkojama kā „samērīga atlīdzība” vai „samērīga kompensācija”, kuras mērķis ir kompensēt tiesību subjektiem viņu tiesību ierobežojumu, kas ir principiāli atšķirīga no tiesībām saņemt atlīdzību par sava darba faktisku izmantošanu.

Un to ir norādījusi arī pieaicinātā eksperte, zvērināta advokāte Ingrīda Kariņa-Bērziņa. Savā atzinumā viņa Satversmes tiesai... Un, vēl jo vairāk, uz to ir vērsta arī

uzmanība Eiropas Komisijas 2008. gada 14. februāra pamatdokumentā, kas angļiski, tāpat, oriģinālais nosaukums ir „background document”. Tāpat šajā te dokumentā, ko ir sagatavojuši Eiropas Komisija, izvērtējot situāciju ar nesēju atlīdzībām 20 Eiropas Savienības dalībvalstīs, un šajā pamatdokumentā jeb „background document” ir norādīts, ka samērīgu kompensāciju, ar to domājot terminu „fair compensation”, Kopienas likumdevējs iecerēja, lai nodrošinātu tiesību īpašniekiem adekvātu kompensāciju. Jēdziens „fair compensation” nav identisks jēdzienam „equitable remuneration”, kas ir izmantots 1992. gada 19. novembra direktīvas 92/100/EK par nomas tiesībām pamattiesību... patapinājuma tiesībām 4. panta 4. punktā un 8. panta 2. punktā.

Tālāk Eiropas Komisija šajā dokumentā norāda, ja „equitable remuneration”, tiek balstīts uz pieņēmumu, ka autoram pienākas atlīdzība par katru viņa darba izmantošanas reizi, tad „fair compensation” ir, cita starpā, piesaistīta iespējamam kaitējumam, kas varētu rasties no privātās kopēšanas darbībām.

Tādējādi jāsecina, ka direktīvas 5. panta otrās daļas „b” apakšpunkts paredz, ka jebkuram maksājumam tiesību īpašniekiem jābūt ar kompensējošu raksturu. Tā ir norādījusi Eiropas Komisija šajā dokumentā, un Eiropas Komisijai, kā zināms, ir likumdošanas iniciatīvas šajos jautājumos – tāpat kā citos, un tas ir acīmredzamā pretrunā ar mana godātā kolēģa citētā no ģenerālvokātes viedokļa, ka šim maksājumam ir jābūt ar atlīdzības raksturu. Eiropas Komisija kā likumdošanas iniciators ir nepārprotami norādījis, ka, atšķirībā no „equitable remuneration”, kas parādās kopēš... kas parādās Nomas un patapinājuma direktīvā, šim te „fair compensation” attiecīgajā šodien apskatāmajā direktīvā ir kompensējošs raksturs.

Preteji tam, kas izskanēja tiesas sēdē mutvārdu procesā, izskatot šo lietu, likuma 34. pantā un 54. pantā paredzētās taisnīgās atlīdzības kritērija noteikšanai nav izmantojama analogija ar direktīvas 92/100/EK, tas ir, Nomas un patapinājuma direktīvu noteikto taisnīgo atlīdzību. Atsauce uz *Padawan* lietas 33. paragrāfu šajā kontekstā nav ne pamatota, ne izmantojama, jo šajā paragrāfā izteiktie secinājumi attiecas tikai uz šīs lietas pirmo prejudiciālo jautājumu, proti, vai direktīvā paredzētais jēdziens „taisnīga atlīdzība” ir saskaņojams dalībvalstīs.

Tāpat jautājums ir par to, vai šis jēdziens dalībvalstīs ir saskaņojams, neraugoties uz to, ka dalībvalstīm ir atzītas tiesības izvēlēties samaksas kārtību, kādu tās atzīst par vajadzīgu. Un uz šo jautājumu Eiropas Savienības tiesa sava sprieduma, tāpat *Padawan* sprieduma 33. paragrāfā atbildēja, ka pēc analogijas ar šo te Nomas un patapinājuma direktīvu, jēdziens „taisnīga atlīdzība” ir uzskatāms par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, un tās teritorijā ir jāinterpretē vienveidīgi. Šis tiesas secinājums neparedz, ka „taisnīga atlīdzība” (*fair compensation*) direktīvas un Autortiesību likuma 34. un

54. panta izpratnē ir jāinterpretē identiski ar to taisnīgo atlīdzību, kas ir paredzēta Nomā un patapinājuma direktīvā.

Un, neskatoties uz šo te Eiropas Savienības tiesas atziņu jeb atbildi uz prejudiciālo jautājumu, no lietas materiālos esošiem ļoti daudziem dokumentiem un materiāliem ir nepārprotami redzā... redzams, ka taisnīgās atlīdzības jēdziens Eiropas Savienības teritorijā netiek interpretēts vienveidīgi tajā ziņā, ka dažādās valstīs būtiski atšķiras gan apliekamo nesēju un iekārtu saraksti, gan arī atlīdzības lielums par apliekamajiem nesējiem un iekārtām. Tāpēc konkrēto strīdu ietvaros valstu tiesām taisnīguma jēdziens ir jāvērtē patstāvīgi, atbilstoši direktīvas mērķiem un vispārējiem tiesību principiem. Un, lai sniegtu šādu vērtējumu, jāņem vērā atsevišķi būtiski apsvērumi. Tātad pirmais apsvērums, ko es jau minēju tiesas sēdē, ka nesēju atlīdzība pats par sevi ir netaisnīgs maksājums, jo paredz pienākumu maksāt tiem netiešajiem maksātājiem, tātad nesēju un iekārtu gala lietotājiem, kuri tos neizmanto privātai kopēšanai, kā arī paredz tiesības saņemt šo maksājumu rezultātā iegūtos līdzekļus autortiesību un blakustiesību subjektiem, kuru darbi netiek kopēti.

Tas, ka Ministru kabinets nevērsas Satversmes tiesā par šīs likuma normas atcelšanu, nevar būt par pamatu, lai šo apsvērumu nevērtētu, vērtējot, vai... vērtējot taisnīgās atlīdzības noteikšanas kritērijus Autortiesību likuma 34. un 54. panta izpratnē. Lai nesēju atlīdzība būtu iespējami taisnīga – jo pilnībā taisnīga tā nevar būt dažādu apsvērumu dēļ, tāpēc, ka ir vērtējama ļoti subjektīvi, lai tā būtu iespējami taisnīga gan pret tiesību īpašniekiem, gan pret šīs atlīdzības maksātājiem – ir rūpīgi un pamatoti jāuzsver, kuri nesēji un iekārtas būtu apliekami ar šo atlīdzību un kuri – nē.

Šajā ziņā es gribētu uzsvērt, ka pieteicēji nepareizi vai selektīvi interpretē *Padawan* spriedumā izteikto viedokli un neņem vērā šī sprieduma 59. paragrāfa secinājumu, ka direktīvas 5. panta otrās daļas „b” apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka jāpastāv saiknei starp taisnīgas atlīdzības finansēšanai paredzētās nodevas piemērošanu iekārtām un nesējiem un to prezumēto izmantošanu reproducēšanai privātām vajadzībām. Tālāk minētajā paragrāfā norādīts, ka atlīdzības noteikšana par nesējiem un iekārtām, kas acīmredzami ir paredzētas citiem mērķiem nekā kopija personiskai lietošanai izgatavošanai, nav saderīga ar direktīvu.

No iepriekš minētā izriet, ka ir jāvērtē, kādiem nolūkiem jeb kādu darbību veikšanai galvenokārt jeb primāri personas iegādājas konkrētās iekārtas un nesējus, vai, citiem vārdiem sakot, kas ir konkrēto daudzfunkcionālo iekārtu un nesēju pamatfunkcijas, bet kas – papildfunkcijas. Šāds dalījums nav radies ne manā galvā, ne kā citādi, kā izskanēja iepriekšējā tiesas sēdē. Šāds dar... dalījums – vismaz no tā, ko es varēju atrast, iespējamajos pieejamos resursos – pirmo reizi ir radies Austrijas Augstākajā tiesā 2005. gadā, kad Austrijas Augstākā tiesa 2005. gada 12. jūlijā spriedumā „Gericom” lietā sprieda, ka Mp3 atskaņotāju cietie diski ir apliekami ar nesēju atlīdzību.

Jo vismaz tolaik, tas ir, 2005. gadā, tie lielākoties tiek izmantoti aizsargātu materiālu kopēšanai.

Savukārt šajā pašā spriedumā Austrijas Augstākā tiesa norādīja un nosprieda, ka personālie datori un to cietie diski nav apliekami ar šo atlīdzību, jo personālo datoru cietie diski tiek izmantoti daudzfunkcionālām vajadzībām. Un, pamatojot šo lēmumu, tiesa norādīja, ka ievērojama daļa no personālo datoru cietā diska izmantojuma nav saistīta ar aizsargāta materiāla kopēšanu, un pie šādiem apstākļiem būtu grūti rast adekvātus kritērijus atlīdzības piemērošanai.

Kā jau noskaidrojām iepriekš... kā jau noskaidrojām iepriekšējā tiesas sēdē, arī Ministru kabinets, izdodot 2005. gada 10. maija noteikumus, nav iekļāvis personālos datorus un to cietos diskus apliekamo iekārtu un nesēju sarakstā. Un būtu grūti iedomāties kādu citu iemeslu vai pamatojumu, kāpēc Ministru kabinets tieši datorus un to cietos diskus neiekļāva šajā sarakstā, kā tikai to, ka tie primāri netiek izmantoti aizsargāta materiāla kopēšanai.

Tādu pat pieeju iekārtu un nesēju dalījumam ir piemērojusi arī Vācijas Federālā Augstākā tiesa, norādot, ka pamatus fotokopēšanas iekārtu aplikšanai ar nesēju nodevu nav paplašināt... paplašināti attiecināms uz daudzfunkcionālām digitālām iekārtām, kuras bieži vien var netikt ievērojamā apjomā izmantotas aizsargāta satura kopēšanai. Tātad arī Vācijas Federālā Augstākā tiesa ir vērtējusi šo te iekārtu funkcionalitāti un atkarībā no tā vērtējusi, kuras iekārtas ir uzskatāmas par tādām, no kurām maksājama nesēju atlīdzība, un kuras – nē.

G. Kūtris: Tiesa pēc paritātes principa arī jums 5 minūtes dod, papildus dod.

I. Krodere-Imša: Ja, paldies! Man 5 minūtes pilnībā pietiks, jo attiecībā par Satversmes pantiem un taisnīgas atlīdzības kritērijiem tas man būtu viss. Es, pamatojoties uz iepriekš minēto, uzskatu, ka apstrīdētās tiesību normas nav pretrunā ne ar vienu no konstitucionālajā sūdzībā norādītajiem Satversmes pantiem.

Vienlaicīgi es arī gribētu teikt, ka Ministru kabinets neuzskata, un, kā tas izriet no pievienotajiem materiāliem, nekad nav uzskatījis, ka apstrīdētajās tiesību normās sniegtais iekārtu un nesēju uzskaitījums būtu absolūti perfekts un ideāls. Un tieši tāpēc jau ar Kultūras ministra 2005. gada 22. septembra rīkojumu Nr. 172 tika izveidota darba grupa Ministru kabineta noteikumu 321 3. un 4. punkta izvērtēšanai.

Un šajā darba grupā ir pārstāvētas visas tās ieinteresētās sabiedrības grupas, kuras šis maksājums skar. Tātad gan maksājuma saņēmēji, gan maksājuma iekasētāji, proti, kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, gan arī šī maksājuma subjekti, proti, tie, kuriem ir pienākums šos maksājumus veikt. Un ir, kā redzams no pievienotajiem daudziem protokoliem, notikušas šīs sarunas. Un, lai jebkādi grozījumi varētu tikt virzīti šajos kabineta noteikumos uz Ministru kabineta apspriešanai, bija nepieciešams, protams,

panākt kādu vienotu koncepciju un viedokli, un uzskatāms, ka to nebija pan... iespējams panākt, tai skaitā arī tiesību īpašnieku attieksmes dēļ, kā tas redzams arī no iesniegtajiem aprēķiniem.

Nu, kaut vai minot vienu tādu skaitli, ko tiesību īpašnieki uzskata, kas ir viņu kaitējums no tā, ka pastāv šis te tiesību ierobežojums. Un šeit ar it kā tabulāri detalizētiem aprēķiniem ir dots skaitlis 320 miljonu latu gadā. Tas ir gandrīz 10 procenti no Latvijas Republikas valsts budžeta. Es domāju, ka te nav vajadzīga īpaša detalizētāka analīze, lai saprastu, ka privātās kopēšanas rezultātā šis te atļautās vienas privātās kopijas izgatavošanas rezultātā nav iedomājama tāda situācija, ka tiesību īpašnieki varētu iegūt šādu skaitli... šādu naudas summu un... arīdzan tad, ja šī tiesību ierobežojuma nebūtu. Nav iespējams uzskatīt šādu naudas summu, kas ir gandrīz desmitā daļa no Latvijas valsts budžeta, tiesību īpašnieki varētu iegūt no savu tiesību aizliegt vai atļaut savu darbu izmantošanu realizācijas. Līdz ar to es domāju, ka šādu te skaitļi un aprēķini liecina par tiesību īpašnieku nedaudz neadekvātu darbību šajā darba grupā, līdz ar to arī viņiem pašiem ir jāuzņemas zināma atbildība, ka tas nav novedis pie rezultāta.

Tieši tas pats par šo pētījumu. Mans godātais kolēģis pārmeta Ministru kabinetam, ka Ministru kabinets nav veicis nekādu pētījumu. Bet šīs darba grupas ietvaros, kas bija izveidota, izpildot Ministru kabineta norādījumus, bija arī pārstāvēta, saīsinājumā sakot, „LIKTA” un, kā mēs atceramies, no „LIKTA” pārstāves teiktā tiesas sēdē, tad „LIKTA” bija piedāvājusi tiesību īpašniekam kopī... tiesību īpašniekiem kopīgi veikt šo pētījumu, lai pētījuma rezultāti būtu maksimāli precīzi un maksimāli adekvāti atbildētu uz visiem uzdotajiem jautājumiem, bet tiesību īpašnieki no tā bija atteikušies.

Ko es ar to gribu teikt? Tātad, jā, Ministru kabinets neuzskata, ka šis saraksts būtu ideāls, absolūti perfekts un pilnīgs, neuzskata, ka tas nebūtu grozāms, turklāt grozāms, tai skaitā arī, iespējams, izslēdzot no šī brīža saraksta atsevišķas iekārtas un nesējus, kuri... kuru primārā funkcija nav kopēšana, tai skaitā pārskatot pašlaik noteikto atlīdzību par konkrētiem nesējiem, piemēram, neadekvāto atlīdzību par kompaktdiskiem, kad par kompaktdisku, kura mazumtirdzniecības cena ir 12 santīmi, tiek iekasēta šī te atlīdzība autoriem – 10 santīmi, tātad gandrīz pilna mazumtirdzniecības cena. Jā, tas būtu jāpārskata.

Uz jautājumu vai tas, ka šie Ministru kabineta noteikumi nav ideāli un šis saraksts nav ideāls, kas ir iekļauts apstrīdētajās tiesību normās, vai ar to ir pārkāpts kaut jēl viens no konstitucionālās... konstitucionālajā sūdzībā minētajiem Satversmes pantiem, mana atbilde ir – nē. Tas... šis fakts nenozīmē, ka būtu pārkāpts kāds no šiem Satversmes pantiem. Tāpēc es lūdzu konstitucionālo sūdzību noraidīt pilnībā un no... spriest, ka apstrīdētās tiesību normas atbilst Satversmes 64., 105., un 113. pantam. Paldies!

G. Kūtris: Paldies, Ministru kabineta pārstāvim! Tiesas debates tiek pasludinātas par slēgtām. Vai lietas dalībniekiem ir vēlēšanās teikt repliku?

L. Liepa: Godātā tiesa, pavisam īsu repliku, kuru ir izsaucis ne pārāk precīzais mūsu nostājas atspoguļojums debašu runā no manas godātās kolēģes oponentes.

Pirmkārt, mēs apsveicam to apstākli, ka mūsu oponenti – Ministru kabinets – atzīst, ka saraksts būtu grozāms, un faktiski ar to vien jau varētu sacīt, ka šo lietu varētu slēgt un vienkārši atļaut Ministru kabinetam izdarīt to, kas tam bija jāizdara, respektīvi, grozīt šo sarakstu, jo Satversmes 64. pants deleģējuma ietvaros to ir arī uzdevis, un kabinets to nav izdarījis.

Mēs diemžēl nedzirdējām debašu runā apsvērumus par to, kāds tad ir šis 64. panta dotā deleģējuma saturs, ja. Tas ir palicis tukšs un, nu, jāsaka, to tiesa tad vērtēs. Kas ir ļoti svarīgi, ka šeit tika minēti apsvērumi attiecībā uz iesniegto pētījumu, kā arī zaudējumu atlīdzības aprēķiniem. Nu, tas zināmā mērā parāda šo nelīdzsvarotību, proti, šie tiesību īpašnieki nepārtraukti nāk ar saviem aprēķiniem, nāk ar saviem vērtējumiem un piedāvājumiem, bet pretī tie saņem vienkārši – nē, jūsu piedāvājums neder, tas, ko jūs sakāt, neatbilst, jums tur tas ir nepareizi, jums tur šis ir nepareizi. Citiem vārdiem, mēs neesam redzējuši nekad nevienu šāda veida pozitīvu soli, kas būtu sperts no pretējās puses, lai īstenotu 64. pantā noteikto... Satversmes 64. pantā noteikto pienākumu izpildīt šo deleģējumu.

Nu, un attiecībā uz to norādi, ka 2005. gadā Austrijā ir bijis viens spriedums, mēs, protams, pretī varam, sakraut citu ārvalstu, piemēram, Vācijas, Beļģijas, Lietuvas likumdevēju, Vācijas, Beļģijas tiesu spriedumus un arī likumdevēju grozījumus, kuri ieliek visus nesējus šeit atlīdzību pelnošo nesēju laukā.

Tā kā, godātā tiesa, mēs lūgtu ņemot vērā arī šīs korekcijas, pieņemt lēmumu atbilstoši tai prasībai, kādu mēs esam cēlušī, un atzīt par spēkā neesošām Ministru kabineta noteikumu Nr. 321 normas, ciktāl tās neietvertu sevī mūsu paredzēto nesēju un iekārtu sarakstu. Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Ministru kabineta pārstāvim replikai vārds.

I. Krodere-Imša: Paldies, godātā tiesa! Arī ļoti īsi, tikai atbildot uz kolēģa repliku. Paldies par apsveikumu, bet Ministru kabinets nekad nav norādījis, ka šis saraksts nebūtu grozāms, un tieši par to liecina arī šī darba grupas izveide, jo, būsim reāli, godātā tiesa, neviens normatīvo aktu projekts, neviens normatīvais akts nebūs bez riska nonākt tiesā, ja tas netiks... Satversmes tiesā, ja tas netiks izstrādāts tādā veidā, ka tiks ņemtas vērā visu šī normatīvā akta skarto sabiedrības grupu intereses.

Tātad, ja tiktu pieņemts vienpusīgi tāds Ministru kabineta šo te apstrīdēto normu grozījums, kas nepamatoti skartu maksātāju tiesības, tad tieši tāpat šis normatīvais akts nonāktu šeit Satversmes tiesā, tikai konstitucionālās sūdzības iesniedzēji tad būtu citi –

tie, no kuriem nepamatoti tiek prasīts maksāt par to, ko viņi nelieto. Līdz ar to tieši šī darba grupas izveide arī ir Kultūras min... Kultūras ministrijas, kuru ir pilnvarojis Ministru kabinets, darbība, lai nonāktu pie visām skartajām sabiedrības grupām, visu šo te grupu interesēm atbilstoša normatīvo aktu projekta.

Par 64. panta doto deleģējuma sarakstu es jau minēju, ka es pilnībā pievienojos tiem argumentiem, kas jau sen ir lietas materiālos no Tieslietu ministrijas, Saeimas komisijas un Tiesībsarga, un tāpēc arī es, ekonomējot laiku, neizvērsos par to debatēs.

Kas attiecas uz norādi, ka tiesību īpašnieki nāk ar neskaitāmiem aprēķiniem, pētījumiem un tā tālāk, bet Ministru kabinets nedara neko, tas, protams, absolūti neatbilst patiesībai, un tas izriet arī no lietas materiālos esošajiem darba grupas sēžu protokoliem, kur ir redzamas dažādas iniciatīvas no visām pusēm un dažādas... arī priekšlikumi no visām iesaistītajām pusēm, tai skaitā arī uzstādījums, kas bija viens no principiālajiem klupšanas akmeņiem, proti, ka maksātāju puse, ja tā to varētu teikt, uzstāja, ka ir vienlaicīgi jāskata jautājums gan par to, kuri nesēji un iekārtas tiek aplikti ar šo nodevu, gan par šīs nodevas lielumu, kurpretim tiesību īpašnieki uzstāj uz to, ka vispirms ir jāatrisina jautājums tikai par šo sarakstu, un tad kaut kad pēc tam varēs runāt par atlīdzības lielumu.

Tā kā šādi pārmetumi Ministru kabinetam par to, ka tas nav darījis neko, lai virzītu šo jautājumu uz priekšu, nav pamatoti, un lūdzu atzīt, tātad, ka apstrīdētās tiesību normas ir satversmīgas, kā tas ir norādīts arī Ministru kabineta atbildes rakstā. Paldies!

G. Kūtris: Paldies! Replikas ir izskanējušas. Tiesa paziņo, ka Satversmes tiesas spriedums tiks pasludināts 2. maijā, trešdien pulksten 14⁰⁰. Paldies!

E. Kursiša: Lūdzu visiem piecelties!

Stenogrammas izgatavotāja

Alise Ziemele

Tiesas sēžu sekretāre

Elīna Kursiša